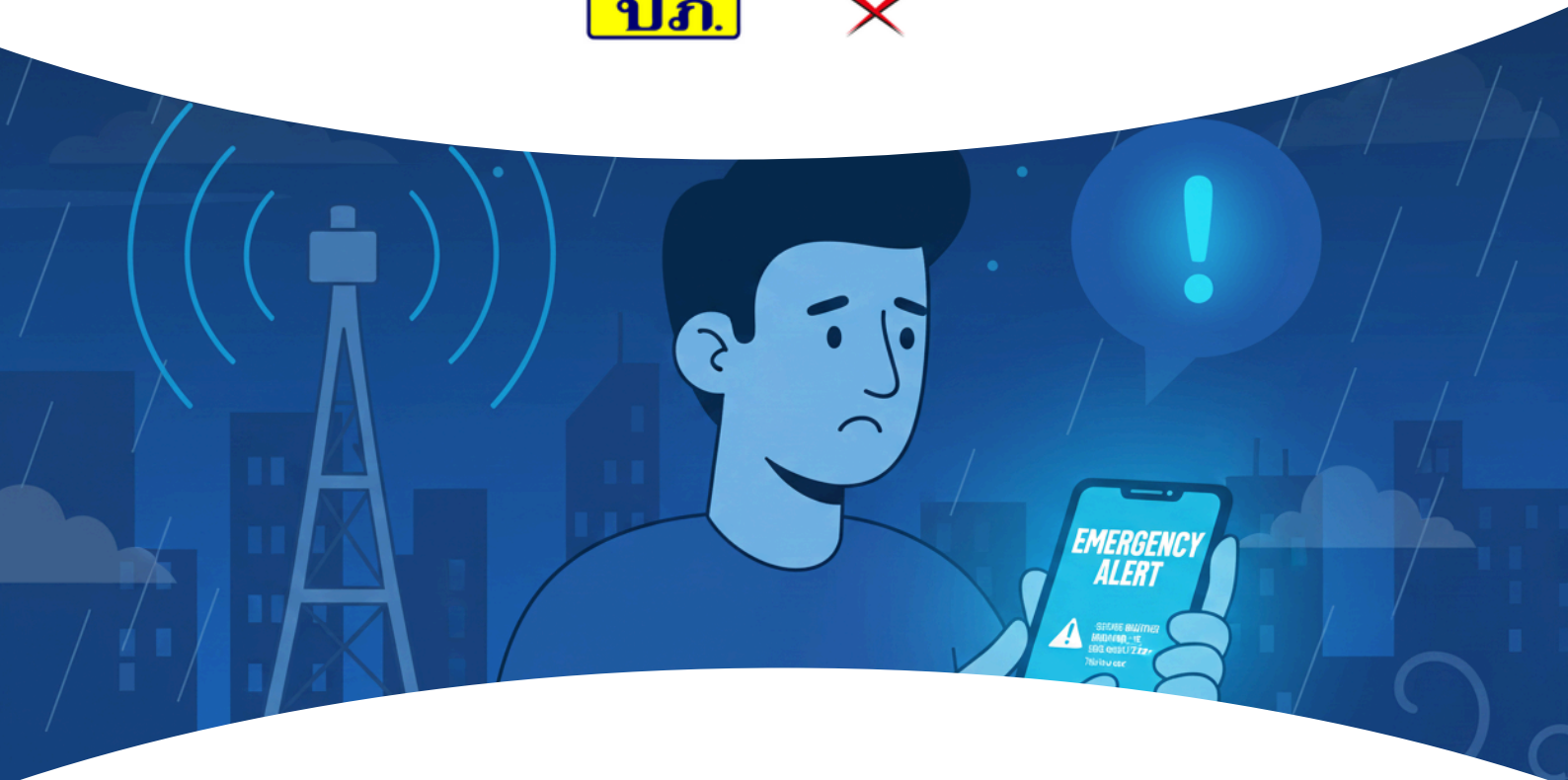

**มาตรฐานการปฏิบัติงานการส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัย
(Standard Operating Procedure : SOP)
ผ่านระบบ Cell Broadcast Service (CBS)
และมาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัยของประเทศไทย
(Common Alerting Protocol : CAP)**

โรคระบาดในมนุษย์ อัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย ภัยจากการสู้รบ
ภัยจากการจราจรและการขนส่ง ภัยคุกคามทางไซเบอร์ ภัยอื่น ๆ

ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
9 ธันวาคม 2568

(ร่าง) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure: SOP)

การส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

โรคระบาดในมนุษย์ (Disease Outbreaks)

โรคระบาดในมนุษย์เป็นภัยคุกคามต่อสุขภาพของประชาชนที่อาจส่งผลกระทบอย่างรุนแรงและแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว การแจ้งเตือนประชาชนอย่างทันท่วงทีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง มาตรฐานการปฏิบัติงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการประสานงานระหว่างกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast เพื่อให้การแจ้งเตือนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อกำหนดขั้นตอนการแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์ผ่านระบบ Cell Broadcast ให้เป็นมาตรฐานสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมควบคุมโรค กรมปศุสัตว์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์สามารถปฏิบัติงานตามขั้นตอนอย่างถูกต้องตามมาตรฐาน

1.3 เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถส่งข้อมูลแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อควบคุมโรคโดยครอบคลุมพื้นที่เสี่ยง และลดผลกระทบต่อสุขภาพ ชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชน

1.4 การดำเนินการของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่ดำเนินการนอกเหนือจากมาตรฐานการปฏิบัติงาน หากการกระทำนั้นไม่ใช่เป็นการกระทำที่จงใจหรือประมาทเลินเล่อ และไม่ได้ทำให้ราชการหรือผู้หนึ่งผู้ใดเสียหาย ให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานพ้นจากความผิดหรือความรับผิดชอบ

2. ขอบเขต

มาตรฐานการปฏิบัติงานฉบับนี้ กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ศภช.) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเมื่อสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่โรคระบาดในมนุษย์ ทั้งจากการเฝ้าระวังของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ หรือได้รับข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือได้ข้อมูลจากหน่วยงานระดับพื้นที่ ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ หรือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดตั้งห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อเฝ้าระวัง ติดตาม และประเมินสถานการณ์และความเสี่ยง จากนั้นจึงดำเนินการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast จนถึงการแจ้งสิ้นสุดภัยอย่างเป็นทางการ (คำนิยามของภัย แสดงในภาคผนวก ก)

2.1 กลุ่มเป้าหมายการแจ้งเตือน

(1) ประชาชนในพื้นที่เสี่ยง

(2) หน่วยงานด้านการป้องกันและควบคุมโรค

2.2 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน

(1) การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ (Monitoring)

(2) การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง (Analyzing and Evaluating)

(3) การตัดสินใจแจ้งเตือน (Alert Decision-Making)

(4) การส่งสัญญาณแจ้งเตือน (Alert Activation)

(5) การสิ้นสุดภัย (All Clear Message)

3. เงื่อนไขเบื้องต้น

3.1 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ความเข้าใจในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกลไกการเกิดโรคระบาดในมนุษย์ได้อย่างถูกต้อง และต้องได้รับการอบรม ฝึกปฏิบัติงาน พัฒนาความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือ อุปกรณ์ และระบบการเตือนภัย เพื่อให้เกิดทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญ และพร้อมปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอด 24 ชั่วโมง

3.2 กรมควบคุมโรค (คร.) กรมปศุสัตว์ (กปศ.) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.) และศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ศภช. ปภ.) จะต้องประสานงานอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ได้ข้อมูลโรคระบาดในมนุษย์โดยเร็วเพื่อกระจายข่าวให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยเร็วที่สุด โดยกรมควบคุมโรคจะเฝ้าระวังโรคระบาดในมนุษย์จากระบบเฝ้าระวังโรคที่มีอยู่ในประเทศและต่างประเทศ กรมปศุสัตว์ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จะเฝ้าระวังโรคระบาดในสัตว์ที่ติดต่อมาสู่คน เพื่อเฝ้าระวังและแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์ โดยจะทำหน้าที่เฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์ แล้วแจ้งสถานการณ์เกิดหรือคาดว่าจะเกิดโรคระบาดในมนุษย์ ซึ่งเข้าเกณฑ์แจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

3.3 เมื่อศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รับข้อมูลแล้วจะทำการตรวจสอบข้อมูลการเกิดโรคระบาดในมนุษย์จากพื้นที่ แล้วส่งข้อความแจ้งเตือนไปยังพื้นที่ในพื้นที่ นอกจากนี้จะพิจารณาแจ้งสถานการณ์ปัจจุบัน วิธีปฏิบัติตัว ให้ประชาชนตามความเหมาะสมของสถานการณ์

3.4 หน่วยงานตามข้อ 3.2 และ 3.3 ตระหนักว่าการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast จำเป็นต้องมีข้อมูลนำเข้าที่แม่นยำ และจะต้องร่วมมือในการส่งข้อมูลการแจ้งเตือนภัย และสถานการณ์ความเสี่ยงภัยให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เพื่อแจ้งเตือนไปยังประชาชน

3.5 การแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์ผ่านระบบ Cell Broadcast ได้ต้องมีความรุนแรงเข้าเกณฑ์มีผลกระทบต่อสุขภาพเท่านั้น

4. ผู้รับผิดชอบ

ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานฉบับนี้ ประกอบด้วยหน่วยงานที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ หน้าที่และความรับผิดชอบในรายละเอียด แสดงในภาคผนวก ข และช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน แสดงในภาคผนวก ง

4.1 กรมควบคุมโรค (คร.) กองสาธารณสุขฉุกเฉิน (กสธฉ.) กรมปศุสัตว์ (ปส.) โดยสำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.) โดยสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า (สบ.) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1-16 (สบอ.) กองคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าตามอนุสัญญา (กคส.) จัดให้มีการเฝ้าระวังสถานการณ์โรคระบาดในมนุษย์ หากพบว่าเกิดภัยและถึงเกณฑ์ที่จะแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ได้รับมอบหมายข้างต้น แจ้งข้อมูลไปยังศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast หรือเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัย แล้วส่งข้อความให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ แจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ต่อไป และให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่มีการตั้งห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อการแจ้งเตือนภัยของชาติ ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ และพิจารณาความเสี่ยงของโรคระบาดในมนุษย์ เมื่อศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติร้องขอ

4.2 จังหวัด/กรุงเทพมหานคร โดยสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จัดให้มีการเฝ้าระวังสถานการณ์โรคระบาดในมนุษย์ หากพบว่าเกิดภัยและถึงเกณฑ์ที่จะแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ได้รับมอบหมายข้างต้น แจ้งข้อมูลไปยังศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast หรือเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัย แล้วส่งข้อความให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ แจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ต่อไป และให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่มีการตั้งห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อการแจ้งเตือนภัยของชาติ ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ และพิจารณาความเสี่ยงของโรคระบาดในมนุษย์ เมื่อศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติร้องขอ

4.3 อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อปภ.) ในฐานะผู้อำนวยการกลางตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เป็นผู้มียอำนาจในการอนุมัติส่งการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast โดยอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จะมอบหมายหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่ระดับใดมีอำนาจส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ในรหัสเหตุการณ์ (Event Code) หรือประเภทเหตุการณ์ (Type of Event) ไດ ระดับพื้นที่ใดก็ได้ แล้วรายงานการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้ทราบ

4.4 ผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ผอ.ศภช.) มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่การเฝ้าระวังการรับข้อมูลภัย และการแจ้งเตือนภัยของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ โดยมีผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการเตือนภัย เป็นผู้ช่วย โดยประเมินพื้นที่เสี่ยงจากข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ชุดเวรปฏิบัติการ ข้อมูลจากการแจ้งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์ และให้มีหน้าที่พิจารณาข้อความแจ้งเตือนภัยที่ส่งจากจังหวัด/กรุงเทพมหานคร เมื่อสถานการณ์เห็นสมควรแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ไม่ว่า ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติจะเห็นเอง หรือหน่วยงานเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์เกี่ยวกับโรคระบาดในมนุษย์ แจ้งมายังศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ โดยร้องขอให้ส่งข้อความแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast หรือจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ร้องขอให้ส่งข้อความแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast แล้วให้พิจารณาให้ความเห็นชอบข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP และส่งผ่านระบบ Cell Broadcast พร้อมแจ้งสถานการณ์ วิธีปฏิบัติตัว และการสิ้นสุดภัย เสนออธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหรือผู้ที่อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมอบหมายเพื่ออนุมัติแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

4.5 จังหวัด/กรุงเทพมหานคร อำเภอ/เขตในกรุงเทพมหานคร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต มีหน้าที่เฝ้าระวัง และวิเคราะห์สถานการณ์โรคระบาดในมนุษย์ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยพิจารณาข้อมูลในระดับพื้นที่ประกอบกับข้อมูลอื่น โดยประสานงานกับเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร (อสส.) อาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าว (อสต.) มีสเตอร์เตือนภัย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หากมีความเสี่ยงจะเกิดสาธารณภัยถึงเกณฑ์ที่จะส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้ประสานตามลำดับชั้นมายังศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติเพื่อดำเนินการต่อไป

4.6 สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีหน้าที่กำกับดูแล และประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐกับผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

4.7 ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มีหน้าที่กระจายข้อความแจ้งเตือนภัยจากระบบ Cell Broadcast ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย ตามคำขอของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ตามพื้นที่ และระยะเวลาที่กำหนด และให้ความร่วมมือในการจัดทำรายงานผลการส่งข้อความแจ้งเตือนภัยจากระบบ Cell Broadcast ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชน

4.8 การปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลตามข้อ 4.3 – 4.4 กรณีจำเป็นเร่งด่วนไม่อาจรอได้ หากบุคคลนั้นไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้รักษาราชการแทนตามระเบียบราชการปฏิบัติหน้าที่แทน

5. กระบวนการปฏิบัติ

กระบวนการปฏิบัติด้านการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างกรมควบคุมโรค กรมปศุสัตว์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ตารางที่ 1) โดยใช้เกณฑ์ผลกระทบหรือความรุนแรงของเหตุการณ์หากเกิดขึ้น (Impact) กรณีโรค (ตารางที่ 2) เกณฑ์การยกระดับภาวะฉุกเฉินด้านโรคและภัยสุขภาพแยกตามรายโรค (ตารางที่ 3) และระดับของภาวะฉุกเฉินและรูปแบบการปฏิบัติการของศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค (ภาพที่ 1) ซึ่งการประยุกต์ใช้ระบบ Cell Broadcast เพื่อแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์เป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการสาธารณภัยด้านสุขภาพของประเทศไทย โดยมีการบูรณาการการทำงานอย่างเป็นระบบระหว่างหน่วยงานหลักเพื่อให้ข้อมูลถึงประชาชนได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง (ภาพที่ 2)

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์

ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
1	การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ (Monitoring)	- ชุดเวรประจำ ศภช. - เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจากกรมควบคุมโรค - เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจากศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหายับยั้งด้านปศุสัตว์ (ศปภ.ปศ.) - เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - จังหวัด/กทม.อำเภอ/เขต อบท.	- ศภช. ติดตามข้อมูลด้านการเฝ้าระวังการเกิดโรคระบาดในมนุษย์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยและต่างประเทศ แล้วพิจารณาเห็นว่ามีการเกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยตามเกณฑ์ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast - เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจากกรมควบคุมโรค กรมปศุสัตว์ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จะรายงานข้อมูล - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจ้งข้อมูลระดับความรุนแรงของโรค พื้นที่เสี่ยง พร้อมด้วยเวลาที่คาดว่าจะเกิดโรคระบาดในมนุษย์ ให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast หรือเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัย ส่งให้ ศภช. พิจารณา - จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ร้องขอให้ส่งผ่านระบบ Cell Broadcast แจ้งเตือนประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากมีแนวโน้มเกิดการระบาด หรือมีการยืนยันผู้ป่วยหรือเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัย ส่งให้ ศภช. พิจารณา
2	การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง (Analyzing and Evaluating)	ชุดเวรประจำ ศภช. ร่วมกับเจ้าหน้าที่จากกรมควบคุมโรค กรมปศุสัตว์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และ	เฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ แล้วพิจารณาตามเกณฑ์การส่งแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์ผ่านระบบ Cell Broadcast

ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
		พันธุ์พืช หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และพื้นที่ ได้แก่ จังหวัด/ กรุงเทพมหานคร อำเภอ/เขต และ อปท.	
3	การตัดสินใจแจ้งเตือน (Alert Decision-Making)	- ชุดเวรประจำ ศภช. - ผอ.ศภช. หรือ ผอ. ส่วนปฏิบัติการเตือนภัย	- หากเข้าเกณฑ์มีผลกระทบต่อสุขภาพ และเห็นสมควรแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ให้ปฏิบัติดังนี้ ○ สร้างข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP โดยระบุข้อมูลเบื้องต้น เช่น ระดับความรุนแรงของโรค พื้นที่เสี่ยง ○ รายงาน ผอ.ศภช.
4	การส่งสัญญาณแจ้งเตือน (Alert Activation)	อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อปภ.) หรือผู้ได้รับมอบหมาย	- ผอ.ศภช. ตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องของข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP - อปภ. หรือผู้ได้รับมอบหมาย พิจารณาและอนุมัติ (กรณีผู้ได้รับมอบหมายอนุมัติ ให้รายงาน อปภ. ทราบ ทันทีที่สามารถดำเนินการได้) - ส่งข้อความแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast
		ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ทุกเครือข่าย	- ส่งข้อความแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์ โดยระบบ Cell Broadcast ผ่าน ศภช. ปภ. ไปยังประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่กำหนด
5	การสิ้นสุดภัย (All Clear Message)	- ชุดเวรประจำ ศภช. ร่วมกับเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และพื้นที่ ได้แก่	- เมื่อสถานการณ์คลี่คลาย ให้ชุดเวรจัดทำข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/จังหวัด/กรุงเทพมหานคร

ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
		จังหวัด/ กรุงเทพมหานคร อำเภอ/เขต และ อปท. - ผอ.ศภช. - อปท. หรือผู้ได้รับมอบหมาย	จัดทำข้อมูลแจ้งเตือนภัยในรูปแบบ มาตรฐาน CAP ส่งไปยัง ศภช. - ผอ.ศภช. ตรวจสอบและเห็นชอบ - อปท. หรือผู้ได้รับมอบหมายพิจารณา อนุมัติยกเลิกสถานการณ์ - ส่งข้อความแจ้งการสิ้นสุดภัย ผ่าน ระบบ Cell Broadcast เพื่อให้ผู้ ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ นำส่งข้อความถึงประชาชนภายใน ระยะเวลาและเงื่อนไขที่กำหนด

หมายเหตุ กระบวนการทำงานในลำดับที่ 1-4 จะมีการทำงานวนซ้ำอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งสถานการณ์คลี่คลาย

ตารางที่ 2 เกณฑ์ผลกระทบหรือความรุนแรงของเหตุการณ์หากเกิดขึ้น (Impact) กรณีโรค

ลำดับ	หัวข้อ	คะแนน				
		1	2	3	4	5
1	อัตราป่วยต่อแสนประชากรเฉลี่ยรายเดือนของปีที่มีการรายงานสูงสุดในช่วงย้อนหลัง 5 ปี	น้อยกว่า 50	50 - 100	>100 - 150	>150 - 200	>200
2	อัตราป่วยตาย (CFR) %	น้อยกว่า 0.01 %	0.01 - 1 %	1 - 5 %	5 - 10 %	มากกว่า 10 %
3	มาตรการทางการแพทย์ด้าน logistic ทั้งหมด (ยา เวชภัณฑ์ วัคซีน) ในการป้องกันควบคุมโรค	มีมาตรการทางการแพทย์ (ยา เวชภัณฑ์ วัคซีน) ในการป้องกันควบคุมโรค และพร้อมใช้งานได้ทันที		มีมาตรการทางการแพทย์ (ยา เวชภัณฑ์ วัคซีน) ในการป้องกันควบคุมโรค แต่ไม่สามารถใช้ได้ทันที		ไม่มีมาตรการทางการแพทย์ (ยา เวชภัณฑ์ วัคซีน) ในการป้องกันควบคุมโรค
4	ผลกระทบต่อการเดินทางหรือการค้า	ไม่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวและส่งออก		มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว หรือการส่งออก		มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว และการส่งออก
5	ความสามารถในการรองรับผู้ป่วย HCW	ปริมาณเตียงเพียงพอ/เหลือ สามารถดูแลได้ทั้งที่โรงพยาบาลและที่ชุมชนตามหลัก IPC personnel มีความเชี่ยวชาญ จำนวนเพียงพอ	ปริมาณเตียงเพียงพอ สามารถดูแลได้ทั้งที่โรงพยาบาลและที่ชุมชนตามหลัก IPC personnel มีความเชี่ยวชาญ จำนวนไม่เพียงพอ	ปริมาณเตียงไม่มีสำรอง สามารถดูแลได้ทั้งที่โรงพยาบาลและที่ชุมชนตามหลัก IPC personnel มีความเชี่ยวชาญ จำนวนไม่เพียงพอ	ปริมาณเตียงไม่มีสำรอง สามารถดูแลได้ที่โรงพยาบาลเท่านั้น personnel ไม่มีความเชี่ยวชาญ แต่จำนวนเพียงพอ	ปริมาณเตียงไม่มีสำรอง สามารถดูแลได้ที่โรงพยาบาลเท่านั้น personnel ไม่มีความเชี่ยวชาญ และจำนวนไม่เพียงพอ
		ไม่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของบุคลากร ไม่จำเป็นต้องมีการ Isolation / admit	ไม่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของบุคลากร จำเป็นต้องมีการ Isolation (ไม่ระบดเป็นวงกว้าง) ไม่มี facility แต่ set ง่าย	ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของบุคลากร จำเป็นต้องมีการ Isolation (ไม่ระบดเป็นวงกว้าง)	ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของบุคลากร ไม่มี facility แต่ set ง่าย	ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของบุคลากร มี/ไม่มี facility แต่ใช้งบประมาณ หรือ effort ในการ set
6	การกระจายของโรค (13 เขต) พบผู้ป่วยมากกว่าปกติ (มากกว่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง)	1 เขต	2 เขต	3 เขต	4 เขต	≥5 เขต

ลำดับ	หัวข้อ	คะแนน				
		1	2	3	4	5
7	ต้องอาศัยการทำงานจากหลายภาคส่วน	สามารถดำเนินการได้ภายในกระทรวง		ต้องอาศัยการบูรณาการระหว่างกระทรวง		ต้องอาศัยการบูรณาการระหว่างประเทศ

ตารางที่ 3 เกณฑ์การยกระดับภาวะฉุกเฉินด้านโรคและภัยสุขภาพแยกตามรายโรค

1. Disease X

สถานการณ์	ระดับปกติ	ระดับภาวะฉุกเฉิน			
		ระดับที่ 1	ระดับที่ 2	ระดับที่ 3	ระดับที่ 4
การเฝ้าระวังสถานการณ์	ไม่มีผู้ป่วยในประเทศ	มีรายงานผู้ป่วยในต่างประเทศ	มีรายงานผู้ป่วยในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น	มีรายงานผู้ป่วยในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น และ พบผู้ป่วยโรค เอ็กซ์ เดินทางมาจากประเทศที่มี การระบาด (Imported case)	มีรายงานผู้ป่วยในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น และ พบผู้ป่วยโรค เอ็กซ์ ในประเทศ (Index case)

โรคติดต่ออุบัติใหม่ Disease X หมายถึง โรคติดเชื้อจากบรรดาจุลชีพหรือไวรัสก่อโรคที่ไม่รู้จัก หรือยังไม่มีข้อมูลเพียงพอ ซึ่งมีศักยภาพในการก่อให้เกิดโรคระบาดร้ายแรงระหว่างประเทศได้¹

¹ กรมควบคุมโรค. (2566). แผนปฏิบัติการเฉพาะโรค (Hazard Specific Plans: HSP) กรมควบคุมโรค พ.ศ. 2566.

https://ddc.moph.go.th/ddce/news.php?news=20145&deptcode=ddce&news_views=631

2. โรคติดเชื้อทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (เมอร์ส): MERS

สถานการณ์	ระดับปกติ	ระดับภาวะฉุกเฉิน			
		ระดับที่ 1	ระดับที่ 2	ระดับที่ 3	ระดับที่ 4
การเฝ้าระวัง สถานการณ์	ไม่มีผู้ป่วยใน ประเทศ	มีรายงานผู้ป่วย ในต่างประเทศ	มีรายงานผู้ป่วย ในต่างประเทศ เพิ่มมากขึ้น	มีรายงานผู้ป่วย ในต่างประเทศ เพิ่มมากขึ้น และพบผู้ป่วย โรคเมอร์ส เดินทางมาจาก ประเทศที่มีการ ระบาด (Imported case)	มีรายงานผู้ป่วย ในต่างประเทศ เพิ่มมากขึ้น และพบผู้ป่วย โรคเมอร์สใน ประเทศ (Index case)

3. โรคไข้หวัดนก (Avian Influenza)

สถานการณ์	ระดับภาวะฉุกเฉิน				
	Watch mode	Alert mode	Response 1	Response 2	Response 3
การเฝ้าระวัง สถานการณ์	ระยะปกติ (ไม่มีรายงาน การระบาดของ โรคในสัตว์ภายในประเทศ) ติดตาม สถานการณ์ ผู้ป่วยอาการ คล้ายไข้หวัด ใหญ่ (ILI)	- สถานการณ์ โรคไข้หวัดนก ในคน ใน ประเทศเพื่อน บ้าน $\geq$ 2 ราย ขึ้นไป ใน 1 เดือน ใน ประเทศเพื่อน บ้าน ที่อยู่ใน จังหวัดเดียวกัน หรือใน ครอบครัว เดียวกัน ที่มี ความเชื่อมโยง	1. พบผู้ป่วยติดเชื้อไข้หวัดนก อย่างน้อย 1 ราย ขึ้นไป 2. ระบบเฝ้า ระวังเชิงรุกและ เชิงรับ ทั้งสัตว์ ปีก/สัตว์เลี้ยง ลูกด้วยนม พบ สัตว์ติดเชื้อ อย่างน้อย 1 ตัว ขึ้นไป (เข้าเกณฑ์ข้อ ใดข้อหนึ่ง)	พบการระบาดของ โรคไข้หวัด นกในคน ใน ประเทศและ พบการแพร่โรค จากสัตว์สู่คน แบบเฉพาะจุด บางพื้นที่	พบการระบาดของ โรคไข้หวัด นก ในประเทศ และพบการ ติดต่อจากสัตว์ สู่คน/คนสู่คน แบบเป็นวง กว้าง (หลาย จังหวัด)

สถานการณ์	ระดับภาวะฉุกเฉิน				
ระดับ	Watch mode	Alert mode	Response 1	Response 2	Response 3
		ก้นทางระบาดวิทยา - พบเหตุการณ์ สัตว์ปีกป่วย/ ตายผิดปกติใน จังหวัด ชายแดน ประเทศเพื่อน บ้านที่ติดกับ ประเทศไทย ที่ มีการยืนยันผล ตรวจทาง ห้องปฏิบัติการ พบเชื้อไข้หวัด นก (เข้าเกณฑ์ข้อ ใดข้อหนึ่ง)			

* ประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม และจีน

4. โรคไข้เลือดออก

สถานการณ์	ระดับภาวะฉุกเฉิน				
ระดับ	Watch mode	Alert mode	Response 1	Response 2	Response 3
การเฝ้าระวัง สถานการณ์		มีผู้ป่วยเกินกว่า ค่ามัธยฐาน ย้อนหลัง 5 ปี ต่อเนื่อง 2 สัปดาห์ หรือ มี เขตสุขภาพ ที่เข้าเกณฑ์ 2 เขต	มีผู้ป่วยเกินกว่า ค่ามัธยฐาน ย้อนหลัง 5 ปี เกินร้อยละ 20 หรือมีเขต สุขภาพ ที่เข้าเกณฑ์ 3 เขต	มีผู้ป่วยเกินกว่า ค่ามัธยฐาน ย้อนหลัง 5 ปี เกินร้อยละ 50 หรือมีเขต สุขภาพ ที่เข้าเกณฑ์ 6 เขต	มีผู้ป่วยเกินกว่า ค่ามัธยฐาน ย้อนหลัง 5 ปี เกินร้อยละ 80 หรือมีเขต สุขภาพที่ เข้าเกณฑ์ 7 เขตขึ้นไป

5. โรคฝีดาษวานร

Alert mode	1. ผู้ป่วยยืนยันเป็นกลุ่มก้อนตั้งแต่ 5 รายขึ้นไปที่มีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา 2. ผู้ป่วยยืนยันติดเชื้อ Mpox clade Ib 3 รายขึ้นไปที่มีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา 3. พบผู้เสียชีวิตของสายพันธุ์ที่ระบาดในประเทศตั้งแต่ 1% ขึ้นไป โนระระยะเวลา 1 สัปดาห์ 4. ความสนใจจากสื่อมวลชน (จำนวนข่าวต่อวัน) 1 ข่าว 5. เป็น Public health emergency of international concern (PHEIC) 6. พบผู้ป่วยยืนยันติดเชื้อ Mpox สายพันธุ์ใหม่ที่ไม่เคยพบในประเทศ *กรณีสถานการณ์โรคฝีดาษวานร พบ 3 ใน 6 ข้อ
Response 1	1. ผู้ป่วยเป็นกลุ่มก้อนตั้งแต่ 10 รายขึ้นไปที่มีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา 2. ผู้ป่วยยืนยันติดเชื้อ Mpox clade Ib 5 รายขึ้นไปที่มีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา 3. ความสนใจจากสื่อมวลชน - มีการเผยแพร่ข่าว/ ข้อมูลข่าวทางโซเชียลมีเดีย / ไม่ใช่ Influencer ดัง หรือช่องหลัก เป็นต้น - หนังสือพิมพ์ลงข่าวในกรอบเล็กกว่า 5 คอลัมน์นี้ว/ ไม่ใช่หนังสือพิมพ์หลัก - TV รายงานข่าวทั่วไป 1 ช่อง - ประชาชนโทร 1422 จำนวน 1-2 สายต่อสัปดาห์ *กรณีสถานการณ์โรคฝีดาษวานร พบ 2 ใน 3 ข้อ
Response 2	1. ผู้ป่วยเป็นกลุ่มก้อนตั้งแต่ 20 รายขึ้นไปที่มีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา 2. ผู้ป่วยยืนยันติดเชื้อ Mpox clade Ib 10 รายขึ้นไปที่มีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา 3. ความสนใจจากสื่อมวลชน - มีการเผยแพร่ข่าว/ ข้อมูลข่าวทางโซเชียลมีเดีย / Influencer ที่มีชื่อเสียง 4-5 ช่อง เป็นต้น - หนังสือพิมพ์ลงข่าวในกรอบใหญ่กว่า 5 คอลัมน์นี้ว/ เป็นหนังสือพิมพ์หลัก 1-2 ฉบับ - TV รายงานข่าวมากกว่า 1 ช่อง มีช่องหลัก เวลาออกอากาศหลักด้วย - ประชาชนโทร 1422 จำนวน 1-2 สายต่อวัน * กรณีสถานการณ์โรคฝีดาษวานร พบ 2 ใน 3 ข้อ
Response 3	1. ผู้ป่วยเป็นกลุ่มก้อนตั้งแต่ 30 รายขึ้นไปที่มีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา 2. ผู้ป่วยยืนยันติดเชื้อ Mpox clade Ib 15 รายขึ้นไปที่มีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา 3. ความสนใจจากสื่อมวลชน - มีการเผยแพร่ข่าว/ ข้อมูลข่าวทางโซเชียลมีเดีย / Influence ที่มีชื่อเสียงมากกว่า 10 ช่อง เป็นต้น

	- หนังสือพิมพ์ลงข่าวในกรอบใหญ่/ หน้า 1 / หนังสือพิมพ์หลักมากกว่า 2 ฉบับ - TV ช่องหลัก/ เวลาออกอากาศหลักมากกว่า 4 ช่อง - ประชาชนโทร 1422 จำนวน 5-10 สายต่อวัน *กรณีสถานการณ์โรคฝีดาษวานร พบ 2 ใน 3 ข้อ
--	--

6. โรคแอนแทรกซ์ (Anthrax)

สถานการณ์	ระดับภาวะฉุกเฉิน				
	Watch mode	Alert mode	Response 1	Response 2	Response 3
การเฝ้าระวัง สถานการณ์	- พบรายงานการพบโรคในคนหรือสัตว์ ในบางประเทศ โดยเป็นการพบโรค แบบประปราย	- พบรายงานการพบโรคในคนหรือสัตว์ ในบางประเทศ แต่จำนวนเหตุการณ์มีมากกว่า 5 เหตุการณ์ต่อสัปดาห์ หรือ - มีข่าวที่เกี่ยวข้องกับการแพร่กระจายของฝุ่นที่มีโอกาสเป็น spore ของเชื้อแอนแทรกซ์	- พบคนที่เดินทางมาจากต่างประเทศ มีอาการเข้ากันได้กับโรค - มีรายงานการพบสัตว์ที่มีอาการคล้ายโรคแอนแทรกซ์	- มีรายงานการกระจายของฝุ่นที่ยืนยันว่าเป็น spore ของเชื้อแอนแทรกซ์ - พบว่ามีการติดเชื้อภายในประเทศอย่างประปราย	- มีการติดเชื้อภายในประเทศแบบเป็นกลุ่มก้อน

หมายเหตุ: เปรียบเทียบระดับการแจ้งเตือนภัยประชาชนเตรียมมือภัยพิบัติในพื้นที่ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับเกณฑ์ระดับของภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค ดังนี้

ระดับ 3 = Response 1

ระดับ 4 = Response 2

ระดับ 5 = Response 3

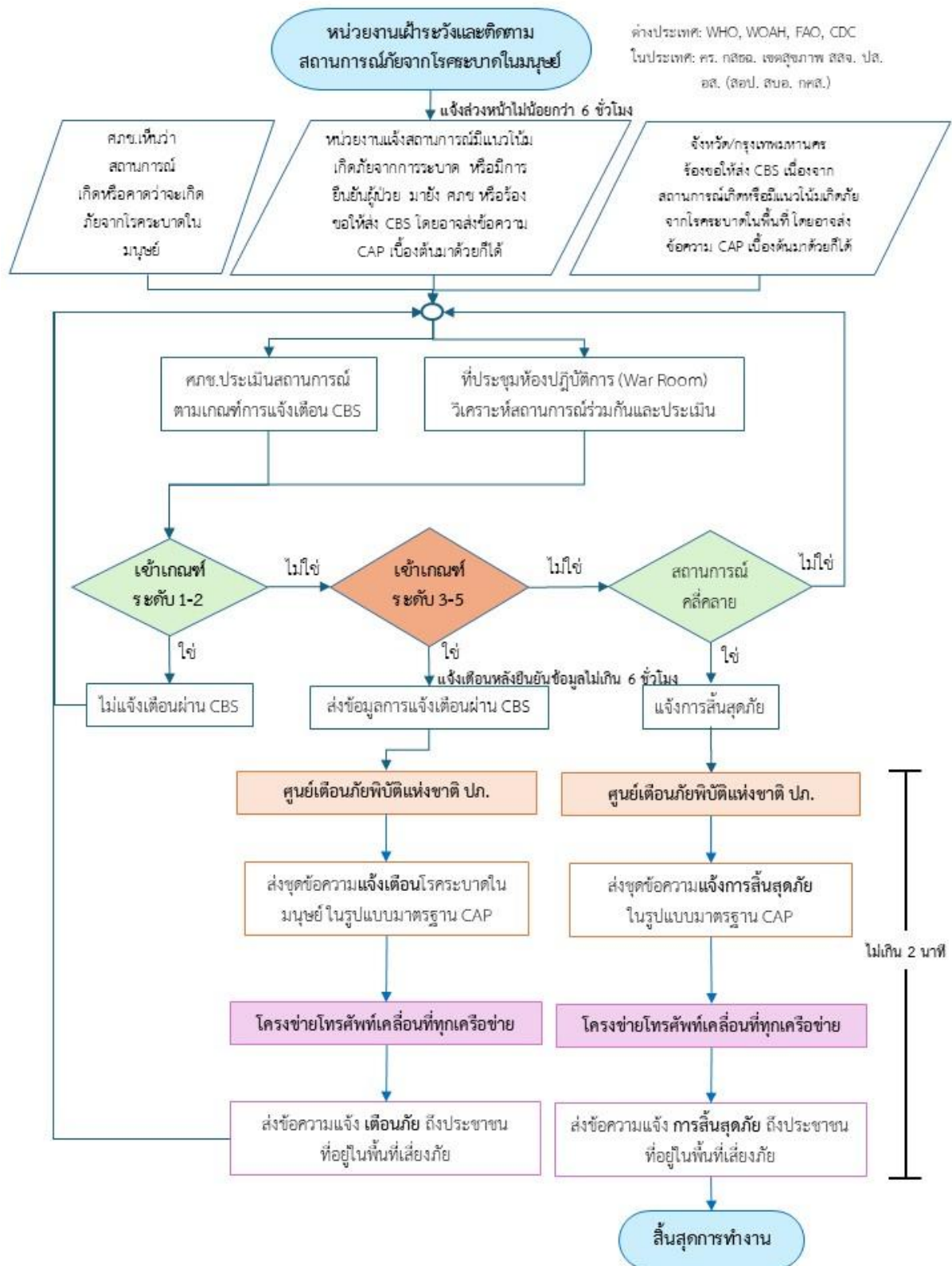
ระดับของภาวะฉุกเฉินและรูปแบบการปฏิบัติการของศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค

ภาวะปกติ	ภาวะฉุกเฉินระดับที่ 1	ภาวะฉุกเฉินระดับที่ 2	ภาวะฉุกเฉินระดับที่ 3	ภาวะฉุกเฉินระดับที่ 4
ติดตาม (Watch mode)	ตื่นตัว (Alert mode)	ตอบโต้ระดับ 1 (Response)	ตอบโต้ระดับ 2 (Response)	ตอบโต้ระดับ 3 (Response)
Awareness/Response				
✓ ติดตามและประเมินสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพต่าง ๆ ตามปกติทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ✓ จัดทำแผนตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน เช่น AHP/HSP/BCP/SCP ✓ สำรองเวชภัณฑ์ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ ✓ เตรียมความพร้อมด้านการตรวจวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการ ✓ เตรียมความพร้อมด้านยานพาหนะ ✓ จัดแผนตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน ✓ ประเมินและพัฒนาศูนย์ EOC ตาม EOC Assessment tool ✓ เตรียมการระบบข้อมูล (PHEOC platform) และข้อสั่งการ ✓ เตรียมกลไกด้านกฎหมายในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ✓ ทบทวน เตรียมกลไก กฎหมายและระเบียบด้านการเงินในภาวะฉุกเฉิน ✓ เตรียมความพร้อมด้านระบบสื่อสาร ✓ ฝึกอบรมกำลังคน ทบทวนซักซ้อม เพื่อเตรียมความพร้อมในกรณีภาวะฉุกเฉิน จัดทำ human resource mapping ✓ เตรียมแนวทางและความพร้อมด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน	✓ ประเมินสถานการณ์ และประเมินความเสี่ยงอย่างใกล้ชิด โดย Subject Matter Experts ✓ รายงานสถานการณ์ให้ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบและดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ✓ ปฏิบัติงานเพื่อป้องกันควบคุมโรค/ภัยสุขภาพนั้น ๆ โดยใช้โครงสร้างการปฏิบัติงานตามปกติของกรมควบคุมโรค ✓ ทบทวน HSP และวิเคราะห์ Mission เพื่อเตรียมแผน IAP (Incident action plan) ✓ ทบทวนและเตรียมทะเบียนกำลังคนสำหรับ surge capacity ✓ จัดเตรียมงบประมาณสำหรับรับมือระดับ EOC ✓ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ	✓ มีการแต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์ ✓ จัดตั้งและดำเนินการตามโครงสร้างของระบบบัญชาการเหตุการณ์ ✓ ปฏิบัติการตามแผน IAP และปรับปรุงแผน IAP ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ✓ ปฏิบัติการตามแผนระดมทรัพยากรด้านกำลังคน (Surge Capacity Plan) และ BCP (Business Continuity Planning) ✓ จัดตั้งและปรับขยายโครงสร้างของระบบบัญชาการเหตุการณ์ตามความเหมาะสม	✓ มีการแต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์ ✓ จัดตั้งและดำเนินการตามโครงสร้างของระบบบัญชาการเหตุการณ์ ✓ ปฏิบัติการตามแผน IAP ✓ ปฏิบัติการตามแผนระดมทรัพยากรด้านกำลังคน (Surge Capacity Plan) และ BCP (Business Continuity Planning) ✓ จัดตั้งและปรับขยายโครงสร้างของระบบบัญชาการเหตุการณ์ตามความเหมาะสม	✓ มีการแต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์ ✓ จัดตั้งและดำเนินการตามโครงสร้างของระบบบัญชาการเหตุการณ์ ✓ ปฏิบัติการตามแผน IAP ✓ ปฏิบัติการตามแผนระดมทรัพยากรด้านกำลังคน (Surge Capacity Plan) และ BCP (Business Continuity Planning) ✓ จัดตั้งและปรับขยายโครงสร้างของระบบบัญชาการเหตุการณ์ตามความเหมาะสม
❖ ทีมติดตามสถานการณ์ (Watch team) และทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (SAT) ในภาวะปกติ ❖ ผู้จัดการงานตระหนักรู้สถานการณ์ (SAT Manager) ❖ ผู้จัดการศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (EOC Manager) ❖ (Core EOC Staff) ในภาวะปกติ และเจ้าหน้าที่กองควบคุมโรคและภัยสุขภาพในภาวะฉุกเฉินที่เกี่ยวข้อง ❖ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Subject Matter Experts, SMEs).	❖ กำลังคนจากภาวะปกติ บวก • Subject Matter Experts • เข้ามาร่วมประเมินสถานการณ์ และประเมินความเสี่ยงอย่างใกล้ชิด • กำลังคนเหมือนกับภาวะปกติ	❖ กำลังคนจากระดับตื่นตัว (Alert) บวก • มีกำลังคนสำรองที่พร้อมปฏิบัติงานไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนคนในทะเบียนรายชื่อกำลังสำรอง • เข้ามาร่วมในระบบบัญชาการเหตุการณ์	❖ กำลังคนจากระดับตอบโต้ (Response) ระดับที่ 1 บวก • มีกำลังคนสำรองที่พร้อมปฏิบัติงานไม่เกินร้อยละ 25 ของจำนวนคนในทะเบียนรายชื่อกำลังสำรอง • เข้ามาร่วมในระบบบัญชาการเหตุการณ์	❖ กำลังคนจากระดับตอบโต้ (Response) ระดับที่ 2 บวก • มีกำลังคนสำรองที่พร้อมปฏิบัติงานทั้งหมด ในทะเบียนรายชื่อกำลังสำรอง • เข้ามาร่วมในระบบบัญชาการเหตุการณ์

ภาพที่ 1 ระดับของภาวะฉุกเฉินและรูปแบบการปฏิบัติการของศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค

แผนผังกระบวนการปฏิบัติ

ขั้นตอนการแจ้งเตือนภัยจากโรคระบาดในมนุษย์ ผ่านระบบ Cell Broadcast

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์ ผ่านระบบ Cell Broadcast

หมายเหตุ: WHO: World Health Organization, WOA: World Organization for Animal Health, FAO: Food and Agriculture Organization of the United Nations, CDC: Centers for Disease Control and Prevention

6. เจ็อนไขและเกณฑ์การตัดสินใจแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

6.1 เกณฑ์การตัดสินใจแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

การวิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ และความรุนแรงโรคระบาดในมนุษย์ จะต้องส่งแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ประเภทเหตุการณ์ (Type of event)ใด ระดับพื้นที่ใด ให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP) เกณฑ์แจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์ ของกรมควบคุมโรค

การตัดสินใจแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ใช้เกณฑ์ผลกระทบหรือความรุนแรงของเหตุการณ์หากเกิดขึ้น (Impact) กรณีโรค (ตารางที่ 2) เกณฑ์การยกระดับภาวะฉุกเฉินด้านโรคและภัยสุขภาพแยกตามรายโรค (ตารางที่ 3) และระดับของภาวะฉุกเฉินและรูปแบบการปฏิบัติการของศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค (ภาพที่ 1)

6.2 เจ็อนไขการส่งเตือนประชาชนผ่านระบบ Cell Broadcast

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือผู้ที่อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมอบหมาย แจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ตั้งแต่การแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า การแจ้งเตือนเพื่อปรับให้เป็นปัจจุบัน (Update) โดยใช้ประเภทเหตุการณ์ (Type of event) ได้แก่ การแจ้งเตือนระดับชาติ (National Alert) การแจ้งเตือนภัยขั้นรุนแรง (Extreme Alert) การแจ้งเตือนเพื่อให้ข้อมูล (Information Alert) และเมื่อสถานการณ์คลี่คลาย ภัยอันตรายได้ผ่านพ้นไปแล้ว อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือผู้ที่อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมอบหมาย เป็นผู้อนุมัติให้ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast การสิ้นสุดภัย (All Clear) โดยใช้ประเภทเหตุการณ์ (Type of event) การแจ้งเตือนเพื่อให้ข้อมูล (Informational Alert) ทั้งนี้รายละเอียดตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP) เกณฑ์ของการแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ประเภทเหตุการณ์และเกณฑ์ของการแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์ ผ่านระบบ Cell Broadcast

ประเภทเหตุการณ์ (Type of events)	รหัสเหตุการณ์ (event code)	เกณฑ์
การแจ้งเตือนระดับชาติ (National Alert)	PRA	โรค Disease X *เมื่อพบผู้ป่วยยืนยันรายแรกในประเทศ ตาม เกณฑ์ Hazard Specific Plan (HSP) กรณีโรค Disease X (มากกว่าเกณฑ์ Response 3)

ประเภทเหตุการณ์ (Type of events)	รหัสเหตุการณ์ (event code)	เกณฑ์
การแจ้งเตือนภัยขั้นรุนแรง (Extreme Alert)	EXA	1. โรคฝีดาษวานร *ตามเกณฑ์ HSP กรณีโรคฝีดาษวานร (เกณฑ์ Response 3)
		2. โรคไข้เลือดออก *เมื่อจำนวนผู้ป่วยไข้เลือดออกสูงกว่าค่ามัธยฐาน ร้อยละ 80 (เกณฑ์ Response 3)
การแจ้งเตือนเพื่อให้ข้อมูล (Informational Alert)	ACI	1. โรค Disease X *ตามเกณฑ์ HSP กรณีโรค Disease X (เกณฑ์ Response 3)
		2. โรคติดเชื้อทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (เมอร์ส) *ตามเกณฑ์ HSP กรณีโรคติดเชื้อทางเดินหายใจ ตะวันออกกลาง (เมอร์ส) (เกณฑ์ Response 3)
		3. โรคแอนแทรกซ์ *ตามเกณฑ์ HSP กรณีโรคแอนแทรกซ์ (เกณฑ์ Response 2)
		4. โรคไข้หวัดนก *ตามเกณฑ์ HSP กรณีโรคไข้หวัดนก (เกณฑ์ Response 2)
		5. โรคฝีดาษวานร *ตามเกณฑ์ HSP กรณีโรคฝีดาษวานร (เกณฑ์ Response 1-2)
		6. โรคไข้เลือดออก *เมื่อจำนวนผู้ป่วยไข้เลือดออกสูงกว่าค่ามัธยฐาน ร้อยละ 50 (เกณฑ์ Response 2)
การแจ้งเตือนสิ้นสุดภัย (All Clear)	ACI	เมื่อสถานการณ์คลี่คลาย ตามนิยามของแต่ละ โรค

6.3 ข้อยกเว้นการไม่ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

อย่างไรก็ตาม ผู้มีอำนาจสร้างข้อความแจ้งเตือนภัยหรืออนุมัติให้แจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast อาจตัดสินใจไม่แจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ได้ หากพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเสี่ยงใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ดังต่อไปนี้

- 1) ได้มีการแจ้งเตือนภัยโดยช่องทางและวิธีการอื่นที่มีประสิทธิภาพหรือประชาชนได้รับรู้แล้ว
- 2) การแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast จะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี หรือจะก่อให้เกิดความวุ่นวายหรือความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม
- 3) มีเหตุสำคัญอย่างอื่นที่พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

7. มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์

มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัย หรือ Common Alerting Protocol (CAP) สำหรับการแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์ การใช้ข้อความการแจ้งเตือนแต่ละสถานการณ์ และรายละเอียดอื่น ๆ ให้เป็นไปตามภาคผนวก ค

8. การปรับปรุงแก้ไขและทบทวนมาตรฐานการปฏิบัติงานการส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast โรคระบาดในมนุษย์

มาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP) โรคระบาดในมนุษย์ อาจมีการปรับปรุงแก้ไขหรือทบทวนให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์และการใช้งานได้เสมอ โดยศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมควบคุมโรค กรมปศุสัตว์ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จะประสานข้อมูลและร่วมกันแก้ไขให้เป็นปัจจุบัน และสอดคล้องกัน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร้องขอให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำการแก้ไข เมื่อได้แก้ไขแล้วให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ภาคผนวก ก
คํานิยามที่เกี่ยวข้อง

คำนิยามที่เกี่ยวข้อง

1. แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ได้กำหนดคำนิยามเกี่ยวกับภัยจากโรคระบาดไว้ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ภัยจากโรคระบาดในมนุษย์ หมายถึง ภัยจากโรคซึ่งปรากฏขึ้นในประชากรกลุ่มหนึ่งในระยะเวลาหนึ่งในอัตราที่สูงขึ้นมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ โดยเทียบกับประวัติการเกิดโรคในอดีตโรคนั้นอาจเป็นโรคติดต่อทางสัมผัสหรือไม่ก็ได้ แต่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งในพื้นที่เกิดโรคระบาดและพื้นที่ใกล้เคียง”²

“ภัยจากโรคระบาดสัตว์ หมายถึง ภัยที่เกิดจากโรคซึ่งปรากฏขึ้นในประชากรสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ป่าโดยเป็นโรคติดต่อทั้งในสัตว์ชนิดเดียวกันต่างชนิดกัน รวมถึงการติดต่อมาสู่คนในระยะเวลาหนึ่ง ในอัตราที่สูงขึ้นมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ โดยเทียบกับประวัติการเกิดโรคในอดีต สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจ และสุขภาพของประชาชน”³

“ภัยจากโรคระบาดสัตว์น้ำ หมายถึง ภัยที่เกิดจากโรคซึ่งปรากฏขึ้นในประชากรสัตว์น้ำ โดยเป็นโรคติดต่อทั้งในสัตว์น้ำชนิดเดียวกันต่างชนิดกัน รวมถึงการติดต่อมาสู่คน ในระยะเวลาหนึ่ง ในอัตราที่สูงขึ้นมากกว่าที่คาดการณ์ไว้โดยเทียบกับประวัติการเกิดโรคในอดีต สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจและสุขภาพของประชาชน”⁴

2. พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติจากโรคระบาดในมนุษย์ไว้อันได้แก่ โรคติดต่อ โรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง และโรคระบาด

2.1 โรคติดต่อ โรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง

มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ได้ให้ความหมายของคำว่า “โรคติดต่อ” “โรคติดต่ออันตราย” และ “โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง” ไว้ดังนี้

“โรคติดต่อ” หมายความว่า โรคที่เกิดจากเชื้อโรคหรือพิษของเชื้อโรคซึ่งสามารถแพร่โดยทางตรงหรือทางอ้อมมาสู่คน

“โรคติดต่ออันตราย” หมายความว่า โรคติดต่อที่มีความรุนแรงสูงและสามารถแพร่ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างรวดเร็ว

² แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, หน้า 157.

³ แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, หน้า 157.

⁴ แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, หน้า 157.

“โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง” หมายความว่า โรคติดต่อที่ต้องมีการติดตาม ตรวจสอบ หรือจัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง”⁵

นอกจากการพิจารณาถึงนิยามของโรคแต่ละประเภทแล้ว ยังต้องพิจารณารายชื่อโรคที่อยู่ในขอบเขต คำนียามดังกล่าวประกอบด้วย ทั้งนี้ รายชื่อโรคดังกล่าวปรากฏอยู่ในประกาศกระทรวงสาธารณสุขซึ่งออกตาม ความในมาตรา 5 ประกอบมาตรา 6 (1) ของพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558

สำหรับ “โรคติดต่ออันตราย” ประกอบไปด้วยโรคต่าง ๆ ดังปรากฏอยู่ในข้อ 1 ของประกาศกระทรวง สาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย พ.ศ. 2559 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“ข้อ 1 ให้โรคติดต่อดังต่อไปนี้เป็นโรคติดต่ออันตราย โดยมีชื่อและอาการสำคัญ ดังนี้

(1) กาฬโรค (Plague) แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่หนึ่ง กาฬโรคต่อมน้ำเหลือง (Bubonic plague) มีอาการไข้สูง หนาวสั่น เจ็บคอ ปวดศีรษะ ต่อมน้ำเหลืองบริเวณขาหนีบหรือรักแร้โตและมีหนอง หรือมีน้ำโตและมีหนอง

ประเภทที่สอง กาฬโรคชนิดโลหิตเป็นพิษ (Septicemic plague) มีอาการของโลหิตเป็นพิษ ไข้สูง ปวดศีรษะ อาเจียน คอหอยและทอนซิลอักเสบ อาจมีเยื่อหุ้มสมองอักเสบ และจำเลือดตามผิวหนัง

ประเภทที่สาม กาฬโรคปอด (Pneumonic plague) มีอาการไข้สูง หนาวสั่น ไอ มีเสมหะปนเลือด หอบ เมื่อถ่ายภาพเอกซเรย์ที่ปอดจะพบลักษณะของปอดอักเสบ

(2) ไข้ทรพิษ (Smallpox) มีอาการไข้สูง ปวดตามตัว ปวดศีรษะ ปวดหลัง อ่อนเพลีย อาจมีอาการปวดท้องร่วมด้วย ระยะก่อนที่จะมีผื่นขึ้น จะมีอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ หลังจากไข้สูงแล้ว จะปรากฏผื่นขึ้น ต่อมาจะกลายเป็นตุ่ม ตุ่มใส ตุ่มหนอง และตกสะเก็ดเป็นระยะเวลา 3 - 4 สัปดาห์ โดยผื่นจะปรากฏที่บริเวณใบหน้า แขน และขา มากกว่าบริเวณลำตัว โดยเฉพาะบริเวณที่ได้รับการเสียดสีบ่อย ๆ แผลที่ตกสะเก็ดเมื่อหายแล้วอาจทำให้เกิดแผลเป็นรอยบุ๋ม และอาจทำให้เกิดความพิการจนถึงขั้นตาบอดได้

(3) ไข้เลือดออกโครเมียนคองโก (Crimean - Congo hemorrhagic fever) อาการจะเริ่มอย่างเฉียบพลัน โดยมีไข้ ปวดกล้ามเนื้อ มึนงง ปวดคอร่วมกับคอแข็ง ปวดหลัง ปวดศีรษะ เจ็บตา ใบหน้าแดง และกลัวแสง บางรายอาจพบอาการคลื่นไส้ อาเจียน และเจ็บคอในระยะแรก ซึ่งมักพบร่วมกับท้องร่วงและปวดท้อง ต่อมาจะมีอาการมึนงง ประปรวน สับสน และก้าวร้าว จากนั้นอาจมีอาการง่วง ซึมเศร้า หัวใจเต้นเร็ว ต่อมน้ำเหลืองโต มีเลือดออกใต้ผิวหนังและเยื่อต่าง ๆ เช่น ปาก เพดานปาก ลำคอ และพบเลือดออกจากส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น เลือดออกในกระเพาะอาหาร มีเลือดปนในปัสสาวะ มีเลือดกำเดา และเลือดออกจากเหงือก ในบางรายอาจพบอาการของตับอักเสบ

(4) ไข้เวสต์ไนล์ (West Nile Fever) มีอาการไข้ ปวดศีรษะ หนาวสั่น มีเหงื่อออก มีผื่นที่ผิวหนัง อ่อนเพลีย ต่อมน้ำเหลืองอักเสบ ซึม ปวดข้อ และมีอาการคล้ายไข้หวัดหรือไข้หวัดใหญ่ บางรายมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ในรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการทางสมองร่วมด้วย เช่น สมอง หรือเยื่อหุ้มสมองอักเสบ มีไข้สูง คอแข็ง ซึม ชัก และหมดสติ

⁵ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558.

(5) ไข้เหลือง (Yellow fever) มีอาการไข้สูงเฉียบพลันเป็นระยะเวลา 5 - 7 วัน ปวดศีรษะ ปวดหลัง อ่อนเพลีย คลื่นไส้ อาเจียน อาจมีเลือดกำเดา เลือดออกในปาก และถ่ายเป็นเลือด จะมีอาการตัวเหลืองหรือตาเหลืองในระยะแรก อาจมีอาการมากขึ้นในระยะต่อมา และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้

(6) โรคไข้ลาสซา (Lassa fever) มีไข้ ปวดศีรษะ เจ็บคอ ไอ อาเจียน ท้องร่วง เจ็บหน้าอก และปวดบริเวณช่องท้อง อาการไข้จะยังคงมีอยู่ตลอด หรืออาจไข้สูงเป็นระยะ มีอาการตาอักเสบ คออักเสบ และเป็นหนอง บางรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการเลือดออก ซีก มีอาการบวมที่หน้าและคอ จะมีปริมาณเกล็ดเลือดลดลงและการทำงานของเกล็ดเลือดผิดปกติ บางรายอาจมีอาการหูหนวกจากพยาธิสภาพที่เส้นประสาทสมองคู่ที่ 8

(7) โรคติดเชื้อไวรัสนิปาห์ (Nipah virus disease) มีอาการคล้ายเป็นหวัด มีไข้สูง ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ สมองอักเสบ บางรายอาจมีอาการของระบบทางเดินหายใจร่วมด้วย หรืออาจมีอาการไข้ร่วมกับอาการทางระบบประสาท เช่น วิงเวียนศีรษะ เดินโซเซ ซึม ลับสน หรือชัก มีการเคลื่อนไหวของลูกตาผิดปกติ แขนและขามีการกระตุก ความดันโลหิตและชีพจรแปรปรวน และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้

(8) โรคติดเชื้อไวรัสมาร์บวร์ก (Marburg virus disease) มีอาการไข้สูงเฉียบพลัน อ่อนเพลีย ปวดกล้ามเนื้อและปวดศีรษะมาก ตามมาด้วยอาการเจ็บคอ อาเจียน ท้องเสีย และมีผื่นแดงตามตัว มีอาการเลือดออกง่ายซึ่งมักเกิดร่วมกับภาวะตับถูกทำลาย ไตวาย มีอาการทางระบบประสาทส่วนกลางซีก อวัยวะหลายระบบเสื่อมหน้าที่ และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้

(9) โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา (Ebola virus disease - EVD) มีอาการไข้ อ่อนเพลีย ปวดกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะ และเจ็บคอ ตามมาด้วยการอาเจียน ท้องเสีย และมีผื่นขึ้น บางรายจะมีเลือดออกทั้งในอวัยวะ ภายในและภายนอก ในรายที่มีอาการรุนแรงจะพบว่ามีตับวายหรือไตวาย และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้ ส่วนใหญ่มักมีประวัติสัมผัสกับผู้ป่วยหรือสัตว์ป่วยหรือตายด้วยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา (Ebola virus disease - EVD)

(10) โรคติดเชื้อไวรัสเฮนดรา (Hendra virus disease) มีอาการไข้สูง ปวดศีรษะ เจ็บคอ วิงเวียน ซึม และลึบสน หรืออาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ ในระยะแรกมักจะพบอาการปอดอักเสบ ในรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการระบบทางเดินหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้

(11) โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง หรือโรคซาร์ส (Severe Acute Respiratory Syndrome - SARS) มีอาการไข้สูง ปวดตามตัว ปวดศีรษะ บางรายอาจมีอาการของระบบทางเดินหายใจเล็กน้อย อาจมีอาการถ่ายเหลว อาการปอดอักเสบ และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้

(12) โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง หรือโรคเมอร์ส (Middle East Respiratory Syndrome - MERS) มีอาการไข้ ไอ หอบ บางรายมีอาการในระบบทางเดินอาหาร เช่น ท้องเสีย อาเจียน ในรายที่มีอาการรุนแรงมักมีอาการแสดงของโรคปอดอักเสบ ระบบทางเดินหายใจล้มเหลว อวัยวะล้มเหลว โดยเฉพาะไตวาย และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้

(13) วัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก (Extensively drug - resistant tuberculosis (XDR - TB)) ดังนี้

(ก) กรณีวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก ซึ่งเป็นวัณโรคที่มีการดื้อยา 4 ขนานร่วมกัน ได้แก่ ไอโซไนอะไซด์ (Isoniazid) ไรแฟมพิซิน (Rifampicin) กลุ่มยาฟลูออโรควิโนโลน (Fluoroquinolones) และกลุ่มยาทางเลือกลำดับที่สองที่เป็นยาชนิดฉีด (Second - line injectable drugs) มีอาการไอเรื้อรังหรือไอเป็นเลือด เบื่ออาหาร น้ำหนักลด อ่อนเพลีย มีไข้ เจ็บหน้าอก หอบเหนื่อย สามารถแพร่เชื้อสู่ผู้อื่นได้ ในรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการระบบการหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้

(ข) กรณีวัณโรคดื้อยาหลายขนานชนิดรุนแรงมาก ซึ่งเป็นวัณโรคที่มีการดื้อยาหลายขนานร่วมกัน ได้แก่ ไรแฟมพิซิน (Rifampicin) โดยอาจดื้อต่อไอโซไนอะไซด์ (Isoniazid) ด้วยก็ได้ และดื้อต่อกลุ่มยาฟลูออโรควิโนโลน (Fluoroquinolones) ได้แก่ ลีโวฟล็อกซาซิน (Levofloxacin) ม็อกซิฟล็อกซาซิน (Moxifloxacin) อย่างน้อยหนึ่งขนาน และดื้อยาเบดาคิวิลิน (Bedaquiline) หรือ ไลเนโซลิด (Linezolid) อย่างน้อยหนึ่งขนาน มีอาการไอเรื้อรังหรือไอเป็นเลือด เบื่ออาหาร น้ำหนักลด อ่อนเพลีย มีไข้ เจ็บหน้าอก หอบเหนื่อย หรือมีอาการตามอวัยวะที่ติดเชื้อ สามารถแพร่เชื้อสู่ผู้อื่นได้ ในรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการระบบทางเดินหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้”⁶

สำหรับ “โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง” ประกอบไปด้วยโรคต่าง ๆ ดังปรากฏอยู่ในข้อ 4 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง พ.ศ. 2562 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“ข้อ 4 ให้โรคติดต่อดังต่อไปนี้เป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง โดยมีชื่อและอาการสำคัญ ดังนี้

(1) กามโรคของต่อมและท่อน้ำเหลือง (Lymphogranuloma Venereum หรือ Granuloma Inguinale) มีอาการตุ่มหรือแผลคัน ๆ บริเวณอวัยวะเพศซึ่งมักไม่เป็นที่สังเกต ต่อมาเชื้อลุกลามเข้าต่อมน้ำเหลืองบริเวณขาหนีบ ทำให้เกิดอาการปวด บวมโต อาจอักเสบกลายเป็นฝีหนอง และแตกเป็นหนองในที่สุด โดยไม่มีแผลอักเสบบริเวณขา เท้า หรือทวารหนัก

(2) การติดเชื้อในโรงพยาบาล (Health care-associated infection หรือ hospital-acquired infection) เป็นโรคที่เกิดจากการติดเชื้อของอวัยวะต่าง ๆ ในผู้ป่วยที่ได้รับเชื้อมาระหว่างการรักษาที่โรงพยาบาล รวมถึงการติดเชื้อในบุคลากรทางการแพทย์ที่ได้รับเชื้อจากการปฏิบัติงาน โดยมักมีอาการไข้และอาการอื่นร่วมด้วยขึ้นอยู่กับอวัยวะที่ติดเชื้อ

(3) ไข้กาฬหลังแอ่น (Meningococcal meningitis) มีอาการไข้ ปวดศีรษะ อาเจียน ชีม ต่อมาอาจพบอาการชัก ไข้สูง ไม่รู้สึกตัวจนถึงหมดสติ มีอาการระคายเคืองของเยื่อหุ้มสมอง อาจพบจำเลือดรุนแรง และอาจมีอาการช็อกได้รวดเร็วในรายที่เกิดอาการของภาวะติดเชื้อในกระแสโลหิต

⁶ ข้อ 1 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย พ.ศ. 2559.

(4) ไข้ดำแดง (Scarlet fever) มีอาการไข้ เจ็บคอ มีผื่นแดงตามลำคอ รักแร้ ลำตัว แขนหรือขา ลักษณะของผื่นเมื่อสัมผัสจะคล้ายกระดาษทราย ใบหน้าแดง ริมฝีปากซีด และอาจมีปื้นขาวที่ลิ้น ซึ่งภายหลังจะลอกออกทำให้ลิ้นมีลักษณะบวมแดง

(5) ไข้เด็งกี (Dengue Fever) มีอาการไข้อย่างเฉียบพลัน ร่วมกับผลการตรวจนับเม็ดเลือดอย่างสมบูรณ์ พบเม็ดเลือดขาวต่ำกว่า 5,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร และมีลิมโฟไซต์เด่นชัดและมีอาการปวดศีรษะมาก ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ปวดข้อหรือกระดูก ปวดกระบอกตา มีผื่น ปรากฏผลการทดสอบทูร์นิเกต์ให้ผลบวก มีอาการของเลือดออก เช่น เลือดกำเดา เลือดออกตามไรฟัน อุจจาระสีดํา ในกรณีผู้หญิงมีประจำเดือนมากกว่าปกติ หรือมีจุดเลือดตามร่างกาย ปรากฏร่วมด้วยอย่างน้อยสองอาการ

กรณีไข้เลือดออกเด็งกี (Dengue Hemorrhagic Fever) ผู้ป่วยมีอาการไข้อย่างเฉียบพลัน และมีอาการเลือดออก หรือปรากฏผลการทดสอบทูร์นิเกต์ให้ผลบวกอย่างหนึ่งอย่างใด และมีอาการแสดงที่บ่งถึงการรั่วของพลาสมา ตามผลการตรวจที่ปรากฏจำนวนเกล็ดเลือดต่ำกว่า 100,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร หรือความเข้มข้นของเม็ดเลือดแดงอัดแน่น หรือค่าฮีมาโตคริตเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 20 จากปกติ และอาจมีการพบภาวะมีน้ำในโพรงเยื่อหุ้มปอด

กรณีไข้เลือดออกช็อกเด็งกี (Dengue Shock syndrome) ผู้ป่วยไข้เลือดออกเด็งกีที่มีภาวะความดันโลหิตต่ำซึ่งนำไปสู่ภาวะช็อก หรือผลต่างของความดันซิสโตลิกและความดันไดแอสโตลิกแคบกว่า 20 มิลลิเมตรปรอท

(6) ไข้ปวดข้อชุงลาย (Chikungunya fever) มีอาการไข้สูง มีผื่น ปวดกล้ามเนื้อ ปวดกระดูก หรือข้อ ปวดศีรษะ ปวดกระบอกตา และมีเลือดออกตามผิวหนัง

(7) ไข้มาลาเรีย (Malaria) มีอาการไข้ หนาวสั่น ปวดศีรษะ ร่างกายอ่อนเพลีย คลื่นไส้ ปวดท้อง อาเจียน ท้องร่วง และตับและม้ามโต ตาเหลือง หรือร่างกายซีด กรณีที่มีอาการรุนแรง การทำงานของอวัยวะสำคัญต่าง ๆ จะสูญเสียหน้าที่ไป เช่น หหมดสติ น้ำท่วมปอด หรือไตวาย

(8) ไข้ไม่ทราบสาเหตุ (Pyrexia of Unknown origin หรือ Fever of Unknown Origin) มีอาการไข้เป็นระยะเวลามากกว่า 3 สัปดาห์ และเมื่อมีการตรวจทางห้องปฏิบัติการโดยแพทย์เฉพาะทาง เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์แล้ว ยังไม่สามารถหาสาเหตุของไข้ได้

(9) ไข้สมองอักเสบชนิดญี่ปุ่น (Japanese Encephalitis) มีอาการไข้ ปวดศีรษะ เบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน และอาจพบน้ำมูกหรือไอร่วมด้วย เป็นระยะเวลา 2 - 4 วัน ต่อมาจะพบการเปลี่ยนแปลงทางระดับความรู้สึกตัว เช่น ซึม สับสน พฤติกรรมเปลี่ยน หรือไม่รู้สึกรู้สีกตัว อาจมีอาการแขนหรือขาอ่อนแรง ชักทั้งตัวหรือเฉพาะบางบริเวณ หรืออาการเซร่วมด้วย

(10) ไข้สมองอักเสบไม่ระบุเชื้อสาเหตุ (Unspecified encephalitis) มีอาการไข้ ปวดศีรษะ เบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน และอาจพบน้ำมูกหรือไอร่วมด้วยเป็นระยะเวลา 2 - 4 วัน ต่อมาจะพบการเปลี่ยนแปลงทางระดับความรู้สึกตัว เช่น ซึม สับสน พฤติกรรมเปลี่ยน หรือไม่รู้สึกรู้สีกตัว และอาจมีอาการชักทั้งร่างกายหรือเฉพาะบางบริเวณ แขนหรือขาอ่อนแรง หรืออาการเซร่วมด้วย

(11) ไข้หวัดนก (Avian Influenza) มีอาการไข้ และอาจมีอาการปวดกล้ามเนื้อ ไอ หรือ หายใจผิดปกติร่วมด้วย หรือแพทย์สงสัยว่าเป็นปอดบวมหรือติดเชื้อไข้หวัดนก

(12) ไข้หวัดใหญ่ (Influenza) มีอาการไข้ ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ไอ เจ็บในลำคอ ร่างกายอ่อนเพลีย และอาจมีอาการคัดจมูก หรือเยื่อบุตาอักเสบ ซึ่งอาการจะทุเลาลงภายใน 2 - 7 วัน แต่อาการอ่อนเพลีย และไอจะทุเลาลงภายหลังอาการอื่น ๆ

(13) ไข้หัด (Measles) มีอาการไข้ มีผื่นนูนแดงขึ้นทั่วร่างกายเป็นระยะเวลามากกว่า 3 วัน โดยผื่นจะขึ้นบนใบหน้าแล้วกระจายไปทั่วร่างกายภายในเวลา 2 - 3 วัน ภายหลังผื่นลดลงจะปรากฏเป็นสีแดง คล้ายอยู่หลายวัน อาจตรวจพบตุ่มโคปลิค เป็นระยะเวลา 1 - 2 วัน และอาจมีอาการไอ มีน้ำมูกไหล หรือตาแดงร่วมด้วย

(14) ไข้หัดเยอรมัน (Rubella) มีอาการไข้ต่ำ ต่อม้ำเหลืองโตทั่วตัว ปวดข้อ ข้ออักเสบและตาแดง มีผื่นแดงทั่วร่างกายอย่างเฉียบพลัน โดยผื่นจะขึ้นทั่วร่างกายภายในระยะเวลา 1 - 2 วันของการมีไข้ และผื่นจะหายไปภายในระยะเวลา 3 วันหลังจากมีอาการ ซึ่งผื่นจะไม่มีการเปลี่ยนจากสีแดงกลายเป็นสีคล้ำ

(15) ไข้เอนเทอริค (Enteric fever) มีอาการไข้ ครั่นเนื้อครั่นตัว คลื่นไส้ อาเจียน ท้องอืด จุก หรือแน่นบริเวณใต้ชายโครงขวาเกิดขึ้นอย่างเฉียบพลัน ต่อมาจะมีปัสสาวะสีเข้ม ร่างกายและตาเหลือง ทั้งนี้ ต้องไม่มีประวัติได้รับยาหรือสารพิษที่เป็นสาเหตุของตับ

(16) ไข้เอนเทอโรไวรัส (Enterovirus) มีอาการไข้ และหอบเหนื่อยอย่างเฉียบพลัน ในกรณีติดเชื้อในระบบประสาทส่วนกลางจะมีอาการแสดงบ่งชี้อย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ ชัก หรือเกร็ง ล้มหรือแขนและขาอ่อนแรง ทั้งนี้ ผู้ป่วยจะมีหรือไม่มีผื่นหรือตุ่มน้ำที่ฝ่ามือฝ่าเท้าก็ได้

(17) คอตีบ (Diphtheria) มีอาการไข้ เจ็บในลำคอซึ่งอาจจะมีแผ่นฝ้าสีขาวปนเทาและเลือดออกง่าย ในกรณีขั้นรุนแรงอาจมีอาการคอบวมซึ่งอาจเป็นข้างเดียวหรือทั้งสองข้างก็ได้ และอาจเกิดภาวะแทรกซ้อนการอุดตันของทางเดินหายใจ

(18) คางทูม (Mumps) มีอาการไข้ต่ำ ปวดบวมอย่างเฉียบพลันบริเวณต่อมน้ำลาย บริเวณหน้าหูอักเสบ อาจเป็นข้างเดียวหรือสองข้างก็ได้ โดยไม่มีสาเหตุอื่น บางครั้งอาจมีอาการเจ็บคอ เวลากลืนน้ำลาย ปวดขากรรไกรเวลาเคี้ยวอาหาร มีอาการอักเสบของต่อมน้ำลาย อาจตรวจพบรอยแดง และอาการบวมบริเวณรูเปิดของท่อน้ำลายในช่องปาก และอาจมีภาวะแทรกซ้อน เช่น เยื่อหุ้มสมองอักเสบ

(19) ซิฟิลิส (Syphilis) มีอาการสำคัญแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะแผลริมแข็ง เป็นตุ่มแดงแตกออกเป็นแผลนูนแข็ง ส่วนใหญ่มักเป็นที่อวัยวะสืบพันธุ์ มักมีแผลเดียว พื้นแผลสะอาด และมีน้ำเหลืองปนเลือดคั่งก้นแผล ซึ่งแผลอาจหายได้เองโดยไม่มีอาการเจ็บปวด และต่อมน้ำเหลืองที่ขาหนีบอาจจะโตและไม่เจ็บปวด อาการเหล่านี้จะเกิดภายหลังได้รับเชื้อประมาณ 10 - 90 วัน

ระยะที่ 2 ระยะออกผื่น มีผื่นขึ้นตามตัว และบริเวณฝ่ามือและฝ่าเท้า ไม่คัน อาจมีไข้ต่ำรู้สึกไม่สบาย ปวดศีรษะ ปวดตามข้อ ผมหงอกขึ้นคิ้วร่วง และต่อมน้ำเหลืองบริเวณขาหนีบ หลังหู และข้อศอกโต อาจเจ็บเล็กน้อย อาการเหล่านี้จะเกิดหลังระยะที่ 1 ประมาณ 4 - 6 สัปดาห์

ระยะที่ 3 เชื้อเข้าไปทำลายอวัยวะภายในที่สำคัญ ทำให้เกิดความพิการได้ เช่น เส้นเลือดใหญ่โป่งพอง หัวใจพิการ มีอาการทางจิต ประสาท มีแผลเรื้อรังที่อวัยวะต่าง ๆ กระดูกผุกร่อน อาการเหล่านี้จะเกิดขึ้นภายหลังได้รับเชื้อแล้วประมาณ 5 - 10 ปี

(20) บาดทะยัก (Tetanus) มีอาการกล้ามเนื้อหดเกร็งอย่างเฉียบพลัน จะมีความรู้สึกปวดบริเวณกล้ามเนื้อ ขากรรไกรแข็งและคอแข็ง กลืนลำบาก และกล้ามเนื้อเกร็งทั่วร่างกาย โดยที่กล้ามเนื้อจะเกร็งหรือกระตุกเมื่อสัมผัสสัมผัส แสง เสียง ทั้งนี้ การรับรู้และสติไม่มีการเปลี่ยนแปลง

กรณีบาดทะยักในเด็กแรกเกิด โดยเด็กจะร้องและดูดนมได้อย่างปกติภายหลังคลอดจนถึงอายุ 2 วัน แต่จะเริ่มป่วยภายในอายุ 3 - 28 วัน มีอาการไม่สามารถดูดนมได้ มีอาการคอแข็ง หลังแข็งและอาจมีอาการตกใจง่าย หรือชักเกร็งเมื่อสัมผัสสัมผัส แสง และเสียง

(21) โปลิโอ (Poliomyelitis) มีอาการกล้ามเนื้ออัมพาตอ่อนปวกเปียกแบบเฉียบพลันของแขน

หรือขาตั้งแต่หนึ่งข้างขึ้นไป โดยไม่ได้สูญเสียในส่วนของความรู้สึก และมีอาการไข้ในขณะที่เริ่มมีอัมพาตซึ่งอาการอัมพาตที่เกิดขึ้นบริเวณแขนทั้งสองข้างหรือขาทั้งสองข้างจะไม่เท่ากัน เว้นแต่ในรายที่มีอาการขั้นรุนแรง

(22) แผลริมอ่อน (Chancroid) มีอาการเป็นแผลบริเวณอวัยวะเพศ เริ่มต้นด้วยตุ่มแดง ลูกกลมเป็นตุ่มหนอง และมักแตกเป็นแผล อาจมีแผลเดียวหรือหลายแผล ลักษณะของแผลจะมีขอบนิ่มก้นแผลมีเศษเนื้อเยื่อสีเหลือง หากสัมผัสจะรู้สึกเจ็บ อาจพบต่อมน้ำเหลือง บริเวณขาหนีบบวมโต หรืออักเสบเป็นฝีร่วมด้วย

(23) พยาธิทริคิเนลลา (Trichinosis) มีอาการไข้ คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสีย ปวดกล้ามเนื้อ ปวดตา หรือใบหน้า ร่างกาย และเท้าบวม

(24) พยาธิใบไม้ตับ (Liver fluke) มีอาการแน่นท้อง จุกแน่นใต้ลิ้นปี่และใต้ชายโครงด้านขวาหรือทั้งสองข้าง รู้สึกร้อนบริเวณท้องร่วมกับอาการเบื่ออาหาร น้ำหนักลด ท้องอืด ท้องเฟ้อ อ่อนเพลีย ตรวจร่างกายพบตับโตเล็กน้อยถึงตับโตมากและอาจกดเจ็บ รายที่มีอาการรุนแรงเนื่องด้วยท่อน้ำดีอักเสบจากการที่มีพยาธิจำนวนมากจะมีไข้สูง ตัวเหลือง ตาเหลือง ปัสสาวะมีสีเข้ม อุจจาระสีซีด คันตามตัวซึ่งวินิจฉัยได้โดยการตรวจพบไข่พยาธิใบไม้ตับในอุจจาระ

(25) เมลิออยโดสิส (Meliodosis) มีอาการไข้สูง และอวัยวะต่าง ๆ อาจมีอาการอักเสบ เช่น ปอดอักเสบ ข้อกระดูกอักเสบ หรือมีฝีในปอด ฝีที่ต่อมน้ำเหลืองต่าง ๆ ฝีตามผิวหนัง หรือฝีในตับหรือม้ามร่วมด้วย โดยไม่พบเชื้อก่อโรคชนิดอื่น ๆ กรณีที่มีอาการรุนแรงอาจมีอาการช็อก หรืออาการของภาวะติดเชื้อในกระแสโลหิต

(26) เยื่อหุ้มสมองอักเสบจากพยาธิ (Eosinophilic meningitis) มีอาการปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน และมีอาการปวดศีรษะเล็กน้อยในช่วงระยะเวลา 2 - 3 วัน ซึ่งอาการปวดจะกำเริบมากขึ้นอย่างเฉียบพลัน สายตาเลื่อม หลังและคอแข็ง ชีมี หมดสติ ผิวน้ำขุ่น ขนและขาอ่อนแรง ใบหน้าและกล้ามเนื้อตาเป็นอัมพาต ชักกระตุก มีอาการระคายเคืองของเยื่อหุ้มสมอง และระดับความรู้สึกตัวอาจปกติจนถึงขั้นโคม่า ในกรณีเด็กอาจพบกระหม่อมหน้าโป่งตึง

(27) เยื่อหุ้มสมองอักเสบไม่ระบุเชื้อสาเหตุ (Unspecified meningitis) มีอาการไข้ ปวดศีรษะ อาเจียน และซึม ต่อมาอาจมีอาการชักร่วมด้วย เมื่อตรวจร่างกายขณะมีอาการไข้ ระดับความรู้สึกตัวอาจปกติจนถึงภาวะที่ผู้ป่วยไม่รู้สึกตัว และมีอาการระคายเคืองของเยื่อหุ้มสมอง

(28) ริมของอวัยวะสืบพันธุ์และทวารหนัก (Anogenital Herpes) มีอาการแสบ คัน มีตุ่มน้ำใสปรากฏอยู่เป็นกลุ่ม ต่อมาตุ่มแตกเป็นแผล มักมีรอยโรคหลายแห่ง แผลหายช้า ถ้าเป็นการเกิดโรคซ้ำ แผลมักจะตกสะเก็ดหายได้เองภายใน 1 - 2 สัปดาห์ บริเวณที่พบบ่อย ได้แก่ อวัยวะเพศชายและหญิง ปากช่องคลอด ปากมดลูก หรือทวารหนัก บางครั้งอาจพบรอยโรคที่ริมฝีปากร่วมด้วย

(29) โรคตับอักเสบจากเชื้อไวรัส ชนิด เอ บี ซี ดี และ อี (Viral hepatitis A, B, C, D and E) มีอาการไข้เฉียบพลัน ครั่นเนื้อครั่นตัว คลื่นไส้ อาเจียน ท้องอืด และจุดแค้นบริเวณใต้ชายโครงขวา ต่อมาจะมีปัสสาวะสีเข้ม ร่างกายและตาเหลือง ตรวจพบเชื้อไวรัสตับอักเสบ หรือภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัสตับอักเสบชนิดใดชนิดหนึ่งโดยไม่มีประวัติได้รับยาหรือสารพิษที่เป็นสาเหตุของตับอักเสบเฉียบพลัน

(30) โรคตาแดงจากไวรัส (Viral conjunctivitis) มีอาการปวดตา เยื่อบุตาอักเสบ และมีอาการเลือดออกใต้เยื่อบุตา ซึ่งอาการเลือดออกจะทุเลาลงภายใน 7 - 12 วัน อาจพบอาการแทรกซ้อนทางระบบประสาท ทำให้มีอาการกล้ามเนื้ออ่อนแรงแบบปวดเปื่อยได้

(31) โรคติดเชื้อไวรัสซิกา (Zika virus disease) มีอาการไข้ ปวดข้อ ปวดกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะ ตาแดง บางกรณีอาจมีผื่นขึ้นตามร่างกาย

(32) โรคติดเชื้อสเตรปโตคอคคัสซูอิส (Streptococcus suis infection) มีอาการของเยื่อหุ้มสมองอักเสบ เช่น ไข้ ปวดศีรษะ คอแข็ง อาเจียน กล้ามเนื้ออ่อนแรง และอาจจะมีสัญญาณการได้ยินจนถึงขั้นหูหนวกถาวร มีอาการเวียนศีรษะ ข้ออักเสบ หรือเนื้อเยื่อใต้ผิวหนังอักเสบ ในกรณีที่มีอาการของภาวะติดเชื้อในกระแสโลหิต จะมีผลต่ออวัยวะต่าง ๆ เช่น ตับไต เยื่อบุหัวใจอักเสบ ปอดอักเสบ ลูกตาอักเสบ มีผื่นจ้ำเลือดทั่วร่างกาย และมีอาการช็อก ภายหลังที่หายจากอาการป่วยแล้วอาจมีความผิดปกติของการทรงตัวและการได้ยิน

(33) โรคเท้าช้าง (Elephantiasis Lymphatic Filariasis) มีอาการไข้ ปวดเมื่อยตามร่างกาย ปวดบวมแดงร้อนบริเวณต่อมและทางเดินน้ำเหลือง ซึ่งอาการจะเกิดขึ้นทันทีและหายไปภายในระยะเวลา 2 - 3 วัน กรณีที่มีอาการเรื้อรังนั้นอาการจะกำเริบอย่างช้า ๆ หรือมีการอุดตันของทางเดินน้ำเหลือง บางกรณีจะมีอวัยวะบวมโต โดยเฉพาะแขน ขา หรืออวัยวะเพศ

(34) โรคบรูเซลโลสิส (Brucellosis) มีอาการไข้สูงและต่ำสลับกัน หนาวสั่น มีเหงื่อออกมาก ในเวลากลางคืน ปวดเมื่อยตามข้อและกล้ามเนื้อ ร่างกายอ่อนเพลีย เบื่ออาหาร และตัวเหลืองซีด

(35) โรคปอดอักเสบ (Pneumonitis หรือ Pneumonia) มีอาการไข้ และอาจมีอาการปวดกล้ามเนื้อ ไอ และหายใจผิดปกติร่วมด้วย หรือแพทย์สงสัยว่าเป็นปอดบวม หรือติดเชื้อกลุ่มโรคไข้หวัดใหญ่ ไข้หวัดนก โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (โรคซาร์ส) โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (โรคเมอร์ส) หรือไม่สามารถหาสาเหตุได้ เป็นต้น ร่วมกับมีประวัติเป็นโรคในบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข หรือปอดอักเสบเป็นกลุ่มก้อนซึ่งเกิดในกรณีผู้ป่วยตั้งแต่ 2 รายขึ้นไปที่มีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา หรือติดเชื้อในชุมชน ที่ต้องใส่ท่อช่วยหายใจภายใน 48 ชั่วโมง หรือเสียชีวิตหลังจากเข้ารักษาในโรงพยาบาลภายใน 48 ชั่วโมง อย่างใดอย่างหนึ่ง

(36) โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) มีอาการไข้ ปวดศีรษะ ร่างกายอ่อนเพลีย คลื่นไส้ อาเจียน ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ชาและเจ็บเสียวบริเวณแผลที่ถูกสัตว์กัดรวมทั้งบริเวณใกล้เคียง และคันอย่างรุนแรงที่แผล และบางส่วนหรือทั่วร่างกาย

กรณีเกิดอาการคลุ้มคลั่ง จะมีอาการกระวนกระวายไวต่อสิ่งเร้าแล้วเข้าสู่ภาวะสับสนกลืนลำบาก ระบบประสาทอัตโนมัติผิดปกติทำให้เกิดอาการเหงื่อออกมาก น้ำตาไหล ขนลุก ม่านตาขยาย น้ำลายมาก หลั่งอสุจิโดยควบคุมไม่ได้ ก้าวร้าว ประสาทหลอน และอาจมีอาการชัก หายใจหอบ หรือหมดสติ

กรณีเกิดอาการอัมพาต จะมีอาการผิดปกติของระบบประสาทอัตโนมัติ มีอาการอัมพาตของแขนหรือขา ไม่มีการตอบสนองเมื่อตรวจปฏิกิริยาตอบสนองชนิดลึก กลืนปัสสาวะไม่อยู่ มีอาการอ่อนแรงโดยเริ่มจากบริเวณแขนหรือขาที่ถูกกัดไปสู่แขนหรือขาอื่น ๆ ความรู้สึกตอบสนองต่อความเจ็บปวดลดลง พูดไม่ชัด กลืนลำบาก น้ำลายมาก อาจจะมีอาการกลัวลมและกลัวน้ำ

(37) โรคมือเท้าปาก (Hand Foot and Mouth disease) มีตุ่มใส หรือแผลร้อนในเกิดขึ้นหลายแผลในปาก และมีอาการเจ็บ มีผื่นแดงหรือตุ่มใส ขนาดเล็กที่บริเวณฝ่ามือ นิ้วมือ ฝ่าเท้า หรือก้นและมีอาการไข้เป็นระยะเวลา 5 - 7 วัน

(38) โรคเรื้อน (Leprosy) มีอาการผิวหนังเป็นวงต่างซึ่งมีสีจางกว่าสีผิวปกติหรือสีแดง หรือนูนหนาแดง เป็นตุ่มผื่นหรือแผ่น ซึ่งชาหยิกไม่เจ็บ หรือแห้งเหี่ยวไม่ออก และขนร่วง หากไม่รักษาอาจเกิดความพิการบริเวณมือและเท้า และเป็นแผลเรื้อรัง

(39) โรคเลิชมาเนีย (Leishmaniasis) มีอาการหลายระดับตั้งแต่ไม่มีอาการใด ๆ จนถึงการติดเชื้อของอวัยวะภายใน

กรณีโรคเลิชมาเนียชนิดเกิดแผลที่ผิวหนัง เป็นแผลเรื้อรังตามผิวหนังในบริเวณที่ถูกรังผึ้งหรือสัตว์กัดซึ่งรอยโรคอาจจะปรากฏให้เห็นบนผิวหนังภายในระยะเวลา 2 - 3 วัน หรือภายหลังออกจากพื้นที่ที่มีการระบาด อาจปรากฏรอยโรคเป็นระยะเวลานานกว่านั้นก็ได้ มีตุ่มหรือแผลเกิดขึ้นเพียงแห่งเดียวหรือหลายแห่ง ซึ่งรอยโรคจะเริ่มมีตุ่มเล็กแดงกลมแข็ง ภายหลังจะมีขนาดใหญ่ขึ้น มีสะเก็ดน้ำเหลืองปกคลุม เมื่อแตกออกจะเกิดเป็นแผลที่ขยายขนาดอย่างช้า ๆ และมีแผลแดง ตื่น ขอบเขตชัดเจน ขอบแผลยกขึ้นตรงกลางแผล มีเนื้อที่งอกขึ้นมาใหม่แทนเนื้อที่เสียไปปรากฏให้เห็นชัดเจน

กรณีโรคลีมาเนียชนิดก่อเกิดสภาพอวัยวะภายใน เป็นการติดเชื้อของอวัยวะภายในร่างกาย โดยเฉพาะไขกระดูก ม้าม ต่อม้ำเหลือง และตับ เป็นต้น จะมีอาการไข้เรื้อรัง น้ำหนักลดอย่างต่อเนื่อง ตัวซีด ท้องอืดและโตขึ้น ม้ามและตับโต มีเลือดออกได้ง่าย เช่น เลือดกำเดาไหล เลือดออกตามไรฟัน ต่อม้ำเหลืองโต ผิวหนังสีคล้ำขึ้น และร่างกายอ่อนเพลีย

(40) โรคเลปโตสไปโรสิส (Leptospirosis) มีอาการไข้สูง หนาวสั่น ปวดกล้ามเนื้ออย่างรุนแรงโดยเฉพาะบริเวณขาและน่อง ตาแดง และไอแห้งหรือไอมีเสมหะปนเลือด บางกรณีอาจมีอาการทางระบบประสาท เช่น ปวดศีรษะชนิดรุนแรง คอแข็ง สติการรับรู้เปลี่ยนแปลง เป็นต้น ในกรณีที่มีอาการรุนแรง อาจมีอาการไตวาย ปัสสาวะออกน้อยหรือไม่ออก การหายใจล้มเหลว อาการดีซ่าน หรือเลือดออกผิดปกติตามอวัยวะต่าง ๆ เช่น อาเจียนเป็นเลือด ถ่ายอุจจาระเป็นสีดำ ไอเป็นเลือดสด เป็นต้น

(41) โรคสครับไทฟัส (Scrub typhus) มีอาการไข้เฉียบพลัน ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยตามร่างกาย ปวดกระบอกตา ตาแดง ต่อม้ำเหลืองโตและเจ็บ อาจมีอาการไอแห้ง อาจมีผื่นนูนแดงซึ่งจะหายภายใน 2 - 3 วัน และแผลมีลักษณะคล้ายถูกบุหรี่จี้ในบริเวณใต้ร่มผ้า เช่น รักแร้ ขาหนีบ ในกรณีที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการซึม สมองอักเสบ ปอดบวม ร่างกายและตาเหลือง

(42) โรคสุกใส หรืออีสุกอีใส (Varicella, Chickenpox) มีอาการไข้ต่ำ มีผื่นทั้งชนิดนูนแดงและตุ่มใส ซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกันทั่วร่างกาย แต่จะตกสะเก็ดไม่พร้อมกัน ลักษณะของผื่นมักขึ้นเป็นกลุ่มและมีตุ่มใสขึ้นตามร่างกาย โดยมีลักษณะของน้ำในตุ่มใสอาจจะใสหรือขุ่นก็ได้

(43) โรคอัมพาตกล้ามเนื้ออ่อนปวกเปียกเฉียบพลัน (Acute Flaccid Paralysis : AFP) กรณีที่มีอาการรุนแรงจะมีไข้สูง ปวดศีรษะ เจ็บคอ คลื่นไส้ และท้องเดินหรือท้องผูก ต่อมาอาจมีอาการคอแข็ง หลังแข็ง กล้ามเนื้อแขนและขามีอาการปวดเจ็บ ตื่นกระตุก และอ่อนปวกเปียกอย่างเฉียบพลัน โดยไม่ได้สูญเสียในส่วนของความรู้สึก และอาจเป็นอัมพาตของกล้ามเนื้อแขนและขา ในกรณีที่มีอาการรุนแรงมากอาจเป็นอัมพาตของกล้ามเนื้อที่ช่วยในการหายใจ

(44) โรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน (Acute diarrhea) มีอาการถ่ายอุจจาระเหลวอย่างน้อย 3 ครั้ง หรือถ่ายเป็นน้ำหรือเป็นมูกเลือดอย่างน้อย 1 ครั้ง ภายในระยะเวลา 24 ชั่วโมง และอาจมีอาเจียนหรือมีอาการขาดน้ำร่วมด้วย

(45) โรคเอดส์ (Acquired Immunodeficiency Syndrome : AIDS) มีภาวะภูมิคุ้มกันของร่างกายบกพร่องจนไม่สามารถต่อสู้เชื้อโรค หรือสิ่งแปลกปลอมต่าง ๆ ที่เข้าสู่ร่างกาย ทำให้เกิดโรคต่าง ๆ ที่เป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ง่ายกว่าคนปกติ อาการแสดงมีหลายรูปแบบด้วยกัน ได้แก่ อาการทางเดินหายใจ เช่น ปอดอักเสบ อาการทางระบบทางเดินอาหาร เช่น อุจจาระร่วงแบบเป็น ๆ หาย ๆ ติดต่อกัน อาการทางระบบประสาทส่วนกลาง หรือมีไข้ไม่ทราบสาเหตุ นอกจากนี้ ผู้ป่วยจะมีน้ำหนักตัวลดลงอย่างรวดเร็ว ชูบผอม อ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย และอาจมีต่อมน้ำเหลืองโต หรืออาจพบว่ามีมะเร็งบางชนิดเกิดขึ้นก็ได้

(46) โรคแอนแทรกซ์ (Anthrax) การติดเชื้อแอนแทรกซ์ที่ผิวหนัง จะมีอาการคัน เกิดตุ่มน้ำใสบนผิวหนังบริเวณที่รับเชื้อ ต่อมาจะเปลี่ยนเป็นตุ่มสีแดงแล้วกลายเป็นตุ่มหนอง และจะมีตุ่มใหม่เกิดขึ้นรอบๆ แผลเดิม ต่อมาน้ำเหลืองที่อยู่บริเวณใกล้เคียงที่รับเชื้อจะบวมโต

การติดเชื้อแอนแทรกซ์ทางเดินอาหารบริเวณช่องปากและช่องท้อง แผลจะมีลักษณะคล้ายที่เกิดบริเวณผิวหนัง มีอาการปวด มวนท้องอย่างรุนแรง คลื่นไส้ อาเจียน ถ่ายอุจจาระเป็นเลือด ช็อกหมดสติ และถึงแก่ความตายได้

การติดเชื้อแอนแทรกซ์ทางเดินหายใจ มีอาการระยะแรกเหมือนกับการติดเชื้อของระบบทางเดินหายใจทั่วไป ต่อมามีอาการหายใจไม่เต็มอิ่ม หายใจติดขัด มีไข้สูง เจ็บหน้าอก ไอแห้ง อาจมีอาการของเยื่อหุ้มสมองอักเสบ ช็อกหมดสติ และถึงแก่กรรมภายใน 3 - 5 วัน

(47) วัณโรค (Tuberculosis) มีอาการไอ อ่อนเพลีย มีไข้ต่ำ ร่างกายจะผอมลง เสียงแหบ เจ็บหน้าอก และไอเป็นเลือด อาจเป็นวัณโรคที่ปอด เยื่อหุ้มสมอง ต่อมาน้ำเหลือง หรือที่อวัยวะอื่นได้

(48) ไวรัสตับอักเสบบีไม่ระบุเชื้อสาเหตุ (Hepatitis) อาการไข้เฉียบพลัน ครั่นเนื้อครั่นตัว คลื่นไส้ อาเจียน ท้องอืด และจุดแค้นบริเวณใต้ชายโครงขวา ต่อมาจะมีปัสสาวะสีเข้ม ร่างกาย และตาเหลือง โดยไม่มีประวัติได้รับยาหรือสารพิษที่เป็นสาเหตุของตับอักเสบบีเฉียบพลัน

(49) หนองใน (Gonorrhea) ในกรณีผู้ชาย มีถ่ายปัสสาวะบ่อย ชัดเบา มีหนองในท่อปัสสาวะ ถ้าเป็นมากลูกอัณฑะจะบวมโต และเจ็บมาก ในกรณีผู้หญิง มีตกขาว ถ่ายปัสสาวะบ่อยแสบ ชัดเบา มีหนองไหลทางช่องคลอดและท่อปัสสาวะ หรืออาจไม่มีอาการ ถ้าเป็นมากปีกมดลูกจะอักเสบ ทำให้รู้สึกปวดท้องน้อย

(50) หนองในเทียม (Non Gonococcal Urethritis: NGU) มีอาการปัสสาวะแสบ ชัดหรือคันในท่อปัสสาวะ ท่อปัสสาวะอักเสบ และอาจมีมูกใสหรือขุ่นไหลซึมออกมา ในกรณีผู้หญิงส่วนใหญ่ ไม่มีอาการ แต่อาจมีตกขาวมากกว่าปกติ และคันบริเวณปากช่องคลอด

(51) หูดอวัยวะเพศและทวารหนัก (Condyloma Acuminata หรือ Venereal Warts) มีอาการพบรอยโรคบริเวณอวัยวะเพศซึ่งมีได้หลายแบบ คือ กรณีหูดหงอนไก่ มีลักษณะเป็นติ่งเนื้อสีชมพูงอกบานออกทางด้านนอก ดูคล้ายหงอนไก่หรือดอกกะหล่ำ ในกรณีผู้ชายมักพบบริเวณด้านในของหนังหุ้มปลาย อาจเกิดที่ปากท่อปัสสาวะ และงอกลามลึกเข้าไปภายใน ในกรณีผู้ชายรักแร้วมเพศ มักพบหูดบริเวณรอบทวารหนักซึ่งอาจลุกลามเข้าไปภายในได้ ผู้หญิงมักพบที่ปากช่องคลอด

กรณีหูดชนิดแบนราบ มักพบบริเวณปากมดลูกลักษณะแบนราบ

กรณีตุ่มขนาด 3 - 4 มิลลิเมตร สีน้ำตาลแดง ม่วง หรือดำ ผิวเรียบ หรือขรุขระเล็กน้อย มักเกิดขึ้นครั้งเดียวพร้อมกันหลายตุ่มและอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม

กรณีหูดยักษ์ เป็นหูดขนาดใหญ่ที่โตเร็วมากจนกลายเป็นก้อนใหญ่ปกคลุมอวัยวะเพศไว้ทั้งหมด

(52) อหิวาตกโรค (Cholera) มีอาการถ่ายเหลวเป็นน้ำอย่างมาก อาเจียน ตาโหล ผิวหนังเหี่ยวย่น หรือปัสสาวะน้อยหรือไม่ปัสสาวะ ถ้าไม่ได้รับการรักษา ผู้ป่วยจะถึงแก่กรรมได้อย่างรวดเร็ว โรคนี้สามารถระบาดลูกกลมได้

(53) อาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค (Adverse Event Following Immunization: AEFI) มีอาการหรือมีความผิดปกติที่เกิดขึ้น เช่น มีไข้สูง ชัก กล้ามเนื้ออ่อนแรง มีผื่น เป็นต้น ซึ่งเป็นอาการภายหลังที่ได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคภายในระยะเวลา 4 สัปดาห์

(54) อาหารเป็นพิษ (Food poisoning) มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง ท้องเสียไม่รุนแรง ซึ่งอาการเกิดขึ้นภายในระยะเวลา 6 - 24 ชั่วโมงภายหลังได้รับเชื้อแบคทีเรียที่สร้างสารพิษ ในกรณีได้รับสารพิษบางชนิดอาจมีอาการทางระบบประสาทร่วมด้วย

(55) ไอกรน (Pertussis) ในระยะแรก มีน้ำมูก ไอ และอาจมีไข้ต่ำ ตาแดง น้ำตาไหลเป็นระยะเวลาประมาณ 1 - 2 สัปดาห์ ในระยะที่สอง มีอาการไอมากขึ้นเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 2 สัปดาห์ขึ้นไป เมื่อหายใจเข้าจะมีเสียงวูบระหว่างหรือหลังไอ กรณีเด็กเล็กอาจมีอาการอาเจียนหลังไอ

กรณีเด็กทารกอาจมีอาการเขียวระหว่างไอและอาจมีเลือดออกใต้เยื่อปอด ในระยะฟื้นตัว มีอาการไอเป็นชุด ๆ ซึ่งจะค่อย ๆ ลดลงทั้งความรุนแรงของการไอและจำนวนครั้ง แต่จะยังมีการไอหลายสัปดาห์ ระยะของโรคทั้งหมดถ้าไม่มีโรคแทรกซ้อนจะใช้เวลาประมาณ 6 - 10 สัปดาห์

(56) โรคฝีดาษวานรหรือโรคฝีดาษลิง (Monkeypox) มีอาการไข้ ปวดศีรษะ ต่อม้ำเหลืองบวมโต เจ็บคอ มีผื่นหรือตุ่มที่ผิวหนังลักษณะเป็นตุ่มน้ำหรือตุ่มหนอง ซึ่งอาจเกิดขึ้นที่ศีรษะ ลำตัว อวัยวะเพศ และรอบทวารหนัก แขน หรือขา บางตุ่มอาจเกิดขึ้นที่ฝ่ามือหรือฝ่าเท้า

(57) โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID - 19)) มีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ หอบเหนื่อย หรือมีอาการของโรคปอดอักเสบ ในรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการระบบทางเดินหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิต”⁷

2.2 โรคระบาด

“โรคระบาด” หมายความว่า โรคติดต่อหรือโรคที่ยังไม่ทราบสาเหตุของการเกิดโรคแน่ชัดซึ่งอาจแพร่ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง หรือมีภาวะของการเกิดโรคมามากผิดปกติกว่าที่เคยเป็นมา

3. พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558

มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำไว้ดังต่อไปนี้

“สัตว์” หมายความว่า

(1) ช้าง ม้า โค กระบือ ลา ล่อ แพะ แกะ กวาง สุนัข หมูป่า สุนัข แมว กระต่าย ลิง ชะนี และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์และเอ็มบริโอของสัตว์เหล่านี้ด้วย

⁷ ข้อ 4 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง พ.ศ. 2562.

(2) สัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์และไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ด้วย

(3) สัตว์ชนิดอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์ เอ็มบริโอ และไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ของสัตว์ชนิดนั้นด้วย”⁸

“โรคระบาด” หมายความว่า กาฬโรคเปิด โรคไข้หวัดนก โรคแซลมอนเนลลา โรคทริคิเนลลา โรคนิวคาสเซิล โรคบรูเซลลา โรคปากและเท้าเปื่อย โรคพิษสุนัขบ้า โรคริ้นเดอร์เปสต์ โรคเลปโตสไปรา โรคโลหิตจางติดเชื้อในม้า โรควัวบ้า โรคสมองอักเสบนิพาห์ โรคคหิวาต์สุกร โรคแอนแทรกซ์ โรคเฮโมรายิกเซปติซีเมีย วัณโรค และโรคอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด”⁹

นอกจากนี้ยังปรากฏคำนิยามเพิ่มเติมของคำว่า “สัตว์” ในข้อ 3 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดสัตว์ชนิดอื่นตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 พ.ศ. 2565 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 3 ให้สัตว์ดังต่อไปนี้เป็นสัตว์ชนิดอื่น ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558

ก. สัตว์ชนิดอื่นจำพวกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม

(1) กระจงหรือไก่ และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์tragulidae (Mouse deer and others in family Tragulidae)

(2) กระจู๋แรด และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์โรโนเซอโรทิดี (Sumatran Rhinoceros, Rhinoceros and others in family Rhinocerotidae)

(3) กระต่ายป่า และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์เลปอริดี (Hare and others in family Leporidae)

(4) กระตัง กวางผา จามรี กูปรี ควายป่า นิลกาย วัวแดง เลียงผา วิลเดอร์บีสต์ สปริงบ็อก อีแลนด์ โอริกซ์ และสัตว์จำพวกแอนทีโลปทุกชนิด และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์โบวิด (Gaur, Goral, Yak, Kouprey, Wild buffalo, Nilgai, Banteng, Serow, Wilderbeast, Springbox, Eland, Oryx and all kinds of antelope and others in family Bovidae)

(5) เก้ง เนื้อทราย ละมั่ง สมัน พูดู และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์เซอวิด (Barking deer, Hog deer, Eld’s deer or Thamin or Brow-antlered deer, Schomburgk’s deer, Pudu and others in family Cervidae)

(6) ค่าง ลิงลมหรือนางอาย ลิเมอร์ และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในอันดับไพรเมท (Langur, Loris, Lemur and others in order Primate)

(7) ค้างคาว (Bat)

⁸ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558.

⁹ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558.

- (8) โคอาลา และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ฟาสโคแลคตีดี้ (Koala and others in family Phascolarctidae)
- (9) จิงโจ้ วอลล์บี้ และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์แมคโครโพดิดี้ (Kangaroo, Wallaby and others in family Macropodidae)
- (10) ชะมด หมีขอหรือบินตุรง อีเห็น และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์วีเวอร์ริดี (Civet, Bearcat or Binturong, Palm civet, and others in family Viverridae)
- (11) นาก เพียงพอน เพอเรท หมาไม้ หมาหริ่ง หมูหริ่ง และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์มัสเทลิดี้ (Otter, Weasel, Ferret, Martes, Ferret - badger, Hog badger and others in family Mustelidae)
- (12) นากหญ้า และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์อีชิมิดี้ (Nutria and others in family Echimyidae)
- (13) บ่างหรือฟงจง และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ไซโนเซฟาลิดี้ (Colugo and others in family Cynocephalidae)
- (14) พะยูน (Dugong)
- (15) แพนด้าแดง และ รวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ไอลูริดี (Red panda, and others in family Ailuridae)
- (16) พรองฮอร์น และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์แอนทีโลคาพริดี (Pronghorn and others in family Antilocapridae)
- (17) ม้าลาย ม้าแคว ม้าป่า ลาป่าทิเบตหรือเกียง และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์อีควิดี้ (Zebra, Pony, Mustang, Tibetan wild ass or Kiang and others in family Equidae)
- (18) แมวน้ำ (Seals)
- (19) แมวป่า เสือ สิงโต และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์เฟลิดี้ (Wildcat, Tiger, Lion and others in family Felidae)
- (20) ยีราฟ โอคาปี และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ยีราฟฟิดี้ (Giraffe, Okapi and others in family Giraffidae)
- (21) ลิ่นหรือนัม และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์มานิดี้ (Pangolin and others in family Manidae)
- (22) โลมา (Dolphin)
- (23) วาฬ (Whale)
- (24) ส้มเสี้ยวหรือผสมเสี้ยว และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ทากิริดี้ (Tapir and others in family Tapiridae)
- (25) สิงโตทะเล (Sea lion)

(26) สุนัขจิ้งจอก หมาป่า หมาใน และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์แคนิดี (Fox or jackal, Wolf, Dhole or Asiatic wild dog and others in family Canidae)

(27) สุกรแคระ หมูป่าแคระ และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ซูดี (Miniature pig, Pygmy hog and others in family Suidae)

(28) หนูจิงโจ้ (Jerboa)

(29) หนูตะเภา และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์คาวีอีดี (Cavia porcellus and others in family Caviidae)

(30) หนูนา หนูท้องขาว หนูขนเลี่ยน หนูพุก และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์มูรีดี ยกเว้น หนูทดลอง ชนิด *Rattus norvegicus* และชนิด *Mus musculus* (Ricefield rat, *Rattus rattus*, Spiny rat, Bandicoot rat and others in family Muridae except *Rattus norvegicus*, *Mus musculus*)

(31) หนูผี และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์โซริซิดี (Shrews and others in family Soricidae)

(32) หนูหางขาว หนูหิน และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์นีโซไมอีดี (White - tailed rat, Rock mouse and others in family Nesomyidae)

(33) หนูแฮมเตอร์ หนูทุ่ง และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ไซเซอทีดี (Hamster, Field rat and others in family Cricetidae)

(34) หมี และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์อูไซด์ (Bear and others in family Ursidae)

(35) อูฐ ลามะ อัลปาก้า และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์คาเมลลิดี (Camel, Llama, Alpaca and others in family Camelidae)

(36) ฮิปโปโปแตมัส และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ฮิปโปโปแตมิดี (Hippopotamus and others in family Hippopotamidae)

(37) ไฮยีนา และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ไฮยีนิดี (Hyaena and others in family Hyenidae)

ข. สัตว์ชนิดอื่นจำพวกสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และสัตว์น้ำ

(1) กบ อึ่ง คางคก และสัตว์จำพวกสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกทุกชนิดที่เป็นสมาชิก ในอันดับแอนูรา (Frog, Bullfrog, Toad and others in order Anura)

(2) กระต่าย (Himalayan newt)

(3) เขียดดง (Caecilian)

(4) ปลา (Fish)

ค. สัตว์ชนิดอื่นจำพวกสัตว์เลื้อยคลาน

(1) จระเข้ และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ครอกโคไลลิดี (Crocodile and others in family Crocodylidae)

(2) ตะโขง และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์แกเวียลิดี (Malayan gharial, False gharial and others in family Gavialidae)

(3) ตะพาบน้ำ (Soft - Shelled Turtle)

(4) เต่าน้ำ เต่าทะเล (Turtle)

(5) เต่าบก (Tortoise)

(6) อีกัวน่า (Iguana)

(7) อัลลิเกเตอร์ และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์อัลลิเกเตอร์ิดี (Alligator and others in family Alligatoridae)

ง. สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง

(1) จิ้งหรีด (Cricket)

(2) ปู กุ้ง กั้ง และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในไฟลัมครัสตาเซีย (Crab, Shrimp, Mantis shrimp and other in Phylum Crustacea)

(3) ผึ้ง (Bee)

(4) เพรียงทราย และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในชั้นโพลิคีตา (Sand worm and others in class Polychaeta)

(5) หอย หมึก ทากเปลือย และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในไฟลัมมอลลัสกา (Shellfish, Squid, Nudibranch and other in Phylum Mollusca)

จ. สัตว์ชนิดอื่นจำพวกนก

(1) หงส์ และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในสกุลซิกนิส (Swan and others in genus Cygnus)¹⁰

¹⁰ ข้อ 3 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดสัตว์ชนิดอื่นตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 พ.ศ. 2565.

ภาคผนวก ข

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. กรมควบคุมโรค

อำนาจหน้าที่ของกรมควบคุมโรคปรากฏอยู่ในมาตรา 19 ของพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“มาตรา 19 ให้กรมควบคุมโรคเป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ คณะกรรมการด้านวิชาการ และคณะอนุกรรมการ รับผิดชอบงานธุรการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาเสนอนโยบาย และวางระบบในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ

(2) จัดทำระบบในการเฝ้าระวังโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง และโรคระบาดเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

(3) จัดทำแผนปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อหรือโรคระบาดเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

(4) เป็นศูนย์ข้อมูลกลางในการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมสถานการณ์ของโรคติดต่อและโรคระบาด

(5) เป็นหน่วยงานประสานงานในการติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบการดำเนินการของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด และคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อหรือโรคระบาดที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

(6) ปฏิบัติการ ประสานการปฏิบัติ ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายและแผนการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ

(7) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานทางด้านวิชาการ เวชภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม หรือวินิจฉัย เกี่ยวกับโรคติดต่อ

(8) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการ คณะกรรมการด้านวิชาการ หรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย”¹¹

นอกจากพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 แล้ว อำนาจหน้าที่ในการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยพิบัติของกรมควบคุมโรคปรากฏอยู่ในข้อ 2 (3) (6) และ (9) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2562 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาการ เพื่อการควบคุมโรคและภัยคุกคามสุขภาพ โดยมีการศึกษา วิจัย พัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีในการเฝ้า

¹¹ มาตรา 19 ของพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558.

ระวัง ป้องกัน ควบคุม วินิจฉัย และรักษาโรคและภัยที่คุกคามสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีจากการ ป้องกันและควบคุมโรคและภัยที่คุกคามสุขภาพ โดยมีหน้าที่ และอำนาจดังต่อไปนี้...

(3) เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานทางด้านวิชาการ เวชภัณฑ์ และวัสดุ อุปกรณ์ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม วินิจฉัย และรักษาโรคและภัยที่คุกคามสุขภาพ...

(6) จัด ประสาน และพัฒนาระบบ กลไก และเครือข่ายในการเฝ้าระวัง สอบสวน ป้องกัน และควบคุม โรคและภัยที่คุกคามสุขภาพ รวมทั้งสื่อสัญญาณเตือนภัยการระบาดของโรคแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ สาธารณสุข...

(9) ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคและภัยที่คุกคามสุขภาพ กรณีที่เป็นปัญหาวางกว้าง เกิดโรคระบาดรุนแรง หรือมีแนวโน้มที่จะ ขยายตัวเป็นปัญหารุนแรง”¹²

2. กองสาธารณสุขฉุกเฉิน (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข)

อำนาจหน้าที่ของกองสาธารณสุขฉุกเฉินปรากฏอยู่ในข้อ 17 ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2560 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“ข้อ 17 กองสาธารณสุขฉุกเฉิน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำและเสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการแพทย์ และการสาธารณสุขระดับชาติ

(2) เป็นหน่วยงานหลักในการประสานและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการแพทย์และการสาธารณสุขระดับชาติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยในทุก ระดับ ตลอดจนเป็นศูนย์ประสานงานกลางของหน่วยงานทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และภาคี เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

(3) เป็นหน่วยงานหลักด้านการแพทย์และการสาธารณสุข รับผิดชอบในการตอบสนองต่อภาวะ ฉุกเฉินด้านการแพทย์และการสาธารณสุข และจัดให้มีระบบบัญชาการเหตุการณ์ด้านการแพทย์ และการ สาธารณสุข รวมทั้งจัดให้มีศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ในระดับต่าง ๆ

(4) สนับสนุนและพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรในการจัดการภาวะฉุกเฉินและ สาธารณภัย ทั้ง ระยะก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย

(5) พัฒนาและบริหารจัดการระบบสื่อสารสั่งการ และเป็นศูนย์ประสานการเชื่อมโยงของ หน่วยงานสาธารณสุขทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ในการ ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะฉุกเฉินและสาธารณภัย

¹² ข้อ 2 (3) (6) และ (9) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2562.

(6) สนับสนุนและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ องค์ความรู้ และนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ บริการ และวิชาการ

(7) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย”¹³

3. กรมประมง

อำนาจหน้าที่ของกรมประมงปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2563 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมประมง มีภารกิจเกี่ยวกับการศึกษา วิจัย และพัฒนาด้านการประมงเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ ควบคุมการประมง การผลิตสัตว์น้ำ และสินค้าประมงที่มีมาตรฐานถูกสุขอนามัยให้มีปริมาณเพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ และสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ตลอดจนป้องกันมิให้มีการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรประมงและสัตว์น้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการประมง กฎหมายว่าด้วยสิทธิการประมง ในเขตการประมงไทย กฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบกิจการแพปลา กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(2) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาการเพาะเลี้ยง การปรับปรุงพันธุ์ การผลิต การขยายพันธุ์สัตว์น้ำ สัตว์น้ำสวยงาม พันธุ์ไม้น้ำ อาหารสัตว์น้ำ สุขภาพสัตว์น้ำ และวิชาการด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง

(3) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และสำรวจด้านทรัพยากรสัตว์น้ำ แหล่งทำการประมง เครื่องมือ ทำการประมง และระบบนิเวศทั้งในและนอกน่านน้ำไทย รวมทั้งรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในระดับที่สามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน

(4) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับการเก็บรักษาสัตว์น้ำ การแปรรูปสัตว์น้ำ การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เทคโนโลยีการบรรจุ เทคโนโลยีชีวภาพ และนวัตกรรมอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ

(5) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาระบบคุณภาพและความปลอดภัย ตลอดจนกำกับดูแลสินค้าประมงให้ได้มาตรฐานตลอดสายการผลิตจนถึงผู้บริโภค

(6) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการด้านการประมง การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ กำหนดมาตรการในการทำการประมงและการใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำ ควบคุมป้องกัน และปราบปรามการทำการประมงและการค้าสัตว์น้ำให้เป็นไปตามกฎหมาย รวมทั้งป้องกัน ยับยั้ง และขจัดการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายทั้งในและนอกน่านน้ำไทย

¹³ ข้อ 17 ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2560.

(7) พัฒนาระบบการควบคุม เฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการทำการประมง ตลอดจนระบบสืบค้นที่มีประสิทธิภาพ ให้สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำตลอดสายการผลิตจนถึงผู้บริโภค

(8) ศึกษา วิจัย พัฒนา และส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการประมง และการพัฒนาธุรกิจด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การทำการประมง การแปรรูปสัตว์น้ำ และอาชีพที่เกี่ยวข้องให้มีความมั่นคงและมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ

(9) ดำเนินการเกี่ยวกับพันธกรณีและความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ ด้านวิชาการ การค้า การลงทุน และกิจการอื่น ๆ ด้านการประมงที่เกี่ยวข้อง

(10) ศึกษา พัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับระบบงานสารสนเทศ ภูมิสารสนเทศและเครือข่าย การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การจัดเก็บและใช้ประโยชน์ข้อมูลตลอดจนการให้บริการสารสนเทศ

(11) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรม หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”¹⁴

4. กรมปศุสัตว์

อำนาจหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ.2557 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมปศุสัตว์ มีภารกิจเกี่ยวกับการกำหนดทิศทางและนโยบาย การควบคุม การกำกับ การส่งเสริม การวิจัย การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการพัฒนาเทคโนโลยีเกี่ยวกับการปศุสัตว์ รวมทั้ง บริหารจัดการทรัพยากรพันธุกรรมและความหลากหลายทางชีวภาพด้านการปศุสัตว์ เพื่อให้มีปริมาณสัตว์เพียงพอและมีมาตรฐาน ถูกสุขอนามัย ปราศจากโรค สารถค้าส่ง และสารปนเปื้อน มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม และสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ กฎหมายว่าด้วยการบำรุงพันธุ์สัตว์ กฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ กฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์ กฎหมายว่าด้วย โรคพิษสุนัขบ้า กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(2) ศึกษา วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีด้านการปศุสัตว์

(3) ตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ พันธุ์สัตว์ พันธุ์พืชอาหารสัตว์ อาหารสัตว์ ชีวภัณฑ์ และชีววัตถุสำหรับสัตว์ ยาสัตว์และวัตถุอันตรายด้านการปศุสัตว์ ระบบการผลิตปศุสัตว์ และสินค้าปศุสัตว์ และกระบวนการอื่นที่เกี่ยวข้องในด้านการปศุสัตว์ เพื่อให้ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย

(4) ผลิตและขยายพันธุ์สัตว์ น้ำเชื้อ เชื้อพันธุ์ พืชอาหารสัตว์ และเลี้ยงสัตว์ เพื่อการพัฒนา ด้านการปศุสัตว์ และผลิตและจัดหาชีวภัณฑ์ เวชภัณฑ์ และชีววัตถุสำหรับสัตว์ เพื่อการควบคุมโรคระบาดสัตว์

¹⁴ ข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2563.

(5) ควบคุม ป้องกัน กำจัด บำบัด วินิจฉัยและชันสูตรโรคสัตว์ กำกับดูแลสถานพยาบาลสัตว์ และพัฒนาระบบการจัดการด้านสุขภาพสัตว์

(6) ส่งเสริม พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการปศุสัตว์ และบริหารจัดการการประสาธน์ ความร่วมมือด้านการปศุสัตว์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(7) ดำเนินการอนุรักษ์พันธุกรรมและความหลากหลายทางชีวภาพด้านการปศุสัตว์ และป้องกันผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการปศุสัตว์

(8) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”¹⁵

นอกจากอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2557 แล้วกรมปศุสัตว์ยังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาภัยโรคระบาดสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 40 เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคระบาด เมื่อปรากฏว่ามีหรือสงสัยว่ามีเชื้อโรคระบาด หรือพาหะของโรคระบาด ให้สัตวแพทย์มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ออกประกาศหรือสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของสัตว์หรือซากสัตว์แจ้งจำนวนสัตว์หรือซากสัตว์ และถ้าเห็นสมควรจะให้นำสัตว์หรือซากสัตว์นั้นมาเพื่อให้สัตวแพทย์ทำการตรวจโรค เก็บตัวอย่าง ป้องกันโรคระบาด หรือทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ก็ได้

(2) สั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของสัตว์หรือซากสัตว์กักสัตว์หรือซากสัตว์ไว้ ณ ที่ที่เห็นสมควรตามความจำเป็นเพื่อตรวจโรค

(3) เรียกตรวจยานพาหนะ หรือเข้าไปในอาคาร หรือสถานที่อื่นใดเพื่อตรวจโรค เก็บตัวอย่าง ป้องกันโรคระบาด หรือทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ในการนี้ให้สัตวแพทย์มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของยานพาหนะ อาคาร หรือสถานที่อื่นใด ทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคระบาดหรือพาหะของโรคระบาดในที่ที่มีเชื้อโรคระบาดหรือสงสัยว่ามีเชื้อโรคระบาด ตามวิธีการที่กำหนด ทั้งนี้ การเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ดังกล่าว ให้กระทำไ้ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก หรือในเวลาทำการของอาคารหรือสถานที่นั้น และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ จะดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จก็ได้

(4) ตรวจสัตว์หรือซากสัตว์ หรือสิ่งของใด ๆ ที่เป็นของกลางและถูกยึดหรืออายัดไว้ตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น ในกรณีที่สัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าวเป็นโรคระบาด หรือเป็นพาหะของโรคระบาด ให้มีอำนาจดำเนินการกับสัตว์หรือซากสัตว์นั้นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ค่าใช้จ่ายในการตรวจหรือการดำเนินการดังกล่าว ให้เจ้าของสัตว์หรือซากสัตว์เป็นผู้รับผิดชอบ

(5) ทำลายสิ่งของใด ๆ ที่มีเชื้อโรคระบาดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีเชื้อโรคระบาด ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ให้ชดใช้ราคาส่งของแก่เจ้าของตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่กรณีเจ้าของได้แจ้งใจระทำความผิดต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

¹⁵ ข้อ 2 ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ.2557.

การดำเนินการของสัตวแพทย์ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สัตวแพทย์เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”¹⁶ “มาตรา 41 ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สารวัตรมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในสำนักงานหรือสถานประกอบการของผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 24 หรือมาตรา 25 เพื่อตรวจหรือควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(2) เข้าไปในอาคาร หรือสถานที่อื่นใด ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อตรวจค้นและยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากสัตว์ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ต้องมีหมายค้น ในกรณี ดังต่อไปนี้

(ก) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำในอาคารหรือสถานที่นั้น

(ข) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไป หรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในอาคารหรือสถานที่นั้น

(ค) เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสัตว์หรือซากสัตว์ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้ซ่อนหรืออยู่ในอาคารหรือสถานที่นั้น ประกอบกับต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ สัตว์หรือซากสัตว์หรือพยานหลักฐานนั้นจะถูกโยกย้าย ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

(ง) เมื่อผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าของอาคารหรือสถานที่ และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับได้โดยไม่ต้องมีหมายตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติไว้

(3) สั่งเจ้าของหรือผู้ควบคุมยานพาหนะให้หยุดหรือจอด เพื่อตรวจหรือควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อตรวจค้นยานพาหนะในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(4) จับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ต้องมีหมายจับ เมื่อปรากฏว่ามีการกระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุอื่นที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติไว้ เพื่อส่งพนักงานสอบสวน ดำเนินการต่อไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(5) ตรวจสัตว์หรือซากสัตว์ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(6) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากสัตว์ ยานพาหนะ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงสัตว์หรือซากสัตว์ตามมาตรา 42 วรรคสาม

ในการนี้ ให้สารวัตรมีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือเรียกเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องจากเจ้าของอาคารหรือสถานที่ หรือเจ้าของหรือผู้ควบคุมยานพาหนะนั้นได้

¹⁶ มาตรา 40 ของพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558.

การดำเนินการตาม (1) หรือ (2) ให้กระทำไ้ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตกหรือในเวลาทำการของสำนักงานหรือสถานประกอบการของผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 24 หรือมาตรา 25 หรือของอาคารหรือสถานที่นั้น ทั้งนี้ หากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ จะดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จก็ได้

การดำเนินการตาม (1) ให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ระเบียบดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดถึงการแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าไป การมอบบันทึกเหตุผลในการเข้าไปให้แก่เจ้าของสำนักงานหรือสถานประกอบการ และการรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้บังคับบัญชา

การค้นและการจับตามาตรานี้ ให้สารวัตรปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

การดำเนินการของสารวัตรตามมาตรา 17 ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร”¹⁷

“มาตรา 42 ให้สารวัตรมีอำนาจยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากสัตว์ที่นำเข้าหรือนำผ่านราชอาณาจักรเมื่อสัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าวมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาด

ในกรณีที่สัตว์หรือซากสัตว์ตามวรรคหนึ่ง เป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาด ให้สัตวแพทย์ทำลายสัตว์หรือซากสัตว์นั้น หรือจัดการโดยวิธีอื่นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีที่สัตว์หรือซากสัตว์ตามวรรคหนึ่งได้นำเข้า หรือนำผ่านราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 31 หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 32 หรือมาตรา 33 ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) กรณีที่สัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าวมิได้เป็นโรคระบาดหรือมิได้เป็นพาหะของโรคระบาด ให้สารวัตรมีอำนาจสั่งให้เจ้าของ ผู้นำเข้าหรือนำผ่านส่งกลับสัตว์หรือซากสัตว์นั้นไปยังประเทศต้นทาง ทั้งนี้ การดำเนินการส่งกลับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

(2) กรณีที่วิธีการตรวจพิสูจน์ไม่อาจกระทำได้โดยง่ายหรือไม่คุ้มค่าในอันที่จะพิสูจน์ว่าสัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าวเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาด ให้สัตวแพทย์ทำลายสัตว์หรือซากสัตว์นั้น หรือจัดการโดยวิธีอื่นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการยึด อายัด หรือทำลาย ให้เจ้าของ ผู้นำเข้าหรือนำผ่านสัตว์หรือซากสัตว์เป็นผู้รับผิดชอบ”¹⁸

5. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

อำนาจหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2563 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีภารกิจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งเพื่อความมั่นคง สมดุล และยั่งยืนของทะเลไทย เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

¹⁷ มาตรา 41 ของพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558.

¹⁸ มาตรา 42 ของพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558.

(1) เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำนโยบายและแผนเพื่อการบริหารจัดการการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(2) เสนอให้มีการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมกฎ ระเบียบ และมาตรการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งอย่างยั่งยืน

(3) กำกับดูแล ประเมิน และติดตามตรวจสอบการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งให้เป็นไปตามกฎระเบียบ และมาตรการที่เกี่ยวข้อง

(4) ศึกษา วิจัย และพัฒนาการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมถึงพืชและสัตว์ทะเลที่หายากและใกล้สูญพันธุ์

(5) เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ พื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และพื้นที่ที่จะใช้มาตรการในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งเพื่อประโยชน์ในการสงวนอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตลอดจนแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

(6) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนประชาชน ชุมชนชายฝั่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการ การปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(7) เป็นศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศ

(8) ประสานความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศและต่างประเทศในด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(9) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”¹⁹

6. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

อำนาจหน้าที่ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2547 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีภารกิจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง ฟื้นฟู ดูแลรักษา ส่งเสริมและทำนุบำรุงทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช การจัดให้ใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยการควบคุมป้องกันพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่มีอยู่เดิมและฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมให้กลับสมบูรณ์ด้วยกลยุทธ์การส่งเสริม กระตุ้นและปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนมีความรู้สึก ห่วงแหนและมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อเป็นการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความ

¹⁹ ข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2563.

หลากหลายทางชีวภาพ สำหรับเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งอาหาร แหล่งนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของประชาชน ทั้งนี้ ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า และมีการกิจอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชโดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) อนุรักษ์ คุ่มครอง ดุแล รักษาทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่าให้สมบูรณ์และสมดุลตามธรรมชาติ โดยให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนที่เกิดประโยชน์สูงสุดทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
- (2) ฟื้นฟู แก้ไข ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และระบบนิเวศในพื้นที่ป่าไม้
- (3) ควบคุม กำกับดูแล ป้องกันการบุกรุก การทำลายป่า และการกระทำผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (4) ศึกษา วิจัย และพัฒนาวิธีการอนุรักษ์ การบริหารจัดการ และการฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ
- (5) กำหนดมาตรการและมาตรฐานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การบริหารจัดการ และการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า
- (6) บริการข้อมูลสารสนเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านป่าไม้
- (7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวง หรือ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย”²⁰

นอกจากนี้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชยังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันภัยพิบัติ โดยเฉพาะการแจ้งเตือนภัยพิบัติดังปรากฏตามมาตรา 24 และมาตรา 25 ประกอบมาตรา 19 ของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 24 ในอุทยานแห่งชาติต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ การดูแลรักษาความปลอดภัย การให้คำแนะนำ หรือการจัดระบบการเตือนภัยแก่ประชาชน

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หัวหน้าอุทยานแห่งชาติอาจร้องขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรอื่นใด หรือบุคคลใด ช่วยดำเนินการตามความจำเป็นก็ได้ และให้ถือว่า การกระทำของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ขององค์กรอื่น หรือบุคคลอื่นใดดังกล่าว เป็นการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัตินี้”²¹

“มาตรา 25 ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องทำการหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ในอุทยานแห่งชาติเพื่อช่วยเหลือหรือป้องกันภัยอันตรายแก่บุคคลหรือชุมชน เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็นสาธารณะ ให้

²⁰ ข้อ 2 ของกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2547.

²¹ มาตรา 24 ของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562.

พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกระทำการตามมาตรา 19 ในกรณีนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจร้องขอให้เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นช่วยเหลือในการกระทำความดังกล่าวก็ได้ และให้รายงานการกระทำต่ออธิบดีเพื่อทราบ

การกระทำของเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้”²²

“มาตรา 19 ภายในอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) ยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิม

(2) เก็บหา นำออกไป กระทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(3) ล่อหรือนำสัตว์ป่าออกไปหรือกระทำให้เป็นอันตรายแก่สัตว์ป่าด้วยประการใด ๆ

(4) เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ทะเล ท่วมท้น เดือดแห้งเน่าเสีย หรือเป็นพิษ

(5) ปิดกั้นหรือทำให้เกิดขวางกั้นทางน้ำหรือทางบก

(6) เข้าไปดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์

(7) นำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใด ๆ เข้าไป

(8) ยิงปืน ทำให้เกิดระเบิด หรือจุดดอกไม้เพลิง

(9) ทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิงไหม้

(10) กระทำให้หลักเขตหรือเครื่องหมายแสดงแนวเขต ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีตามพระราชบัญญัตินี้ เคลื่อนที่ ลบเลือน เสียหาย สูญหาย หรือไร้ประโยชน์”²³

²² มาตรา 25 ของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562.

²³ มาตรา 19 ของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562.

ภาคผนวก ค

มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัย

Common Alerting Protocol (CAP)

โรคระบาดในมนุษย์

(ร่าง) มาตรฐาน Common Alerting Protocol (CAP)
การส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast
โรคระบาดในมนุษย์ (Disease Outbreaks)

มาตรฐาน CAP เป็นรูปแบบข้อมูลดิจิทัลมาตรฐานระหว่างประเทศที่ถูกออกแบบมาเพื่อการแลกเปลี่ยนการเตือนภัยสาธารณะและการแจ้งเตือนฉุกเฉินผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารที่หลากหลาย ในบริบทของโรคระบาดในมนุษย์ ซึ่งเป็นภัยที่มีการแพร่กระจายอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัยของประชาชนในวงกว้าง มาตรฐาน CAP มีบทบาทสำคัญยิ่งในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาด เนื่องจากช่วยให้ข้อมูลเตือนภัยถูกส่งต่ออย่างรวดเร็ว แม่นยำ และมีประสิทธิภาพไปยังทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ระบบนี้ช่วยให้เกิดการบูรณาการการสื่อสารระหว่างหน่วยงานเฝ้าระวังโรคระบาดระดับชาติ หน่วยงานด้านสาธารณสุข หน่วยงานด้านปศุสัตว์ และระบบกระจายข้อมูลไปยังประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการลดการแพร่กระจายและความสูญเสียจากโรคระบาดที่มีความรุนแรงสูงและต้องการการตอบสนองอย่างทันที่

1. การแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์ ด้วยมาตรฐาน CAP

โรคระบาดในมนุษย์สามารถมีการเตือนภัยล่วงหน้าได้ เนื่องจากมักเกิดจากการติดเชื้อที่แพร่กระจายจากแหล่งติดเชื้อหรือการสัมผัสสัตว์ป่วย ซึ่งใช้เวลาระยะหนึ่งในการแพร่กระจายจากพื้นที่เริ่มต้นไปยังพื้นที่อื่น การแจ้งเตือนภัยโรคระบาดแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) การแจ้งเตือนภัยระดับชาติ (National Alert)

- ครอบคลุมพื้นที่กว้างระดับประเทศหรือภูมิภาค
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Severe” ถึง “Extreme”
- ระดับความรุนแรงของภัย:
 - กรณีโรคระบาดในมนุษย์: เกณฑ์ตามแผนปฏิบัติการเฉพาะโรค (Hazard Specific Plan: HSP)
 - กรณีโรคระบาดสัตว์ที่ติดต่อมาสู่คน: เกณฑ์แจ้งเตือนภัยคาดการณ์การแพร่กระจายหรือเกณฑ์แจ้งเตือนภัยยืนยันการแพร่ระบาด
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Immediate” หรือ “Expected” หรือ “Future”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Likely” หรือ “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): “Health”
- คำแนะนำ: ให้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่เชื้อทันที หลีกเลี่ยงการเข้าใกล้พื้นที่ระบาด และติดตามข่าวสารอย่างใกล้ชิด

- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของเชื้อโรค อาการของโรค ตลอดจนจำนวนผู้ติดเชื้อคาดการณ์ เวลาคาดการณ์ที่โรคแพร่กระจาย และพื้นที่เสี่ยงการแพร่ระบาด

2) การแจ้งเตือนภัยขั้นรุนแรง (Extreme Alert)

- ออกทันทีเมื่อตรวจพบการแพร่กระจายของเชื้อโรคอย่างรวดเร็วในระดับที่มีผลกระทบรุนแรงต่อสุขภาพ
- ระบุอัตราการติดเชื้อและพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Severe” ถึง “Extreme”
- ระดับความรุนแรงของภัย:
 - กรณีโรคระบาดในมนุษย์: เกณฑ์ตามแผนปฏิบัติการเฉพาะโรค (Hazard Specific Plan: HSP)
 - กรณีโรคระบาดสัตว์ที่ติดต่อมาสู่คน: เกณฑ์แจ้งเตือนภัยคาดการณ์การแพร่กระจาย หรือเกณฑ์แจ้งเตือนภัยยืนยันการแพร่ระบาด
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Immediate” หรือ “Expected” หรือ “Future”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Likely” หรือ “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): “Health”
- คำแนะนำ: ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่เชื้ออย่างเคร่งครัด และหลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้อื่น
- ให้ข้อมูลเบื้องต้นและคำแนะนำการปฏิบัติตัวเพื่อลดการสัมผัสเชื้อโรค
- ระบุพื้นที่เสี่ยงได้รับผลกระทบรุนแรง (Impact Areas)
- คำแนะนำสำหรับกลุ่มเสี่ยง เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้มีโรคประจำตัว ให้ระมัดระวังเป็นพิเศษและปฏิบัติตามมาตรการป้องกันอย่างเคร่งครัดเมื่อจำเป็นต้องออกนอกบ้าน

3) การแจ้งเตือนเพื่อให้ข้อมูล (Informational Alert)

- ออกเมื่อตรวจพบการติดเชื้อเบื้องต้นที่อาจส่งผลกระทบเล็กน้อยและต้องการให้ข้อมูล
- มีการประเมินความเสียหายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Moderate”
- ระดับความรุนแรงของภัย:
 - กรณีโรคระบาดในมนุษย์: เกณฑ์ตามแผนปฏิบัติการเฉพาะโรค (Hazard Specific Plan: HSP)
 - กรณีโรคระบาดสัตว์ที่ติดต่อมาสู่คน: เกณฑ์แจ้งเตือนภัยคาดการณ์การแพร่กระจาย หรือเกณฑ์แจ้งเตือนภัยยืนยันการแพร่ระบาด
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Expected” หรือ “Future”

- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Likely” หรือ “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): “Health”
- คำแนะนำ: ให้หลีกเลี่ยงพื้นที่เสี่ยงการติดเชื้อ และติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด โดยมีคำแนะนำการปฏิบัติตัวเพื่อความปลอดภัยสำหรับผู้ที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงและพื้นที่ใกล้เคียง
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันและการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยของสถานพยาบาลและศูนย์บริการสาธารณสุข เช่น โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน ศูนย์สุขภาพชุมชน
- แจ้งช่องทางการติดตามข้อมูลข่าวสารและการติดต่อหน่วยงานฉุกเฉินในกรณีจำเป็น

4) การแจ้งเตือนสิ้นสุดภัย (All Clear)

- ออกเมื่อภัยคุกคามจากโรคระบาดในมนุษย์สิ้นสุดลงและสถานการณ์กลับเข้าสู่ภาวะปกติและปลอดภัย
- ยืนยันว่าภัยหรืออันตรายจากโรคระบาดได้สิ้นสุดลงแล้ว
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Minor”
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Past”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- คำแนะนำ: สามารถกลับมาดำเนินกิจกรรมตามปกติได้ และยกเลิกมาตรการควบคุมต่าง ๆ
- อาจมีคำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตรวจสอบสุขภาพหลังการระบาดในมนุษย์ และการตรวจสุขภาพสัตว์
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยและผู้ได้รับผลกระทบ
- แจ้งช่องทางการรายงานอาการหรือขอความช่วยเหลือทางการแพทย์

ตัวอย่างข้อความแจ้งเตือนภัยระดับชาติ โรคระบาดในมนุษย์ - Disease X
(Disease Outbreak National Alert - Disease X)

ส่วนต้น (Alert)

- o identifier: urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.2025.08.26-001
- o sender: disaster.go.th
- o sent: 2025-08-26T11:00:30+07:00
- o status: Actual
- o msgType: Alert
- o source: DDPM-DISEASE OUTBREAK
- o scope: Public

ส่วนข้อมูล (Info) ภาษาไทย

- o language: th-TH
- o category: Health
- o event: PRA
- o responseType: Prepare
- o urgency: Immediate
- o severity: Severe
- o certainty: Observed
- o senderName: DDPM
- o headline: เตือน! การระบาดโรค Disease X
- o description: เมื่อเวลา 10.30 น. ของวันที่ 26 สิงหาคม 2568 พบผู้ป่วยติดเชื้อโรค Disease X จำนวน 15 ราย ในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล มีแนวโน้มแพร่ระบาดสู่พื้นที่ใกล้เคียงอย่างรวดเร็ว โรค Disease X เป็นโรคติดเชื้อไวรัสชนิดใหม่ที่ยังไม่มีวัคซีนป้องกัน มีอาการไข้สูง ปวดหัว ปวดกล้ามเนื้อ และระบบทางเดินหายใจติดเชื้อ คาดการณ์ผู้ติดเชื้อจะเพิ่มขึ้นเป็น 200-500 ราย ภายใน 7-14 วัน หากไม่มีมาตรการควบคุมที่เข้มงวด
- o instruction: ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่เชื้อทันที หลีกเลี่ยงพื้นที่ระบาดในกรุงเทพฯ และปริมณฑล สวมหน้ากาก รักษาระยะห่าง ล้างมือบ่อย ๆ หากมีอาการไข้สูง ปวดหัว ปวดกล้ามเนื้อ ให้พบแพทย์ทันที หลีกเลี่ยงสถานที่แออัดและสถานที่ปิด ติดตามข่าวสารจากกรมควบคุมโรคอย่างใกล้ชิด

ส่วนพื้นที่ (Area)

- o areaDesc: กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม และจังหวัดใกล้เคียงที่มีความเสี่ยงในการแพร่ระบาด
- o circle: 13.7563,100.5018 XXX (ศูนย์กลางที่พิกัด lat/long กรุงเทพมหานคร และรัศมีผลกระทบ XXX กิโลเมตร)
- o geocode: ISO3166-2:TH-10, ISO3166-2:TH-12, ISO3166-2:TH-13, ISO3166-2:TH-11, ISO3166-2:TH-74, ISO3166-2:TH-73

ตัวอย่างข้อความแจ้งเตือนขั้นรุนแรง โรคระบาดในมนุษย์ - ไข้หวัดนก

(Disease Outbreak Extreme Alert - Avian Influenza)

ส่วนต้น (Alert)

- o identifier: urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.2025.08.26-001
- o sender: disaster.go.th
- o sent: 2025-08-26T11:00:30+07:00
- o status: Actual
- o msgType: Alert
- o source: DDPM-DISEASE OUTBREAK
- o scope: Public

ส่วนข้อมูล (Info) ภาษาไทย

- o language: th-TH
- o category: Health
- o event: EXA
- o responseType: Prepare
- o urgency: Immediate
- o severity: Extreme
- o certainty: Observed
- o senderName: DDPM
- o headline: ประกาศแจ้งเตือนโรคไข้หวัดนก
- o description: เมื่อเวลา 10.30 น. ของวันที่ 26 สิงหาคม 2568 ยืนยันการระบาดของเชื้อไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N1 ในฟาร์มสุกรและไก่ จำนวน 25 ฟาร์ม ครอบคลุม 8 จังหวัด พบสัตว์ป่วยและตายจำนวนมาก คาดการณ์การแพร่ระบาดจะขยายตัวอย่างรวดเร็วไปยังฟาร์มใกล้เคียง สามารถติดต่อจากสัตว์สู่คนได้ในกรณีที่สัมผัสใกล้ชิด
- o instruction: หลีกเลี่ยงฟาร์มสัตว์ปีกและสุกรในพื้นที่ระบาด หลีกเลี่ยงสัมผัสสัตว์ป่วยและซากสัตว์ หากสัมผัสให้ล้างมือทันที มีอาการไข้หลังสัมผัสสัตว์ให้พบแพทย์ พบสัตว์ตายผิดปกติให้แจ้งเจ้าหน้าที่ งดขนย้ายสัตว์ในพื้นที่ควบคุม

ส่วนพื้นที่ (Area)

- o areaDesc: นครปฐม กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา และลพบุรี
- o circle: 14.0199,100.0782 XXX (ศูนย์กลางที่พิกัด lat/long นครปฐม และรัศมีผลกระทบ XXX กิโลเมตร)
- o geocode: ISO3166-2:TH-73, ISO3166-2:TH-71, ISO3166-2:TH-72, ISO3166-2:TH-18, ISO3166-2:TH-17, ISO3166-2:TH-15, ISO3166-2:TH-14, ISO3166-2:TH-16

2. ข้อความ CAP สำหรับโรคระบาดในมนุษย์ ควรมีลักษณะ ดังนี้

1) โรคระบาดในมนุษย์

ข้อความที่ 1 (การเตือนเริ่มต้น)

- ออกโดยเร็วที่สุดหลังตรวจพบการระบาด เช่น หลังยืนยันผู้ป่วยรายแรกหรือกลุ่มผู้ป่วย
- ระบุข้อมูลเบื้องต้น เช่น ชื่อโรค อาการสำคัญ วิธีการติดต่อ พื้นที่ที่พบการระบาด
- ให้คำแนะนำการป้องกันและการปฏิบัติตัวเบื้องต้น เช่น การสวมหน้ากาก การล้างมือบ่อย ๆ การรักษาระยะห่างทางสังคม การหลีกเลี่ยงสถานที่แออัดและกิจกรรมที่มีผู้คนรวมตัวกันเป็นจำนวนมาก

ข้อความที่ 2 และถัดไป (การอัปเดต)

- ออกเป็นระยะเมื่อมีข้อมูลใหม่หรือการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์
- อัปเดตข้อมูลจำนวนผู้ป่วย การแพร่กระจาย พื้นที่เสี่ยงใหม่ และมาตรการควบคุม
- มีคำแนะนำปรับปรุงตามสถานการณ์ เช่น การกักกัน การปิดพื้นที่ การให้วัคซีน หรือการผ่อนคลายมาตรการ

ข้อความสุดท้าย (การสิ้นสุดภัย)

- ออกเมื่อภัยคุกคามจากการระบาดสิ้นสุดลงแล้ว
- มีคำแนะนำฟื้นฟูหลังภัยสำหรับชุมชนที่ได้รับผลกระทบ เช่น การกลับเข้าสู่กิจวัตรปกติ การเปิดสถานที่สาธารณะ การดูแลสุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ
- อาจมีข้อมูลเกี่ยวกับการเฝ้าระวังต่อเนื่องและการป้องกันการระบาดซ้ำ

2) โรคระบาดในสัตว์ที่ติดต่อมาสู่คน

ข้อความที่ 1 (การเตือนเริ่มต้น)

- ออกโดยเร็วที่สุดหลังตรวจพบการระบาดในสัตว์ เช่น หลังยืนยันการติดเชื้อในฟาร์มหรือพื้นที่เลี้ยงสัตว์
- ระบุข้อมูลเบื้องต้น เช่น ชื่อโรค สัตว์ที่ได้รับผลกระทบ อัตราการตาย พื้นที่ที่พบการระบาด
- ให้คำแนะนำการป้องกันและการปฏิบัติตัวเบื้องต้น เช่น การกักกันสัตว์ การจำกัดการเคลื่อนย้าย การฆ่าเชื้อ

ข้อความที่ 2 และถัดไป (การอัปเดต)

- ออกเป็นระยะเมื่อมีข้อมูลใหม่หรือการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์
- อัปเดตข้อมูลจำนวนสัตว์ที่ติดเชื้อ การแพร่กระจายไปยังฟาร์มใหม่ พื้นที่เสี่ยง และมาตรการควบคุม
- มีคำแนะนำปรับปรุงตามสถานการณ์ เช่น การทำลายสัตว์ การปิดตลาดสัตว์ การให้วัคซีนสัตว์ หรือการยกเลิกมาตรการ

ข้อความสุดท้าย (การสิ้นสุดภัย)

- ออกเมื่อภัยคุกคามจากการระบาดในสัตว์สิ้นสุดลงแล้ว
- มีคำแนะนำฟื้นฟูหลังภัยสำหรับเกษตรกรและผู้เลี้ยงสัตว์ที่ได้รับผลกระทบ
- อาจมีข้อมูลเกี่ยวกับการชดเชยความเสียหาย มาตรการป้องกันใหม่ และการเฝ้าระวังต่อเนื่อง

กรณีโรคระบาดขนาดใหญ่ที่มีการแพร่กระจายหลายพื้นที่หรือข้ามประเทศ อาจมีการส่งข้อความอัปเดตหลายชุดต่อเนื่องกันเป็นเวลาหลายสัปดาห์หรือกระทั่งเป็นเดือน เนื่องจากโรคระบาดอาจแพร่กระจายไปยังพื้นที่ใหม่ในเวลาที่แตกต่างกัน และระลอกการระบาดต่อมาอาจรุนแรงกว่าระลอกแรก โดยเฉพาะในกรณีที่เกิดการกลายพันธุ์ของเชื้อโรคหรือความต้านทานต่อการรักษา

3. ความถี่และช่วงเวลาของข้อความ CAP สำหรับโรคระบาดในมนุษย์

ความถี่ในการส่งข้อความ CAP ขึ้นอยู่กับระดับการแจ้งเตือนและสถานการณ์ มีดังนี้

- **National Alert**
 - ออกเมื่อยืนยันการระบาดในระดับประเทศหรือมีการแพร่กระจายข้ามจังหวัด
 - ออกเมื่อได้รับแจ้งว่ามีการระบาดในสัตว์ระดับประเทศหรือมีการแพร่กระจายข้ามจังหวัดที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของประชาชน
- **Extreme Alert**
 - ออกเมื่อเกิดการระบาดรุนแรงที่คุกคามสุขภาพของประชาชนหรือสัตว์ในวงกว้าง โรคอุบัติใหม่ที่มีอัตราการตายสูง หรือโรคที่อาจติดต่อนจากสัตว์สู่มนุษย์ (zoonotic diseases)
 - ออกเมื่อได้รับแจ้งว่ามีการระบาดในสัตว์รุนแรงที่อาจติดต่อนจากสัตว์สู่มนุษย์ หรือต้องการมาตรการคุ้มครองประชาชนและการปฏิบัติฉุกเฉินเพื่อความปลอดภัย
- **Informational Alert**
 - ออกเมื่อเกิดการเฝ้าระวังโรคติดต่อหรือพบผู้ป่วย/สัตว์ป่วยสงสัย
 - ออกเมื่อได้รับแจ้งเกี่ยวกับการเฝ้าระวังโรคในสัตว์หรือพบสัตว์ป่วยสงสัยในพื้นที่ที่ประชาชนควรรับทราบและระมัดระวัง
- **All Clear**
 - ออกเมื่อสถานการณ์การระบาดสิ้นสุดลงและกลับสู่ภาวะปกติ
 - ออกเมื่อได้รับแจ้งว่าสถานการณ์การระบาดในสัตว์สิ้นสุดลงและประชาชนสามารถกลับสู่ภาวะปกติได้อย่างปลอดภัย

ทุกข้อความจะมีการระบุช่วงเวลาที่มียผลบังคับใช้อย่างชัดเจน โดยทั่วไปสำหรับการแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์ ระยะเวลาการมีผลบังคับใช้จะแตกต่างกันไปตามลักษณะของโรคและความเร่งด่วนในการ

ตอบสนอง ซึ่งอาจตั้งแต่ไม่กี่ชั่วโมงสำหรับโรคที่แพร่กระจายเร็วและมีความรุนแรงสูง ไปจนถึงหลายวันหรือหลายสัปดาห์สำหรับโรคที่มีการพัฒนาช้ากว่า ระยะเวลานี้จะต้องใช้เวลาเพียงพอสำหรับการดำเนินมาตรการควบคุมและป้องกันการแพร่กระจาย การเตรียมความพร้อมของระบบสาธารณสุข และการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การกำหนดระยะเวลาดังกล่าวจึงเป็นไปตามหลักการระมัดระวังและความสมเหตุสมผลทางวิชาการ

4. การประยุกต์ใช้มาตรฐาน CAP ตามแนวทาง Common Policies and Practices

การใช้มาตรฐาน CAP ให้มีประสิทธิภาพ ควรปฏิบัติตามแนวทาง Common Policies and Practices ซึ่งรวมถึง

- 1) การใช้รูปแบบ Identifier ที่เป็นมาตรฐาน เช่น urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.YYYY.MM.DD-NNN
- 2) การใช้ภาษาหลายภาษา ควรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในข้อความเดียวกัน
- 3) การใช้รหัสพื้นที่ที่เป็นมาตรฐาน เช่น ISO3166-2 สำหรับรหัสจังหวัด
- 4) การกำหนดพื้นที่ที่ชัดเจน ใช้ circle หรือ polygon ที่ถูกต้องตามการแพร่กระจายของโรค
- 5) การใช้พารามิเตอร์ที่เป็นมาตรฐาน เช่น อัตราการติดเชื้อ จำนวนผู้ป่วย สายพันธุ์เชื้อโรค ชนิดและสายพันธุ์สัตว์ที่ติดเชื้อ
- 6) การอัปเดตข้อความอย่างต่อเนื่อง ใช้การอ้างอิงเพื่อเชื่อมโยงข้อความต่าง ๆ เข้าด้วยกันตามการพัฒนาของสถานการณ์โรคระบาด

มาตรฐาน CAP มีความสำคัญอย่างยิ่งในการแจ้งเตือนโรคระบาดในมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติตามมาตรฐานและแนวทางที่กำหนดจะช่วยให้การสื่อสารข้อมูลการแจ้งเตือนภัยเป็นไปอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และสามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึง ซึ่งจะช่วยลดความเสียหายและการสูญเสียชีวิตจากโรคระบาดได้

สำหรับระบบ Cell Broadcast นั้น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกดส่งข้อความแจ้งเตือนไปยังประชาชนกลุ่มเป้าหมาย โดยได้มีการกำหนดข้อความแจ้งเตือนในแต่ละประเภทเหตุการณ์ให้สอดคล้องกับระบบ Cell Broadcast ซึ่งเป็นแนวทางที่มีความสำคัญในการสื่อสาร (ตารางที่ 1 - ตารางที่ 4)

5. การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรฐาน CAP

มาตรฐาน CAP อาจมีการปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม หรือกำหนดข้อความขึ้นใหม่ให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ และการใช้งานได้เสมอ โดยศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อาจพิจารณาแก้ไขเอง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร้องขอให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดำเนินการทำการแก้ไข เมื่อปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม หรือกำหนดข้อความขึ้นใหม่แล้ว ให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ตารางที่ 1 มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนและรูปแบบสำหรับระบบ Cell Broadcast โรค Disease X

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
DO01	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	National Alert	มากกว่าเกณฑ์ Response 3	1 ชั่วโมง	เตือน! การระบาดโรค Disease X วันที่ 22 ส.ค. 68 พบผู้ติดเชื้อโรค Disease X ซึ่งเป็นโรคติดต่อใหม่ที่มีอัตราการแพร่กระจายสูงในพื้นที่กรุงเทพฯ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีผู้ติดเชื้อยืนยัน 45 ราย อาการเริ่มต้นคล้ายไข้หวัดใหญ่ มีไข้สูง ไอ หายใจลำบาก อ่อนเพลีย ง่วงเดินทางไปพื้นที่เสี่ยง สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา ล้างมือด้วยสบู่หรือแอลกอฮอล์เจลบ่อยครั้ง หลีกเลี่ยงสถานที่แออัด กักตัวที่บ้าน หากมีอาการไข้ ไอ หายใจลำบาก โทร. 1422 หรือติดต่อโรงพยาบาลทันทีหากมีอาการรุนแรง ติดตามข่าวสารจากกรมควบคุมโรคอย่างใกล้ชิด (506 อักขระ)	Warning! Disease X Outbreak On August 22, 2025, cases of Disease X have been found - a new contagious disease with a high transmission rate in the Bangkok, Nonthaburi, Pathum Thani, and Samut Prakan provinces with 45 confirmed cases. Initial symptoms are like influenza including high fever, cough, difficulty breathing, and fatigue. Avoid traveling to risk areas, always wear medical masks, wash hands frequently with soap or alcohol gel, avoid crowded places, and self-isolate at home. If you have symptoms of fever, cough, or difficulty breathing, call 1422 or contact hospitals immediately if symptoms are severe. Follow news from the Department of Disease Control closely. (676 characters)
DO02	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	Informational Alert	เกณฑ์ Response 3	1 ชั่วโมง	สถานการณ์โรค Disease X คลี่คลาย	Disease X Situation Improving

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
	ธารณภัย (DDPM)				วันที่ 30 ส.ค. 68 สถานการณ์โรค Disease X ดีขึ้นต่อเนื่อง ผู้ติดเชื้อลดลงเหลือ 45 ราย ไม่พบผู้ป่วยรายใหม่ในรอบ 48 ชั่วโมง สถานการณ์คงที่ไม่มี การเสียชีวิตเพิ่มเติม ยกเลิกการปิดพื้นที่เขตปทุมวัน ร้านค้า โรงเรียน สำนักงานเปิดให้บริการปกติ เขตดุสิตและเขตราชเทวี ยังคงเฝ้าระวังต่อไป ประชาชนยังควรสวมหน้ากากอนามัย ล้างมือบ่อยครั้ง หลีกเลี่ยงสถานที่แออัด หากมีอาการไข้ ไอ หายใจลำบาก ให้พบแพทย์ หรือโทร. 1422 และติดตามข่าวสารจากกรมควบคุมโรค (463 อักขระ)	On August 30, 2025 - Disease X situation continues to improve. Infections reduced to 45 cases and no new patients found in the past 48 hours. Situation stable with no additional fatalities. Pathum Wan district lockdown lifted. Shops, schools, and offices resume normal operations. Dusit and Ratchathewi districts remain under surveillance. People advised to continue wearing masks, wash hands frequently, avoid crowded places. If experiencing fever, cough, or difficulty breathing, consult a doctor or call 1422 and follow updates from the Department of Disease Control. (599 characters)
DO03	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	All Clear	1 ชั่วโมง	สถานการณ์โรค Disease X สิ้นสุดแล้ว วันที่ 15 ก.ย. 68 ประกาศยุติสถานการณ์การระบาดของโรค Disease X อย่างเป็นทางการ ไม่พบผู้ป่วยรายใหม่เป็นเวลา 14 วันติดต่อกัน ยกเลิกมาตรการเฝ้าระวังในทุกพื้นที่ ประชาชนสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ แต่ยังคงแนะนำให้รักษาสุขอนามัยส่วนบุคคล ล้างมือบ่อยครั้ง และหากมีอาการไข้ ไอ	Disease X Situation Officially Ended On September 15, 2025 - Disease X outbreak officially declared over. No new cases found for 14 consecutive days. All surveillance measures lifted in all areas. People can resume normal life but still advised to maintain personal hygiene, wash

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
					ให้พบแพทย์ ขอขอบคุณประชาชนที่ให้ความร่วมมือตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา โทร. 1422 สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม (388 อักขระ)	hands frequently, and consult a doctor if experiencing fever or cough. Thank you to all citizens for your cooperation throughout this period. Call 1422 for additional information. (458 characters)

ตารางที่ 2 มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนและรูปแบบสำหรับระบบ Cell Broadcast โรคไข้หวัดนก

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
DO04	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	National Alert	มีผลกระทบต่อสุขภาพ	1 ชั่วโมง	เตือน! การระบาดโรคไข้หวัดนกในนกธรรมชาติเพิ่มขึ้น เวลา 14.30 น. ของวันที่ 27 ส.ค. 68 ยืนยันการระบาดของเชื้อไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N1 ในนกธรรมชาติ ครอบคลุม 12 จังหวัด พบนกป่าป่วยและตายจำนวนมาก มีการแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว เชื้อนี้สามารถติดต่อจากสัตว์สู่คนได้ในกรณีที่สัมผัสใกล้ชิด หลีกเลี่ยงการสัมผัสนกป่าหรือซากนกป่า รวมทั้งสัตว์ป่าอื่น ๆ หากสัมผัสให้ล้างมือทันที หากมีอาการไข้หลังสัมผัสนกป่าหรือซากนกป่า ให้พบแพทย์ กรณีพบสัตว์ป่าป่วย/ตายผิดปกติให้แจ้งเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือโทรสายด่วนพิทักษ์ป่า 1632 (526 อักษร)	Warning! Increasing Avian Influenza Outbreak in Wild Birds At 2:30 PM on August 27, 2025, an outbreak of H5N1 avian influenza virus in wild birds has been confirmed across 12 provinces, with large numbers of wild birds found sick and dead. The outbreak is spreading rapidly. This virus can transmit from animals to humans in cases of close contact. People must avoid contact with wild birds, wild bird carcasses, and other wildlife. If contact occurs, wash hands immediately. If fever develops after contact with wild birds or wild bird carcasses, seek medical attention. If abnormal illness or death in wildlife is observed, people can notify officials from the Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation or call the Forest Protection Hotline at 1632.

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
						(770 characters)
DO05	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Extreme Alert	มีผลกระทบต่อสุขภาพ	1 ชั่วโมง	เตือน! การระบาดโรคไข้หวัดนกในธรรมชาติ เวลา 09.15 น. ของวันที่ 24 ส.ค. 68 ยืนยันการระบาดของเชื้อไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N1 ในนกธรรมชาติ ครอบคลุม 5 จังหวัด พบนกป่าป่วยและตายจำนวนมาก การระบาดรุนแรงอาจติดต่อกับสัตว์สู่มนุษย์ คาดการณ์การแพร่ระบาดจะขยายตัวอย่างรวดเร็วไปยังพื้นที่ใกล้เคียง จำเป็นต้องมีมาตรการคุมครองประชาชนและการปฏิบัติฉุกเฉินเพื่อความปลอดภัย หลีกเลี่ยงการสัมผัสนกป่าป่วยและซากนกป่า รวมทั้งสัตว์ป่าอื่น ๆ หากสัมผัสให้ล้างมือทันที หลังสัมผัสนกป่าหรือซากนกป่า ให้พบแพทย์ กรณีพบสัตว์ป่าป่วย/ตายผิดปกติให้แจ้งเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือโทรสายด่วนพิทักษ์ป่า 1632 (594 อักขระ)	Warning! Avian Influenza Outbreak in Wild Birds At 9:15 AM on August 24, 2025, an outbreak of H5N1 avian influenza virus in wild birds has been confirmed across 5 provinces, with large numbers of wild birds found sick and dead. This severe outbreak may transmit from animals to humans. The spread is expected to expand rapidly to nearby areas, necessitating public protection measures and emergency protocols for safety. People must avoid contact with sick wild birds, wild bird carcasses, and other wildlife. If contact occurs, wash hands immediately. After contact with wild birds or wild bird carcasses, seek medical attention. If abnormal illness or death in wildlife is observed, people can notify officials from the Department of National Parks, Wildlife

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
						and Plant Conservation or call the Forest Protection Hotline at 1632. (829 characters)
DO06	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	มีผลกระทบต่อสุขภาพ	1 ชั่วโมง	แจ้งข้อมูลสถานการณ์โรคไข้หวัดในนกธรรมชาติ เวลา 10.45 น. ของวันที่ 2 ส.ค. 68 สถานการณ์โรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N1 ในนกธรรมชาติ มีรายงานการตรวจพบเชื้อไข้หวัดนกในนกป่า จำนวน 1 ตัวอย่าง ในพื้นที่ 1 จุด หน่วยงานเกี่ยวข้อง ดำเนินมาตรการกำจัดเชื้อโรคโดยการฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อในพื้นที่ที่ตรวจพบเชื้อแล้ว กำลังติดตามการแพร่ระบาดในพื้นที่ใกล้เคียง ประชาชนในพื้นที่เสี่ยง ควรรักษาสุขอนามัย หลีกเลี่ยงการสัมผัสนกป่าป่วย และซากนกป่า หากพบสัตว์ป่าป่วย/ตายผิดปกติให้แจ้งเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือโทรสายด่วนพิทักษ์ป่า 1632 (530 อักษร)	Avian Influenza Situation Report in Wild Birds At 10:45 AM on August 2, 2025, regarding the H5N1 avian influenza situation in wild birds, there is a report of avian influenza virus detected in wild birds with one sample confirmed in one location. Relevant agencies have implemented disease control measures by spraying disinfectant in the area where the virus was detected and are currently monitoring for potential spread in nearby areas. Residents in risk areas should maintain good hygiene practices and avoid contact with sick wild birds and wild bird carcasses. If abnormal illness or death in wildlife is observed, people can notify officials from the Department of National Parks, Wildlife and

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
						Plant Conservation or call the Forest Protection Hotline at 1632. (765 characters)
DO07	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	All Clear	1 ชั่วโมง	ประกาศสิ้นสุดภาวะฉุกเฉินโรคไข้หวัดนก เวลา 16.30 น. ของวันที่ 15 ก.ย. 68 ประกาศสิ้นสุดภาวะฉุกเฉินโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N1 หลังจากไม่พบการระบาดใหม่เป็นระยะเวลา 21 วัน มาตรการกำจัดเชื้อโรคในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบสำเร็จแล้ว ประชาชนสามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามปกติ ควรรักษาสุขอนามัย หลีกเลี่ยงการสัมผัส นกป่าป่วยและซากนกป่า หากพบสัตว์ป่าป่วย/ตาย ผิดปกติให้แจ้งเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือโทรสายด่วนพิทักษ์ป่า 1632 (432 อักขระ)	End of Avian Influenza Emergency At 4:30 PM on September 15, 2025, the end of the H5N1 avian influenza emergency has been declared after no new outbreaks were detected for a period of 21 days. Disease control measures in affected areas have been successfully completed. The public can resume normal activities while maintaining good hygiene practices and avoiding contact with sick wild birds and wild bird carcasses. If abnormal illness or death in wildlife is observed, people can notify officials from the Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation or call the Forest Protection Hotline at 1632. (616 characters)

ตารางที่ 3 มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนและรูปแบบสำหรับระบบ Cell Broadcast ไรค์ใช้เลือดออก

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
DO08	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	ระดับ 4	1 ชั่วโมง	แจ้งข้อมูลสถานการณ์ไข้เลือดออกระบาด วันที่ 26 ก.ย. 68 พบการระบาดของโรคไข้เลือดออกในจังหวัดเชียงใหม่ ในสัปดาห์ที่ผ่านมาพบผู้ป่วย 200 ราย ควรป้องกันยุงกัด เช่น ทายากันยุง สวมเสื้อผ้ามิดชิด นอนในมุ้งหรือติดมุ้งลวด กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เมื่อมีอาการไข้สูง ให้รีบไปพบแพทย์ ห้ามซื้อยากินเอง (284 อักขระ)	Dengue Fever Situation Update As of September 26, 2025, a dengue fever outbreak has been reported in Chiang Mai Province, with 200 cases recorded in the past week. To protect yourself, use mosquito repellent, wear long-sleeved clothing, sleep under a mosquito net or in rooms with window screens, and remove standing water to eliminate mosquito breeding sites. If you develop a high fever, seek medical attention immediately and do not take any medication on your own. (467 characters)
DO09	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	ระดับ 3	1 ชั่วโมง	แจ้งข้อมูล สถานการณ์ไข้เลือดออก คลี่คลาย วันที่ 26 ต.ค. 68 พบผู้ป่วยไข้เลือดออกในจังหวัดเชียงใหม่ลดลง แต่ยังคงควรป้องกันยุงกัด เช่น ทายากันยุง สวมเสื้อผ้ามิดชิด นอนในมุ้งหรือติดมุ้งลวด กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เมื่อมีอาการไข้สูง ให้รีบไปพบแพทย์ ห้ามซื้อยากินเอง (261 อักขระ)	Dengue Fever Situation Update: The Situation is Easing As of October 26, 2025, dengue fever cases in Chiang Mai Province have declined, but it is still important to protect yourself from mosquito bites by using mosquito repellent, wearing long-sleeved clothing,

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
						sleeping under a mosquito net or in rooms with window screens, and removing standing water to eliminate mosquito breeding sites. If you develop a high fever, seek medical attention immediately and do not self-medicate. (479 characters)
DO10	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	All Clear	1 ชั่วโมง	สถานการณ์ไข้เลือดออกระบาด สิ้นสุดแล้ว วันที่ 26 พ.ย. 68 พบผู้ป่วยไข้เลือดออกในจังหวัดเชียงใหม่ลดลงติดต่อกัน 4 สัปดาห์ แต่ยังคงควรป้องกันยุงกัด เช่น ทายากันยุง สวมเสื้อผ้ามิดชิด นอนในมุ้งหรือติดมุ้งลวด กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เมื่อมีอาการไข้สูง ให้รีบไปพบแพทย์ ห้ามซื้อยามารักษาเอง (277 อักขระ)	The dengue fever outbreak has ended. As of November 26, 2025, the dengue fever outbreak in Chiang Mai Province has ended, with cases declining for four consecutive weeks. However, it is still important to protect yourself from mosquito bites by using mosquito repellent, wearing long-sleeved clothing, sleeping under a mosquito net or in rooms with window screens, and removing standing water to eliminate mosquito breeding sites. If you develop a high fever, seek medical attention immediately and do not self-medicate. (519 characters)

ตารางที่ 4 มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนและรูปแบบสำหรับระบบ Cell Broadcast โรคนแอนแทรกซ์

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
DO11	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	ระดับ 3	1 ชั่วโมง	แจ้งเตือนการระบาดโรคแอนแทรกซ์ วันจันทร์ที่ 19 พ.ค. 68 พบผู้ป่วยยืนยันโรคแอนแทรกซ์ 1 ราย ในจังหวัดมุกดาหาร งดสัมผัสสัตว์ป่วยโดยไม่ทราบสาเหตุ รับประทานเนื้อสัตว์ปรุงสุก ถ้ามีแผลคล้ายพุพอง มีไข้ ให้รีบพบแพทย์ และแจ้งประวัติการสัมผัสสัตว์ป่วย ห้ามฆ่าและ/บริโภคสัตว์ป่วยโดยไม่ทราบสาเหตุ ถ้าพบสัตว์ตายไม่ทราบสาเหตุ รีบแจ้ง อสม. ผู้นำชุมชน ปศุสัตว์ในพื้นที่ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม 1422 หรือ https://ddc.moph.go.th/ (409 อักขระ)	ALERT: ANTHRAX On Monday, May 19, 2025, one confirmed cases in Mukdahan Province. Avoid cattle contact, eat only cooked food. In case of having fever with eschar lesion should go to see the doctor immediately and report cattle contact. Do not slaughter or consume cattle that have died from unknown causes. Report dead cattle to local officials. Call 1422 or visit ddc.moph.go.th (378 characters)
DO12	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	ระดับ 4	1 ชั่วโมง	แจ้งเตือนการระบาดโรคแอนแทรกซ์ วันจันทร์ที่ 19 พ.ค. 68 พบผู้ป่วยยืนยันโรคแอนแทรกซ์ 10 ราย เสียชีวิต 3 ราย ในจังหวัดมุกดาหารและนครพนม งดสัมผัสสัตว์ป่วยโดยไม่ทราบสาเหตุ รับประทานเนื้อสัตว์ปรุงสุก ถ้ามีแผลคล้ายพุพอง มีไข้ ให้รีบพบแพทย์ และแจ้งประวัติการสัมผัสสัตว์ป่วย ห้ามเคลื่อนย้ายปศุสัตว์ (วัว/	ALERT: ANTHRAX, DANGER On Monday, May 19, 2025, ten confirmed cases and 3 deaths in Mukdahan and Nakhon Phanom. Avoid cattle contact, eat only cooked food. In case of having fever with eschar lesion should go to see the doctor immediately and report cattle contact. Must (Do) not move cattle out of

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
					ควาย) ออกนอกพื้นที่ ห้ามฆ่าและ/บริโภคสัตว์ป่วยตายไม่ทราบสาเหตุ (357 อักขระ)	local areas. Do not slaughter or consume cattle that have died from unknown causes. (381 characters)
DO13	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	All Clear	1 ชั่วโมง	ประกาศยกเลิกการแจ้งเตือนโรคแอนแทรกซ์ ไม่พบผู้ป่วยโรคแอนแทรกซ์เพิ่มเติม สามารถควบคุมโรคได้ ขอให้ประชาชนเลือกซื้อเนื้อสัตว์จากแหล่งที่เชื่อถือได้ รับประทานอาหารปรุงสุก ไม่สัมผัสสัตว์ป่วย และกินร้อน ช้อนกลาง ล้างมือต่อไป (277 อักขระ)	CANCELLATION OF ANTHRAX ALERT Not found additional cases of Anthrax. People are asked to buy/consume meat from reliable source, avoid cattle contact. Eat hot food, use serving spoons, and always wash your hands. (210 characters)

ภาคผนวก ง

ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

**ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน
โรคระบาดในมนุษย์**

ลำดับ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	รายชื่อผู้ประสานงาน	ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์
1.	ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ศภช.)	ร.ต.ต. สันธิติ ธรรมใจ	ผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	098-956-5195
2.		นายชลเทพ สมานมิตร	ผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการเตือนภัย	02-399-4114 / 065-525-2648
3.	กรมควบคุมโรค	นางสาวนิรันดา ไชยพาน	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ	061-267-5981
4.		นายกฤษกร คนหาญ	นักวิชาการเผยแพร่	089-530-1733
5.	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	นายวันเสนอห์ โตอนันต์	นายสัตวแพทย์ชำนาญการพิเศษ	086-854-4555
6.		นางสาวกิริณา นรเดชาพันธ์	นายสัตวแพทย์ชำนาญการ	061-146-9541
7.		นายเจริญชัย โตไธสง	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ	064-212-9669 02-5610777 ต่อ 1680
8.	กองสาธารณสุขฉุกเฉิน สำนักงานปลัดกระทรวง สาธารณสุข	นายสฤกษ์เดช เจริญไชย	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขฉุกเฉิน	02-5901864 087-979-1785
9.		นายสกล ลิขิตภูมิ	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ	02-5901844 086-032-3860
10.		นายอภิชาติ พาสนไกรสร	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	02-5901002 087-152-1714

*หมายเหตุ รายชื่อผู้ติดต่อให้ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ

(ร่าง) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure: SOP)

การส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

อัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อกำหนดขั้นตอนการแจ้งเตือนภัยจากอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายผ่านระบบ Cell Broadcast ให้เป็นมาตรฐานสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานการแจ้งเตือนภัยจากอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายสามารถปฏิบัติงานตามขั้นตอนอย่างถูกต้องตามมาตรฐาน

1.3 เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถส่งข้อมูลแจ้งเตือนภัยจากอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยง ลดผลกระทบต่อนิคมและทรัพย์สินของประชาชน

1.4 การดำเนินการของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่ดำเนินการนอกเหนือจากมาตรฐานการปฏิบัติงาน หากการกระทำนั้นไม่ใช่เป็นการกระทำที่จงใจหรือประมาทเลินเล่อ และไม่ได้ทำให้ราชการหรือผู้หนึ่งผู้ใดเสียหาย ให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานพ้นจากความผิดหรือความรับผิดชอบ

2. ขอบเขต

มาตรฐานการปฏิบัติงานฉบับนี้ กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ศภช.) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเมื่อเกิดสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่อัคคีภัย ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย และภัยจากนิวเคลียร์และกัมมันตรังสี ทั้งจากการเฝ้าระวังของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ หรือได้รับข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือได้ข้อมูลจากหน่วยงานระดับพื้นที่ ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ หรือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดตั้งห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อเฝ้าระวัง ติดตาม และประเมินสถานการณ์และความเสี่ยง จากนั้นจึงดำเนินการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast จนถึงการแจ้งสิ้นสุดภัยอย่างเป็นทางการ (คำนิยามของภัย แสดงในภาคผนวก ก)

2.1 กลุ่มเป้าหมายการแจ้งเตือน

- (1) ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย
- (2) หน่วยงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.2 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการปฏิบัติการ

- (1) การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ (Monitoring)
- (2) การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง (Analyzing and Evaluating)
- (3) การตัดสินใจแจ้งเตือน (Alert Decision-Making)
- (4) การส่งสัญญาณแจ้งเตือน (Alert Activation)
- (5) การสิ้นสุดภัย (All Clear Message)

3. เจือนไขเบื้องต้น

3.1 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจากทุกหน่วยงานต้องมีความรู้ความเข้าใจในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและกลไกการเกิดอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายได้อย่างถูกต้อง และต้องได้รับการอบรมฝึกปฏิบัติงาน พัฒนาความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือ อุปกรณ์ และระบบการเตือนภัย เพื่อให้เกิดทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญ และพร้อมปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอด 24 ชั่วโมง

3.2 หน่วยงานด้านการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายจากหน่วยงานทั้งภายในประเทศ ได้แก่ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสี สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ กองวิจัยและเตือนภัยมลพิษโรงงาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม จะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ และเครื่องมือเพื่อเฝ้าระวังและแจ้งเตือนอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย รวมทั้งต้องปฏิบัติงานร่วมกันในลักษณะห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อการแจ้งเตือนภัยของชาติ

3.3 ทุกหน่วยงานตามข้อ 3.2 ตระหนักว่าการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast จำเป็นจะต้องมีข้อมูลนำเข้าที่แม่นยำ ทุกหน่วยงานจะร่วมมือกันในการส่งข้อมูลการเตือนภัย และสถานการณ์ความเสี่ยงภัยให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เพื่อแจ้งเตือนไปยังประชาชน

4. ผู้รับผิดชอบ

ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานฉบับนี้ ประกอบด้วยหน่วยงานที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัย ทั้งนี้ หน้าที่และความรับผิดชอบในรายละเอียด แสดงในภาคผนวก ข และช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน แสดงในภาคผนวก ง

4.1 สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ โดยศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสี กระทรวงอุตสาหกรรม จัดให้มีการเฝ้าระวังสถานการณ์อัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย หากพบว่าเกิดภัยและถึงเกณฑ์ที่จะแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ได้รับมอบหมายข้างต้น แจ้งข้อมูลไปยังศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast หรือเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัย แล้วส่งข้อความให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ แจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ต่อไป และให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่มีการตั้งห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อการแจ้งเตือนภัยของชาติ ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ และพิจารณาความเสี่ยงของอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย เมื่อศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติร้องขอ

4.2 จังหวัด/กรุงเทพมหานคร โดยสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จัดให้มีการเฝ้าระวังสถานการณ์อัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย หากพบว่าเกิดภัยและถึงเกณฑ์ที่จะแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ได้รับมอบหมายข้างต้น แจ้งข้อมูลไปยังศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast หรือเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัย แล้วส่งข้อความให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ แจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ต่อไป และให้ความร่วมมือในการ

เข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่มีการตั้งห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อการแจ้งเตือนภัยของชาติ ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ และพิจารณาความเสี่ยงของอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย เมื่อศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติร้องขอ

4.3 อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อปภ.) ในฐานะผู้อำนวยการกลางตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติส่งการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast โดยอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จะมอบหมายหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่ระดับใดมีอำนาจส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ในรหัสเหตุการณ์ (Event Code) หรือประเภทเหตุการณ์ (Type of Event) ไใด ระดับพื้นที่ใดก็ได้ แล้วรายงานการเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้ทราบ

4.4 ผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ผอ.ศภช.) มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่การเฝ้าระวังการรับข้อมูลภัย และการแจ้งเตือนภัยของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ โดยมีผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการเตือนภัย เป็นผู้ช่วย โดยประเมินพื้นที่เสี่ยงจากข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ชุดเวรปฏิบัติการ ข้อมูลจากการแจ้งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลและข้อเสนอแนะตามมติของการหารือในรูปแบบของห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อการแจ้งเตือนภัยของชาติ หรือจากการร้องขอของจังหวัด/กรุงเทพมหานคร หรือหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดโดยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการจังหวัด เจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร โดยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในฐานะผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร แล้วให้ความเห็นชอบข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP และส่งผ่านระบบ Cell Broadcast พร้อมแจ้งสถานการณ์ วิธีปฏิบัติตัว และการสิ้นสุดภัย เสนออธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือผู้ที่อธิบดีกรม-ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมอบหมายเพื่ออนุมัติแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

4.5 เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการ ที่ปฏิบัติหน้าที่ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (บางนา) มีหน้าที่ติดตาม เฝ้าระวังและวิเคราะห์สถานการณ์อัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายจากข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ และมีหน้าที่จัดเตรียมเพื่อให้มีการส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast และมีหน้าที่อื่นตามที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบปฏิบัติประจำการแจ้งเตือนภัย

4.6 จังหวัด/กรุงเทพมหานคร อำเภอ/เขตในกรุงเทพมหานคร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดหรือเขต มีหน้าที่เฝ้าระวัง และวิเคราะห์สถานการณ์อัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายในพื้นที่รับผิดชอบ โดยพิจารณาข้อมูลในระดับพื้นที่ประกอบกับข้อมูลอื่น โดยประสานงานกับเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หากมีความเสี่ยงจะเกิดสาธารณภัยถึงเกณฑ์ที่จะส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้ประสานตามลำดับชั้นมายังศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติเพื่อดำเนินการต่อไป

4.7 สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีหน้าที่กำกับดูแล และประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐกับผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

4.8 ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มีหน้าที่กระจายข้อความแจ้งเตือนภัยจากระบบ Cell Broadcast ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย ตามคำขอของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ตามพื้นที่ และระยะเวลาที่กำหนด และให้ความร่วมมือในการจัดทำรายงานผลการส่งข้อความแจ้งเตือนภัยจากระบบ Cell Broadcast ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชน

4.9 การปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลตามข้อ 4.3 – 4.5 กรณีจำเป็นเร่งด่วนไม่อาจรอได้ หากบุคคลนั้นไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้รักษาราชการแทนตามระเบียบราชการปฏิบัติหน้าที่แทน

5. กระบวนการปฏิบัติ

ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
1	การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ (Monitoring)	- ชุดเวรประจำ ศภช. - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - จังหวัด/กทม. - อำเภอ/เขต อปท.	- ศภช.ติดตามข้อมูลด้านการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายแล้วพิจารณาเห็นว่ามีการสถานการณ์เกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยถึงเกณฑ์ส่งแจ้งเตือนทางระบบ Cell Broadcast - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจ้งข้อมูลพื้นที่เสี่ยงพร้อมด้วยเวลาที่คาดว่าจะเกิดอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาแจ้งเตือนทางระบบ Cell Broadcast หรืออาจเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัยส่งให้ ศภช. พิจารณา - จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ร้องขอให้ส่งผ่านระบบ Cell Broadcast แจ้งเตือนประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัย หรืออาจเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัย ส่งให้ ศภช. พิจารณา
2	การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง (Analyzing and Evaluating)	ชุดเวรประจำ ศภช. ร่วมกับเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และพื้นที่	ศภช. วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์หรือ ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในรูปแบบของปฏิบัติการ (War room) เพื่อวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ แล้ว

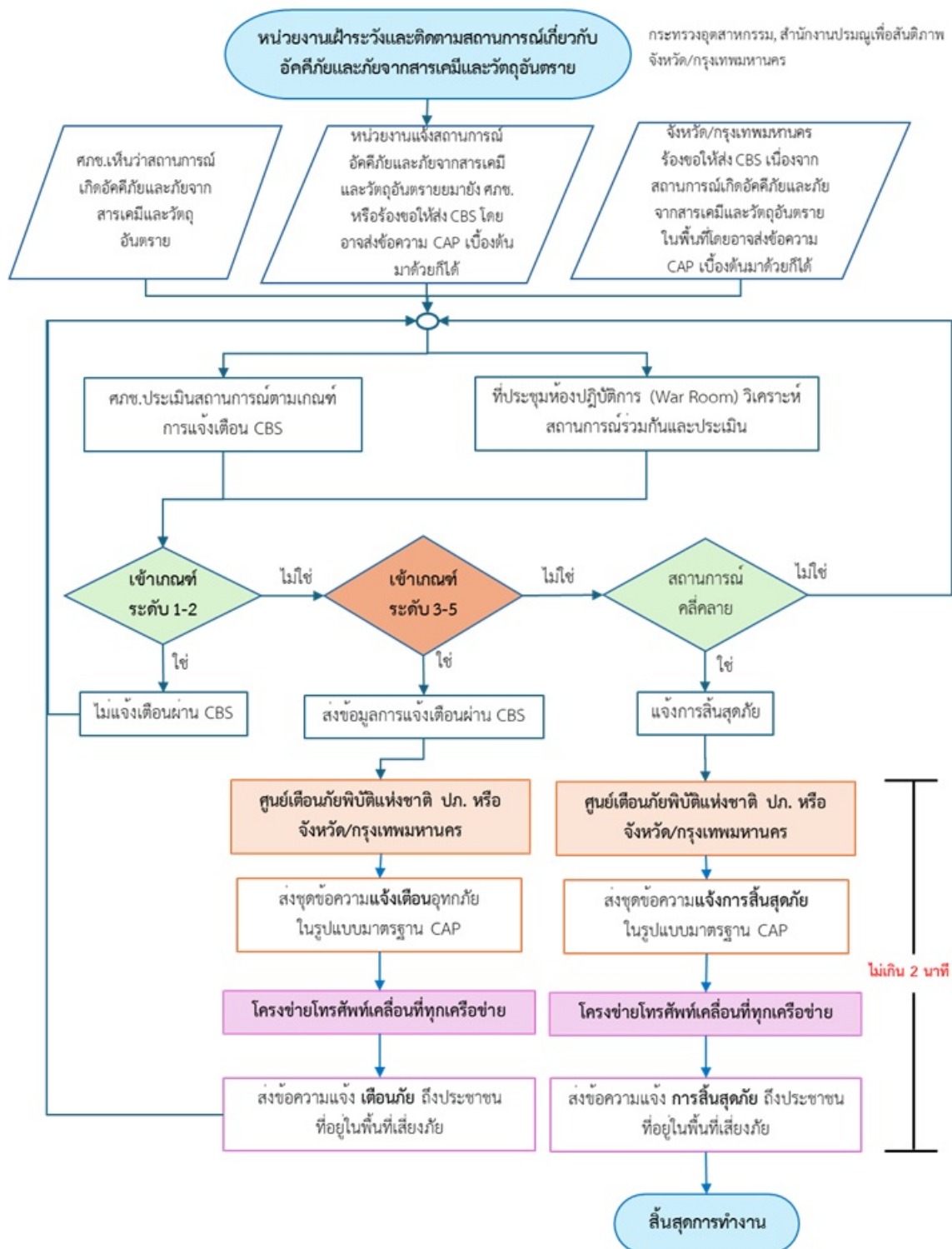
ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
		ได้แก่ จังหวัด/ กรุงเทพมหานคร อำเภอ/เขต และ อปท.	พิจารณาดำเนินการตามเกณฑ์การแจ้งเตือน ภัย โดยประสานข้อมูลในระดับพื้นที่เพื่อ ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ
3	การตัดสินใจแจ้งเตือน (Alert Decision- Making)	- ชุดเวรประจำ ศภช. - ผอ.ศภช. หรือ ผอ. ส่วนปฏิบัติการ เตือนภัย	- หากความรุนแรงของภัยเข้าเกณฑ์การแจ้ง เตือนภัยในระดับ 1-2 ไม่ต้องแจ้งเตือน ผ่าน ระบบ Cell Broadcast ให้แจ้งเป็น ข่าวสารประจำวัน หรือข่าวประชาสัมพันธ์ - หากความรุนแรงของภัยเข้าเกณฑ์การแจ้ง เตือนภัยในระดับ 3-5 และเห็นสมควรแจ้ง เตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ให้ ปฏิบัติ ดังนี้ O สร้างข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบ มาตรฐาน CAP O รายงาน ผอ.ศภช.
4.	การส่งสัญญาณแจ้ง เตือน (Alert Activation)	อธิบดีกรมป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย (อปภ.) หรือผู้ได้รับ มอบหมาย	- ผอ.ศภช. ตรวจสอบและยืนยันความ ถูกต้องของข้อความแจ้งเตือนภัยใน รูปแบบมาตรฐาน CAP - อปภ. หรือผู้ได้รับมอบหมาย พิจารณา และอนุมัติ (กรณีผู้ได้รับมอบหมายอนุมัติ ให้รายงาน อปภ. ทราบ ทันทีที่สามารถ ดำเนินการได้) - ส่งข้อความแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast
		- ผู้ให้บริการเครือข่าย โทรศัพท์เคลื่อนที่ ทุกเครือข่าย	- ส่งข้อความแจ้งเตือนภัยถึงประชาชนที่อยู่ ในพื้นที่เสี่ยงภัย ด้วยระบบ Cell Broadcast ภายในระยะเวลาและเงื่อนไข ที่กำหนด
5	การสิ้นสุดภัย (All Clear Message)	- ชุดเวรประจำ ศภช. ร่วมกับเจ้าหน้าที่ จากหน่วยงานที่	- เมื่อสถานการณ์คลี่คลาย ให้ชุดเวรจัดทำ ข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จังหวัด

ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
		เกี่ยวข้อง และพื้นที่ ได้แก่ จังหวัด/ กรุงเทพมหานคร อำเภอ/เขต และ อปท. - ผอ.ศภช. - อปภ. หรือผู้ได้รับ มอบหมาย	หรือกรุงเทพมหานคร จัดทำข้อมูลแจ้ง เตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP ส่งไป ยัง ศภช. - ผอ.ศภช. ตรวจสอบและเห็นชอบ - อปภ. หรือผู้ได้รับมอบหมายพิจารณา อนุมัติยกเลิกสถานการณ์ - ส่งข้อความแจ้งการสิ้นสุดภัย ผ่านระบบ Cell Broadcast เพื่อให้ผู้ให้บริการ เครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่นำส่งข้อความ ถึงประชาชนภายในระยะเวลาและเงื่อนไข ที่กำหนด

หมายเหตุ การทำงานในลำดับที่ 1-4 จะมีการทำงานวนซ้ำอยู่อย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งสถานการณ์คลี่คลาย

แผนผังกระบวนการปฏิบัติ

ขั้นตอนการแจ้งเตือนอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย ผ่านระบบ Cell Broadcast

ภาพที่ 1 ผังแนวปฏิบัติในการแจ้งเตือนอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายผ่านระบบ Cell Broadcast

6. เงื่อนไขและเกณฑ์การตัดสินใจแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

6.1 เกณฑ์การตัดสินใจแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ความเสี่ยง และความรุนแรงอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายนอกเหนือจากที่จะกล่าวดังต่อไปนี้ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติประจำ สถานการณ์ที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย ที่จะต้องส่งข้อความแจ้งเตือนภัยประชาชนผ่านระบบ Cell Broadcast ต้องอยู่ในระดับการแจ้งเตือนภัยประชาชนให้เตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติในพื้นที่ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติฉบับที่ใช้บังคับอยู่ตั้งแต่ระดับสีเหลือง หรือระดับ 3 ถึงระดับสีแดง หรือระดับ 5 โดยมีเกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณา ดังนี้

1) เกณฑ์การตัดสินใจแจ้งเตือนอัคคีภัยภัยของจังหวัด/กรุงเทพมหานคร

ระดับความรุนแรงตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ	คำอธิบาย
ภัยระดับ 3 (ความรุนแรง)	เหตุอัคคีภัยที่อาจเกิดระยะเวลาเพลิงไหม้ 61-240 นาที หรือต้องใช้เจ้าหน้าที่และรถดับเพลิงจำนวนมาก (11-20 คัน) หรือมีแนวโน้มลุกลามไปยังอาคารข้างเคียง หรือสร้างกลุ่มควันพิษปกคลุมเป็นบริเวณกว้าง
ภัยระดับ 4 (ความรุนแรงมาก)	เหตุอัคคีภัยที่อาจเกิดระยะเวลาเพลิงไหม้ มากกว่า 4 ชั่วโมง หรือต้องใช้เจ้าหน้าที่และรถดับเพลิงจำนวนมากกว่า 20 คัน หรือเกิดขึ้นในสถานที่ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคนจำนวนมาก แม้จะเห็นเหตุการณ์ระดับน้อยหรือปานกลาง แต่เกิดขึ้นในพื้นที่ ได้แก่ - โรงพยาบาล สถานดูแลผู้สูงอายุ - โรงเรียน มหาวิทยาลัย (ในเวลาทำการ) - สถานีบริการน้ำมัน คลังเก็บเชื้อเพลิง โรงสารเคมี - อาคารสูงระฟ้า หรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษ เช่น ศูนย์การค้า สนามบิน - พื้นที่ชุมชนแออัดที่มีทางเข้าออกจำกัด
ภัยระดับ 5 (ภาวะเสี่ยงอันตรายสูงสุด)	เหตุอัคคีภัยที่อาจก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงต่อชีวิต ทรัพย์สิน หรือโครงสร้างพื้นฐานในวงกว้าง เช่น - การเกิดควันพิษหรือสารเคมีอันตรายรั่วไหลฟุ้งกระจายไปตามทิศทางลม - ความเสี่ยงที่โครงสร้างอาคารจะถล่ม - เหตุการณ์ที่ทำให้ต้องมีการปิดเส้นทางจราจรหลักหลายเส้นทาง และจำเป็นต้องแจ้งให้ประชาชนหลีกเลี่ยง

2) เกณฑ์การตัดสินใจแจ้งเตือนระดับความเป็นอันตรายของเหตุฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสีตาม INES ของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

ระดับความรุนแรงตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ	ระดับความเป็นอันตรายของเหตุฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสีตาม INES ของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ
ภัยระดับ 3 (ความรุนแรง)	ระดับ 4 เหตุการณ์มีผลกระทบโดยรอบ - การแพร่กระจายของสารกัมมันตรังสีสู่สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีค่ากัมมันตภาพ 30 - 300 เทระเบ็กเคอเรล หรือ - การแพร่กระจายของสารกัมมันตรังสีในอากาศซึ่งเกิดจากวัสดุกัมมันตรังสีที่มีค่ากัมมันตภาพ 300 -30,000 เท่า ของผลรวมค่า D₂ Value* สำหรับไอโซโทปที่แพร่กระจาย หรือ - มีผู้ได้รับผลกระทบทางรังสีที่เห็นผลชัดเจนซึ่งทำให้มีอันตรายถึงชีวิต หรือมีความเป็นไปได้ที่จะมีผู้ได้รับผลกระทบทางรังสีที่เห็นผลชัดเจนซึ่งทำให้มีอันตรายถึงชีวิต
ภัยระดับ 4 (ความรุนแรงมาก)	ระดับ 5 เหตุการณ์ที่มีผลกระทบเป็นวงกว้าง - การแพร่กระจายของสารกัมมันตรังสีสู่สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีค่ากัมมันตภาพ 300 – 3,000 เทระเบ็กเคอเรล หรือ - การแพร่กระจายของสารกัมมันตรังสีในอากาศซึ่งเกิดจากวัสดุกัมมันตรังสีที่มีค่ากัมมันตภาพเท่ากับหรือมากกว่า 3,000 เท่า ของผลรวมค่า D₂ Value* สำหรับไอโซโทปที่แพร่กระจาย
	ระดับ 6 เหตุการณ์รุนแรง - การแพร่กระจายของสารกัมมันตรังสีสู่สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีค่ากัมมันตภาพ 3,000 – 30,000 เทระเบ็กเคอเรล
ภัยระดับ 5 (ภาวะเสี่ยงอัตราสูงสุด)	ระดับ 7 เหตุการณ์ขนาดใหญ่ - การแพร่กระจายของสารกัมมันตรังสีสู่สิ่งแวดล้อมซึ่งมีค่ากัมมันตภาพมากกว่า 30,000 เทระเบ็กเคอเรล

3) เกณฑ์การตัดสินใจแจ้งเตือนระดับความเป็นอันตรายของภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย กระทรวงอุตสาหกรรม

ระดับความเป็นอันตรายจากสารเคมีและวัตถุอันตราย จะเป็นการวิเคราะห์และประเมิน ณ เหตุการณ์นั้น ๆ โดยจะต้องพิจารณาถึงข้อมูลปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพประกอบด้วย ทั้งนี้ อาจมีการกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาเพิ่มเติมเฉพาะกรณีความรุนแรงของภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย โดยกำหนดไว้เป็นภาคผนวกเพิ่มเติมก็ได้

ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ หรือที่ประชุมห้องปฏิบัติการ (War Room) ตามแต่กรณี จะนำข้อมูลข้อเท็จจริงจากการสอบถามหรือรายงานจากพื้นที่ ข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำมาพิจารณาตามเกณฑ์ข้างต้น หากพบว่าอยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายสีเหลือง หรือระดับ 3 ขึ้นไป ก็สามารถพิจารณาส่งแจ้งเตือนประชาชนผ่านระบบ Cell Broadcast ได้

6.2 เงื่อนไขการส่งเตือนประชาชนผ่านระบบ Cell Broadcast

กรณีอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในฐานะผู้อำนวยการกลาง กำหนดหน้าที่อำนาจผู้อนุมัติให้ส่งข้อความ ตามระดับการแจ้งเตือนภัย ดังนี้

(1) **ภาวะเสี่ยงอันตราย สีเหลือง ระดับ 3** อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย มีแนวโน้มที่สถานการณ์จะรุนแรงมากขึ้น ขอให้ประชาชนเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ และปฏิบัติตามคำแนะนำ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมอบหมายให้ผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เป็นผู้อนุมัติให้ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast แล้วรายงานให้อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทราบในทันทีที่สามารถกระทำได้ ใช้ประเภทเหตุการณ์ (Type of event) **Informational Alert**

(2) **ภาวะเสี่ยงอันตรายสูง สีส้ม ระดับ 4** อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายสูง เจ้าหน้าที่กำลังควบคุมสถานการณ์ ขอให้ประชาชนอพยพไปยังสถานที่ปลอดภัยและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นผู้อนุมัติให้ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ใช้ประเภทเหตุการณ์ **Extreme Alert**

(3) **ภาวะอันตรายสูงสุด สีแดง ระดับ 5** อยู่ในภาวะอันตรายสูงสุด ขอให้ประชาชนอาศัยอยู่ในสถานที่ปลอดภัย และปฏิบัติตามข้อสั่งการ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นผู้อนุมัติให้ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ใช้ประเภทเหตุการณ์ **Extreme Alert** หรือ **National Alert**

(4) **สิ้นสุดภัย (All Clear Message)** เมื่อสถานการณ์คลี่คลาย ภัยอันตรายได้ผ่านพ้นไปแล้ว อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ซึ่งอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมอบหมาย และ/หรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้อนุมัติให้ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ใช้ประเภทเหตุการณ์ **All Clear**

ระดับการแจ้งเตือนภัย	สถานการณ์	Type of Event
ภาวะเสี่ยงอันตราย สีเหลือง ระดับ 3	การแจ้งเตือนเมื่อตรวจพบว่าจะเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสถานการณ์อัคคีภัยที่มีแนวโน้มว่าสถานการณ์จะส่งผลกระทบต่อรุนแรงขึ้น และต้องการให้ข้อมูลประชาชนเพื่อเฝ้าระวังและเตรียมพร้อม	Informational Alert
ภาวะเสี่ยงอันตรายสูง สีส้ม ระดับ 4	การแจ้งเตือนเมื่อตรวจพบที่กำลังเกิดอัคคีภัยรุนแรงหรือมีแนวโน้มที่จะเกิดในเวลาอันใกล้ในพื้นที่เฉพาะ ซึ่งต้องการการอพยพหรือการเตรียมพร้อมรับมือในทันที	Extreme Alert

ระดับการแจ้งเตือนภัย	สถานการณ์	Type of Event
ภาวะอันตรายสูงสุด สีแดง ระดับ 5	การแจ้งเตือนเมื่อตรวจพบที่กำลังเกิดอัคคีภัยขนาดใหญ่ ที่ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างระดับประเทศหรือภูมิภาค หรือมีแนวโน้มจะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ ของประเทศ	Extreme Alert
		National Alert
สิ้นสุดภัย	สถานการณ์คลี่คลาย ภัยอันตรายได้ผ่านพ้นไปแล้ว	All Clear

6.3 ข้อยกเว้นการไม่ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

อย่างไรก็ตาม ผู้มีอำนาจสร้างข้อความแจ้งเตือนภัยหรืออนุมัติให้แจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast อาจตัดสินใจไม่แจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ได้ หากพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเสี่ยงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ดังต่อไปนี้

- 1) ได้มีการแจ้งเตือนภัยโดยช่องทางและวิธีการอื่นที่มีประสิทธิภาพหรือประชาชนได้รับรู้แล้ว
- 2) การแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast จะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี หรือจะก่อให้เกิดความวุ่นวายหรือความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม
- 3) มีเหตุสำคัญอย่างอื่นที่พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

7. มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัย หรือ Common Alerting Protocol (CAP) สำหรับการแจ้งเตือนอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย การใช้ข้อความการแจ้งเตือนแต่ละสถานการณ์ และรายละเอียดอื่น ๆ ให้เป็นไปตามภาคผนวก ค

8. การปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานการปฏิบัติงานการส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast อัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

มาตรฐานการปฏิบัติงาน หรือ SOP อัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย อาจมีการปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ และการใช้งานได้เสมอ โดยศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติอาจพิจารณาแก้ไขได้เอง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร้องขอให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำการแก้ไข เมื่อได้แก้ไขแล้วให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ภาคผนวก ก

คํานิยามที่เกี่ยวข้อง

คำนิยามที่เกี่ยวข้อง

1. แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับอัคคีภัยและภัยพิบัติจากสารเคมีและวัตถุอันตรายไว้ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“อัคคีภัย หมายถึง ภัยอันตรายอันเกิดจากไฟที่ขาดการควบคุมดูแล ทำให้เกิดการติดต่อกลุกลามไปตามบริเวณที่มีเชื้อเพลิงจนเกิดการลุกไหม้ต่อเนื่อง สภาวะของไฟจะรุนแรงมากขึ้น ถ้าการลุกไหม้ที่มีเชื้อเพลิงหนุนหรือมีไอของเชื้อเพลิงถูกขับออกมามาก ความร้อนแรงก็จะมากยิ่งขึ้น”¹

“ภัยจากสารเคมี เป็นภัยที่เกิดจากสารเคมีที่มีอยู่ในธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น อาจเกิดจากการใช้ (Usability) วัตถุดิบ (Raw Material) การแปรรูป (Transform) ผลพลอยได้จากการผลิต (By Product) หรือเกิดการปนเปื้อน (Contamination) ในสิ่งแวดล้อม หรือเกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) ในวงจรชีวิตของสารเคมี เช่น ในกระบวนการผลิต การบรรจุ การเก็บรักษา การจำหน่าย การขนส่ง และการบำบัดกำจัดทำลาย เป็นต้น ซึ่งมีผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งมีชีวิตที่เกี่ยวข้อง โดยอาจเกิดเนื่องจากการทำงานในภาคอุตสาหกรรม เช่น สารกำจัดพาหะนำโรค เป็นต้น เมื่อมีการได้รับหรือสัมผัสสารเคมีเข้าสู่ร่างกายอาจก่อให้เกิดโรคจากสารเคมีแบบเฉียบพลัน และหรือแบบเรื้อรัง มีทั้งเกิดขึ้นเป็นแบบเฉพาะรายบุคคลหรือขยายวงกว้างเป็นกลุ่มประชากร”²

2. พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

มาตรา 4 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับอัคคีภัยและภัยพิบัติจากสารเคมีและวัตถุอันตรายไว้ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“วัตถุอันตราย” หมายความว่า วัตถุดังต่อไปนี้

- (1) วัตถุระเบิดได้
- (2) วัตถุไวไฟ
- (3) วัตถุออกซิไดซ์และวัตถุเปอร์ออกไซด์
- (4) วัตถุมีพิษ
- (5) วัตถุที่ทำให้เกิดโรค
- (6) วัตถุกัมมันตรังสี
- (7) วัตถุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม
- (8) วัตถุกัดกร่อน
- (9) วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง

¹ แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, หน้า 155.

² แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, หน้า 8.

(10) วัตถุอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใด ที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์ หรือสิ่งแวดล้อม”³

3. พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. 2559

มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. 2559 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับอัคริภัยและภัยพิบัติจากสารเคมีและวัตถุอันตรายไว้ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“พลังงานนิวเคลียร์” หมายความว่า พลังงานที่ปลดปล่อยออกมาจากการแยก รวม หรือแปลง นิวเคลียส”⁴

“รังสี” หมายความว่า คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าหรืออนุภาคใดๆ ที่มีความเร็ว ซึ่งสามารถก่อให้เกิดการแตกตัวเป็นไอออนได้ในตัวกลางที่ผ่านไป”⁵

“วัสดุแก๊สมันตรังสี” หมายความว่า ธาตุหรือสารประกอบใดๆ ที่องค์ประกอบส่วนหนึ่งมีโครงสร้างภายในอะตอมไม่คงตัว และสลายตัวโดยปลดปล่อยรังสีออกมา ทั้งที่มีอยู่ในธรรมชาติหรือเกิดจากการผลิตหรือการใช้วัสดุนิวเคลียร์ การผลิตจากเครื่องกำเนิดรังสี หรือกรรมวิธีอื่นใด ทั้งนี้ ไม่รวมถึงวัสดุแก๊สมันตรังสีที่มีลักษณะเป็นวัสดุนิวเคลียร์”⁶

“วัสดุนิวเคลียร์” หมายความว่า

(1) วัสดุต้นกำลัง ได้แก่

(ก) ยูเรเนียมที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ยูเรเนียมด้อยสมรรถนะ ทอเรียม หรือวัสดุอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ รวมถึงสารประกอบหรือสารผสมของธาตุหรือวัสดุดังกล่าวตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(ข) แร่หรือสินแร่ซึ่งประกอบด้วยวัสดุตาม (ก) อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างโดยมีอัตราความเข้มข้นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(2) วัสดุนิวเคลียร์พิเศษ ได้แก่

(ก) พลูโทเนียม ยูเรเนียม 233 ยูเรเนียมที่เสริมสมรรถนะด้วยยูเรเนียม 233หรือยูเรเนียม 235 หรือสารประกอบของธาตุดังกล่าว

(ข) วัสดุใดๆ ที่มีวัสดุดัง (ก) อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างผสมเข้าไป

(ค) วัสดุอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(3) วัสดุอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”⁷

³ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535.

⁴ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติ พลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. 2559.

⁵ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติ พลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. 2559.

⁶ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติ พลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. 2559.

⁷ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติ พลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. 2559.

“เชื้อเพลิงนิวเคลียร์” หมายความว่า วัสดุนิวเคลียร์ที่ผ่านกระบวนการเหมาะสมเพื่อใช้เป็นแหล่งกำเนิดพลังงานนิวเคลียร์”⁸

4. พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514

มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับอัคคีภัยและภัยพิบัติจากสารเคมีและวัตถุอันตรายไว้ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“ปิโตรเลียม” หมายความว่า น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซธรรมชาติเหลวสารพลอยได้ และสารประกอบไฮโดรคาร์บอนอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และอยู่ในสภาพอิสระ ไม่ว่าจะมีลักษณะเป็นของแข็งของหนืด ของเหลว หรือก๊าซ และให้หมายความรวมถึงบรรดาไฮโดรคาร์บอนหนักที่อาจนำขึ้นมาจากแหล่งโดยตรง โดยใช้ความร้อนหรือกรรมวิธีทางเคมี แต่ไม่หมายความรวมถึง ถ่านหิน หินน้ำมัน หรือหินอื่นที่สามารถนำมากลั่นเพื่อแยกเอาน้ำมันด้วยการใช้ความร้อนหรือกรรมวิธีทางเคมี

“น้ำมันดิบ” หมายความว่า น้ำมันแร่ดิบ แอสฟัลท์ โอโซเคอไรท์ ไฮโดรคาร์บอนและปิฏเมนทุกชนิดที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ไม่ว่าในสภาพของแข็ง ของหนืด หรือของเหลว และให้หมายความรวมถึงก๊าซธรรมชาติเหลวด้วย

“ก๊าซธรรมชาติ” หมายความว่า ไฮโดรคาร์บอนที่มีสภาพเป็นก๊าซทุกชนิดไม่ว่าขึ้นหรือแห้ง ที่ผลิตได้จากหลุมน้ำมันหรือหลุมก๊าซ และให้หมายความรวมถึงก๊าซที่เหลือจากการแยกไฮโดรคาร์บอนในสภาพของเหลวหรือสารพลอยได้ออกจากก๊าซขึ้นด้วย

“ก๊าซธรรมชาติเหลว” หมายความว่า ไฮโดรคาร์บอนที่มีสภาพเป็นของเหลวหรือที่มีความดันไอสูงซึ่งผลิตขึ้นมาได้พร้อมกับก๊าซธรรมชาติ หรือได้มาจากการแยกออกจากก๊าซธรรมชาติ”⁹

5. พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542

มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับอัคคีภัยและภัยพิบัติจากสารเคมีและวัตถุอันตรายไว้ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“น้ำมันเชื้อเพลิง” หมายความว่า

(1) ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซปิโตรเลียมเหลว น้ำมันดิบ น้ำมันเบนซิน น้ำมันเชื้อเพลิง สำหรับเครื่องบิน น้ำมันก๊าด น้ำมันดีเซล น้ำมันเตา และน้ำมันหล่อลื่น

(2) สิ่งอื่นที่ใช้หรืออาจใช้เป็นวัตถุดิบในการกลั่นหรือผลิตเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ใช้หรืออาจใช้เป็นเชื้อเพลิงหรือเป็นสิ่งหล่อลื่น หรือสิ่งอื่นที่ใช้หรืออาจใช้เป็นเชื้อเพลิงหรือเป็นสิ่งหล่อลื่น ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา”¹⁰

⁸ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติ พลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. 2559.

⁹ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514.

¹⁰ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542.

6. พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับอค์คัยและภัยพิบัติจากสารเคมีและวัตถุอันตรายไว้ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“(1) “อาวุธปืน” หมายความว่า รวมตลอดถึงอาวุธทุกชนิดซึ่งใช้ส่งเครื่องกระสุนปืนโดยวิธีระเบิดหรือกำลังดันของแก๊สหรืออัดลมหรือเครื่องกลไกอย่างใด ซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงาน และส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธนั้น ๆ ซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่าสำคัญและได้ระบุไว้ในกฎกระทรวง

(2) “เครื่องกระสุนปืน” หมายความว่า รวมตลอดถึงกระสุนโดด กระสุนปราย กระสุนแตก ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ทุ่นระเบิดและจรวด ทั้งชนิดที่มีหรือไม่มีกรดแก๊ส เชื้อเพลิง เชื้อโรค ไอพิษ หมอกหรือควัน หรือกระสุน ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ทุ่นระเบิดและจรวด ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน หรือเครื่องหรือสิ่งสำหรับอัดหรือทำ หรือใช้ประกอบเครื่องกระสุนปืน

(3) “วัตถุระเบิด” คือ วัตถุที่สามารถส่งกำลังดันอย่างแรงต่อสิ่งห้อมล้อมโดยฉับพลันในเมื่อระเบิดขึ้น โดยมีสิ่งเหมาะสมมาทำให้เกิดกำลังดัน หรือโดยการสลายตัวของวัตถุระเบิดนั้นทำให้มีแรงทำลายหรือแรงประหาร กับหมายความว่า รวมตลอดถึงเชื้อประทูต่าง ๆ หรือวัตถุอื่นใดอันมีสภาพคล้ายคลึงซึ่งใช้ หรือทำขึ้น เพื่อให้เกิดการระเบิดซึ่งรัฐมนตรีจะได้ประกาศระบุไว้ในราชกิจจานุเบกษา

(4) “ดอกไม้เพลิง” หมายความว่า รวมตลอดถึงพลุ ประทัดไฟ ประทัดลม และวัตถุอื่นใด อันมีสภาพคล้ายคลึงกัน

(5) “สิ่งเทียมอาวุธปืน” หมายความว่า สิ่งซึ่งมีรูปและลักษณะอันน่าจะทำให้หลงเชื่อว่าเป็นอาวุธปืน”

11

7. พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530

มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับอค์คัยและภัยพิบัติจากสารเคมีและวัตถุอันตรายไว้ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“ยุทธภัณฑ์” หมายความว่า อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สารเคมี สารชีวภาพ วัสดุแก๊สมันตรังสี วัสดุนิวเคลียร์ ยานพาหนะ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามได้ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษามาตรา 7”¹²

¹¹ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490.

¹² มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490.

ภาคผนวก ข

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

1. กรมโรงงานอุตสาหกรรม

อำนาจหน้าที่ที่สำคัญของกรมโรงงานอุตสาหกรรมปรากฏตามข้อ 2 (1) (6) และ (7) ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. 2560 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมโรงงานอุตสาหกรรม มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมโดยการส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแลการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม เพื่อผลักดันให้ธุรกิจอุตสาหกรรมมีศักยภาพในการ แข่งขัน พัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นที่ยอมรับของสากล โดยเน้นด้านเทคโนโลยีการผลิต สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย การอนุรักษ์พลังงาน วัตถุอันตราย และสารเคมี เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและพันธกรณีตามข้อตกลงระหว่าง ประเทศ โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน กฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการ ใช้สารระเหย กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องจักร กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองการดำเนินงานของ องค์การห้ามอาวุธเคมี และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อกำหนดหรือข้อตกลงระหว่างประเทศตามที่ได้รับ มอบหมาย

(6) ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศด้านโรงงานอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรม เครื่องจักร วัตถุอันตราย สารเคมี และสารระเหยของประเทศ

(7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย”¹³

แม้กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. 2560 จะมีได้ กำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันหรือบรรเทาภัยพิบัติไว้โดยตรง แต่เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 แล้ว กลับแสดงให้เห็น อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันหรือบรรเทาภัยพิบัติด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ อำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ปรากฏดังนี้

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

“มาตรา 35 เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในโรงงานหรืออาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะที่มีเหตุควรสงสัยว่าจะประกอบกิจการ โรงงาน ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่ดังกล่าว เพื่อตรวจ สภาพโรงงาน อาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะ สภาพเครื่องจักร หรือการกระทำใดที่อาจเป็นการฝ่าฝืน บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

¹³ ข้อ 2 (1) (6) และ (7) ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. 2560.

(2) นำตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่สงสัยเกี่ยวกับคุณภาพในปริมาณพอสมควรเพื่อตรวจสอบคุณภาพพร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(3) ตรวจ คั่น กัก ยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์ ภาชนะบรรจุ สมุดบัญชี เอกสารหรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้องในกรณีที่มีเหตุสงสัยว่าการประกอบกิจการของโรงงานอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงาน หรือมีการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้

(4) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้อัยการหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้”

14

“มาตรา 37 ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบว่า ผู้ประกอบกิจการโรงงานผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการประกอบกิจการโรงงานมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตราย ความเสียหายหรือความเดือดร้อนแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือแก้ไขหรือปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

ในกรณีที่เห็นสมควร เมื่อได้รับอนุมัติจากปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจผูกมัดประทับตราเครื่องจักร เพื่อมิให้เครื่องจักรทำงานได้ในระหว่างการปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง” ¹⁵

“มาตรา 39 ในกรณีที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานใดจงใจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 37 โดยไม่มีเหตุอันควรหรือในกรณีที่ปรากฏว่าการประกอบกิจการของโรงงานใดอาจจะก่อให้เกิดอันตราย ความเสียหายหรือความเดือดร้อนอย่างร้ายแรงแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงานให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานนั้นหยุดประกอบกิจการโรงงานทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว และปรับปรุงแก้ไขโรงงานนั้นเสียใหม่หรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

ถ้าผู้ประกอบกิจการโรงงานได้ปรับปรุงแก้ไขโรงงานหรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายสั่งให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานต่อไปได้

ถ้าผู้ประกอบกิจการโรงงานไม่ปรับปรุงแก้ไขโรงงานหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้อง ภายในเวลาที่กำหนด ให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายมีอำนาจสั่งปิดโรงงานได้ และในกรณีที่ปิดโรงงานจำพวกที่ 3 ให้คำสั่งปิดโรงงานดังกล่าวมีผลเป็นการเพิกถอนใบอนุญาตด้วย” ¹⁶

¹⁴ มาตรา 35 ของพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535.

¹⁵ มาตรา 37 ของพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535.

¹⁶ มาตรา 39 ของพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535.

2. กรมควบคุมมลพิษ

อำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวังภัยพิบัติของกรมควบคุมมลพิษปรากฏอยู่ในข้อ 2 (4) และ (6) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2565 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 กรมควบคุมมลพิษ มีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล อำนาจการ ประสานงาน ติดตาม และประเมินผลเกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้...

(4) ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล เฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม และจัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษ...

(6) ประสานเพื่อให้มีการดำเนินการฟื้นฟู ระวังเหตุที่อาจเป็นอันตรายจากมลพิษในพื้นที่ที่มีการปนเปื้อนมลพิษ”¹⁷

นอกจากนี้ อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติของกรมควบคุมมลพิษยังปรากฏตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 82 เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในอาคาร สถานที่ และเขตที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม หรือแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือเขตที่ตั้งของระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียของบุคคลใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบสภาพการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสีย ระบบบำบัดอากาศเสีย หรืออุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียหรือมลพิษอื่น รวมทั้งตรวจบันทึกรายละเอียด สถิติ หรือข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของระบบ หรืออุปกรณ์และเครื่องมือดังกล่าว หรือเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(2) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ผู้ควบคุม หรือผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการระบบบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย จัดการแก้ไข เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือซ่อมแซมระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียหรือมลพิษอื่น แต่ถ้าแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นเป็นโรงงานอุตสาหกรรม ให้แจ้งให้เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป หากเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของตน ให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ได้

(3) ออกคำสั่งเป็นหนังสือสั่งปรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษซึ่งมิใช่โรงงานอุตสาหกรรมตามมาตรา 90 มาตรา 91 หรือมาตรา 92 ในกรณีแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นเป็นโรงงานอุตสาหกรรมให้มีหนังสือแจ้งไปยังเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานให้ออกคำสั่งปรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองโรงงานอุตสาหกรรมนั้น โดยให้ถือว่าเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานเป็นเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษตาม

¹⁷ มาตรา 82 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535.

พระราชบัญญัตินี้ หากเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานไม่ดำเนินการออกคำสั่งปรับภายในระยะเวลาอันสมควร ให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจออกคำสั่งปรับเจ้าของ หรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมนั้นได้

(4) ออกคำสั่งเป็นหนังสือสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสีย หรือกำจัดของเสียหยุด หรือปิดการดำเนินกิจการให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย หรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย นั้น ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ประกาศ หรือเงื่อนไขที่ออกหรือกำหนดตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษซึ่งสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

(5) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพิกถอนการเป็นผู้ควบคุมตามมาตรา 68 หรือมาตรา 70 ในกรณีที่ผู้ควบคุมนั้นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ประกาศ หรือเงื่อนไขที่ออกหรือกำหนดตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษซึ่งสั่งตามพระราชบัญญัตินี้” ¹⁸

“มาตรา 83 ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการประสานการปฏิบัติราชการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษอาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอแนะการสั่งปิดหรือพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต หรือการสั่งให้หยุดใช้หรือทำประโยชน์ด้วยประการใด ๆ เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา 68 มาตรา 69 หรือมาตรา 78 ที่จึงใจไม่ทำการบำบัดอากาศเสีย น้ำเสีย หรือของเสียอย่างอื่น และลักลอบปล่อยทิ้งอากาศเสีย น้ำเสีย หรือของเสียที่ยังไม่ได้ทำการบำบัดออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกเขตที่ตั้งแหล่งกำเนิดมลพิษต่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจควบคุมดูแลแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นตามกฎหมาย

(2) เสนอแนะให้มีการดำเนินการทางกฎหมายเพื่อบังคับให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา 71 หรือมาตรา 72 จัดส่งน้ำเสียหรือของเสียไปทำการบำบัดหรือกำจัดตามพระราชบัญญัตินี้ต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

(3) ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินการและบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือส่วนราชการนั้น” ¹⁹

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้นแล้ว จะพบว่า กรมควบคุมมลพิษมีเพียงอำนาจหน้าที่ในการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมซึ่งถือเป็นการเฝ้าระวังภัยพิบัติประการหนึ่ง แต่ก็มีได้มีอำนาจหน้าที่ในการแจ้งเตือนภัยพิบัติโดยตรง

¹⁸ มาตรา 83 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535.

¹⁹ ข้อ 2 (4) และ (6) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2565.

3. หน่วยงานภายใต้กระทรวงพลังงาน

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 มีได้กำหนดบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการแจ้งเตือนภัยพิบัติไว้โดยตรง แต่ได้กำหนดหน้าที่ในลักษณะของการสนับสนุนไว้ดังนี้²⁰

(1) จัดทำฐานข้อมูลแหล่งพลังงาน เพื่อใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานของกองบัญชาการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ และกรมธุรกิจพลังงาน)

(2) จัดหาทรัพยากรด้านพลังงานให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (กรมธุรกิจพลังงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยและบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน))

(3) สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงานเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย(กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กรมธุรกิจพลังงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยและบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน))

ภายใต้กระทรวงพลังงาน หน่วยงานที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับภัยพิบัติประกอบไปด้วยกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กรมธุรกิจพลังงาน และการไฟฟ้าฝ่ายผลิต

3.1 กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ

อำนาจหน้าที่ของกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน พ.ศ. 2562 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และเร่งรัด การจัดหาพลังงาน โดยการส่งเสริมและเร่งรัดการสำรวจและพัฒนาแหล่งเชื้อเพลิงธรรมชาติในประเทศจัดทำแผนการจัดหาเชื้อเพลิงธรรมชาติเพื่อความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศ บริหารจัดการก๊าซธรรมชาติที่ถูกทำให้เหลว (Liquefied Natural Gas) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เชื้อเพลิงธรรมชาติทางเลือก ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ถ่านหินที่นำเข้ามาเพื่อใช้ผลิตพลังงานไฟฟ้าให้ได้ตามมาตรฐานสากลและส่งเสริมความร่วมมือด้านการสำรวจและพัฒนาแหล่งเชื้อเพลิงธรรมชาติกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่น โดยให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(1) บริหารจัดการการให้สัญญาหรือสัมปทานปิโตรเลียม การสำรวจ การผลิต การเก็บรักษา การขนส่ง การขาย และการจำหน่ายปิโตรเลียม รวมถึงการรื้อถอนสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียม

(2) กำหนดแนวทางการจัดหา การพัฒนา และการจัดการแหล่งปิโตรเลียม

(3) วิเคราะห์ วิจัย และประเมินศักยภาพและปริมาณสำรอง และพัฒนาแหล่งเชื้อเพลิงธรรมชาติ

(4) ศึกษาและเสนอแนะแนวทางการนำเข้าและการซื้อขายก๊าซธรรมชาติและก๊าซธรรมชาติที่ถูกทำให้เหลว (Liquefied Natural Gas)

(5) ศึกษาและส่งเสริมการใช้เชื้อเพลิงธรรมชาติทางเลือก และศึกษาและส่งเสริมการใช้ถ่านหินที่นำเข้ามาเพื่อใช้ผลิตพลังงานไฟฟ้าให้ได้ตามมาตรฐานสากล

²⁰ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, หน้า 50.

(6) กำหนดและกำกับดูแลมาตรฐานการดำเนินงานอาชีวอนามัย ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม
เกี่ยวกับงานเชื้อเพลิงธรรมชาติ

(7) พิจารณาสีทธิ ประสาน และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อ
ผูกพันต่อรัฐ รวมทั้งจัดเก็บค่าภาคหลวงและผลประโยชน์อื่นใดจากปิโตรเลียม

(8) ประสานความร่วมมือในการสำรวจและพัฒนาแหล่งเชื้อเพลิงธรรมชาติในพื้นที่พัฒนาร่วมพื้นที่ที่ทับ
ซ้อนกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่น

(9) บริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงธรรมชาติอื่น ๆ

(10) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือ
คณะรัฐมนตรีมอบหมาย” ²¹

3.2 กรมธุรกิจพลังงาน

อำนาจหน้าที่ของกรมธุรกิจพลังงานปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมธุรกิจ
พลังงาน กระทรวงพลังงาน พ.ศ. 2562 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมธุรกิจพลังงาน มีภารกิจเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการพลังงานในด้านคุณภาพความ
ปลอดภัย ความมั่นคง และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามกฎหมาย รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนา
มาตรฐานเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคและประชาชน ตลอดจนการรองรับภาวะวิกฤตและภัยพิบัติที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ
พลังงาน โดยให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(1) กำหนด ควบคุม และพัฒนามาตรฐานคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง

(2) กำกับดูแลการค้าและการสำรองน้ำมันเชื้อเพลิง

(3) กำหนด ควบคุม และพัฒนามาตรฐานการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงด้านความปลอดภัยและ
สิ่งแวดล้อม

(4) ตรวจสอบ ทดสอบ และรับรองมาตรฐานคุณภาพและความปลอดภัยด้านน้ำมันเชื้อเพลิง

(5) ศึกษา วิจัย และพัฒนาข้อมูลและองค์ความรู้ด้านการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งเผยแพร่และ
เสริมสร้างความรู้แก่ผู้ประกอบการและผู้บริโภค

(6) กำกับดูแลโรงกลั่นน้ำมันให้ปฏิบัติตามสัญญาและข้อตกลง

(7) กำกับดูแล และติดตามราคาน้ำมันเชื้อเพลิงและเชื้อเพลิงชีวภาพให้เป็นไปตามโครงสร้างราคา

(8) เตรียมความพร้อมและปฏิบัติการด้านพลังงานในภาวะวิกฤตและภัยพิบัติที่มีผลกระทบต่อธุรกิจพลังงาน
ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจหรือความรับผิดชอบของกรม

(9) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือ
คณะรัฐมนตรีมอบหมาย” ²²

²¹ ข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน พ.ศ. 2562.

²² ข้อ 2 ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน พ.ศ. 2562.

นอกจากนี้ หากพิจารณาพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 แล้ว จะพบว่า กรมธุรกิจพลังงานยังมีอำนาจหน้าที่ในการออกใบอนุญาตกิจการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงทางท่อซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงการป้องกันอัคคีภัยตามมาตรา 85 ของพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 85 ถ้าผู้ประกอบการกิจการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงทางท่อที่เข้าลักษณะเป็นกิจการควบคุมประเภทที่ 3 ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัตินี้ซึ่งประกอบกิจการอยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยื่นคำขอรับใบอนุญาตภายในกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงที่ออกตามมาตราดังกล่าวใช้บังคับ ให้ผู้อนุญาตออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ให้แก่ผู้ประกอบการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงทางท่อนั้น

ในการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดให้ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติได้ตามความเหมาะสม โดยให้คำนึงถึงประโยชน์แห่งการป้องกันอัคคีภัย ความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การสาธารณสุข การผังเมือง การอำนวยความสะดวกแก่การจราจร การป้องกันหรือระงับเหตุเดือดร้อนรำคาญหรือความเสียหายหรืออันตรายที่จะมีผลกระทบต่อบุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์ หรือสิ่งแวดล้อม หรือการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัตินี้”²³

3.3 การไฟฟ้าฝ่ายผลิต

วัตถุประสงค์และอำนาจกระทำการต่าง ๆ ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตปรากฏตามมาตรา 5 และมาตรา 9 (3) (4) (5) และ (10) ของพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 6 ให้จัดตั้งการไฟฟ้าขึ้น เรียกว่า “การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “กฟผ.” และให้เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(1) ผลิต จัดให้ได้มา จัดส่งหรือจำหน่ายซึ่งพลังงานไฟฟ้าให้แก่

(ก) การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหรือการไฟฟ้าอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(ข) ผู้ใช้พลังงานไฟฟ้าตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

(ค) ประเทศใกล้เคียง

(2) ดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้า แหล่งพลังงานอันได้มาจากธรรมชาติ เช่น น้ำ ลม ความร้อนธรรมชาติ แสงแดด แร่ธาตุ หรือเชื้อเพลิงเป็นต้นว่า น้ำมัน ถ่านหิน หรือก๊าซ รวมทั้งพลังงานปรมาณู เพื่อการผลิตพลังงานไฟฟ้า และงานอื่นที่ส่งเสริมกิจการของ กฟผ.

(2 ทวิ) ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับกิจการของ กฟผ. หรือร่วมทุนกับบุคคลอื่นเพื่อดำเนินการดังกล่าว

(3) ผลิตและขายปลีกไนท์ หรือวัตถุดิบจากถ่านหินหรือโดยอาศัยถ่านหินหรือร่วมทุนกับบุคคลอื่นเพื่อดำเนินการดังกล่าว”²⁴

²³ มาตรา 85 ของพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542.

²⁴ มาตรา 5 พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511.

“มาตรา 9 ให้ กฟผ. มีอำนาจกระทำการกิจการภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(3) สำรวจ วางแผน ออกแบบ จัดซื้อ สร้าง และติดตั้งอันเกี่ยวกับกิจการของ กฟผ.

(4) สร้างเขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนระบายน้ำ เขื่อนกักเก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำ หรือสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ของเขื่อนหรืออ่างนั้นเพื่อการผลิตพลังงานไฟฟ้า หรือเพื่อการพัฒนาการไฟฟ้าพลังน้ำหรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการไฟฟ้า สร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อน โรงไฟฟ้าพลังน้ำ โรงไฟฟ้าพลังปรมาณู หรือโรงไฟฟ้าพลังอื่น รวมทั้งลานไถไฟฟ้าและสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ของโรงไฟฟ้านั้น ๆ หรือสร้างระบบไฟฟ้า

(5) กำหนดประเภท ขนาด และมาตรฐานของโรงไฟฟ้า ลานไถไฟฟ้าและสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ของโรงไฟฟ้านั้น ๆ ตาม (4) หรือโรงผลิตวัตถุเคมีจากกลไกไนท์ ระบบไฟฟ้า และอุปกรณ์อื่น ๆ ตลอดจนเชื้อเพลิงที่ใช้ในการผลิตพลังงานไฟฟ้าของ กฟผ. รวมทั้งวางนโยบายและควบคุมการผลิต การส่งการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า การผลิตกลไกไนท์ และวัตถุเคมีจากกลไกไนท์ของ กฟผ.

(10) กระทำการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของ กฟผ.”²⁵

นอกจากนี้ อำนาจในการกำกับดูแลของรัฐบาลก็ปรากฏอยู่ในมาตรา 39 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ กฟผ. เพื่อการนี้จะสั่งให้ กฟผ. ชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตามนโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี และสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการได้”²⁶

4. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

อำนาจหน้าที่ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นปรากฏอยู่ในมาตรา 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2551 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษาแนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และการบริหารจัดการ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการพัฒนาระบบ รูปแบบ และโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดทำ ประสาน และบูรณาการแผนพัฒนาท้องถิ่น และวางระบบในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น

(3) ดำเนินการจัดทำ แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำ และกำกับดูแลการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

²⁵ มาตรา 9 (3) (4) (5) และ (10) พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511.

²⁶ มาตรา 39 พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511.

(4) กำหนดแนวทางและจัดทำมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

(5) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานด้านการเงิน การคลัง การงบประมาณ การพัสดุ การจัดเก็บรายได้ และการประกอบกิจการพาณิชย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งวางระบบตรวจสอบระบบการเงิน การบัญชี และการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(6) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการบริการสาธารณะและการศึกษาในอำนาจอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(7) กำหนดแนวทาง วางระบบ และสร้างตัวชี้วัดเพื่อเป็นมาตรฐานการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนกำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐาน

(8) ส่งเสริมภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารงานและตรวจสอบการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(9) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(10) พัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและของกรม

(11) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”²⁷

5. สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติปรากฏอยู่ในข้อ 1 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2564 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“ข้อ 1 สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ มีภารกิจเป็นหน่วยงานหลักในการเสนอแนะนโยบาย แนวทาง และแผนยุทธศาสตร์ด้านพลังงานนิวเคลียร์ในทางสันติ และกำกับให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ใช้ ประชาชนและสิ่งแวดล้อม โดยการบริหารจัดการด้านพลังงานนิวเคลียร์และรังสี กำกับดูแลความปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสี เพื่อให้มีนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ด้านพลังงานนิวเคลียร์ในทางสันติให้เป็นไปตามพันธกรณีหรือความตกลงระหว่างประเทศและมาตรฐานสากล โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(2) รับผิดชอบงานเลขานุการของคณะกรรมการพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ

(3) กำกับดูแลความปลอดภัยและความมั่นคงปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสี รวมทั้งพิทักษ์ความปลอดภัยทางนิวเคลียร์

(4) เสนอแนะนโยบาย แนวทาง และแผนยุทธศาสตร์ด้านพลังงานนิวเคลียร์ในทางสันติ

(5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยีและมาตรฐานด้านการกำกับดูแลความปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสี และความมั่นคงปลอดภัยทางนิวเคลียร์

²⁷ มาตรา 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2551.

(6) ประสานและดำเนินการความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และดำเนินการให้เป็นไปตามพันธกรณีหรือความตกลงระหว่างประเทศ

(7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”²⁸

นอกจากนี้ อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติของ ยังปรากฏอยู่ในมาตรา 100 และมาตรา 101 ของพระราชบัญญัติ พลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. 2559 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 100 ในกรณีที่เกิดอันตรายหรือความเสียหายอันเกิดจากการประกอบกิจการตามใบอนุญาต ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ระงับเหตุในเบื้องต้นตามแผนป้องกันอันตรายจากรังสี และต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบทันที รวมทั้งต้องให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อแก้ไข บรรเทา หรือระงับซึ่งอันตรายหรือความเสียหายนั้น”

“มาตรา 101 ในกรณีที่เกิดอันตรายหรือความเสียหายตามมาตรา 100 มีลักษณะหรือขยายขอบเขตเป็น ความเสียหายสาธารณะ หรือในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบว่า การประกอบกิจการตามใบอนุญาตอาจ ก่อให้เกิดความเสียหายสาธารณะ ให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัย มีอำนาจเข้าระงับเหตุแห่งความเสียหายสาธารณะนั้นได้ทันที รวมทั้งมีอำนาจประกาศมาตรการเพื่อ ประโยชน์ในการระงับเหตุนั้น

ในการระงับเหตุแห่งความเสียหายสาธารณะตามวรรคหนึ่ง ให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย โดยมีแผนฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสีเป็นแผนสนับสนุนและอยู่ภายใต้แผนการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และให้สำนักงานมีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะและจัดให้มีเจ้าหน้าที่ สนับสนุนการดำเนินการดังกล่าว

ในกรณีที่เกิดอันตรายหรือความเสียหายอันเกิดจากนิวเคลียร์หรือรังสีที่เกิดขึ้นในต่างประเทศซึ่งส่งผล กระทบต่อประเทศไทย ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

6. กรุงเทพมหานคร

เมื่อพิจารณากฎหมายและกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องแล้ว จะพบว่า กรุงเทพมหานครมีอำนาจ หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติดังปรากฏตามกฎหมายสองฉบับอันได้แก่ พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

6.1 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

อำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติของกรุงเทพมหานครปรากฏตามมาตรา 89 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

²⁸ ข้อ 1 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม พ.ศ. 2564.

“มาตรา 89 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขต กรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และตามกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร...

(3) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย...

(27) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เทศบาล นคร หรือตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย หรือที่กฎหมายระบุเป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร”²⁹

6.2 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

ในกรณีที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยพิบัติ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ในการใช้เครื่องมือสื่อสารของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนทุกระบบที่อยู่ในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยหรือท้องที่ที่เกี่ยวข้องตามมาตรา 21 วรรคสอง (3) ของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 21 เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ใด ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นทำหน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และแจ้งให้ผู้บัญชาการอำเภอที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่นั้นและผู้บัญชาการจังหวัดทราบทันที

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(3) ใช้เครื่องมือสื่อสารของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนทุกระบบที่อยู่ในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยหรือท้องที่ที่เกี่ยวข้อง”³⁰

นอกจากนี้ หากเกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยพิบัติในพื้นที่กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครก็มีอำนาจตามมาตรา 21 วรรคสอง (3) เช่นกันโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 37 วรรคสอง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 37 เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครมีหน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และแจ้งให้ผู้บัญชาการกรุงเทพมหานครและรองผู้บัญชาการกรุงเทพมหานครทราบทันที

ให้นำความในมาตรา 21 วรรคสอง มาตรา 22 วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา 24 มาตรา 25 มาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 29 และมาตรา 30 มาใช้บังคับกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานครด้วยโดยอนุโลม”³¹

²⁹ มาตรา 89 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528.

³⁰ มาตรา 21 วรรคสอง (3) ของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550.

³¹ มาตรา 37 ของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550.

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้นประกอบกับบริบทรอบข้างแล้ว จะพบว่า อำนาจหน้าที่ของ กรุงเทพมหานครในการใช้เครื่องมือสื่อสารของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนทุกระบบที่อยู่ในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยหรือท้องที่ที่เกี่ยวข้องเนื่องอาจตีความให้ครอบคลุมถึงการส่งข้อความโดยอาศัยระบบ Cell Broadcast แต่อำนาจดังกล่าวก็ยังคงอยู่ภายใต้ขอบเขตพื้นที่ของ กรุงเทพมหานครเท่านั้นด้วย

ภาคผนวก ค

มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัย

Common Alerting Protocol (CAP)

อัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

(ร่าง) มาตรฐาน Common Alerting Protocol (CAP) สำหรับการแจ้งเตือนอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

มาตรฐาน CAP เป็นมาตรฐานสากลที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการแจ้งเตือนภัยผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย มาตรฐานนี้ช่วยให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลการเตือนภัยได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การประยุกต์ใช้มาตรฐาน CAP กับระบบแจ้งเตือนอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายในทุกรูปแบบข้างต้นช่วยให้สามารถกระจายข้อมูลเตือนภัยไปยังประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างทั่วถึงและทันท่วงที ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการลดผลกระทบและความสูญเสียจากภัยดังกล่าว

1. การแจ้งเตือนอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายด้วยมาตรฐาน CAP

มาตรฐาน CAP ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการแจ้งเตือนอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งระดับการแจ้งเตือนออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) การแจ้งเตือนภัยระดับชาติ (National Alert)

- ออกการแจ้งเตือนเมื่อตรวจพบว่ามีกำลังเกิดอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย หรือมีแนวโน้มจะเกิดในเวลาอันใกล้ ครอบคลุมพื้นที่กว้างระดับประเทศหรือภูมิภาค
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Severe” ถึง “Extreme”
- ระดับความรุนแรงของภัย: ระดับ 5 (สีแดง - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูงสุด)
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Immediate” หรือ “Expected” หรือ “Future”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Likely” หรือ “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): “Fire”
- คำแนะนำ: ให้อาศัยอยู่ในสถานที่ปลอดภัย และปฏิบัติตามข้อสั่งการของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด
- ให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพื้นที่เกิดเหตุ ขนาดของเพลิงไหม้ และทิศทางลมที่อาจส่งผลกระทบต่อากลุ่มของควันหรือสารพิษ

2) การแจ้งเตือนภัยขั้นรุนแรง (Extreme Alert)

- ออกการแจ้งเตือนเมื่อตรวจพบว่ามีกำลังเกิดอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายขั้นรุนแรง หรือมีแนวโน้มจะเกิดในเวลาอันใกล้ในพื้นที่เฉพาะ ซึ่งต้องการการอพยพหรือการเตรียมพร้อมรับมือในทันที
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Severe” ถึง “Extreme”

- ระดับความรุนแรงของภัย: ระดับ 3 (สีเหลือง - สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย) ระดับ 4 (สีส้ม - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูง) และระดับ 5 (สีแดง - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูงสุด)
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Immediate” หรือ “Expected”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Likely” หรือ “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): “Fire”
- คำแนะนำ:
 - สีเหลือง ระดับ 3 ให้เตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ และปฏิบัติตามคำแนะนำ
 - สีส้ม ระดับ 4 ให้อพยพไปยังสถานที่ปลอดภัยและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด
 - สีแดง ระดับ 5 ให้อาศัยอยู่ในสถานที่ปลอดภัย และปฏิบัติตามข้อสั่งการ (ในกรณีที่ไม่สามารถอพยพได้ทัน หรือจุดที่ปลอดภัยคือภายในอาคาร เช่น หนีไฟขึ้นไปบนดาดฟ้า)
- ให้ข้อมูลเบื้องต้นและคำแนะนำการปฏิบัติตัวเพื่อความปลอดภัย
- ระบุพื้นที่เสี่ยงได้รับผลกระทบรุนแรง (Impact Areas)
- แจ้งเตือนเรื่องอันตรายที่อาจเกิดตามมา เช่น โครงสร้างอาคารถล่ม ควันพิษ หรือแก๊สรั่ว

3) การแจ้งเตือนเพื่อให้ข้อมูล (Informational Alert)

- ออกการแจ้งเตือนเมื่อตรวจพบว่าเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสถานการณ์อัคคีภัยที่มีแนวโน้มสถานการณ์จะส่งผลกระทบรุนแรงมากขึ้น และต้องการให้ข้อมูลประชาชนเพื่อเฝ้าระวังและเตรียมพร้อม
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Moderate”
- ระดับความรุนแรงของภัย: ระดับ 3 (สีเหลือง - สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย)
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Expected” หรือ “Future”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Likely” หรือ “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): “Fire”
- คำแนะนำ: เฝ้าระวังสถานการณ์ เตรียมพร้อมอพยพหากจำเป็น
- มีคำแนะนำการปฏิบัติตัวเพื่อความปลอดภัย เช่น หลีกเลี่ยงการเข้าใกล้พื้นที่เกิดเหตุ สวมหน้ากากป้องกันควัน
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงของเพลิงไหม้ การควบคุมสถานการณ์ และการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เช่นอาคารที่ได้รับผลกระทบ หรือเส้นทางจราจรที่ถูกปิด แจ้งช่องทางการติดตามข้อมูลข่าวสารและการติดต่อหน่วยงานฉุกเฉินในกรณีที่เป็น
- แจ้งช่องทางการติดตามข้อมูลข่าวสารและการติดต่อหน่วยงานฉุกเฉินในกรณีที่เป็น

4) การแจ้งเตือนสิ้นสุดภัย (All Clear)

- ออกเมื่อสถานการณ์อัคคีภัยกลับเข้าสู่ภาวะปกติและปลอดภัย ยืนยันว่าเพลิงไหม้ได้สงบลงแล้วและภัยหรืออันตรายจากอัคคีภัยได้สิ้นสุดลงแล้ว
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Minor”
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Past”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): “Fire”
- คำแนะนำ: สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ ให้ระมัดระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นหลังเพลิงไหม้ เช่น โครงสร้างอาคารไม่มั่นคง หรือสารเคมีตกค้าง
- มีคำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำความสะอาดพื้นที่หลังเพลิงไหม้ การตรวจสอบความเสียหายของอาคาร บ้านเรือน
- แจ้งช่องทางการรายงานความเสียหายหรือขอความช่วยเหลือ แนะนำให้ติดตามการประกาศเพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่างข้อความแจ้งเตือนอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย
(Fire and chemical and hazardous material hazards Informational Alert)

ส่วนต้น (Alert)

- o identifier: urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.2025.04.15-001
- o sender: DDPM
- o sent: 2025-04-15T16:45:00+07:00
- o status: Actual
- o msgType: Alert
- o source: DDPM-FIRE
- o scope: Public

ส่วนข้อมูล (Info) ภาษาไทย

- o language: th-TH
- o category: Fire
- o event: ACI
- o responseType: Prepare
- o urgency: Expected
- o severity: Moderate
- o certainty: Observed
- o senderName: DDPM
- o headline: แจ้งเตือนควันไฟหนาแน่นจากเหตุเพลิงไหม้ในพื้นที่เขตคลองเตย
- o description: ติดตามสถานการณ์เพลิงไหม้โรงงานรีไซเคิลในซอยสุขุมวิท 107 เขตคลองเตย พบว่ามีกลุ่มควันหนาแน่นพุ้งกระจายในรัศมี 2 กิโลเมตร ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงโปรดระมัดระวังเรื่องระบบทางเดินหายใจ และเฝ้าระวังสถานการณ์อย่างใกล้ชิด วันที่...พฤษภาคม 2568 เวลา...น.
- o instruction: ขอให้เฝ้าระวัง ติดตามข่าวสาร และเตรียมความพร้อม

ส่วนพื้นที่ (Area)

- o areaDesc: พื้นที่รัศมี 2 กิโลเมตรจากโรงงานรีไซเคิลในซอยสุขุมวิท 107 เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
- o circle: 13.6700,100.5890 2000
- o geocode: ISO3166-2:TH-60

ตัวอย่างข้อความแจ้งเตือนอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายขั้นรุนแรง
Fire and chemical and hazardous material hazards Extreme Alert)

ส่วนต้น (Alert)

- o identifier: urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.2025.04.16-001
- o sender: DDPM
- o sent: 2025-04-16T03:10:00+07:00
- o status: Actual
- o msgType: Alert
- o source: DDPM-FIRE
- o scope: Public

ส่วนข้อมูล (Info) ภาษาไทย

- o language: th-TH
- o category: Fire
- o event: EXA
- o responseType: Evacuate
- o urgency: Immediate
- o severity: Extreme
- o certainty: Observed
- o senderName: DDPM
- o headline: วันที่ 26 ก.ค. 2568 เวลา 09:50 น. ปภ. และ กทม. เกิดเหตุเพลิงไหม้ขนาดใหญ่ที่
โรงงานผลิตสารเคมีในซอยลาซาล 12 เขตบางนา เพลิงลุกลามอย่างรวดเร็ว อาคารมีแนวโน้มทรุดตัว
และพบการรั่วไหลของสารเคมีอันตราย ขอให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รัศมี 1 กิโลเมตร โดยรอบ
อพยพออกจากพื้นที่เสี่ยงไปยังจุดอพยพที่กำหนดทันที และปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่
- o instruction: ต้องอพยพออกจากพื้นที่เสี่ยงไปยังจุดอพยพโดยทันที และปฏิบัติตามแนวทางของ
เจ้าหน้าที่

ส่วนพื้นที่ (Area)

- o areaDesc: พื้นที่รัศมี 1 กิโลเมตรโดยรอบโรงงานผลิตสารเคมีในซอยลาซาล 12 เขตบางนา
กรุงเทพมหานคร
- o polygon: 13.6650,100.6050 13.6650,100.6150 13.6550,100.6150 13.6550,100.6050
13.6650,100.6050 (ตัวอย่างพิกัดพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ)
- o geocode: ISO3166-2:TH-63

2. ข้อความ CAP สำหรับอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย ควรมีลักษณะ ดังนี้

ข้อความที่ 1 (การเตือนเริ่มต้น)

- ออกโดยเร็วออกโดยเร็วที่สุดเมื่อพบสัญญาณความเสี่ยงอัคคีภัย เช่น เกิดเพลิงไหม้ในพื้นที่สำคัญ มีกลุ่มควันหนาแน่น
- ระบุข้อมูลเบื้องต้น เช่น พื้นที่เสี่ยง ระดับความรุนแรงที่คาดการณ์ ระยะเวลาที่คาดว่าจะเกิด
- ให้คำแนะนำการเตรียมพร้อมรับมือเบื้องต้น

ข้อความที่ 2 และถัดไป (การอัปเดต)

- ออกเป็นระยะเมื่อมีข้อมูลใหม่ หรือสถานการณ์เปลี่ยนแปลง
- อัปเดตข้อมูลการควบคุมเพลิง พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ และการคาดการณ์สถานการณ์
- มีคำแนะนำปรับปรุงตามสถานการณ์ เช่น การอพยพ เส้นทางปลอดภัย จุดอพยพ หรือพื้นที่ห้ามเข้า
- กรณีอัคคีภัยที่มีความรุนแรงและต่อเนื่อง จะมีการส่งข้อความอัปเดตหลายชุดเพื่อแจ้งเตือนเกี่ยวกับสถานการณ์เพลิงไหม้ที่เปลี่ยนแปลง การลุกลามของเพลิง หรือสถานการณ์ควันพิษที่ขยายหรือลดลง

ข้อความสุดท้าย (การสิ้นสุดภัย)

- ออกเมื่อเพลิงสงบลงแล้วและไม่มีความเสี่ยงเพิ่มเติม
- มีคำแนะนำการฟื้นฟูหลังเพลิงไหม้ เช่น การตรวจสอบโครงสร้างอาคาร การป้องกันอันตรายจากสารเคมีตกค้างระบาค
- มีข้อมูลเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่มีให้และหน่วยงานที่ประชาชนสามารถติดต่อได้

กรณีอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่มีความรุนแรงและต่อเนื่อง จะมีการส่งข้อความอัปเดตหลายชุดเพื่อแจ้งเตือนเกี่ยวกับระดับน้ำที่เปลี่ยนแปลง พายุหรือฝนที่อาจมาเพิ่มความรุนแรง และสถานการณ์พื้นที่น้ำท่วมที่ขยายหรือลดลง

3. ความถี่และช่วงเวลาของข้อความ CAP สำหรับอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

ความถี่ในการส่งข้อความ CAP สำหรับอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายขึ้นอยู่กับระดับการแจ้งเตือนและสถานการณ์ ดังนี้

1) National Alert

- อัคคีภัยรุนแรง ออกประกาศทันทีเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินรุนแรง และปรับปรุงทุก 1-3 ชั่วโมง หรือทันทีที่มีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์อย่างรวดเร็ว (เช่น เพลิงไหม้ลุกลามอย่างรวดเร็ว มีการระเบิด หรือมีการอพยพครั้งใหญ่)

2) Extreme Alert

- อัคคีภัยรุนแรง ออกประกาศทันทีเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินรุนแรง และปรับปรุงทุก 1-3 ชั่วโมง หรือทันทีที่มีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์อย่างรวดเร็ว (เช่น มีการลุกลามของเพลิงไหม้ มีผู้ติดค้างในอาคาร หรือการดำเนินการดับเพลิงไม่คืบหน้า)

3) Informational Alert

- อัคคีภัยขนาดเล็ก/เฝ้าระวัง
 - o ออกประกาศทันทีเมื่อเกิดสถานการณ์อัคคีภัยแล้ว และปรับปรุงทุก 2-4 ชั่วโมง หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ (เช่น เพลิงไหม้สงบลง หรือมีการควบคุมสถานการณ์ได้)

4) All Clear

- อัคคีภัยสงบลง ออกประกาศเมื่อภัยคุกคามจากอัคคีภัยได้สิ้นสุดลงแล้ว และไม่มีการคาดการณ์ว่าจะเกิดภาวะเพลิงไหม้เพิ่มเติม

4. การประยุกต์ใช้มาตรฐาน CAP สำหรับอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายตามแนวทาง

Common Policies and Practices

การใช้มาตรฐาน CAP ให้มีประสิทธิภาพสำหรับการเตือนภัยอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายควรปฏิบัติตามแนวทาง Common Policies and Practices ซึ่งรวมถึง

- 1) การใช้รูปแบบ Identifier ที่เป็นมาตรฐาน เช่น urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.YYYY.MM.DD-NNN หรือ TH-DDPM-YYYYMMDD-NNN โดยระบุหน่วยงานที่ออก เช่น DDPM สำหรับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย FPO สำหรับสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร
- 2) การใช้ภาษาหลายภาษา ควรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในข้อความเดียวกัน โดยใช้ element <info> แยกสำหรับแต่ละภาษา เพื่อให้ทั้งคนไทยและชาวต่างชาติเข้าใจการเตือนภัย
- 3) การใช้รหัสพื้นที่ที่เป็นมาตรฐาน เช่น ISO3166-2 สำหรับรหัสจังหวัด (TH-10 สำหรับ กรุงเทพมหานคร) และรหัสอำเภอตามมาตรฐานของกรมการปกครอง
- 4) การกำหนดพื้นที่ที่ชัดเจน ใช้ circle สำหรับพื้นที่อัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่มีจุดศูนย์กลางชัดเจน หรือ polygon สำหรับพื้นที่น้ำท่วมที่มีรูปร่างไม่แน่นอน ระบุพิกัดที่ถูกต้องตามระบบ WGS84 (World Geodetic System 1984)
- 5) การใช้พารามิเตอร์ที่เป็นมาตรฐาน สำหรับอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย เช่น
 - FIRE_SIZE หมายถึง ขนาดของเพลิงไหม้ (ตารางเมตร)
 - SMOKE_DENSITY หมายถึง ความหนาแน่นของควัน (Light, Moderate, Heavy)
 - HAZMAT_RISK หมายถึง ความเสี่ยงจากวัตถุอันตราย (High, Medium, Low)

- EVACUATION_STATUS หมายถึง สถานะการอพยพ (InProgress, Completed)
 - STRUCTURE_DAMAGE หมายถึง ความเสียหายของโครงสร้าง (Major, Moderate, Minor)
- 6) การอัปเดตข้อความอย่างต่อเนื่อง ใช้ references เพื่อเชื่อมโยงข้อความต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยในกรณีอัปเดตภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่มีการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา ควรอ้างอิงข้อความก่อนหน้าทุกครั้งเมื่อมีการอัปเดต
 - 7) การกำหนดระดับความรุนแรงที่สอดคล้องกัน ใช้ค่า urgency, severity และ certainty ที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง เช่น
 - อัปเดตภัยที่เพิ่งเริ่มต้นและคาดว่าจะรุนแรง ควรใช้ urgency = Immediate, severity = Severe
 - อัปเดตภัยที่กำลังลุกลามอย่างรวดเร็ว ควรใช้ urgency = Immediate, severity = Severe
 - อัปเดตภัยที่คาดการณ์อย่างรวดเร็ว ควรใช้ urgency = Expected, severity = Moderate
 - 8) การกำหนดประเภทการตอบสนองที่ชัดเจน ใช้ responseType ที่เหมาะสม เช่น
 - Evacuate สำหรับพื้นที่ที่ต้องอพยพทันที
 - Prepare สำหรับพื้นที่ที่มีความเสี่ยงแต่ยังไม่ต้องอพยพ
 - Monitor สำหรับพื้นที่ที่ต้องเฝ้าระวัง
 - 9) การใช้ข้อมูลหลายแหล่งประกอบกัน รวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น กล้องวงจรปิด รายงานจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ และแบบจำลองการแพร่กระจายควัน เพื่อให้การคาดการณ์และเตือนภัยมีความแม่นยำ
 - 10) การกำหนดเส้นทางอพยพและจุดอพยพ ระบุข้อมูลเส้นทางอพยพและจุดอพยพที่ปลอดภัยในส่วน of วิธีปฏิบัติตัวอย่างชัดเจน

มาตรฐาน CAP มีความสำคัญอย่างยิ่งในการแจ้งเตือนอัปเดตภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติตามมาตรฐานและแนวทางที่กำหนดช่วยให้การสื่อสารข้อมูลการเตือนภัยเป็นไปอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และครอบคลุม ทำให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างทั่วถึง อันนำไปสู่การลดความเสียหายและการสูญเสียชีวิตจากอัปเดตภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดรูปแบบข้อความที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งข้อความทดสอบการแจ้งเตือนและข้อความแจ้งเตือนในแต่ละระดับความรุนแรง ช่วยให้ข้อมูลสอดคล้องกับระบบ Cell Broadcast ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการส่งข้อความเตือนภัยไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชนโดยตรง การกำหนดรูปแบบที่ชัดเจนสำหรับอัปเดตภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย (ตารางที่ 1) จะช่วยให้ประชาชนสามารถรับรู้ระดับความรุนแรงของสถานการณ์ได้ทันที การใช้มาตรฐาน CAP จึงไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารข้อมูลเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน กระตุ้นให้เกิดการตอบสนองที่

เหมาะสมและทันท่วงที และเป็นรากฐานสำคัญของระบบบริหารจัดการอัคคีภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

5. การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรฐาน CAP

มาตรฐาน CAP อาจมีการปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม หรือกำหนดข้อความขึ้นใหม่ให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ และการใช้งานได้เสมอ โดยศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติอาจพิจารณาแก้ไขเอง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร้องขอให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดำเนินการ ทำการแก้ไขเมื่อปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม หรือกำหนดข้อความขึ้นใหม่แล้ว ให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ตารางที่ 1 มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนและรูปแบบสำหรับระบบ Cell Broadcast

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
FC01	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	National Alert	ระดับ 5 (สีแดง - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูงสุด)	1 ชั่วโมง	วันที่ XX เดือน XXX พ.ศ. XXX เวลา XXX น. เกิดเหตุเพลิงไหม้และการระเบิดขนาดใหญ่ที่โรงงานผลิตสารเคมีในซอยXXX เขต XXX เพลิงลุกลามอย่างรวดเร็ว ถนนและเสาไฟฟ้าได้รับผลกระทบเป็นวงกว้าง และพบการรั่วไหลของสารเคมีอันตราย ขอให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รัศมี XX กิโลเมตร โดยรอบอพยพออกจากพื้นที่เสี่ยงไปยังจุดอพยพที่กำหนดทันที และปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด (77 อักขระ)	On [Date XX, Month XXX, B.E. XXX] at [XXX hrs.], a major fire and explosion occurred at a chemical manufacturing plant located in Soi XXX, District XXX. The fire spread rapidly, causing extensive damage to roads and power poles, and a leakage of hazardous chemicals was detected. Residents living within a radius of XX kilometers are urged to immediately evacuate the risk area to the designated evacuation points and strictly follow the instructions of the authorities. (76 characters)
FC02	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Extreme Alert	ระดับ 4 (สีส้ม - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูง)	1 ชั่วโมง	วันที่ XX เดือน XXX พ.ศ. XXX เวลา XXX น. เกิดเหตุเพลิงไหม้ขนาดใหญ่ที่โรงงานผลิตสารเคมีในซอยXXX เขต XXX เพลิงลุกลามอย่างรวดเร็ว อาคารมีแนวโน้มทรุดตัว และพบการรั่วไหลของสารเคมีอันตราย ขอให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รัศมี X กิโลเมตร โดยรอบอพยพออกจากพื้นที่เสี่ยง	On [Date XX, Month XXX, B.E. XXX] at [XXX hrs.], a massive fire broke out at a chemical manufacturing plant located in Soi XXX, District XXX. The blaze spread rapidly, with buildings at risk of collapse, and a leakage of hazardous chemicals was detected. Residents living within a radius of X

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
					ไปยังจุดอพยพที่กำหนดทันที และปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ (68 อักขระ)	kilometers are urged to immediately evacuate the danger zone to the designated evacuation points and strictly follow the instructions of the authorities. (73 characters)
FC03	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	ระดับ 3 (สีเหลือง - สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย)	1 ชั่วโมง	วันที่ XX เดือน XXX พ.ศ.XXX เวลา XXX น. เกิดเกิดเหตุเพลิงไหม้ที่ชุมชน XXX ถนน XXX เขต XXX โปรดอยู่ในอาคาร ปิดประตูหน้าต่าง และหลีกเลี่ยงการเดินทางเข้าพื้นที่ (34 อักขระ)	On [Date XX, Month XXX, B.E. XXX] at [XXX hrs.], a fire occurred in the XXX community on XXX Road, District XXX. Please remain indoors, keep doors and windows closed, and avoid traveling into the affected area. (37 characters)
FF00	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	All Clear	1 ชั่วโมง	สถานการณ์เพลิงไหม้ที่ XXX ได้กลับเข้าสู่สภาวะปกติแล้ว สามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ (17 อักขระ)	The fire situation at XXX has returned to normal. Daily activities can now be resumed as usual. (17 characters)

ภาคผนวก ง

ช่องทางติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

**ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน
อค์คิภัยและภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย**

ลำดับ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	รายชื่อผู้ประสานงาน	ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์
1.	ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ศภช.)	ร.ต.ต. สันฐิติ ธรรมใจ	ผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	098-956-5195
2.		นายชลเทพ สมานมิตร	ผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการเตือนภัย	02-399-4114 / 065-525-2648
3.	สมาคมอนุรักษ์	นางสาวอารีรัตน์ ธนาภรณ์พิบูล	ผู้จัดการ	094-249-4179
4.	สภาพแวดล้อมของ	นางสาวปภาภัสสร ชัดปิต	ผู้ช่วยงานบริหาร	082-895-9446
5.	กลุ่มอุตสาหกรรมน้ำมัน (IESG)	นางสาวภัทชธิญา กิตติวิริยะการ	ผู้ช่วยงานบริหาร	062-795-4563
6.	สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	นายนิรุจน์ จิตจินดา	ผอ.ส่วนช่วยบัญชาการสาธารณภัย	081-616-1001
7.		นายปราชัยพร นานคิ่วส	หน.ฝ่ายการสื่อสารและสารสนเทศ	089-983-0910
8.	สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ	นายธีรพัทธ์ มานวงศ์	หน.ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินทางนิวเคลียร์และรังสี	090-569-4965
9.		นายไมตรี ศรียา	วิศวกรนิวเคลียร์ชำนาญการพิเศษ	081-651-4064
10.		นางสาวปิยะพร สิ้นไศรอก	นักฟิสิกส์รังสีชำนาญการพิเศษ	089-772-2985

*หมายเหตุ รายชื่อผู้ติดต่อให้ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ

มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure: SOP)

การส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

ภัยจากการสู้รบ (Armed Conflict)

1. วัตถุประสงค์

1.1. เพื่อกำหนดขั้นตอนและแนวทางการแจ้งเตือนภัยจากการสู้รบ ผ่านระบบ Cell Broadcast Service (Cell Broadcast) สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประสานงานและส่งข้อมูลแจ้งเตือนภัยฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันต่อสถานการณ์ ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงและกลุ่มเป้าหมาย

1.2. เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการส่งข้อความแจ้งเตือนภัยสำหรับภัยจากการสู้รบที่เหมาะสมสอดคล้องกับระดับของสถานการณ์ภัยจากการสู้รบ ไม่ก่อให้เกิดความตื่นตระหนก รวมทั้งสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัย การอพยพประชาชนไม่ให้เกิดขบวนการยุทธและสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหาร ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ขอบเขตมาตรฐานการปฏิบัติงาน

มาตรฐานการปฏิบัติงานฉบับนี้ กำหนดขั้นตอนการแจ้งเตือนภัยจากการสู้รบผ่านระบบ Cell Broadcast เพื่อให้ประชาชน ส่วนราชการ และหน่วยงานในพื้นที่เสี่ยงภัยและมีสัญญาณโทรศัพท์ของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทุกเครือข่ายในประเทศไทย ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และการประสานงานกับศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ศภช.) เพื่อในประชาชนได้รับข้อความแจ้งเตือน คำแนะนำในการปฏิบัติตน หรือคำสั่งแจ้งให้มีการอพยพไปยังพื้นที่ปลอดภัย ตามแผนที่หน่วยงานที่รับผิดชอบได้จัดทำแผนและซักซ้อมการปฏิบัติไว้แล้ว

2.1. กลุ่มเป้าหมายการแจ้งเตือนภัย

2.1.1. ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงต่อภัยจากการสู้รบ

2.1.2. ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอพยพ และการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย

2.2. ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเตือนภัย

2.2.1. การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ (Monitoring)

2.2.2. การประเมินสถานการณ์ (Analyzing and Evaluating)

2.2.3. การตัดสินใจแจ้งเตือน (Alert Decision-Making)

2.2.4. การส่งสัญญาณแจ้งเตือน (Alert Activation)

2.2.5. การสิ้นสุดภัย (All Clear Message)

2.3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3.1. สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.)

2.3.2. ศูนย์บัญชาการทหารบก กองบัญชาการกองทัพไทย (ศบท.บก.ทท.) และหน่วยขึ้นตรง

2.3.3. ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก (ศปก.ทบ.) และหน่วยขึ้นตรง

2.3.4. ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ (ศปก.ทอ.) ประกอบด้วย

- 1) ศปก.ทอ.1 รับผิดชอบพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออก
- 2) ศปก.ทอ.2 รับผิดชอบพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 3) ศปก.ทอ.3 รับผิดชอบพื้นที่ภาคเหนือ
- 4) ศปก.ทอ.4 รับผิดชอบพื้นที่ภาคใต้

2.3.5. กองกำลังป้องกันชายแดน (กกล.ป้องกันชายแดน) ประกอบด้วย

- 1) กกล.บูรพา ศปก.ทอ.1 รับผิดชอบชายแดนไทย - กัมพูชา ในพื้นที่ จ.สระแก้ว
- 2) กกล.สุรสีห์ ศปก.ทอ.1 รับผิดชอบชายแดนไทย - เมียนมา ในพื้นที่ จ.กาญจนบุรี จ.ราชบุรี จ.เพชรบุรี และ จ.ประจวบคีรีขันธ์
- 3) กกล.สุรนารี ศปก.ทอ.2 รับผิดชอบชายแดนไทย - กัมพูชา ในพื้นที่ จ.บุรีรัมย์ จ.สุรินทร์ จ.ศรีสะเกษ จ.อุบลราชธานี และ จ.อำนาจเจริญ
- 4) กกล.สุรศักดิ์มนตรี ศปก.ทอ.2 รับผิดชอบชายแดนไทย - ลาว ในพื้นที่ จ.มุกดาหาร จ.นครพนม จ.บึงกาฬ จ.หนองคาย และ จ.เลย
- 5) กกล.ผาเมือง ศปก.ทอ.3 รับผิดชอบชายแดนไทย - ลาว และ ไทย - เมียนมา ในพื้นที่ จ.พิษณุโลก จ.อุตรดิตถ์ จ.น่าน จ.พะเยา จ.เชียงราย และ จ.เชียงใหม่
- 6) กกล.นเรศวร ศปก.ทอ.3 รับผิดชอบชายแดนไทย - เมียนมา ในพื้นที่ จ.แม่ฮ่องสอน และ จ.ตาก
- 7) กกล.เทพสตรี ศปก.ทอ.4 รับผิดชอบชายแดนไทย - เมียนมา และ ไทย- มาเลเซีย ในพื้นที่ จ.ชุมพร จ.ระนอง จ.สตูล จ.สงขลา จ.ยะลา และ จ.นราธิวาส

2.3.6. ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ (ศปก.ทอ.) และหน่วยขึ้นตรง

2.3.7. กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด (กปช.จต.) หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (นย.) รับผิดชอบชายแดนไทย - กัมพูชา ในพื้นที่ จ.ตราด และ จ.จันทบุรี

2.3.8. หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินภาคใต้ (ฉก.นย.ภต.)

2.3.9. ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ (ศปก.ทอ.) และหน่วยขึ้นตรง

2.3.10. กรมการปกครอง (ปก.) จังหวัด/กรุงเทพมหานคร อำเภอ/สำนักงานเขต องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำนันและผู้ใหญ่บ้าน

2.3.11. ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ศภช.)

2.3.12. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.)

2.3.13. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

2.3.14. ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

2.4. พื้นที่ให้บริการ Cell Broadcast

พื้นที่ที่สามารถให้การแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ครอบคลุมพื้นที่ที่อยู่ในขอบเขตการให้บริการของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ดังนั้น จึงไม่ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการและภัยคุกคามทางทะเลที่อยู่นอกพื้นที่ชายฝั่งและไม่อยู่ในพื้นที่ให้บริการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ จึงไม่ครอบคลุมถึงภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในทะเล เช่น การแจ้งเตือนเรือประมงจากพายุในทะเล เป็นต้น

คำนิยามของภัยที่เกี่ยวข้องกับภัยจากการสูบบุหรี่ แสดงไว้ในภาคผนวก ก

3. เงื่อนไขในการปฏิบัติ

3.1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์จะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ และเครื่องมือ เพื่อเฝ้าระวังและแจ้งเตือน ทั้งนี้ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 - 2570 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม (กท.) ในการแจ้งเตือนกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกระดับ และหน่วยงานพลเรือนในพื้นที่เสี่ยงภัยกรณีคาดว่าจะเกิดภัยจากการสู้รบหรือภัยทางอากาศหรือการก่อวินาศกรรม

3.2. ทุกหน่วยงานตามข้อ 3.1. ตระหนักว่าการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast จำเป็นจะต้องมีข้อมูลนำเข้าที่แม่นยำ ทุกหน่วยงานจะร่วมมือกันในการส่งข้อมูลการเตือนภัย และสถานการณ์ความเสี่ยงภัยให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เพื่อแจ้งเตือนไปยังประชาชน

3.3. การดำรงการติดต่อสื่อสารและการกำหนดช่องทางการส่งต่อข้อความ ตลอดจนการกำหนดผู้มีอำนาจอนุมัติให้ส่งต่อข้อความหรือข้อมูลครอบคลุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ จนถึงผู้มีอำนาจอนุมัติการส่งข้อความแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast เพื่อให้การสื่อสารเป็นไปอย่างถูกต้อง และรวดเร็ว

4. หน่วยงานและผู้รับผิดชอบ

ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานฉบับนี้ ประกอบด้วยหน่วยงานที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้ ทั้งนี้หน้าที่และความรับผิดชอบในรายละเอียด แสดงในภาคผนวก ข และช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน แสดงในภาคผนวก ง

4.1. เมื่อเกิดหรือมีแนวโน้มว่าจะเกิดภัยจากการสู้รบ กองกำลังป้องกันชายแดน ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ และศูนย์บัญชาการทางทหาร กองบัญชาการกองทัพอากาศ ตามแต่ระดับความรุนแรงของสถานการณ์ หรือกรมการปกครอง หน่วยงานดังกล่าวต้องดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินสถานการณ์ รวบรวมข่าวสารและข้อมูลข่าวกรอง วางแผนเตรียมการต่างๆ เพื่อให้มีความพร้อมรองรับสถานการณ์ตลอดเวลา รวมทั้งรายงานสถานการณ์และความคืบหน้าอย่างต่อเนื่องไปยังหน่วยเหนือที่รับผิดชอบ

4.2. กรมการปกครอง/จังหวัด/กรุงเทพมหานคร/อำเภอ/สำนักงานเขต จัดให้มีการเฝ้าระวังสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภัยความมั่นคงในพื้นที่รับผิดชอบ เมื่อเห็นว่าเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้น ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด/กรุงเทพมหานคร/อำเภอ/สำนักงานเขต (กอปภ.จ./กอปภ.กท./กอปภ.อ./กอปภ.สนข.) จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ตามแต่กรณี เพื่อบัญชาการสถานการณ์สาธารณภัยในพื้นที่ พร้อมทั้งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางอำนวยการและประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร และระหว่างหน่วยงานฝ่ายพลเรือนกับประชาชน เมื่อศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ หรือกรมการปกครองประเมินแล้วพบว่ามีความเสี่ยงจะเกิดสาธารณภัยถึงเกณฑ์ที่จะส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด/ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร/อธิบดีกรมการปกครอง หรือผู้ได้รับมอบหมาย แจ้งข้อมูลไปยังศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast

หรือเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัย แล้วส่งข้อความให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ แจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ต่อไป

4.3. อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อปภ.) ในฐานะผู้อำนวยการกลางตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติส่งการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast โดยอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จะมอบหมายหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่ระดับใดมีอำนาจส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ในรหัสเหตุการณ์ (Event Code) หรือประเภทเหตุการณ์ (Type of Event) ไດ ระดับพื้นที่ใดก็ได้

4.4. ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ มีหน้าที่จัดทำและเผยแพร่ข้อความ Cell Broadcast พร้อมทั้งประสานสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อให้การเผยแพร่ข้อความเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายทั้งหมด

4.5. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีหน้าที่กำกับดูแล และประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐกับผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

4.6. ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มีหน้าที่กระจายข้อความแจ้งเตือนภัยจากระบบ Cell Broadcast ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย ตามคำขอของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ตามพื้นที่ และระยะเวลาที่กำหนด และให้ความร่วมมือในการจัดทำรายงานผลการส่งข้อความแจ้งเตือนภัยจากระบบ Cell Broadcast ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชน

5. กระบวนการปฏิบัติ

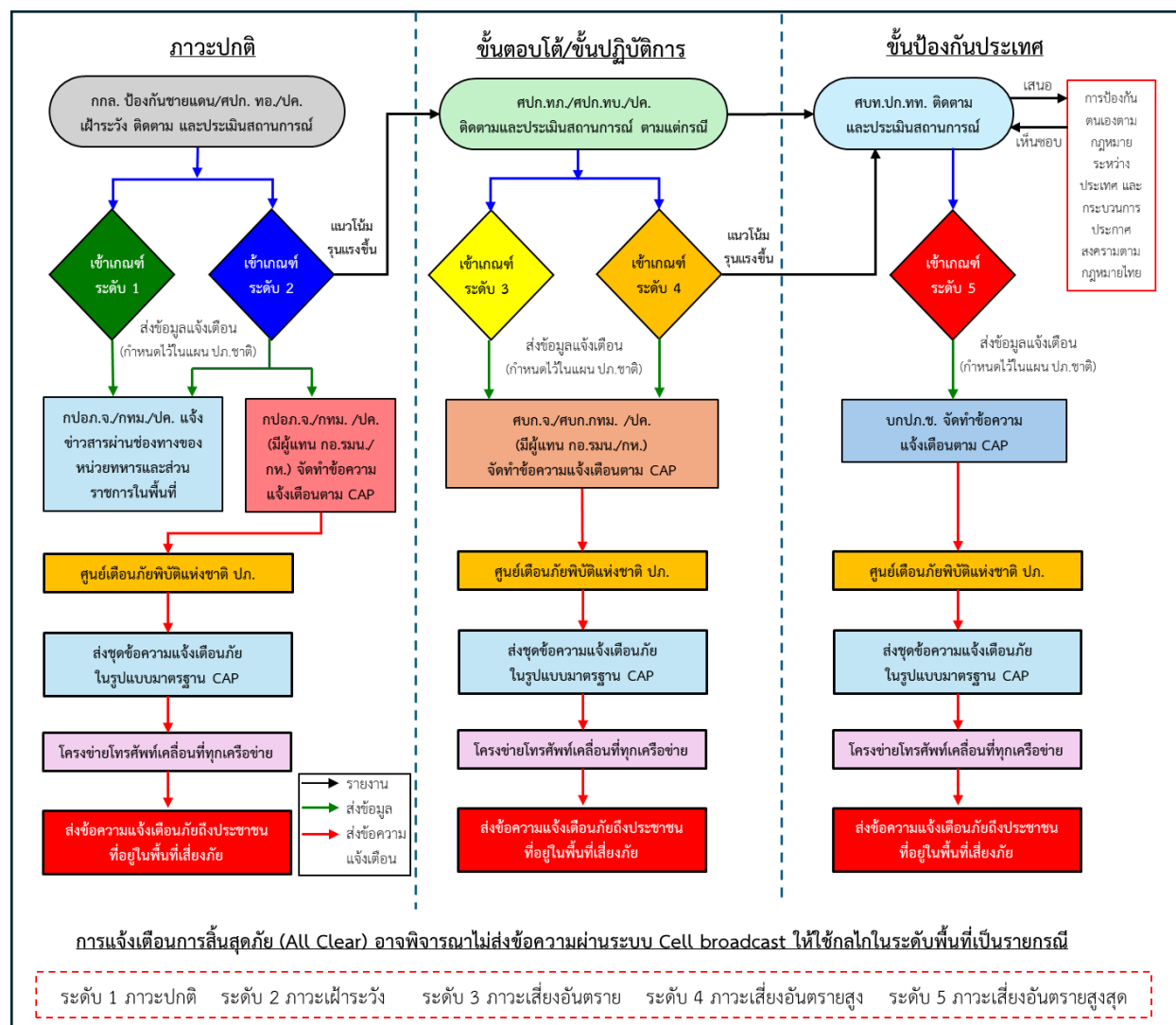
ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
1	การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ (Monitoring)	- กกล.ป้องกันชายแดน ศปก.ทก., ศปก.ทบ., ศปก.ทอ., ศปก.ทร. และ ศบท.บก.ทท. ตามระดับความรุนแรงของสถานการณ์ โดยนำขึ้นการปฏิบัติในการป้องกันประเทศเป็นกรอบแนวทาง ในการดำเนินการ - กรมการปกครอง (ปค.)	- ติดตามสถานการณ์ รวบรวมข่าวสาร ข้อมูลข่าวกรอง ประเมินสถานการณ์ภัยจากการสู้รบที่อาจเกิดขึ้น และวางแผนเตรียมการต่างๆ เพื่อให้มีความพร้อมรองรับสถานการณ์ตลอดเวลา
2	การประเมินสถานการณ์ (Analyzing and Evaluating)	- กกล.ป้องกันชายแดน - ศปก.ทก., ศปก.ทบ., ศปก.ทอ. และ ศบท.บก.ทท. ตามระดับความรุนแรงของสถานการณ์ฯ หรือ ปค. โดย	- เมื่อได้รับรายงานจากหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านความมั่นคง ร่วมกันประเมินสถานการณ์ - กรมการปกครอง (ปค.)/ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด/อำเภอ (ศบก.จ./อ.)/ศูนย์

ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
		พิจารณาตามบริบทของแต่ละพื้นที่ร่วมกับ ศบก.อ./สนช. และ ศบก.จ./กทม.	บัญชาการเหตุการณ์ กรุงเทพมหานคร/สำนักงานเขต (ศบก.กทม./ศบก.สนช.) ประเมินสถานการณ์ร่วมกับหน่วยงานฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร และระหว่างหน่วยงานฝ่ายพลเรือนกับประชาชน
3	การตัดสินใจและสั่งการแจ้งเตือนภัย (Alert Decision-Making)	- อธิบดีกรมการปกครอง/ผู้ว่าราชการจังหวัด/ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย	หากประเมินแล้วสถานการณ์อยู่ใน - ระดับ 1 (สีเขียว) ให้แจ้งข่าวสารผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ของหน่วยทหารและส่วนราชการในพื้นที่ รวมถึงกลไกกรมการปกครอง เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) - ระดับ 2 (สีน้ำเงิน) ให้แจ้งข่าวสารผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ของหน่วยทหารและส่วนราชการในพื้นที่ รวมถึงกลไกกรมการปกครอง และให้ กกล. ป้องกันชายแดน ส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ ศบก.จ. ในการจัดทำข้อความแจ้งเตือนตาม CAP เพื่อส่งให้ ศภช. ดำเนินการส่งให้ กสทช. และผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อไป อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาแล้วมีสิ่งบ่งชี้เหตุและแนวโน้มสถานการณ์จะรุนแรงขึ้น ให้ กกล. ป้องกันชายแดน แจ้ง ศปก.ทก./ศปก.ทบ. ตามแต่กรณี เพื่อประเมินยกระดับต่อไป หรือ ปค. จะจัดทำข้อความแจ้งเตือนตามมาตรฐาน CAP ส่งให้ ศภช. โดยตรงก็ได้ - ระดับ 3 (สีเหลือง) หรือระดับ 4 (สีแดง) ศปก.ทก. หรือ ศปก.ทบ. ตามแต่กรณีในการมอบอำนาจในการเป็น ผบ.ยุทธบริเวณ เมื่อประเมินสถานการณ์แล้วเห็นควรแจ้งเตือน ให้ส่งข้อมูลแจ้งเตือนที่เกี่ยวข้องให้ ศบก.จ. จัดทำข้อความแจ้งเตือนตามมาตรฐาน CAP เพื่อส่งให้ ศภช. ดำเนินการต่อไป หรือ ปค. จะจัดทำข้อความแจ้งเตือนตามมาตรฐาน CAP ส่งให้ ศภช. โดยตรงก็ได้

ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
			- กรณีที่สถานการณ์มีแนวโน้มยกระดับจากระดับ 4 เป็นระดับระดับ 5 (สีแดง) ศบท.บก.ทท. จะทำหน้าที่ประสานสถานการณ์ โดยเสนอคณะรัฐมนตรี (ครม.)/รัฐสภา พิจารณาตามหลักการป้องกันตนเองตามกฎหมายระหว่างประเทศและกระบวนการประกาศสงครามภายใต้บริบทของกฎหมายไทย - ในกรณีนี้ ศบท.บก.ทท. จะส่งข้อมูลแจ้งเตือนให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช) จัดทำข้อความแจ้งเตือนตามมาตรฐาน CAP เพื่อให้ ศภช. ดำเนินการต่อไป
4	การส่งสัญญาณแจ้งเตือน (Alert Activation)	- ผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ผอ.ศภช.) - อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อปภ.) หรือผู้ได้รับมอบหมาย	- ผอ.ศภช. ตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องของข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP - อปภ. หรือผู้ได้รับมอบหมาย พิจารณาและอนุมัติ (กรณีผู้ได้รับมอบหมายอนุมัติให้รายงาน อปภ. ทราบ ทันที - ส่งข้อความแจ้งเตือนภัยผ่าน Cell Broadcast
		ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ทุกเครือข่าย	- ส่งข้อความแจ้งเตือนภัยถึงประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยผ่าน Cell Broadcast ตามเงื่อนไขที่กำหนด
5	การสิ้นสุดภัย (All Clear Message)	- อธิบดีกรมการปกครอง/ผู้ว่าราชการจังหวัด/ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการแทน - ผอ.ศภช. - อปภ.หรือผู้ได้รับมอบหมาย	หากสถานการณ์คลี่คลายหรือการประกาศยุติสถานการณ์ภัย ให้ใช้กลไกการแจ้งเตือนในระดับพื้นที่ เป็นรายกรณี เพื่อประชาสัมพันธ์ ให้มีการอพยพกลับที่พักอาศัย หรือ ปค. จะสร้างข้อความแจ้งเตือนตามมาตรฐาน CAP ให้ ศภช. ส่ง Cell Broadcast เพื่อแจ้งเตือนประชาชนก็ได้

หมายเหตุ การทำงานในลำดับที่ 1-4 จะมีการทำงานวนซ้ำอยู่อย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งสถานการณ์คลี่คลาย

แผนผังกระบวนการปฏิบัติ

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการแจ้งเตือนภัยจากการสู้รบ ผ่านระบบ Cell Broadcast

6. แนวคิดในการปฏิบัติการทางทหารในการป้องกันประเทศ การรักษาความไม่สงบตามแนวชายแดนและในภาวะสงคราม

การแบ่งชั้นการปฏิบัติเป็นการแบ่งตามระดับของความรุนแรงและภัยคุกคามที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ แบ่งออกเป็น 3 ชั้น

6.1. ขั้นปกติ ใช้กองกำลังป้องกันชายแดนต่าง ๆ รับผิดชอบ เช่น ภาคตะวันออกที่ติดกับกัมพูชา มีกองกำลังบูรพา กองกำลังสุรนารี และกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ซึ่งเป็นกองกำลังของกองทัพเรืออยู่ ซึ่งในภาวะปกติจะมีแผนเผชิญเหตุต่าง ๆ เป็นขั้นป้องกันชายแดน แต่ถ้ามีปัญหาด้านความมั่นคง ก็จะเข้าสู่ขั้นเตรียมการซึ่งใช้กำลังของกองทัพภาคเป็นหลัก

6.2. ขั้นตอนโต้ตอบหรือขั้นปฏิบัติการ ซึ่งใช้ในกรณีมีภัยคุกคามอย่างชัดเจนและต้องใช้กำลังขนาดใหญ่เข้าแก้ไขสถานการณ์ ซึ่งมีทางเลือกในการใช้กำลังแตกต่างกันไปตามภัยคุกคามและสถานการณ์

6.3. ขั้นป้องกันประเทศ ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อการใช้กำลังในขั้นตอนโต้ตอบโต้ไม่สามารแก้ไขสถานการณ์ได้ โดยจะเป็นการระดมสรรพกำลังทั้งหมดในการป้องกันประเทศ ซึ่งก็คือการประกาศสงคราม

7. ระดับความรุนแรงของสถานการณ์เพื่อการแจ้งเตือนภัยจากการสู้รบผ่านระบบ Cell Broadcast

(ที่มา : ดัดแปลงจากขั้นการปฏิบัติในแผนป้องกันประเทศกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ)

7.1. ระดับ 1 สถานการณ์อยู่ในภาวะปกติ (สีเขียว)

หมายถึง มีการวางกำลังตามแนวชายแดน โดยกำลังประจำถิ่น กำลังกึ่งทหาร กำลังทหารพราน และกำลังตำรวจตระเวนชายแดน กำลังทหาร ตามแผนปฏิบัติของกองกำลัง ป้องกันชายแดนตามปกติ ไม่มีการเพิ่มเติมกำลังทหารตามแนวชายแดนของฝ่ายตรงข้ามและฝ่ายเรา

7.2. ระดับ 2 สถานการณ์อยู่ในภาวะเฝ้าระวัง (สีน้ำเงิน)

หมายถึง ตรวจการณ์พบเห็นว่าการเพิ่มเติมกำลังทหาร ของฝ่ายตรงข้ามและฝ่ายเรา รวมทั้งมีสิ่งบอเหตุ ข่าวดสารและข่าวกรองว่าสถานการณ์มีแนวโน้มที่อาจเกิด การปะทะของกองกำลังป้องกันชายแดนกับกำลังของฝ่ายตรงข้าม

7.3. ระดับ 3 ภาวะเสี่ยงอันตราย (สีเหลือง)

หมายถึง มีการรบปะทะของกองกำลังป้องกันชายแดนกับกำลังของ ฝ่ายตรงข้ามในพื้นที่จำกัด ประชาชนและบ้านเรือนในพื้นที่ชายแดนมีความเสี่ยงอันตรายจากการปะทะ และ/หรือแนวโน้มสถานการณ์อาจมีความรุนแรงมากขึ้น

7.4. ระดับ 4 ภาวะเสี่ยงอันตรายสูง (สีส้ม)

หมายถึง มีการรบปะทะด้วยการใช้อาวุธของหน่วยในพื้นที่ร่วมกับ อาวุธยิงสนับสนุนทั้งจากกำลังทางบก กำลังทางเรือ การสนับสนุนทางอากาศโดยใกล้ชิด (Close Air Support: CAS) และมีการใช้กำลังตามแผนเผชิญเหตุเข้าแก้ไขสถานการณ์ เพื่อป้องกันตนเองของฝ่ายเราตามกฎหมายระหว่างประเทศ ประชาชนและบ้านเรือนที่อยู่ในระยะยิงของอาวุธยิงสนับสนุนของฝ่ายตรงข้ามมีความเสี่ยงอันตราย และ/หรือแนวโน้มสถานการณ์อาจมีความรุนแรงมากขึ้น

7.5. ระดับ 5 ภาวะเสี่ยงอันตรายสูงสุด (สีแดง)

หมายถึง แนวโน้มสถานการณ์อาจมีความรุนแรงมากขึ้น และมีการรุกรานของฝ่ายตรงข้ามการใช้กำลังตามเผชิญเหตุไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ได้ ต้องมีการระดมสรรพกำลังทั้งหมดในการป้องกันประเทศ

8. แนวทางการดำเนินการและการตอบสนองตามระดับความรุนแรงของสถานการณ์และระดับการแจ้งเตือนภัย

เพื่อให้การแจ้งเตือนภัยจากการสู้รบผ่านระบบ Cell Broadcast มีความเหมาะสมกับระดับสถานการณ์ จึงกำหนดแนวทางการดำเนินการและการตอบสนองของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งคำแนะนำในการปฏิบัติตนของประชาชน ตามระดับความรุนแรงของสถานการณ์และระดับการแจ้งเตือน ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ระดับความรุนแรงของสถานการณ์	ระดับการแจ้งเตือน
ระดับ 1 สถานการณ์อยู่ในภาวะปกติ (สีเขียว) ให้ติดตามข้อมูลข่าวสารอยู่เป็นประจำ	การแจ้งเตือนเพื่อให้ข้อมูล (Information Alert)
ระดับ 2 สถานการณ์อยู่ในภาวะเฝ้าระวัง (สีน้ำเงิน) ให้ติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างใกล้ชิด	การแจ้งเตือนเพื่อให้ข้อมูล (Information Alert) การแจ้งเตือนภัยขั้นรุนแรง (Extreme Alert)
ระดับ 3 ภาวะเสี่ยงอันตราย (สีเหลือง) ให้จัดเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ และปฏิบัติตามคำแนะนำ	การแจ้งเตือนภัยขั้นรุนแรง (Extreme Alert)
ระดับ 4 ภาวะเสี่ยงอันตรายสูง (สีส้ม) ให้อพยพไปยังพื้นที่ปลอดภัยและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด	การแจ้งเตือนภัยขั้นรุนแรง (Extreme Alert)
ระดับ 5 ภาวะเสี่ยงอันตรายสูงสุด (สีแดง) ให้อาศัยอยู่แต่ในที่ปลอดภัยหรืออพยพไปยังสถานที่ปลอดภัยและปฏิบัติตามข้อสั่งการของเจ้าหน้าที่	การแจ้งเตือนภัยระดับชาติ (National Alert)

(ที่มาคำแนะนำการปฏิบัติฯ : แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 - 2570)

หมายเหตุ ระดับการแจ้งเตือนสิ้นสุดภัย (All Clear) ให้ถือเป็นภาวะไม่เร่งด่วน อาจพิจารณาไม่ส่งข้อความผ่านระบบ Cell Broadcast ได้ การดำเนินการให้เป็นไปตามการประเมินสถานการณ์และภัยคุกคามของแต่ละพื้นที่ โดยมอบหมายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ใช้กลไกการประชาสัมพันธ์ระดับพื้นที่เพื่อสื่อสารให้ประชาชนทราบการสิ้นสุดภัยและแนวทางการกลับสู่ที่พำนักอย่างปลอดภัย

9. เงื่อนไขและเกณฑ์การตัดสินใจแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

การตัดสินใจแจ้งเตือนภัยจากการรับรู้ผ่านระบบ Cell Broadcast ให้พิจารณาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หรือมีแนวโน้มและคาดว่าจะเกิดหรือเกิดภัยจากการรับรู้ที่ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความปลอดภัยของประชาชน ทั้งนี้ให้ยึดถือหลักเกณฑ์การพิจารณาตามข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

9.1. สถานการณ์เข้าข่ายสภาวะฉุกเฉิน กรณีที่ไม่ดำเนินการแจ้งเตือน อาจส่งผลให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิต ร่างกาย ความปลอดภัย และทรัพย์สินของประชาชนในวงกว้าง

9.2. สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย มีแนวโน้มว่าสถานการณ์จะทวีความรุนแรง หากไม่ดำเนินการแจ้งเตือนโดยเร่งด่วน อาจทำให้ประชาชนไม่สามารถเตรียมความพร้อมหรือป้องกันตนเองได้อย่างเหมาะสม

9.3. สถานการณ์มีความคาดหมายว่าจะเกิดความเสียหายร้ายแรง เมื่อพิจารณาจากข้อมูลข่าวกรอง สถานการณ์ปัจจุบัน หรือแนวโน้มของภัยที่เกิดขึ้น พบว่ามีความเป็นไปได้สูงที่จะก่อให้เกิดความสูญเสีย หรือผลกระทบต่อความมั่นคง ความปลอดภัย และการดำรงชีวิตของประชาชน

9.4. ในกรณีที่มีการแจ้งเตือนผ่านช่องทางสื่อสารอื่นมีข้อจำกัด ไม่ครอบคลุม ไม่ทันต่อเวลา หรือไม่สามารถสื่อสารไปยังประชาชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับระบบ Cell Broadcast ให้ถือว่าจำเป็นต้องใช้ระบบ Cell Broadcast เป็นเครื่องมือหลักในการเผยแพร่ข้อความแจ้งเตือน

10. ข้อยกเว้นการไม่ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

อย่างไรก็ตาม ผู้มีอำนาจสร้างข้อความแจ้งเตือนภัยหรืออนุมัติให้แจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast อาจตัดสินใจไม่แจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ได้หากพิจารณาแล้วเห็นว่ามีการณีอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน ดังต่อไปนี้

- 10.1. ได้มีการแจ้งเตือนภัยโดยช่องทางและวิธีการอื่นที่มีประสิทธิภาพหรือประชาชนได้รับรู้แล้ว
- 10.2. การแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast จะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดีหรือจะก่อให้เกิดความวุ่นวายหรือความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม
- 10.3. มีเหตุสำคัญอย่างอื่นที่พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

11. มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัย

มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัย หรือ Common Alerting Protocol (CAP) สำหรับการแจ้งเตือนภัยจากการสู้รบ การใช้ข้อความการแจ้งเตือนแต่ละสถานการณ์ และรายละเอียดอื่น ๆ ให้เป็นไปตามภาคผนวก ค

12. การปรับปรุงแก้ไขและทบทวนมาตรฐานการปฏิบัติงานการส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

มาตรฐานการปฏิบัติงานฯ ภัยจากการสู้รบ อาจมีการปรับปรุงแก้ไขหรือทบทวนให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ และการใช้งานได้เสมอ โดยกระทรวงกลาโหมจะร่วมกับศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำการแก้ไขตามความเหมาะสม และควรมีการทดสอบระบบและทบทวนการปฏิบัติอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

ภาคผนวก ก

ค่านิยมที่เกี่ยวข้อง

คำนิยามที่เกี่ยวข้อง

“ภัยจากการสู้รบ” หมายถึง ภัยหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการใช้กำลังทางทหารหรือความขัดแย้ง ด้วยอาวุธ ระหว่างรัฐกับรัฐ หรือระหว่างกลุ่มภายในประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ ชีวิต ทรัพย์สิน ความมั่นคงของประชาชน และความมั่นคงของรัฐ ส่งผลกระทบรุนแรงต่อชีวิต ทรัพย์สิน สภาพจิตใจ เศรษฐกิจ และโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ภัยพิบัติประเภทนี้จัดอยู่ในกลุ่มภัยที่เกิดจากมนุษย์

“ภัยทางอากาศ” หมายถึง ภัยอันเกิดจากการโจมตีทางอากาศ

“ภัยจากการรุกรานจากภายนอกประเทศ” หมายถึง การเกิดสงครามต่างชาติ โดยประกาศหรือไม่ประกาศก็ตาม

“ภัยด้านความมั่นคง” หมายถึง ภัยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ เช่น ภัยจากการก่อวินาศกรรม ภัยจากการก่อการร้าย ภัยทางอากาศ การก่อการจลาจล ภัยจากการสู้รบ และภัยจากการสงคราม เป็นต้น ตามกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันประเทศ และ กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ภาคผนวก ข

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภัยจากการสู้รบ

1. บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติ กฎอัยการศึก พระพุทธศักราช 2457

พระราชบัญญัติ กฎอัยการศึก พระพุทธศักราช 2457 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติจากกองกำลังนอกประเทศดังต่อไปนี้

“มาตรา 2 เมื่อเวลามีเหตุอันจำเป็นเพื่อรักษาความเรียบร้อยปราศจากภัย ซึ่งจะมีมาจากภายนอกหรือภายในราชอาณาจักรแล้ว จะได้มีประกาศพระบรมราชโองการให้ใช้กฎอัยการศึกทุกมาตราหรือแต่บางมาตรา หรือข้อความส่วนใดส่วนหนึ่งของมาตรา ตลอดจนการกำหนดเงื่อนไขแห่งการใช้บทบัญญัตินั้นบังคับในส่วนหนึ่งส่วนใดของราชอาณาจักรหรือตลอดทั่วราชอาณาจักร และถ้าได้ประกาศใช้เมื่อใด หรือ ณ ที่ใดแล้ว บรรดาข้อความในพระราชบัญญัติหรือบทกฎหมายใด ๆ ซึ่งขัดกับความของกฎอัยการศึกที่ใช้บังคับต้องระงับ และใช้บทบัญญัติของกฎอัยการศึกที่ใช้บังคับนั้นแทน”¹

“มาตรา 4 เมื่อมีสงครามหรือจลาจลขึ้น ณ แห่งใด ให้ผู้บังคับบัญชาทหาร ณ ที่นั้น ซึ่งมีกำลังอยู่ใต้บังคับไม่น้อยกว่าหนึ่งกองพัน หรือเป็นผู้บังคับบัญชาในป้อมหรือที่มั่นอย่างใด ๆ ของทหารมีอำนาจประกาศใช้กฎอัยการศึก เฉพาะในเขตอำนาจหน้าที่ของกองทหารนั้นได้ แต่จะต้องรีบรายงานให้รัฐบาลทราบโดยเร็วที่สุด”²

“มาตรา 6 ในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึก ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจเหนือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับการยุท การระงับปราบปราม หรือการรักษาความสงบเรียบร้อย และเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนต้องปฏิบัติตามความต้องการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร”³

¹ มาตรา 2 ของพระราชบัญญัติ กฎอัยการศึก พระพุทธศักราช 2457.

² มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติ กฎอัยการศึก พระพุทธศักราช 2457.

³ มาตรา 6 ของพระราชบัญญัติ กฎอัยการศึก พระพุทธศักราช 2457.

2. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 สภาความมั่นคงแห่งชาติ

อำนาจหน้าที่ในการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยพิบัติของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติปรากฏอยู่ในข้อ 2 (5) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2563 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติมีภารกิจเกี่ยวกับกิจการความมั่นคง ของประเทศ การเสนอแนะการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบาย และยุทธศาสตร์หรือ แผนด้านความมั่นคงเฉพาะเรื่อง แผนงานหรือแนวทางปฏิบัติด้านความมั่นคงของชาติและแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติเสนอต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ การติดตาม ประเมิน และวิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมในเชิงยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง การแจ้งเตือนภัยคุกคาม รวมทั้งอำนวยความสะดวก และประสานงานให้เป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการประเมินผล ตลอดจนการพัฒนาและการจัดทำฐานข้อมูลและองค์ความรู้ด้านความมั่นคงที่มีคุณภาพ เพื่อปกป้อง และรักษาผลประโยชน์ของชาติ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้...

(5) ติดตาม ประเมิน วิเคราะห์ และแจ้งเตือนสถานการณ์ด้านความมั่นคง การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงในเชิงยุทธศาสตร์ พิสูจน์ทราบ และคาดการณ์ภัยคุกคามและการประเมินกำลังอำนาจของชาติ...”⁴

จากบทบัญญัติข้างต้น สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติย่อมมีอำนาจในการแจ้งเตือนภัยพิบัติผ่านระบบ Cell Broadcast แต่ก็จำกัดเฉพาะภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงซึ่งอยู่ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเท่านั้น

2.2 สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

อำนาจหน้าที่ของสำนักนโยบายและแผนกลาโหมปรากฏอยู่ในมาตรา 9 ของพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ สำนักงานรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552

“มาตรา 9 สำนักนโยบายและแผนกลาโหม มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย อำนาจการประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันประเทศ นโยบายและยุทธศาสตร์ด้าน

⁴ ข้อ 2 (5) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2563.

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงกลาโหม ทั้งระบบการควบคุมบังคับบัญชาและระบบการบริหารราชการทั่วไป นโยบายและแผนด้านการทหาร การข่าว การส่งกำลังบำรุง การระดมสรรพกำลัง การต่างประเทศ การพัฒนาประเทศและการช่วยเหลือประชาชน และมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์ที่กระทรวงกลาโหมกำหนด การจัดทำและปรับปรุงแก้ไขอัตราของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม การฝึก การศึกษาอบรมในต่างประเทศ การวิเทศสัมพันธ์ กิจกรรมของสภากลาโหม การรักษาความปลอดภัย และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ”⁵

2.3 กรมกิจการพลเรือนทหารบก

อำนาจหน้าที่ของกรมกิจการพลเรือนทหารบกปรากฏอยู่ในมาตรา 9 ของพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพบก กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 9 กรมกิจการพลเรือนทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับงานกิจการพลเรือน และงานที่ได้รับมอบหมายที่ดำเนินการสนับสนุน การปฏิบัติการทางทหารและการปกครอง การฝึกและศึกษาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการพลเรือนของกองทัพบก ตลอดจนแนะนำ และกำกับดูแลเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจการพลเรือนของหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพบก มีเจ้ากรมกิจการพลเรือนทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ”

2.4 กรมกิจการพลเรือนทหารเรือ

อำนาจหน้าที่ของกรมกิจการพลเรือนทหารเรือปรากฏอยู่ในมาตรา 11 ของพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพเรือ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 11 กรมกิจการพลเรือนทหารเรือ มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการพลเรือน งานดำเนินการทางสงครามการเมืองในหน่วยทหาร การปฏิบัติการจิตวิทยา การช่วยเหลือประชาชน การประชาสัมพันธ์ การพัฒนาประเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกองทัพเรือ และ

⁵ มาตรา 9 ของพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ สำนักงานรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552.

สนับสนุนงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลอดจน ให้การฝึกและศึกษาวิชาการกิจการพลเรือน และวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมกิจการ พลเรือนทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ”⁶

2.5 กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

อำนาจหน้าที่ของกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ปรากฏอยู่ในมาตรา 10 ของพระราชกฤษฎีกาแบ่ง ส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพอากาศ กองทัพไทยกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552 ซึ่งมี รายละเอียดดังนี้

“มาตรา 10 กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ มีหน้าที่พิจารณา เสนอนโยบาย วางแผน อำนาจการ ประสานงาน ควบคุม กำกับ การ พัฒนา และดำเนินการด้านกิจการพลเรือน การประชาสัมพันธ์ การสนับสนุน การพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากภัยพิบัติ การช่วยเหลือประชาชน และโครงการอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการ ด้านกิจการพลเรือนและการประชาสัมพันธ์ มีเจ้ากรมกิจการพลเรือนทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบ”⁷

2.6 กรมกิจการพลเรือนทหาร (กองบัญชาการกองทัพไทย)

กรมกิจการพลเรือนทหารปรากฏอยู่ในมาตรา 9 ของพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนด หน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552

“มาตรา 9 กรมกิจการพลเรือนทหาร มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบายวางแผน อำนาจการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการด้านกิจการพลเรือนของกองทัพไทย รวมทั้งดำเนินงานใน หน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติมีเจ้ากรมกิจการพลเรือนเป็น ผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ”⁸

⁶ มาตรา 11 ของพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพเรือ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552.

⁷ มาตรา 10 ของพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพอากาศ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552.

⁸ มาตรา 9 ของพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552.

2.7 ศูนย์บัญชาการทางทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย

อำนาจหน้าที่ของศูนย์บัญชาการทางทหาร และกองบัญชาการกองทัพไทยปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 สำหรับกองบัญชาการกองทัพไทยมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 18 และ 31 ของพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ซึ่งมีการละเอียดดังนี้

“มาตรา 18 กองบัญชาการกองทัพไทยมีหน้าที่ควบคุม อำนาจการ สั่งการและกำกับดูแลการดำเนินงานของส่วนราชการในกองทัพไทยในการเตรียมกำลัง การป้องกันราชอาณาจักร และการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ”⁹

“มาตรา 31 ให้กองบัญชาการกองทัพไทยรับผิดชอบการวางแผน พัฒนาและดำเนินการเกี่ยวกับระบบควบคุมบังคับบัญชากองทัพไทย ให้สามารถติดต่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระดับรัฐบาล ระดับกระทรวง และหน่วยงานในกระทรวงกลาโหม ตลอดจนการแบ่งมอบความรับผิดชอบในการดำเนินการให้กับกองทัพและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง”¹⁰

ในส่วนของศูนย์บัญชาการทางทหารอยู่ภายใต้กองบัญชาการกองทัพไทย ศูนย์บัญชาการทางทหารมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 39 ของพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ซึ่งมีการละเอียดดังนี้

“มาตรา 39 ให้กองทัพไทยจัดตั้งศูนย์บัญชาการทางทหารในแต่ละระดับขึ้นตั้งแต่ยามปกติเพื่อใช้ในการติดตามสถานการณ์ และเป็นศูนย์ควบคุม อำนาจการ และสั่งการการปฏิบัติ

ให้ศูนย์บัญชาการทางทหารในกองบัญชาการกองทัพไทย มีหน้าที่ควบคุม อำนาจการและสั่งการ ศูนย์บัญชาการทางทหารในแต่ละระดับตามวาระหนึ่งหรือกองกำลังเฉพาะกิจร่วมที่จัดตั้งขึ้นตามแผนป้องกันประเทศ แล้วแต่กรณี”¹¹

⁹ มาตรา 18 ของพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551.

¹⁰ มาตรา 31 ของพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551.

¹¹ มาตรา 39 ของพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551.

2.8 กรมการปกครอง

อำนาจหน้าที่ของกรมการปกครองปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2559 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมการปกครอง มีภารกิจเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ การอำนวยความสะดวก การปกครองท้องที่ การอาสารักษาดินแดน และการทะเบียนเพื่อให้ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัย ได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว และให้เกิดความสงบสุขในสังคมอย่างยั่งยืน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอแนะนโยบายและจัดทำแผน มาตรการ ติดตาม และประเมินผลด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน

(2) ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย การสืบสวนสอบสวนคดีอาญาในหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครอง และการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

(3) ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายใน งานการข่าว งานกิจการชายแดน งานควบคุมดูแลชาวเขาและชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพและผู้หลบหนีเข้าเมือง งานสัญชาติ และงานกิจการมวลชน

(4) สนับสนุนและส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและการเลือกตั้งทุกระดับ

(5) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน

(6) ดำเนินการพัฒนาและบริหารการปกครองท้องที่ในระดับอำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบลและหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

(7) ดำเนินการและพัฒนาระบบงานทะเบียนราษฎร งานบัตรประจำตัวประชาชนและงานทะเบียนอื่น รวมทั้งการบริหารจัดการฐานข้อมูลกลางเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

(8) ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน

(9) ดำเนินการสื่อสารเพื่อการบริหารงาน การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน

(10) อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของนายอำเภอ

(11) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรี หรือ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย”¹²

เมื่อพิจารณาตามข้อ 2 (5) แล้ว จำเป็นต้องพิจารณาอำนาจหน้าที่เพิ่มเติมตามมาตรา 16 ของ พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497 ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา 16 กองอาสารักษาดินแดนมีหน้าที่

- (1) บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและการกระทำของข้าศึก
- (2) ทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบภายในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
- (3) รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม
- (4) ป้องกันจารกรรม สดับรับฟัง และรายงานข่าว
- (5) ทำการช่วยให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ทหารต้องการ และตัดทอนกำลังข้าศึก
- (6) เป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งที่พร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อจำเป็น”¹³

เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ตามข้อ 16 (1) ย่อมแสดงให้เห็นถึงอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบรรเทาภัย
พิบัติ

¹² ข้อ 2 ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2559

¹³ มาตรา 16 ของพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497

ภาคผนวก ค

มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัย

Common Alerting Protocol (CAP)

ภัยจากการสู้รบ

(Armed Conflict)

มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัย

Common Alerting Protocol (CAP)

ภัยจากการสู้รบ (Armed Conflict)

มาตรฐาน CAP เป็นมาตรฐานสากลที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการแจ้งเตือนภัยผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย มาตรฐานนี้ช่วยให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลการเตือนภัยได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ในกรณีของภัยจากการสู้รบ มาตรฐาน CAP มีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากภัยจากการสู้รบมีหลายรูปแบบที่ต้องการการสื่อสารที่แตกต่างกัน เพื่อช่วยให้สามารถกระจายข้อมูลเตือนภัยไปยังประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างทั่วถึงและทันทั่วถึง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการลดผลกระทบและความสูญเสียจากภัยดังกล่าว

1. การแจ้งเตือนภัยจากการสู้รบด้วยมาตรฐาน CAP

มาตรฐาน CAP ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการแจ้งเตือนภัยจากการสู้รบอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งระดับการแจ้งเตือนออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) การแจ้งเตือนภัยระดับชาติ (National Alert)

- ระดับความรุนแรงของภัย: ระดับ 5
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Immediate” หรือ “Expected” หรือ “Future”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Likely” หรือ “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): “Security”
- คำแนะนำ: ให้อาศัยอยู่ในสถานที่ หรือต้องอพยพไปยังสถานที่ปลอดภัย และปฏิบัติตามข้อสั่งการ
- ข้อมูลประกอบ: ระบุพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ/ถูกโจมตี เส้นทางอพยพ ช่องทางสื่อสารหลัก

2) การแจ้งเตือนภัยขั้นรุนแรง (Extreme Alert)

- ระดับความรุนแรงของภัย: ระดับ 4 หรือ 3
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Immediate” หรือ “Expected” หรือ “Future”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Likely” หรือ “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): “Security”
- คำแนะนำ: ให้อาศัยอยู่ในสถานที่ หรือต้องอพยพไปยังสถานที่ปลอดภัย และปฏิบัติตามข้อสั่งการ หรือปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด
- มีการให้ข้อมูลเบื้องต้นและคำแนะนำการปฏิบัติตัวเพื่อความปลอดภัย

- ระบุพื้นที่เสี่ยงที่ได้รับผลกระทบรุนแรง เส้นทางหลบภัย ศูนย์อพยพใกล้เคียง

3) การแจ้งเตือนเพื่อให้ข้อมูล (Informational Alert)

- ระดับความรุนแรงของภัย: ระดับ 2 หรือ 1
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Expected” หรือ “Future”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Likely” หรือ “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): “Security”
- คำแนะนำ: เฝ้าระวังสถานการณ์ เตรียมพร้อมอพยพหากจำเป็น ติดตามข่าวสารจากช่องทางทางการ (วิทยุ โทรศัพท์ เว็บไซต์ รัฐบาล)
- ให้ข้อมูลการเคลื่อนไหวของกำลังรบ การปิดด่าน การเตรียมมาตรการของรัฐ

ตัวอย่างข้อความแจ้งเตือนภัย ประเภท Informational Alert - ระดับ 3

ส่วนต้น (Alert)

- o identifier: urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.2025.04.15-001
- o sender: RTARF
- o sent: 2025-09-11T15:00:00+07:00
- o status: Actual
- o msgType: Alert
- o source: RTARF
- o scope: Public

ส่วนข้อมูล (Info) ภาษาไทย

- o language: th-TH
- o category: Security
- o event: ACI
- o responseType: Prepare
- o urgency: Expected
- o severity: Moderate
- o certainty: Likely
- o senderName: RTARF
- o headline: สถานการณ์ชายแดนไทย-กัมพูชา: แจ้งเพื่อทราบ

- o description: มีการเคลื่อนไหวของกำลังทหารตามแนวชายแดนจังหวัดศรีสะเกษ-พระวิหาร แต่ยังไม่กระทบต่อความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่
- o instruction: โปรดติดตามข่าวสารจากทางการอย่างใกล้ชิด เตรียมความพร้อมหากมีคำสั่งเพิ่มเติม และหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง

ส่วนพื้นที่ (Area)

- o areaDesc: อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ
- o circle: 14.6455,104.6493 15.0
- o geocode: ISO3166-2:TH-33

ตัวอย่างข้อความแจ้งเตือนภัยประเภท Extreme Alert - ระดับ 4

ส่วนต้น (Alert)

- o identifier: urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.2025.09.11-001
- o sender: RTARF
- o sent: 2025-09-11T15:00:00+07:00
- o status: Actual
- o msgType: Alert
- o source: RTARF
- o scope: Public

ส่วนข้อมูล (Info) ภาษาไทย

- o language: th-TH
- o category: Security
- o event: EXA
- o responseType: Evacuate
- o urgency: Immediate
- o severity: Extreme
- o certainty: Observed
- o senderName: RTARF
- o headline: สถานการณ์ชายแดนไทย-กัมพูชา: แจ้งเตือนภัยขั้นรุนแรง
- o description: เกิดการปะทะด้วยอาวุธปืนและปืนใหญ่บริเวณใกล้ปราสาทพระวิหาร จังหวัดศรีสะเกษ มีความเสี่ยงสูงต่อชีวิตและทรัพย์สิน

- o instruction: ประชาชนในรัศมี 5 กิโลเมตรจากแนวชายแดน โปรดย้ายไปยังศูนย์อพยพที่กำหนดพื้นที่หลีกเลี่ยงการใช้เส้นทางไป-กลับชายแดน และปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด

ส่วนพื้นที่ (Area)

- o areaDesc: อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ
- o polygon: 14.6455,104.6493 10.0
- o geocode: ISO3166-2:TH-33

2. ข้อความ CAP สำหรับภัยจากการสู้รบควรมีลักษณะ ดังนี้

ข้อความที่ 1 (การเตือนเริ่มต้น)

- ออกโดยเร็วที่สุดเมื่อพบสัญญาณการรุกรานหรือความเสี่ยงจากการเคลื่อนไหวของกองกำลังต่างชาติ
- ระบุข้อมูลเบื้องต้น เช่น พื้นที่ชายแดนที่เสี่ยง ระดับความรุนแรงที่คาดการณ์ ระยะเวลาที่คาดว่าจะเกิดการปะทะ
- ให้คำแนะนำการเตรียมพร้อม เช่น การเก็บของจำเป็น เตรียมเอกสารสำคัญ และติดตามข่าวสารจากทางการ

ข้อความที่ 2 และถัดไป (การอัปเดต)

- ออกเป็นระยะเมื่อมีข้อมูลข่าวกรองหรือการรายงานใหม่จากพื้นที่
- อัปเดตข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ พื้นที่ที่เกิดการสู้รบจริง และการคาดการณ์การขยายวงกว้าง
- มีคำแนะนำปรับปรุงตามสถานการณ์ เช่น การอพยพ การใช้เส้นทางปลอดภัย การเข้าศูนย์พักพิง การงดการเดินทาง
- แจ้งจุดติดต่อ/หมายเลขฉุกเฉินในพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

ข้อความสุดท้าย (การสิ้นสุดภัย)

- ออกเมื่อสถานการณ์การรุกรานหรือสู้รบยุติลง และไม่มีความเสี่ยงเพิ่มเติม
- ให้คำแนะนำในการฟื้นฟู เช่น การกลับเข้าพื้นที่ การรายงานความเสียหาย การขอความช่วยเหลือ
- แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากรัฐ เช่น การเยียวยา การสนับสนุนด้านที่พัก อาหาร และการรักษาพยาบาล
- ให้ช่องทางติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานการช่วยเหลือและการติดตามข่าวสารหลังเหตุการณ์

3. ความถี่และช่วงเวลาของข้อความแจ้งเตือนภัยสำหรับภัยจากการสู้รบ

ความถี่ในการส่งข้อความขึ้นอยู่กับระดับการแจ้งเตือนและสถานการณ์ ดังนี้

1) National Alert

- ออกประกาศทันทีเมื่อเกิดเหตุการณ์
- อัปเดต ทุก 2-4 ชั่วโมง ในช่วงสถานการณ์เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว
- หากสถานการณ์เริ่มนิ่งลง อาจปรับเป็น ทุก 6 ชั่วโมง แต่ต้องออกทันทีหากมีความเปลี่ยนแปลงสำคัญ

2) Extreme Alert

- ออกประกาศทันทีเมื่อพบการปะทะหรือการรุกรานเฉพาะพื้นที่ที่เสี่ยงสูง
- อัปเดต ทุก 3-6 ชั่วโมง ระหว่างที่การสู้รบดำเนินอยู่
- หากพื้นที่ได้รับผลกระทบไม่ขยายวงกว้าง ความถี่อาจลดลงเป็น ทุก 6-12 ชั่วโมง

3) Informational Alert

- ใช้ในระยะที่ตรวจพบสัญญาณเตือนล่วงหน้า เช่น การเคลื่อนไหวของกองกำลังหรือการเสริมกำลังพลตามแนวชายแดน
- ออกประกาศ ทุก 6-12 ชั่วโมง เพื่อให้ข้อมูลล่าสุดแก่ประชาชน
- หากสถานการณ์ตึงเครียดมากขึ้นและมีแนวโน้มปะทะ ต้องปรับไปใช้ Extreme Alert พร้อมเพิ่มความถี่ในการแจ้ง

4. การประยุกต์ใช้มาตรฐาน CAP สำหรับภัยจากการสู้รบตามแนวทาง Common Policies and Practices

การใช้มาตรฐาน CAP ให้มีประสิทธิภาพสำหรับการเตือนภัยจากการสู้รบควรปฏิบัติตามแนวทาง Common Policies and Practices ซึ่งรวมถึง

- 1) การใช้รูปแบบ Identifier ที่เป็นมาตรฐาน เช่น urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.YYYY.MM.DD-NNN หรือ TH-RTARF-YYYYMMDD-NNN โดยระบุหน่วยงานที่ออก เช่น DDPM สำหรับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือ RTARF สำหรับกองบัญชาการกองทัพบก เพื่อระบุแหล่งที่มาอย่างชัดเจน
- 2) การใช้ภาษาหลายภาษา ควรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในข้อความเดียวกัน โดยใช้ element <info> แยกสำหรับแต่ละภาษา เพื่อให้ทั้งคนไทยและชาวต่างชาติเข้าใจการเตือนภัย
- 3) การใช้รหัสจังหวัดและอำเภอตามมาตรฐาน ISO3166-2 และรหัสจากกรมการปกครอง เพื่อระบุพื้นที่ชายแดนหรือเขตที่ได้รับผลกระทบ เช่น TH-33 สำหรับศรีสะเกษ หรือ TH-81 สำหรับกระบี่

- 4) การกำหนดพื้นที่ที่ชัดเจน ใช้ circle สำหรับการกำหนดพื้นที่รัศมีการปะทะ (เช่น รัศมี 10 กม. รอบแนวชายแดน) หรือ polygon สำหรับพื้นที่ปะทะที่ไม่แน่นอน ระบุพิกัดตามระบบ WGS84 เพื่อความแม่นยำในการปฏิบัติการอพยพและการตอบสนอง
- 5) การอัปเดตข้อความอย่างต่อเนื่อง ใช้ references เชื่อมโยงกับข้อความก่อนหน้าเพื่อให้เห็นลำดับของการแจ้งเตือน (Initial Alert, Update, All Clear) โดยในสถานการณ์ผู้รับต้องอัปเดตเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง เช่น พื้นที่การปะทะขยายตัว การโจมตีหยุดชะงัก หรือมีคำสั่งอพยพ
- 6) การกำหนดระดับความรุนแรงที่สอดคล้องกัน ใช้ค่า urgency, severity และ certainty ที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง เช่น
 - การโจมตีด้วยอาวุธปืนใหญ่/ทางอากาศ: urgency = Immediate, severity = Extreme, certainty = Observed
 - การเคลื่อนกำลังทหารเข้าประชิดชายแดน: urgency = Expected, severity = Severe, certainty = Likely
- 7) การกำหนดประเภทการตอบสนองที่ชัดเจน ใช้ response type ที่เหมาะสม เช่น
 - Evacuate สำหรับพื้นที่ที่ต้องอพยพทันที
 - Prepare สำหรับพื้นที่ที่มีความเสี่ยงแต่ยังไม่ต้องอพยพ
 - Monitor สำหรับพื้นที่ที่ต้องเฝ้าระวัง
- 8) การใช้ข้อมูลหลายแหล่งประกอบกับผนวกข้อมูลข่าวกรอง ภาพถ่ายดาวเทียม ข้อมูล UAV การตรวจการณ์ชายแดน และรายงานจากหน่วยข่าวกรอง เพื่อยืนยันความถูกต้องและเพิ่มความแม่นยำของการแจ้งเตือน
- 9) การกำหนดเส้นทางอพยพและจุดอพยพ ระบุเส้นทางอพยพ ศูนย์พักพิง จุดรวมพล และแนวทางปฏิบัติในพื้นที่ โดยเฉพาะในเขตชายแดนและพื้นที่ชุมชนใกล้แนวปะทะ เพื่อให้ประชาชนเคลื่อนย้ายได้อย่างปลอดภัย

มาตรฐาน CAP จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการแจ้งเตือนภัยจากการสู้รบ เพราะเป็นเครื่องมือที่ทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเข้าถึงประชาชนโดยตรง ผ่านระบบสื่อสารสาธารณะ เช่น Cell Broadcast วิทยุทหาร และระบบสื่อสารฉุกเฉินของรัฐ การปฏิบัติตามมาตรฐานเหล่านี้ช่วยสร้างความเชื่อมั่น ลดความสับสน และทำให้ประชาชนสามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสมและทันเวลาที่

5. การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรฐาน CAP

มาตรฐาน CAP อาจมีการปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม หรือกำหนดข้อความขึ้นใหม่ให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ และการใช้งานได้เสมอ โดยศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติอาจพิจารณาแก้ไขเอง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร้องขอให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดำเนินการ ทำการแก้ไข

เมื่อปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม หรือกำหนดข้อความขึ้นใหม่แล้ว ให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ตารางที่ 1 ตัวอย่างมาตรฐานข้อความแจ้งเตือนและรูปแบบสำหรับระบบ Cell Broadcast กรณีภัยจากการสู้รบ

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
AC001	ศูนย์แจ้งเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	National Alert	ระดับ 5 (สีแดง – ภาวะเสี่ยงอันตรายสูงสุด)	1 ชั่วโมง	รัฐบาลไทยประกาศเตือนภัยระดับชาติจากเหตุปะทะชายแดนไทย-กัมพูชา บริเวณใกล้ปราสาทพระวิหาร อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ ขณะนี้มีกระสุนปืนใหญ่ตกในฝั่งไทย บ้านเรือนเสียหายและมีผู้บาดเจ็บ สถานการณ์มีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ขอให้ประชาชนในพื้นที่ชายแดน (ศรีสะเกษ สุรินทร์ อุบลราชธานี) อพยพตามคำสั่งเจ้าหน้าที่ ส่วนประชาชนทั่วประเทศติดตามข่าวสารอย่างใกล้ชิด หลีกเลี่ยงการเดินทางไปพื้นที่เสี่ยง (369 อักขระ)	The Government of Thailand issues a National Security Alert following armed clashes along the Thai-Cambodian border near Preah Vihear Temple, Kantharalak District, Sisaket Province. Artillery shells have landed on Thai territory, damaging houses and injuring civilians. The situation is escalating. Residents in border areas (Sisaket, Surin, Ubon Ratchathani) must evacuate as directed by authorities. Citizens nationwide should closely monitor official updates and avoid traveling to border zones. (499 characters)
AC002	ศูนย์แจ้งเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	Extreme Alert	ระดับ 4 (สีแดง - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูง)	1 ชั่วโมง	สถานการณ์สู้รบใกล้ชายแดนไทย-เมียนมา จังหวัดระนอง: มีรายงานเสียงปะทะและการใช้ระเบิด บริเวณแนวชายแดนบริเวณ อ.กระบุรี พื้นที่แม่น้ำกระบุรี และ อ.เมืองระนอง (ต.ปากน้ำ ใกล้จุดผ่าน	Armed conflict near the Thai-Myanmar border, Ranong Province: Reports indicate gunfire and explosions along the border in Kra Buri District (Kraburi River area) and

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
					แดนระนอง-เกาะสอง) รวมทั้งบางพื้นที่ใน อ.ละอุ่น เสี่ยงกระทบความปลอดภัยของประชาชนใกล้แนวชายแดน หน่วยงานความมั่นคงกำลังเฝ้าระวังและควบคุมสถานการณ์ ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงให้หลบอยู่ในอาคารที่มั่นคง หลีกเลี่ยงการเดินทางใกล้แนวชายแดนและท่าเรือ ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด หากมีคำสั่งให้อพยพให้ไปยังศูนย์พักพิงที่กำหนด (495 อักขระ)	Mueang Ranong District (Pak Nam Subdistrict near the Ranong-Kawthaung crossing), as well as parts of La-un District. These incidents pose risks to the safety of communities close to the border. Security agencies are closely monitoring and working to control the situation. Residents in at-risk areas are advised to shelter indoors, avoid travel near the border and piers, and strictly follow official instructions. If evacuation orders are issued, proceed to designated shelters. (645 characters)
AC003	ศูนย์แจ้งเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	Informational Alert	ระดับ 3 (สีเหลือง - สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย)	1 ชั่วโมง	มีความเคลื่อนไหวของกำลังทหารบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ แต่ยังไม่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประชาชน ขอให้ติดตามข่าวสารจากทางการและหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ข่าวลือ (177 อักขระ)	Troop movements along the Thai-Cambodian border in Kantharalak District, Sisaket Province. No immediate threat to civilians has been identified. Citizens are advised to follow official updates and refrain from spreading unverified information.

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
						(243 characters)
AC004	ศูนย์แจ้งเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	Extreme Alert	ระดับ 5 (สีแดง - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูงสุด)	1 ชั่วโมง	เหตุสู้รบที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ตลอดแนวชายแดนที่บริเวณพื้นที่ปราสาทตาเมือนธม ต.ตาเมียง อ.พนมดงรัก และพื้นที่บ้านโจรก ต.ด่าน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์ อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ ส่งผลกระทบต่อประชาชนพื้นที่ อ.พนมดงรัก อ.กาบเชิง อ.สังขะ อ.บัวเชด จ.สุรินทร์ / อ.น้ำยืน อ.น้ำขุ่น อ.นาจะหลวย จ.อุบลราชธานี / ต.บึงมะลู ต.เสาธงชัย ต.รุง ต.ละลาย ต.ภูผามอก ต.ชำ ต.โนนสำราญ ต.เมือง ต.ทุ่งใหญ่ ต.ขนุน อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ ขอให้ผู้อยู่ในพื้นที่ได้รับผลกระทบอยู่ในที่ปลอดภัย และติดต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และที่ว่าการอำเภอ เพื่อนัดหมายและอพยพไปยังศูนย์พักพิงชั่วคราวที่ทางราชการกำหนด ทั้งนี้ ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของหน่วยงานราชการในพื้นที่อย่างเคร่งครัด สอบถามรายละเอียดโทร 1784 (771 อักขระ)	Armed clashes have occurred along the Thai–Cambodian border near Ta Muen Thom Temple, Surin Province; Nam Yuen District, Ubon Ratchathani Province; and Kantharalak District, Sisaket Province. Affected areas include several districts in Surin (Phanom Dong Rak, Kap Choeng, Sangkhah, Buachet), Ubon Ratchathani (Nam Yuen, Nam Khun, Na Chaluai), and Sisaket (Bueng Malu, Saothongchai, Rung, Lalai, Phuphamong, Cham, Nonsamran, Mueang, Thungyai, Khanun). Residents should stay safe and contact local leaders or district offices for evacuation to designated shelters. Follow official instructions strictly. For details, call 1784.

(624 characters)

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
AC005	ศูนย์แจ้งเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	Extreme Alert	ระดับ 5 (สีแดง - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูงสุด)	1 ชั่วโมง	แจ้งเตือนจรวด ขอให้อพยพไปยังหลุมหลบภัยที่ใกล้ที่สุดทันที หากการออกด้านนอกอันตรายเกินไป ให้หาสถานที่ที่ปลอดภัย ปิดหน้าต่างและประตูทั้งหมด อยู่ภายในพื้นที่คุ้มภัยจนกว่าจะมีประกาศเพิ่มเติม ห้ามอยู่ในที่โล่งหรือในยานพาหนะ (219 อักขระ)	Missile Alert Evacuate immediately to the nearest bomb shelter. If it is too dangerous to go outside, find a safe indoor location. Close all windows and doors, and remain inside the protected area until further notice. Do not stay in open areas or inside vehicles. (266 characters)
AC006	ศูนย์แจ้งเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	Extreme Alert	ระดับ 5 (สีแดง - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูงสุด)	1 ชั่วโมง	แจ้งเตือนอพยพออกนอกพื้นที่การสู้รบ ขณะนี้เกิดเหตุสู้รบที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ที่บริเวณ อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ ขอให้ผู้อยู่อาศัยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ในพื้นที่ อ.พนมดงรัก อ.กาบเชิง อ.สังขะ และ อ.บัวเชด อพยพออกจากพื้นที่ชายแดน ไปยังพื้นที่ที่פקพิงชั่วคราว หรือพื้นที่ที่ปลอดภัยที่ราชการกำหนด หรือติดต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และที่ว่าการอำเภอ เพื่อรับนัดหมายและอพยพไปยังศูนย์พักพิงชั่วคราวที่ทางราชการกำหนด ทั้งนี้ ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของหน่วยงานราชการในพื้นที่อย่างเคร่งครัด	Evacuation advisory due to armed conflict Armed clashes are occurring along the Thailand–Cambodia border near Kantharalak District, Si Sa Ket Province. Residents in Phanom Dong Rak, Kap Choeng, Sangkha, and Buachet district must evacuate immediately from border areas to safe zones or temporary shelters designated by authorities. Contact your village head or local administrative office for evacuation guidance and transportation

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
					สอบถามรายละเอียด โทร. 1784 DDPM (532 อักขระ)	to official shelters. Follow all instructions from government officials without delay. For further information, call 1784 DDPM. (559 characters)
AC000	ศูนย์แจ้งเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	Informational Alert	All clear	1 ชั่วโมง	สิ้นสุดสถานการณ์ – ปลอดภัยแล้ว เหตุการณ์การสู้รบตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชาได้ยุติลงแล้ว ขณะนี้พื้นที่ อ.พนมดงรัก อ.กาบเชิง อ.สังขะ และ อ.บัวเขต ปลอดภัย ประชาชนสามารถเดินทางกลับที่พักได้ โปรดติดตามประกาศเพิ่มเติมจากหน่วยงานราชการ และปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด สอบถามข้อมูล โทร. 1784 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (313 อักขระ)	All Clear: Situation Safe The armed conflict along the Thailand-Cambodia border has ended. It is now safe to return home in Phanom Dong Rak, Kap Choeng, Sangkha, and Buachet areas. Please remain alert and follow any further instructions from local authorities. For more information, call 1784 DDPM. (295 characters)

ภาคผนวก ง

ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน
ภัยจากการสู้รบ

ลำดับ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	รายชื่อผู้ประสานงาน	ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์
1.	ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ศภช.)	ร.ต.ต. สันธิติ ธรรมใจ	ผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	098-956-5195
2.		นายชลเทพ สมานมิตร	ผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการเตือนภัย	065-525-2648 02-399-4114
3.	สำนักงานป้องกันและบรรเทา	ว่าที่ ร.ต.มนต์สง่า สีสาส่งาม	หัวหน้า สนง.ปภ.จ.อุบลราชธานี	089-969-6815
4.	สาธารณภัยจังหวัดอุบลราชธานี	ว่าที่ ร.ต.เรวัฒน์ สุนทรสถาพร	หัวหน้าฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ	065-936-0654
5.	สำนักงานป้องกันและบรรเทา	นายพีระพงศ์ หมื่นผ่อง	หัวหน้า สนง.ปภ.จ.ศรีสะเกษ	089-969-6772
6.	สาธารณภัยจังหวัดศรีสะเกษ	นายจุฬา บุญเย็น	หัวหน้าฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ	065-936-0612
7.	สำนักงานป้องกันและบรรเทา	นายทวีศักดิ์ บัวพา	หัวหน้า สนง.ปภ.จ.สุรินทร์	089-969-6807
8.	สาธารณภัยจังหวัดสุรินทร์	นายสุทธิชัย มิ่งพฤกษ์	หัวหน้าฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ	081-052-9333
9.	สำนักงานป้องกันและบรรเทา	นายตรีรัตน์ หนูแก้วขวัญ	หัวหน้า สนง.ปภ.จ.บุรีรัมย์	089-969-6742
10.	สาธารณภัยจังหวัดบุรีรัมย์	นายสุริยา ศรีสม	หัวหน้าฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ	065-936-0539
11.	สำนักงานป้องกันและบรรเทา	นางสาวพรหมภัสสร ลิ้มตระกูล	รก.หัวหน้า สนง.ปภ.จ.สระแก้ว	089-969-6801
12.	สาธารณภัยจังหวัดสระแก้ว	นางสาวพรหมภัสสร ลิ้มตระกูล	หัวหน้าฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ	081-921-8952
13.	สำนักงานป้องกันและบรรเทา	นางสาวฉัตรภารณ์ แก้วยนต์	หัวหน้า สนง.ปภ.จ.จันทบุรี	089-969-6722
14.	สาธารณภัยจังหวัดจันทบุรี	นางสาวประภาพร สวัสดิภาพ	หัวหน้าฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ	065-936-0495

ลำดับ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	รายชื่อผู้ประสานงาน	ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์
15.	สำนักงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยจังหวัดตราด	นายเจริญ รัตนบรรณสกุล	หัวหน้า สนง.ปภ.จ.ตราด	089-969-6731
16.			หัวหน้าฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ	065-936-0515
17.	สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ	นายคณพศ ภูวบริรักษ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	099-556-2399
18.		นายตรัย ชุณหสฤกษ์วัฒน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	081-817-4031
19.		นางสาวกมลชนก ศรีรอด	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	098-276-9806
20.	ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการกองทัพไทย	พ.ท.ธนชัย สุดฟุ้ง	หน.แผนยุทธการ กองบัญชาการกองทัพไทย	085-055-9982
21.	กองบัญชาการกองทัพไทย	น.อ.ภูริวัฒน์ มนสิขารกุล	ผอ.กบภ.สปภ.กร.บก.ทท	093-565-2565
22.		พ.อ. ธนพล ศิริพันธ์	รอง.ผอ.กบภ.สปภ.กร.บก.ทท	089-168-6994
23.	ศูนย์ปฏิบัติการ กองทัพบก	พ.อ.ณัฐพงษ์ ลมสูงเนิน	ผอ.กนผ.กร.ทบ.	089-743-3399
24.		พ.ท.อนุศักดิ์ สงวนรักษ์	หน.กร.ทบ.	062-974-9954
25.	ศูนย์ปฏิบัติการ กองทัพอากาศที่ 1 (สปก.ทภ.1)	พ.อ. ไตรรงค์ เนาวฤทธิ์	ผอ.กกร.ทภ.1	089-512-5933
26.	ศูนย์ปฏิบัติการ กองทัพอากาศที่ 2 (สปก.ทภ.2)	พ.อ.ปฐิภาณ พนาพิศาล	หน.ฝกร.สปก.ทภ.2	089-498-7115
27.		พ.ท.ฐิติพงศ์ เพ็ญจันทร์	ผสธ.ฝกร.สปก.ทภ.2	062-451-9782
28.	ศูนย์ปฏิบัติการ กองทัพอากาศที่ 3 (สปก.ทภ.3)	พ.อ.สุนันทร สายสุข	ผอ.กกร.ทภ.3	098-659-9153
29.	ศูนย์ปฏิบัติการ กองทัพอากาศที่ 4 (สปก.ทภ.4)	พ.อ.สุริน ทองเต็ม	ผอ.กกร.ทภ.4	081-892-9644

ลำดับ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	รายชื่อผู้ประสานงาน	ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์
30.	กองกำลังบูรพา	พ.ท.นิติเทพ บารมี	หน.ฝ่ายกิจการพลเรือน (พื้นที่ จ.สระแก้ว)	083-009-8989
31.	กรมกิจการพลเรือนทหารเรือ กองทัพอากาศ	นาวาโทพัฒนพงษ์ ชัยนักรว	หัวหน้าแผนกช่วยเหลือประชาชน	086-770-0987
32.	กองบัญชาการป้องกันชายแดน จันทบุรีและตราด หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพอากาศ	นาวาเอกปรัชญา หาญเทียม	ผบ.ฉก.นย.จันทบุรี	081-898-8796
33.		นาวาเอกธรรมบุญ วรรณ	ผบ.ฉก.นย.ตราด	081-888-0265
34.		นาวาเอกเผด็จ สนิทเหลือ	ทก.กพร.กบช.จต.	097-554-4618
35.		นาวาเอกสุรศักดิ์ ศรีเผือก	หัวหน้าฝ่ายยุทธการ กองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด	065-395-3546
36.	สำนักนโยบายและแผนกลาโหม	พล.ต.ธีรศักดิ์ ฤกษ์เศรณี	ผอ.สพ.สป.สนผ.กท	081-768-6553
37.		น.อ.ชิตสกันธ์ วิเศษ	ผอ.กบภ.สกพ.สนผ.กท	098-545-1589
38.		พ.อ.หญิง กนกกาญจน์ มหาวิจิตร	รอง.ผอ.กบภ.สกพ.สนผ.กท	061-915-2659
39.	สำนักข่าวกรองแห่งชาติ	นางสาวกาญจนา งามเนตร	นักการข่าวชำนาญการพิเศษ	063-203-6740
40.		นายสันติ พลพมอ	นักการข่าวชำนาญการ	063-203-6648
41.		นายวันส รสโหมด	นักการข่าวชำนาญการ	083-914-6054
42.	กรมการปกครอง	นายอชิรวิทย์ สถาปนกุล	เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ	094-262-3549

หมายเหตุ รายชื่อผู้ติดต่อให้ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ

(ร่าง) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure: SOP)

การส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

ภัยจากการจราจรและขนส่ง (Traffic and Transport Incidents)

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อกำหนดขั้นตอนการแจ้งเตือนภัยจากการจราจรและขนส่งผ่านระบบ Cell Broadcast ให้เป็นมาตรฐานสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานการแจ้งเตือนภัยจากการจราจรและขนส่งสามารถปฏิบัติงานตามขั้นตอนอย่างถูกต้องตามมาตรฐาน

1.3 เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถส่งข้อมูลแจ้งเตือนภัยจากการจราจรและขนส่งอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยง ลดผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

1.4 การดำเนินการของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่ดำเนินการนอกเหนือจากมาตรฐานการปฏิบัติงาน หากการกระทำนั้นไม่ใช่เป็นการกระทำที่จงใจหรือประมาทเลินเล่อ และไม่ได้ทำให้ราชการหรือผู้หนึ่งผู้ใดเสียหาย ให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานพ้นจากความผิดหรือความรับผิดชอบ

2. ขอบเขต

มาตรฐานการปฏิบัติงานฉบับนี้ กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ศภช.) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ร่วมกับ กรมทางหลวง กองบังคับการตำรวจทางหลวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเมื่อเกิดสถานการณ์ที่เป็นภัยจากการจราจรและขนส่ง ทั้งจากการเฝ้าระวังของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ หรือได้รับข้อมูลจากกรมทางหลวง กองบังคับการตำรวจทางหลวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือได้ข้อมูลจากหน่วยงานระดับพื้นที่ ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ หรือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดตั้งห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อเฝ้าระวัง ติดตาม และประเมินสถานการณ์และความเสี่ยง จากนั้นจึงดำเนินการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast จนถึงการแจ้งสิ้นสุดภัยอย่างเป็นทางการ (คำนิยามของภัย แสดงในภาคผนวก ก)

2.1 กลุ่มเป้าหมายการแจ้งเตือนภัย

- (1) ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย
- (2) หน่วยงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.2 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการปฏิบัติการ

- (1) การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ (Monitoring)
- (2) การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง (Analyzing and Evaluating)
- (3) การตัดสินใจแจ้งเตือน (Alert Decision-Making)
- (4) การส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัย (Alert Activation)
- (5) การสิ้นสุดภัย (All Clear Message)

3. เจือนไขเบื้องต้น

3.1 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจากทุกหน่วยงานต้องมีความรู้ความเข้าใจในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและกลไกการเกิดภัยจากการจราจรและขนส่ง ได้อย่างถูกต้อง และต้องได้รับการอบรม ฝึกปฏิบัติงาน พัฒนาความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือ อุปกรณ์ และระบบการเตือนภัย เพื่อให้เกิดทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญ และพร้อมปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอด 24 ชั่วโมง

3.2 หน่วยงานด้านการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยจากการจราจรและขนส่ง ได้แก่ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กรมทางหลวง กองบังคับการตำรวจทางหลวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เช่น กองบังคับการตำรวจจราจร กรมการขนส่งทางบก การรถไฟแห่งประเทศไทย กรมเจ้าท่า สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย) จะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ และเครื่องมือ เพื่อเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยจากการจราจรและขนส่ง รวมทั้งต้องปฏิบัติงานร่วมกันในลักษณะห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อการแจ้งเตือนภัยของชาติ

3.3 ทุกหน่วยงานตามข้อ 3.2 ตระหนักว่าการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast จำเป็นจะต้องมีข้อมูลนำเข้าที่แม่นยำ ทุกหน่วยงานจะร่วมมือกันในการส่งข้อมูลการแจ้งภัย และสถานการณ์ความเสี่ยงภัยให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เพื่อแจ้งเตือนไปยังประชาชน

4. ผู้รับผิดชอบ

ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานฉบับนี้ ประกอบด้วยหน่วยงานที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ หน้าที่และความรับผิดชอบในรายละเอียด แสดงในภาคผนวก ข และช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน แสดงในภาคผนวก จ

4.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภัยนั้นๆ เช่น กรมทางหลวง โดยอธิบดีกรมทางหลวง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย กองบังคับการตำรวจทางหลวง โดยผู้บังคับการตำรวจทางหลวง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จัดให้มีการเฝ้าระวังสถานการณ์ หากพบว่าเกิดภัย และถึงเกณฑ์ที่จะแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้หัวหน้าหน่วยงาน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายข้างต้น แจ้งข้อมูลไปยังศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast หรือเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัย แล้วส่งข้อความให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ต่อไป และให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่มีการตั้งห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อการแจ้งเตือนภัยของชาติ ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ และพิจารณาความเสี่ยงของภัยจากการจราจรและขนส่ง เมื่อศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติร้องขอ

4.2 จังหวัด/กรุงเทพมหานคร จัดให้มีการเฝ้าระวังสถานการณ์ภัยจากการจราจรและขนส่ง หากพบว่าเกิดภัยและถึงเกณฑ์ที่จะแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายข้างต้น แจ้งข้อมูลไปยังศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast หรือเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัย แล้วส่งข้อความให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ต่อไป และให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่มีการตั้งห้องปฏิบัติการ (War

Room) เพื่อการแจ้งเตือนภัยของชาติ ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ และพิจารณาความเสี่ยงของภัยจากการจราจรและขนส่ง เมื่อศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติร้องขอ

4.3 อธิบัติกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อปภ.) ในฐานะผู้อำนวยการกลางตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติส่งการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast โดยอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จะมอบหมายหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่ระดับใดมีอำนาจส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ในรหัสเหตุการณ์ (Event Code) หรือประเภทเหตุการณ์ (Type of Event)ใด ระดับพื้นที่ใดก็ได้ แล้วรายงานการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้ทราบ

4.4 ผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ผอ.ศภช.) มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่การเฝ้าระวังการรับข้อมูลภัย และการแจ้งเตือนภัยของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ โดยมีผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการเตือนภัย เป็นผู้ช่วย โดยประเมินพื้นที่เสี่ยงจากข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ชุดเวรปฏิบัติการ ข้อมูลจากการแจ้งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลและข้อแนะนำตามมติของการหารือในรูปแบบของห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อการแจ้งเตือนภัยของชาติ หรือจากการร้องขอของจังหวัด/กรุงเทพมหานคร หรือหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดโดยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการจังหวัด เจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร โดยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในฐานะผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร แล้วให้ความเห็นชอบข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP และส่งผ่านระบบ Cell Broadcast พร้อมแจ้งสถานการณ์ วิธีปฏิบัติตัว และการสิ้นสุดภัย เสนออธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือผู้ที่อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมอบหมายเพื่ออนุมัติแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

4.5 เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการ ที่ปฏิบัติหน้าที่ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (บางนา) มีหน้าที่ติดตาม เฝ้าระวัง และวิเคราะห์สถานการณ์จากข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ และมีหน้าที่จัดเตรียมเพื่อให้มีการส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast และมีหน้าที่อื่นตามที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบปฏิบัติประจำการแจ้งเตือนภัย

4.6 จังหวัด/กรุงเทพมหานคร อำเภอ/เขตในกรุงเทพมหานคร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต มีหน้าที่เฝ้าระวัง และวิเคราะห์สถานการณ์ภัยจากการจราจรและขนส่งในพื้นที่รับผิดชอบ โดยพิจารณาข้อมูลในระดับพื้นที่ประกอบกับข้อมูลอื่น โดยประสานงานกับเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น มิสเตอร์เตือนภัย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หากมีความเสี่ยงจะเกิดสาธารณภัยถึงเกณฑ์ที่จะส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้ประสานตามลำดับชั้นมายังศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติเพื่อดำเนินการต่อไป

4.7 สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีหน้าที่กำกับดูแล และประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐกับผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

4.8 ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีหน้าที่กระจายข้อความแจ้งเตือนภัยจากระบบ Cell Broadcast ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย ตามคำขอของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ตามพื้นที่ และ

ระยะเวลาที่กำหนด และให้ความร่วมมือในการจัดทำรายงานผลการส่งข้อความแจ้งเตือนภัยจากระบบ Cell Broadcast ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชน

4.9 การปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลตามข้อ 4.3 – 4.5 กรณีจำเป็นเร่งด่วนไม่อาจรอได้ หากบุคคลนั้นไม่อยู่ หรือ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้รักษาราชการแทนตามระเบียบราชการปฏิบัติหน้าที่แทน

5. กระบวนการปฏิบัติ

ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
1	การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ (Monitoring)	- ชุดเวรประจำ ศภช. - กรมทางหลวง บก. ทล. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - จังหวัด/กทม. อำเภอ/เขต อปท.	- ศภช.ติดตามข้อมูลด้านภัยจากการจราจรและขนส่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมทางหลวง แล้วพิจารณาเห็นว่ามีการเกิดสาธารณภัยถึงเกณฑ์ส่งแจ้งเตือนทางระบบ Cell Broadcast - กรมทางหลวง บก.ทล. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจ้งข้อมูลพื้นที่เสี่ยง พร้อมด้วยเวลาที่เกิดภัยจากการจราจรและขนส่งให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาแจ้งเตือนทางระบบ Cell Broadcast หรือเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัยส่งให้ ศภช. พิจารณา - จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ร้องขอให้ส่งผ่านระบบ Cell Broadcast แจ้งเตือนประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากเกิดสาธารณภัย หรือเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัยส่งให้ ศภช. พิจารณา
2	การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง (Analyzing and Evaluating)	ชุดเวรประจำ ศภช. ร่วมกับเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และพื้นที่ ได้แก่ จังหวัด/กรุงเทพมหานคร อำเภอ/เขต และ อปท.	วิเคราะห์ข้อมูล โดยอาจประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในรูปแบบของปฏิบัติการ (War room) เพื่อประเมินสถานการณ์ แล้วพิจารณาดำเนินการตามเกณฑ์การแจ้งเตือนภัยประสานข้อมูลในระดับพื้นที่เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจ

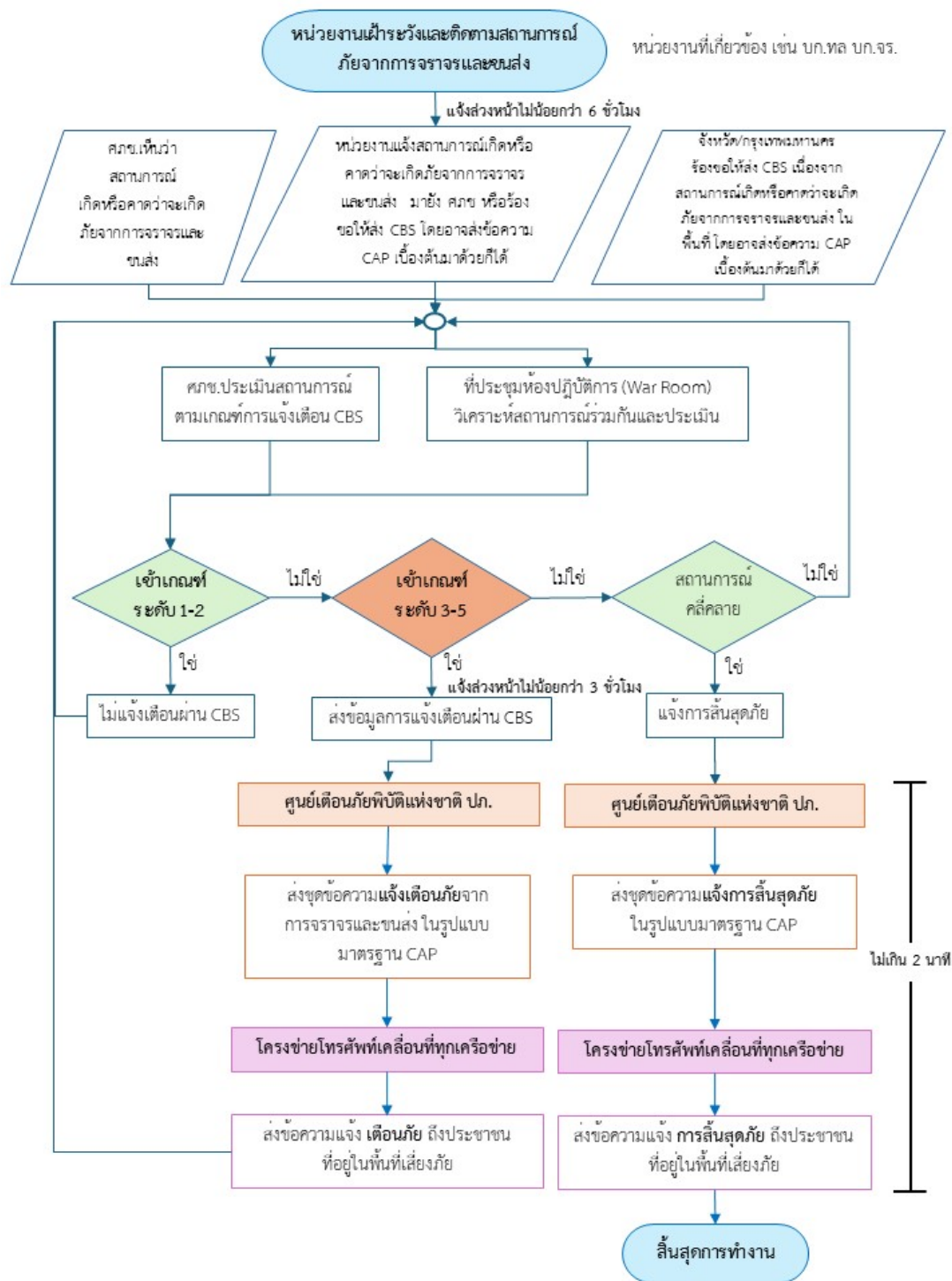
ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
3	การตัดสินใจแจ้งเตือน (Alert Decision-Making)	- ชุดเวรประจำ ศภช. - ผอ.ศภช. หรือ ผอ.ส่วนปฏิบัติการ เตือนภัย	- หากความรุนแรงของภัยเข้าเกณฑ์การแจ้งเตือนภัยในระดับ 1-2 ไม่ต้องแจ้งเตือนผ่าน ระบบ Cell Broadcast ให้แจ้งเป็นข่าวสารประจำวัน หรือข่าวประชาสัมพันธ์ - หากความรุนแรงของภัยเข้าเกณฑ์การแจ้งเตือนภัยในระดับ 3-5 และเห็นสมควรแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ให้ปฏิบัติ ดังนี้ ○ สร้างข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP ○ รายงาน ผอ.ศภช.
4.	การส่งสัญญาณแจ้งเตือน (Alert Activation)	อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อปภ.) หรือผู้ได้รับมอบหมาย	- ผอ.ศภช. ตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องของข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP - อปภ. หรือผู้ได้รับมอบหมาย พิจารณาและอนุมัติ (กรณีผู้ได้รับมอบหมายอนุมัติให้รายงาน อปภ. ทราบ ทันทีที่สามารถดำเนินการได้) - ส่งข้อความแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast
		- ผู้ให้บริการเครือข่าย โทรศัพท์เคลื่อนที่ทุกเครือข่าย	- ส่งข้อความแจ้งเตือนภัยถึงประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย ด้วยระบบ Cell Broadcast ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่กำหนด
5	การสิ้นสุดภัย (All Clear Message)	- ชุดเวรประจำ ศภช. ร่วมกับเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และพื้นที่ได้แก่ จังหวัด/กรุงเทพมหานคร	- เมื่อสถานการณ์คลี่คลาย ให้ชุดเวรจัดทำข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/จังหวัด/กรุงเทพมหานคร จัดทำข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP ส่งไปยัง ศภช. - ผอ.ศภช. ตรวจสอบและเห็นชอบ

ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
		อำเภอ/เขต และ อปท. - ผอ.ศภช. - อปท. หรือผู้ได้รับ มอบหมาย	- อปท. หรือผู้ได้รับมอบหมายพิจารณา อนุมัติยกเลิกสถานการณ์ - ส่งข้อความแจ้งการสิ้นสุดภัย ผ่านระบบ Cell Broadcast เพื่อให้ผู้ให้บริการ เครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่นำส่งข้อความ ถึงประชาชนภายในระยะเวลาและเงื่อนไข ที่กำหนด

หมายเหตุ การทำงานในลำดับที่ 1-4 จะมีการทำงานวนซ้ำอยู่อย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งสถานการณ์คลี่คลาย

แผนผังกระบวนการปฏิบัติ

ขั้นตอนการแจ้งเหตุภัยจากการจราจรและขนส่ง ผ่านระบบ Cell Broadcast

ภาพที่ 1 ผังแนวปฏิบัติในการแจ้งเตือนภัยจากการจราจรและขนส่งผ่านระบบ Cell Broadcast

6. เจื่อนไขและเกณฑ์การตัดสินใจแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

6.1 เกณฑ์การตัดสินใจแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ความเสี่ยง และความรุนแรงของภัยจากการจราจรและขนส่ง นอกเหนือจากที่จะกล่าวดังต่อไปนี้ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติประจำ สถานการณ์ที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิด ภัยจากการจราจรและขนส่ง ที่จะต้องส่งข้อความแจ้งเตือนภัยประชาชนผ่านระบบ Cell Broadcast ต้องอยู่ในระดับการแจ้งเตือนภัยประชาชนให้เตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติในพื้นที่ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติฉบับที่ใช้บังคับอยู่ตั้งแต่ระดับสีเหลือง หรือระดับ 3 ถึงระดับสีแดง หรือระดับ 5 โดยมีเกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์การตัดสินใจแจ้งเตือนภัยจากการจราจรและขนส่ง

ระดับความรุนแรงตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ	คำอธิบาย
สีเหลือง ระดับ 3 (ความรุนแรง)	- มีเหตุที่ต้องปิดการจราจรทุกช่องทางการเดินทาง - ต้องใช้เวลานานในการจัดการเหตุ - มีผู้ได้รับผลกระทบต่อผู้ใช้รถใช้ถนน
สีส้ม ระดับ 4 (ความรุนแรงมาก)	- มีเหตุที่ต้องปิดการจราจรทุกช่องทางการเดินทาง - ต้องใช้เวลานานในการจัดการเหตุ - มีผู้ได้รับผลกระทบต่อผู้ใช้รถใช้ถนนจำนวนมาก
สีแดง ระดับ 5 (ภาวะเสี่ยงอันตรายสูงสุด)	- มีเหตุที่ต้องปิดช่องทางการจราจรทั้งขาเข้าและขาออก - ต้องใช้เวลานานในการจัดการเหตุ - ส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นพื้นที่กว้าง

ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ หรือที่ประชุมห้องปฏิบัติการ (War Room) ตามแต่กรณี จะนำข้อมูลข้อเท็จจริงที่ได้ทั้งจากสถานีตรวจวัดในพื้นที่ ข้อเท็จจริงจากการสอบถามหรือรายงานจากพื้นที่ ข้อมูลจากเครื่องมือ และโมเดลของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำมาพิจารณาตามเกณฑ์ข้างต้น หากพบว่าอยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายสีเหลือง หรือระดับ 3 ขึ้นไป ก็สามารถพิจารณาส่งแจ้งเตือนประชาชนผ่านระบบ Cell Broadcast ได้ สำหรับแนวทางการเฝ้าระวังภัย แสดงไว้ในภาคผนวก ค

6.2 เจื่อนไขการส่งเตือนประชาชนผ่านระบบ Cell Broadcast

กรณีภัยจากการจราจรและขนส่ง อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในฐานะผู้อำนวยการกลาง กำหนดหน้าที่อำนาจผู้อนุมัติให้ส่งข้อความ ตามระดับการแจ้งเตือนภัย (ตารางที่ 2) ดังนี้

(1) **ภาวะเสี่ยงอันตราย สีเหลือง ระดับ 3** อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย มีแนวโน้มที่สถานการณ์จะรุนแรงมากขึ้น ขอให้ประชาชนเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ และปฏิบัติตามคำแนะนำ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมอบหมายให้ผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติเป็นผู้อนุมัติให้ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast แล้วรายงานให้อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทราบในพื้นที่ที่สามารถทำได้ ใช้ประเภทเหตุการณ์ (Type of event) **Extreme Alert** หรือ **Informational Alert**

(2) **ภาวะเสี่ยงอันตรายสูง สีส้ม ระดับ 4** อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายสูง เจ้าหน้าที่กำลังควบคุมสถานการณ์ ขอให้ประชาชนอพยพไปยังสถานที่ปลอดภัยและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นผู้อนุมัติให้ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ใช้ประเภทเหตุการณ์ **Extreme Alert**

(3) **ภาวะอันตรายสูงสุด สีแดง ระดับ 5** อยู่ในภาวะอันตรายสูงสุด ขอให้ประชาชนอาศัยอยู่ในสถานที่ปลอดภัย และปฏิบัติตามข้อสั่งการ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นผู้อนุมัติให้ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ใช้ประเภทเหตุการณ์ **National Alert** หรือ **Extreme Alert**

(4) **สิ้นสุดภัย (All Clear Message)** เมื่อสถานการณ์คลี่คลาย ภัยอันตรายได้ผ่านพ้นไปแล้ว อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ซึ่งอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมอบหมาย เป็นผู้อนุมัติให้ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ใช้ประเภทเหตุการณ์ **All Clear**

ตารางที่ 2 สถานการณ์และประเภทเหตุการณ์ของการแจ้งเตือนภัยแต่ละระดับ

ระดับการแจ้งเตือนภัย	สถานการณ์	Type of Event			
		Informational Alert	Extreme Alert	National Alert	All Clear
เสี่ยงอันตราย สีเหลือง ระดับ 3	มีแนวโน้มที่สถานการณ์จะรุนแรงมากขึ้น ขอให้ประชาชนเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ และปฏิบัติตามคำแนะนำ	✓	✓		
เสี่ยงอันตรายสูง สีส้ม ระดับ 4	เจ้าหน้าที่กำลังควบคุมสถานการณ์ ขอให้ประชาชนอพยพไปยังสถานที่ปลอดภัยและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด		✓		
อันตรายสูงสุด สีแดง ระดับ 5	ขอให้ประชาชนอาศัยอยู่ในสถานที่ปลอดภัย และปฏิบัติตามข้อสั่งการ		✓	✓	

ระดับการแจ้งเตือนภัย	สถานการณ์	Type of Event			
		Informational Alert	Extreme Alert	National Alert	All Clear
สิ้นสุดภัย	สถานการณ์คลี่คลาย ภัยอันตรายได้ผ่านพ้นไปแล้ว				✓

6.3 ข้อยกเว้นการไม่ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

อย่างไรก็ตาม ผู้มีอำนาจสร้างข้อความแจ้งเตือนภัยหรืออนุมัติให้แจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast อาจตัดสินใจไม่แจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ได้ หากพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเสี่ยงใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ดังต่อไปนี้

- 1) ได้มีการแจ้งเตือนภัยโดยช่องทางและวิธีการอื่นที่มีประสิทธิภาพหรือประชาชนได้รับรู้แล้ว
- 2) การแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast จะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี หรือจะก่อให้เกิดความวุ่นวายหรือความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม
- 3) มีเหตุสำคัญอย่างอื่นที่พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

7. มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัยจากการจราจรและขนส่ง

มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัย หรือ Common Alerting Protocol (CAP) สำหรับการแจ้งเตือนภัยจากการจราจรและขนส่ง การใช้ข้อความการแจ้งเตือนแต่ละสถานการณ์ และรายละเอียดอื่น ๆ ให้เป็นไปตามภาคผนวก ก

8. การปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานการปฏิบัติงานการส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ภัยจากการจราจรและขนส่ง

มาตรฐานการปฏิบัติงาน หรือ SOP ภัยจากการจราจรและขนส่ง อาจมีการปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์และการใช้งานได้เสมอ โดยศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติอาจพิจารณาแก้ไขได้เอง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร้องขอให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำการแก้ไขเมื่อได้แก้ไขแล้วให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ภาคผนวก ก

คำนิยามที่เกี่ยวข้อง

คำนิยามที่เกี่ยวข้อง

1. แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติจากการจลาจลและขนส่งไว้ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“ภัยจากการคมนาคม หมายถึง ภัยจากอุบัติเหตุจากการจราจรทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ภัยจากระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ ภัยจากกระบวนการขนส่งสารเคมีและวัตถุอันตราย และภัยจากการรั่วไหลของน้ำมัน และวัตถุอันตรายในแหล่งน้ำ รวมถึงการเททิ้งน้ำมันหรือของเสียในแม่น้ำหรือทะเล”¹

2. พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติจากการจลาจลและขนส่งไว้ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

(1) “การจราจร” หมายความว่า การใช้ทางของผู้ขับขี่ คนเดินเท้า หรือคนที่จูง ชี หรือไล่ต้อนสัตว์

(2) “ทาง” หมายความว่า ทางเดินรถ ช่องเดินรถ ช่องเดินรถประจำทาง ไหล่ทาง ทางเท้า ทางข้าม ทางร่วม ทางแยก ทางลาด ทางโค้ง สะพาน และลานที่ประชาชนใช้ในการจราจร และให้หมายความรวมถึงทางส่วนบุคคลที่เจ้าของยินยอมให้ประชาชนใช้ในการจราจรหรือที่หัวหน้าเจ้าพนักงานจราจร*ได้ประกาศให้เป็นทางตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย แต่ไม่รวมไปถึงทางรถไฟ

(3) “ทางเดินรถ” หมายความว่า พื้นที่ที่ทำไว้สำหรับการเดินรถไม่ว่าในระดับพื้นดิน ใต้หรือเหนือพื้นดิน”²

3. พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติจากการจลาจลและขนส่งไว้ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“ทางหลวง” หมายความว่า ทางหรือถนนซึ่งจัดไว้เพื่อประโยชน์ในการจราจรสาธารณะทางบก ไม่ว่าในระดับพื้นดิน ใต้หรือเหนือพื้นดิน หรือใต้หรือเหนือสิ่งสทริมทรัพย์อย่างอื่น นอกจากทางรถไฟ และหมายความรวมถึงที่ดิน พืช พันธุ์ไม้ทุกชนิด สะพาน ท่อหรือรางระบายน้ำ อุโมงค์ ร่องน้ำ กำแพงกันดิน เขื่อน รั้ว หลักสำรวจ หลักเขต

¹ แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, หน้า 158.

² มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522.

หลักกระยะ ป้ายจราจร เครื่องหมายจราจร เครื่องหมายสัญญาณ เครื่องสัญญาณไฟฟ้า เครื่องแสดงสัญญาณ ที่จอดรถ
ที่ปักคนโดยสาร ที่ปักริมทาง เรือหรือพาหนะสำหรับขนส่งข้ามฟาก ท่าเรือสำหรับขึ้นหรือลงรถ และอาคารหรือสิ่งอื่น
อันเป็นอุปกรณ์งานทางบรรดาที่มีอยู่หรือที่ได้จัดไว้ในเขตทางหลวงเพื่อประโยชน์แก่งานทางหรือผู้ใช้ทางหลวงนั้น
ด้วย”³

“ทางจราจร” หมายความว่า ส่วนหนึ่งของทางหลวงที่ทำหรือจัดไว้เพื่อการจราจรของยานพาหนะ”⁴

³ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535.

⁴ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535.

ภาคผนวก ข

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ภัยจากการจราจรและขนส่ง

1. หน่วยงานภายในกระทรวงคมนาคม

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของกระทรวงคมนาคมไว้ดังนี้

“(1) จัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านคมนาคมให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

(2) ปรับปรุงเส้นทางและโครงข่ายคมนาคม สนับสนุนการกักการส่งกำลังบำรุงพร้อมทั้งแก้ไขเส้นทางเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากสาธารณภัย

(3) จัดให้มีเส้นทางสำรอง เส้นทางเลี้ยว หรือทางชั่วคราว รวมทั้งซ่อมหรือดัดแปลงแก้ไขสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบคมนาคม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่

(4) สนับสนุนการอพยพเคลื่อนย้ายประชาชนออกจากพื้นที่ประสบภัย หรือเสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัย เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัย

(5) สนับสนุนข้อมูลเส้นทางสัญจร เส้นทางเลี่ยงพื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ประสบภัยสำหรับประชาชน

(6) บูรณะ ฟื้นฟู เส้นทางคมนาคมที่ได้รับความเสียหายให้สามารถใช้งานได้โดยเร็ว

(7) จัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพยากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านคมนาคม

(8) ให้การสนับสนุนงานด้านการจราจรในเส้นทางรับผิดชอบที่ประสบภัย

(9) ประสานงานและรับแจ้งเหตุสาธารณภัย ภัยด้านความมั่นคง และสถานการณ์ฉุกเฉินระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคประชาสังคม”⁵

เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภายในกระทรวงคมนาคมแล้ว จะพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติจากการจราจรและขนส่งดังต่อไปนี้

⁵ แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, หน้า 47-48.

1.1 กรมทางหลวง

อำนาจหน้าที่ที่สำคัญของกรมทางหลวงปรากฏตามข้อ 2 (3) และ (4) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 กรมทางหลวง มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านทางหลวงการก่อสร้างและบำรุงรักษาทางหลวงให้มีโครงข่ายทางหลวงที่สมบูรณ์ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศและเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยในการเดินทางโดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้...

(3) ร่วมมือและประสานงานด้านงานทางกับองค์กรและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(4) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”⁶

แม้กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2558 จะมีได้กำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันหรือบรรเทาภัยพิบัติไว้โดยตรง แต่เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535 แล้ว กลับแสดงให้เห็นอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันหรือบรรเทาภัยพิบัติด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ อำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ปรากฏดังนี้

“มาตรา 30 เพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาเป็นการฉุกเฉิน ให้ผู้อำนวยการทางหลวง หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงมีอำนาจใช้ที่ดินหรือเข้าครอบครองวัตถุสำหรับใช้งานทางซึ่งอยู่ในความครอบครองของบุคคลใดในบริเวณหรือใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดภัยพิบัตินั้นได้เท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์แก่งานทาง และมีอำนาจเกณฑ์แรงราษฎร สัตว์พาหนะหรือยานพาหนะ ตลอดจนเครื่องจักร เครื่องมือ และเครื่องอุปกรณ์สำหรับใช้งานทางได้ด้วย

การเกณฑ์ตามวรรคหนึ่งและอัตราค่าจ้างหรือค่าตอบแทน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา”⁷

“มาตรา 31 เพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาเป็นการฉุกเฉิน ให้อธิบดีกรมทางหลวงมีอำนาจเข้าครอบครองทางหลวงสัมปทาน และในการนี้ให้สิทธิและอำนาจสั่งการของผู้รับสัมปทานตกมาอยู่กับอธิบดีกรมทางหลวงทั้งหมด จนกว่าภัยพิบัตินั้นจะหมดไป”⁸

⁶ ข้อ 2 (3) และ (4) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2558.

⁷ มาตรา 30 ของพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535.

⁸ มาตรา 31 ของพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535.

“มาตรา 32 เพื่อประโยชน์แก่งานทาง ให้ผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวง มีอำนาจทำหรือแก้ทางระบายน้ำที่ไหลผ่านทางหลวง หรือทำหรือแก้ทางระบายน้ำออกจากทางหลวงเพื่อไปสู่แหล่งน้ำสาธารณะที่ใกล้เคียงตามความจำเป็นได้

ในกรณีจำเป็นต้องป้องกันภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาเป็นการฉุกเฉินและเพื่อประโยชน์แก่งานทาง ผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงมีอำนาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ทันที แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือทรัพย์สินนั้นทราบโดยเร็ว”⁹

“มาตรา 61 เพื่อรักษาทางหลวง ผู้อำนวยการทางหลวงมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาห้ามใช้ยานพาหนะบนทางหลวงโดยที่ยานพาหนะนั้นมีน้ำหนัก น้ำหนักบรรทุกหรือน้ำหนักลงเพลากินกว่าที่กำหนด หรือโดยที่ยานพาหนะนั้นอาจทำให้ทางหลวงเสียหาย

ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรืออุบัติเหตุเกิดขึ้นทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางหลวงหรือไม่ปลอดภัยแก่การจราจรในทางหลวง ให้เจ้าพนักงานซึ่งผู้อำนวยการทางหลวงแต่งตั้งให้ควบคุมทางหลวงมีอำนาจประกาศห้ามใช้ยานพาหนะบนทางหลวงนั้นได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยให้ปิดประกาศนั้นไว้ในที่เปิดเผย ณ บริเวณที่มีเหตุฉุกเฉินหรืออุบัติเหตุเกิดขึ้นนั้น”¹⁰

1.2 กรมทางหลวงชนบท

อำนาจหน้าที่ของกรมทางหลวงชนบทปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมทางหลวงชนบท มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านทางหลวงการก่อสร้างและบำรุงรักษาทางหลวงให้มีโครงข่ายทางหลวงที่สมบูรณ์ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกรวดเร็ว และปลอดภัยในการเดินทาง โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการจัดทำมาตรฐานและข้อกำหนดทางหลวงชนบท และทางหลวงท้องถิ่น ตลอดจนกำกับตรวจสอบและควบคุมทางวิชาการ เพื่อให้มีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและข้อกำหนด

(2) ดำเนินการฝึกอบรมและจัดทำคู่มือ ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับวิศวกรรมงานทาง

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการงานทางแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

⁹ มาตรา 32 ของพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535.

¹⁰ มาตรา 61 ของพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535.

(4) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับทางหลวงชนบทรวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(5) วิจัยและพัฒนางานก่อสร้าง บำรุง และบำรุงรักษาทางหลวงชนบท

(6) ร่วมมือและประสานงานด้านงานทางบก้องการและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ”¹¹

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้นแล้ว จะพบว่ากฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2558 มิได้กำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันหรือบรรเทาภัยพิบัติไว้โดยตรง

1.3 กรมการขนส่งทางบก

อำนาจหน้าที่ของกรมการขนส่งทางบกปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2552 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม มีภารกิจเกี่ยวกับการกำกับดูแล ตรวจสอบ ตรวจตรา ให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประสานและวางแผนให้มีการเชื่อมต่อบริการขนส่งอื่น ๆ เพื่อให้ระบบการขนส่งทางบกเกิดความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว ทัวถึงและปลอดภัย โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก กฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(2) ดำเนินการแก้ไข ป้องกัน และส่งเสริมสวัสดิภาพการขนส่งทางบก

(3) ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายระบบการขนส่งทางบก

(4) ดำเนินการจัดระบบและระเบียบการขนส่งทางบก

(5) ร่วมมือและประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศในด้าน การขนส่งทางบก และในส่วนที่เกี่ยวกับอนุสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศ

(6) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงหรือ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย”¹²

¹¹ ข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2558.

¹² ข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2552.

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้นแล้ว จะพบว่ากฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2552 มิได้กำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันหรือบรรเทาภัยพิบัติไว้โดยตรง

1.4 กรมการขนส่งทางราง

อำนาจหน้าที่ของกรมการขนส่งทางรางปรากฏอยู่ในข้อ 1 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการขนส่งทางราง กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2562 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 1 ให้กรมการขนส่งทางราง กระทรวงคมนาคม มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนการพัฒนาด้านการขนส่งทางราง การกำกับดูแลมาตรฐานและระเบียบทางด้านความปลอดภัย การบำรุงทาง และการประกอบกิจการ วางแผนโครงข่าย พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางรางของประเทศให้มีโครงข่ายที่สมบูรณ์ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ เชื่อมต่อการขนส่งระบบอื่นและประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งมีการศึกษาและพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมขึ้นในระดับประเทศและระดับภูมิภาค เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยในการเดินทาง โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (1) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนการพัฒนาด้านการขนส่งทางรางของประเทศ
- (2) กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการขนส่งทางราง มาตรฐานด้านความปลอดภัย มาตรฐานการบำรุงทาง มาตรฐานการประกอบกิจการ มาตรฐานผู้ประจำหน้าที่ รวมทั้งกำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐานดังกล่าว
- (3) กำกับดูแลการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานการขนส่งทางราง
- (4) ศึกษาและพัฒนานวัตกรรมการขนส่งทางราง
- (5) ร่วมมือและประสานงานด้านการขนส่งทางรางกับองค์กร และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- (6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรม หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย” ¹³

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้นแล้ว จะพบว่ากฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการขนส่งทางราง กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2562 มิได้กำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันหรือบรรเทาภัยพิบัติไว้โดยตรง

¹³ ข้อ 1 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการขนส่งทางราง กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2562.

1.5 กรมเจ้าท่า

อำนาจหน้าที่ที่สำคัญของกรมเจ้าท่าปรากฏตามข้อ 2 (1) (5) และ (6) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 กรมเจ้าท่า มีภารกิจเกี่ยวกับการกำกับดูแล การส่งเสริม การพัฒนาระบบการขนส่งทางน้ำและการพาณิชย์นาวี ให้มีการเชื่อมต่อกับระบบการขนส่งอื่น ๆ ทั้งการขนส่งผู้โดยสาร และสินค้า ท่าเรือ อุโมงค์เรือไทย และกิจการเกี่ยวเนื่อง เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว ทั่วถึง และปลอดภัย ตลอดจนการสนับสนุนภาคการส่งออกให้มีความเข้มแข็ง โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้...

(1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย กฎหมายว่าด้วยเรือไทย กฎหมายว่าด้วยการป้องกันเรือโดนกัน กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี กฎหมายว่าด้วย การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง...

(5) ร่วมมือและประสานงานกับองค์การและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศในด้านการขนส่งทางน้ำ การพาณิชย์นาวี และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศ

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”¹⁴

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้นแล้ว จะพบว่ากฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2558 มิได้กำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันหรือบรรเทาภัยพิบัติไว้โดยตรง

1.6 กรมท่าอากาศยาน

อำนาจหน้าที่ของกรมท่าอากาศยานปรากฏอยู่ในข้อ 1 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมท่าอากาศยาน กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 1 ให้กรมท่าอากาศยานมีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาโครงข่ายและส่งเสริมกิจการท่าอากาศยาน และท่าอากาศยาน ให้มีความปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นและความเป็นไปได้ในการมีท่าอากาศยานแห่งใหม่เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

(2) จัดให้มีท่าอากาศยานตามผลการศึกษาวิเคราะห์ตาม (1)

¹⁴ ข้อ 2 (1) (5) และ (6) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2558.

(3) ดำเนินกิจการท่าอากาศยานที่อยู่ในความรับผิดชอบให้เห็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย ถูกหลักเศรษฐกิจ และเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ และให้ได้มาตรฐานสากล

(4) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรี หรือ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย”¹⁵

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้นแล้ว จะพบว่ากฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมท่าอากาศยาน กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2558 มีได้กำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันหรือบรรเทาภัยพิบัติไว้โดยตรง

1.7 การรถไฟแห่งประเทศไทย

การรถไฟแห่งประเทศไทยมีวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2494 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 6 ให้จัดตั้งการรถไฟขึ้น เรียกว่า “การรถไฟแห่งประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(1) รับโอนกิจการของกรมรถไฟจากกรมรถไฟ กระทรวงคมนาคม

(2) จัดดำเนินการและนำมาซึ่งความเจริญของกิจการรถไฟเพื่อประโยชน์แห่งรัฐและประชาชน และดำเนินการธุรกิจอันเกี่ยวกับการขนส่งของรถไฟและธุรกิจอื่นซึ่งเป็นประโยชน์แก่กิจการรถไฟ”¹⁶

นอกจากนี้ อำนาจหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยปรากฏอยู่ในมาตรา 9 ของพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ.2494 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 9 ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยมีอำนาจที่จะกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 6 อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(1) สร้าง ซ่อม ซ่อมแซม รับจ้าง จัดหา จำหน่าย แลกเปลี่ยน เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม และดำเนินงานเกี่ยวกับเครื่องใช้ บริการ และความสะดวกต่างๆ ของกิจการรถไฟ

(2) ซื้อ จัดหา เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ถูกรวมสิทธิ์ ครอบครอง อาศัย ให้อาศัย จำหน่าย แลกเปลี่ยน และดำเนินงานเกี่ยวกับทรัพย์สินใดๆ

(3) กำหนดอัตราค่าภาระการใช้การรถไฟ บริการ และความสะดวกต่างๆ ของกิจการรถไฟ และจัดระเบียบเกี่ยวกับวิธีชำระค่าภาระดังกล่าว

¹⁵ ข้อ 1 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมท่าอากาศยาน กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2558.

¹⁶ มาตรา 6 ของพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ.2494.

- (4) จัดระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัย การใช้รถไฟ บริการ และความสะอาดต่างๆ ของกิจการรถไฟ
- (5) กู้ยืมเงิน ให้กู้ยืมเงิน ลงทุน ร่วมลงทุน หรือออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน
- (6) รับส่งเงินทางรถไฟ
- (7) รับขนส่งคนโดยสาร สินค้า พัสดุภัณฑ์ และของอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการรถไฟ
- (8) ดำเนินกิจการโรงแรมและภัตตาคาร รวมตลอดถึงกิจการอื่นอันเป็นอุปกรณ์แก่กิจการโรงแรมหรือภัตตาคาร
- (9) จัดบริการท่องเที่ยวเกี่ยวเนื่องกับกิจการรถไฟ
- (10) จัดตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดเพื่อประกอบธุรกิจเกี่ยวกับกิจการรถไฟและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการรถไฟ ทั้งนี้ บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดดังกล่าวจะมีคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวถือหุ้นเกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้าของทุนจดทะเบียนของบริษัทนั้นไม่ได้
- (11) เข้าร่วมกิจการกับบุคคลอื่น หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด เพื่อประโยชน์แก่กิจการรถไฟ”¹⁷

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้นแล้ว จะพบว่าพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ.2494 มิได้กำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันหรือบรรเทาภัยพิบัติไว้โดยตรง

1.8 สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยมีวัตถุประสงค์ปรากฏอยู่ในมาตรา 7 ของพระราชกำหนดการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 7 สำนักงานมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (1) กำกับ ดูแล ควบคุม ส่งเสริม และพัฒนา กิจการการบินพลเรือน ทั้งในด้านนิรภัยการรักษาสิ่งแวดล้อม การรักษาความปลอดภัย การอำนวยความสะดวกในการขนส่งทางอากาศ เศรษฐกิจการขนส่งทางอากาศ และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการการบินพลเรือนให้เป็นไปตามกฎหมายและมาตรฐานสากล
- (2) ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยความผิดบางประการต่อการเดินอากาศ

¹⁷ มาตรา 9 ของพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ.2494.

(3) ส่งเสริม และพัฒนาเครือข่ายระบบการขนส่งทางอากาศ อุตสาหกรรมการบินและกิจการการบินพลเรือน ให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล

(4) เป็นศูนย์กลางในการให้บริการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจการการบินพลเรือนให้สามารถดำเนินการและแข่งขันได้ในระดับสากล”¹⁸

นอกจากนี้ สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่ปรากฏอยู่ในมาตรา 8 ของพระราชกำหนดการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 8 นอกจากอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์แล้ว ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(1) ศึกษา วิเคราะห์ และพัฒนา กิจการการบินพลเรือน ทั้งในด้านนิรภัย การรักษาสีงแวดล้อม การรักษาความปลอดภัย การอำนวยความสะดวกในการขนส่งทางอากาศ เศรษฐกิจการขนส่งทางอากาศตลอดจนระบบโครงสร้างพื้นฐานการบินพลเรือนของประเทศ

(2) เสนอแนะนโยบายต่อคณะกรรมการการบินพลเรือนเกี่ยวกับกิจการการบินพลเรือนและการขนส่งทางอากาศ

(3) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ

(4) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการให้กับคณะกรรมการการบินพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ และปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการการบินพลเรือนมอบหมาย

(5) ดำเนินการจัดทำแผนอำนวยความสะดวก แผนรักษาความปลอดภัย และแผนนิรภัยในการบินพลเรือนแห่งชาติ รวมทั้งแผนแม่บทการจัดตั้งสนามบินพาณิชย์ของประเทศ เพื่อเสนอให้คณะกรรมการการบินพลเรือนพิจารณาอนุมัติ รวมทั้งกำกับดูแลและควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว

(6) ดำเนินการจัดระเบียบการบินพลเรือน รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการใช้น่านฟ้าให้เกิดความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพสูงสุด

(7) ตรวจสอบ ติดตาม ควบคุม รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการบินและกิจการการบินพลเรือนปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ และมาตรฐานสากล

¹⁸ มาตรา 7 ของพระราชกำหนดการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558.

(8) กำกับดูแลกิจการสนามบินและสนามบินอนุญาตที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศหรือตามกฎหมายอื่นให้เกิดความปลอดภัยและได้มาตรฐานสากล

(9) ให้ความร่วมมือและสนับสนุนคณะกรรมการการบินพลเรือนและส่วนราชการในการประสานงานหรือเจรจากับองค์การระหว่างประเทศหรือต่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิในการบิน หรือการทำความตกลงใดๆเกี่ยวกับการบินพลเรือนอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการอื่น

(10) ร่วมมือและประสานงานกับองค์การหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศในด้านการบินพลเรือนตามพันธกรณีที่ประเทศไทยมีอยู่ตามอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี

(11) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนากิจการการบินพลเรือน

(12) ให้การรับรองหลักสูตรและสถาบันฝึกอบรมผู้ประจำหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศและกำหนดคุณสมบัติและความรู้ของบุคลากรด้านการบินอื่นที่พึงต้องมี

(13) กำหนดมาตรฐานการทำงานของผู้ประจำหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ

(14) จัดทำทะเบียนอากาศยาน รวมทั้งทะเบียนผู้ประจำหน้าที่และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบินพลเรือน

(15) จัดทำและเผยแพร่ความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับการบินพลเรือน

(16) ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน หรือตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”¹⁹

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้นแล้ว จะพบว่าพระราชกำหนดการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 มิได้กำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันหรือบรรเทาภัยพิบัติไว้โดยตรง

2. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

อำนาจหน้าที่ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นปรากฏอยู่ในมาตรา 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2551 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษาแนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การ

¹⁹ มาตรา 8 ของพระราชกำหนดการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558.

บริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และการบริหารจัดการ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ โดยให้อำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ดำเนินการพัฒนาระบบ รูปแบบ และโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (2) ส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดทำ ประสาน และบูรณาการแผนพัฒนาท้องถิ่น และวางระบบในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น
- (3) ดำเนินการจัดทำ แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำ และกำกับดูแลการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (4) กำหนดแนวทางและจัดทำมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น
- (5) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานด้านการเงิน การคลัง การงบประมาณ การพัสดุ การจัดเก็บรายได้ และการประกอบกิจการพาณิชย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งวางระบบตรวจสอบระบบการเงิน การบัญชี และการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (6) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการบริการสาธารณะและการศึกษาในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (7) กำหนดแนวทาง วางระบบ และสร้างตัวชี้วัดเพื่อเป็นมาตรฐานการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนกำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐาน
- (8) ส่งเสริมภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารงานและตรวจสอบการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (9) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (10) พัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและของกรม
- (11) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”²⁰

²⁰ มาตรา 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2551.

3. กองบังคับการตำรวจทางหลวง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

อำนาจหน้าที่ของกองบังคับการตำรวจทางหลวง ปรากฏอยู่ในข้อ 3 2. (11) (ค) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการหรือหน่วยงานอย่างอื่นหรือในระดับต่ำลงไป ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“(ค) กองบังคับการตำรวจทางหลวง มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- 1) ถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ รวมทั้งรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญอื่น
- 2) รักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมทั่วราชอาณาจักร
- 3) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญา สืบสวนสอบสวนความผิดที่มีโทษทางอาญา ความผิดคดีจราจรทางบกและความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องบนทางหลวงและทางหลวงพิเศษต่าง ๆ และความผิดในเขตพื้นที่อื่นที่ต่อเนื่องกันทั่วราชอาณาจักร หรือตามที่ได้รับมอบหมาย
- 4) อำนาจความสะดวก ให้บริการ จัดการจราจร และการป้องกันอุบัติเหตุบนทางหลวงและทางหลวงพิเศษต่าง ๆ
- 5) ควบคุมดูแลการใช้ทางหลวงและทางหลวงพิเศษให้เป็นไปตามกฎหมาย
- 6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย” ²¹

4. กรุงเทพมหานคร

เมื่อพิจารณากฎหมายและกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องแล้ว จะพบว่า กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติดังปรากฏตามกฎหมายสองฉบับอันได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

²¹ 3 2. (11) (ค) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการหรือหน่วยงานอย่างอื่นหรือในระดับต่ำลงไป ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ.

4.1 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

อำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติของกรุงเทพมหานครปรากฏตามมาตรา 89 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 89 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และตามกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร...

(3) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย...

(27) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เทศบาลนคร หรือตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย หรือที่กฎหมายระบุเป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร”²²

4.2 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

ในกรณีที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยพิบัติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ในการใช้เครื่องมือสื่อสารของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนทุกระบบที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยหรือท้องที่ที่เกี่ยวข้องตามมาตรา 21 วรรคสอง (3) ของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 21 เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ใด ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นมีหน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และแจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่นั้นและผู้อำนวยการจังหวัดทราบทันที

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(3) ใช้เครื่องมือสื่อสารของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนทุกระบบที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยหรือท้องที่ที่เกี่ยวข้อง”²³

นอกจากนี้ หากเกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยพิบัติในพื้นที่กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครก็มีอำนาจตามมาตรา 21 วรรคสอง (3) เช่นกันโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 37 วรรคสอง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

²² มาตรา 89 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528.

²³ มาตรา 21 วรรคสอง (3) ของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550.

“มาตรา 37 เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ช่วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีหน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และแจ้งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครทราบทันที

ให้นำความในมาตรา 21 วรรคสอง มาตรา 22 วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา 24 มาตรา 25 มาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 29 และมาตรา 30 มาใช้บังคับกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานครด้วยโดยอนุโลม”²⁴

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้นประกอบกับบริบทรอบข้างแล้ว จะพบว่า อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการใช้เครื่องมือสื่อสารของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนทุกระบบที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยหรือท้องที่ที่เกี่ยวข้องเนื่องอาจตีความให้ครอบคลุมถึงการส่งข้อความโดยอาศัยระบบ Cell Broadcast แต่อำนาจดังกล่าวก็ยังต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานครเท่านั้นด้วย

²⁴ มาตรา 37 ของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550.

ภาคผนวก ค

แนวทางการเฝ้าระวัง

ภัยจากการจราจรและขนส่ง

แนวทางการเฝ้าระวังภัยจากการจราจรและขนส่ง

1. กองบังคับการตำรวจทางหลวง

กองบังคับการตำรวจทางหลวง มีแนวทางในการเฝ้าระวังภัย และแนวทางการกำหนดระดับความรุนแรงของภัย ดังตารางด้านล่างนี้

ระดับความรุนแรงตามแผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ	คำอธิบาย
สีเหลือง ระดับ 3 (ความรุนแรง)	- มีเหตุที่ต้องปิดการจราจรทุกช่องทางการเดินรถ - ต้องใช้เวลานานในการจัดการเหตุ - มีผู้ได้รับผลกระทบต่อผู้ใช้รถใช้ถนน
สีส้ม ระดับ 4 (ความรุนแรงมาก)	- มีเหตุที่ต้องปิดการจราจรทุกช่องทางการเดินรถ - ต้องใช้เวลานานในการจัดการเหตุ - มีผู้ได้รับผลกระทบต่อผู้ใช้รถใช้ถนนจำนวนมาก
สีแดง ระดับ 5 (ภาวะเสี่ยงอันตราย สูงสุด)	- มีเหตุที่ต้องปิดช่องทางการจราจรทั้งขาเข้าและขาออก - ต้องใช้เวลานานในการจัดการเหตุ - ส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นพื้นที่กว้าง

ภาคผนวก ง

มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัย

Common Alerting Protocol (CAP)

ภัยจากการจราจรและขนส่ง

(ร่าง) มาตรฐาน Common Alerting Protocol (CAP)

สำหรับการแจ้งเตือนภัยจากการจราจรและขนส่ง

มาตรฐาน CAP เป็นมาตรฐานสากลที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการแจ้งเตือนภัยผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย มาตรฐานนี้ช่วยให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลการเตือนภัยได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การประยุกต์ใช้มาตรฐาน CAP กับระบบแจ้งเตือนภัยจากการจราจรและขนส่งช่วยให้สามารถกระจายข้อมูลเตือนภัยไปยังประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างทั่วถึงและทันทั่วถึง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการลดผลกระทบและความสูญเสียจากภัยดังกล่าว

1. การแจ้งเตือนภัยจากการจราจรและขนส่งด้วยมาตรฐาน CAP

มาตรฐาน CAP ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการแจ้งเตือนภัยจากการจราจรและขนส่งอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งระดับการแจ้งเตือนออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) การแจ้งเตือนภัยระดับชาติ (National Alert)

- ออกการแจ้งเตือนเมื่อตรวจพบว่ามีเหตุที่ต้องปิดช่องทางการจราจรทั้งขาเข้าและขาออก ต้องใช้เวลานานในการจัดการเหตุ และส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นพื้นที่กว้าง
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Severe” ถึง “Extreme”
- ระดับความรุนแรงของภัย: ระดับ 5 (สีแดง - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูงสุด)
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Immediate”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): “Transport”
- คำแนะนำ: ให้อาศัยอยู่ในสถานที่ปลอดภัย และปฏิบัติตามข้อสั่งการ
- ให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเหตุที่เกิด สภาพการจราจร

2) การแจ้งเตือนภัยขั้นรุนแรง (Extreme Alert)

- ออกการแจ้งเตือนเมื่อตรวจพบว่ามีเหตุที่ต้องปิดการจราจรทุกช่องทางการเดินทาง ต้องใช้เวลานานในการจัดการเหตุ และส่งผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมาก
- ระบุพื้นที่เฉพาะที่ได้รับผลกระทบหรือคาดว่าจะได้รับผลกระทบ
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Severe” ถึง “Extreme”
- ระดับความรุนแรงของภัย: ระดับ 3 (สีเหลือง - สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย) ระดับ 4 (สีส้ม - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูง) และระดับ 5 (สีแดง - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูงสุด)
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Immediate” หรือ “Expected”

- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): “Transport”
- คำแนะนำ:
 - สีเหลือง ระดับ 3 ให้เตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ และปฏิบัติตามคำแนะนำ
 - สีส้ม ระดับ 4 ให้ใช้เส้นทางจราจรที่ปลอดภัยและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด
 - สีแดง ระดับ 5 ให้อาศัยอยู่ในสถานที่ปลอดภัย และปฏิบัติตามข้อสั่งการ
- ให้ข้อมูลเบื้องต้นและคำแนะนำการปฏิบัติตัวเพื่อความปลอดภัย
- ระบุพื้นที่เสี่ยงได้รับผลกระทบรุนแรง (Impact Areas)
- แจ้งเตือนเรื่องอันตรายจากสถานการณ์ เช่น สะพานถูกตัดขาด ถนนถูกน้ำท่วม

3) การแจ้งเตือนเพื่อให้ข้อมูล (Informational Alert)

- ออกการแจ้งเตือนเมื่อตรวจพบว่ามีเหตุที่ต้องปิดการจราจรทุกช่องทางการเดินทาง ต้องใช้เวลานานในการจัดการเหตุ และส่งผลกระทบต่อประชาชน
- มีการประเมินความเสียหายและผลกระทบ
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Moderate”
- ระดับความรุนแรงของภัย: ระดับ 3 (สีเหลือง - สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย)
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Expected”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): “Transport”
- คำแนะนำ: ฝัาระวังสถานการณ์ หลีกเลี่ยงเส้นทางจราจรที่มีสถานการณ์
- มีคำแนะนำการปฏิบัติตัวเพื่อความปลอดภัย เช่น เส้นทางที่แนะนำ
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ และการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เช่น เขื่อน สะพาน ถนน
- แจ้งช่องทางการติดตามข้อมูลข่าวสารและการติดต่อหน่วยงานฉุกเฉินในกรณีที่เกิดเป็น

4) การแจ้งเตือนสิ้นสุดภัย (All Clear)

- ออกเมื่อสถานการณ์การจราจรกลับเข้าสู่ภาวะปกติและปลอดภัย
- ยืนยันว่าเปิดใช้เส้นทางจราจรได้แล้วตามปกติ และภัยได้สิ้นสุดลงแล้ว
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Minor”
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Past”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- คำแนะนำ: สามารถใช้เส้นทางจราจรได้ตามปกติ

- แจ้งช่องทางการรายงานความเสียหายหรือขอความช่วยเหลือ แนะนำให้ติดตามการประกาศเพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่างข้อความแจ้งเตือนภัยจากการจราจรและขนส่ง
(Traffic and Transport Informational Alert)

ส่วนต้น (Alert)

- o identifier: urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.2025.04.15-001
- o sender: DDPM
- o sent: 2025-04-15T16:45:00+07:00
- o status: Actual
- o msgType: Alert
- o source: DDPM-HPD
- o scope: Public

ส่วนข้อมูล (Info) ภาษาไทย

- o language: th-TH
- o category: Transport
- o event: ACI
- o responseType: Prepare
- o urgency: Expected
- o severity: Moderate
- o certainty: Observed
- o senderName: DDPM
- o headline: แจ้งเตือนอุบัติเหตุรถชนกัน ขาเข้าโคราช
- o description: เหตุรถชนกัน ทล.304 ขาเข้าโคราช กม 237 เป็นรถบัส คอนกรีตชนกัน เนื่องจากฝนตก ถนนลื่น สามารถวิ่งได้ 1 ช่องทางซ้าย เปิดทางพิเศษ กม.235 - กม.237 ระยะทาง 2 กม. มีท้ายแถว 2 กม. วันที่ 6 กันยายน 2568 เวลา 15.00 น. หน่วยฯ วังน้ำเขียว
- o instruction: ขอให้หลีกเลี่ยงเส้นทาง

ส่วนพื้นที่ (Area)

- o areaDesc: ทล.304 กม.237 ทางเข้าโคราช
- o circle: 15.7015,100.1348 15.0
- o geocode: ISO3166-2:TH-60

ตัวอย่างข้อความแจ้งเตือนภัยจากการจราจรและขนส่งขั้นรุนแรง (Transport Extreme Alert)

ส่วนต้น (Alert)

- o identifier: urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.2025.04.16-001
- o sender: DDPM
- o sent: 2025-04-16T03:10:00+07:00
- o status: Actual
- o msgType: Alert
- o source: DDPM-HPD
- o scope: Public

ส่วนข้อมูล (Info) ภาษาไทย

- o language: th-TH
- o category: Met
- o event: EXA
- o responseType: Evacuate
- o urgency: Immediate
- o severity: Extreme
- o certainty: Observed
- o senderName: DDPM
- o headline: รถบรรทุกแก๊สระเบิด ถนนเพชรบุรีตัดใหม่
- o description: วันที่ 6 กันยายน 2568 เกิดเหตุรถบรรทุกแก๊สระเบิด ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ ก่อนขึ้นทางด่วนฝั่งขาเข้า ให้อพยพออกจากพื้นที่เสี่ยงไปยังพื้นที่ปลอดภัยโดยทันที และปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด
- o instruction: ต้องอพยพออกจากพื้นที่เสี่ยงไปยังพื้นที่ปลอดภัยโดยทันที และปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด

ส่วนพื้นที่ (Area)

- o areaDesc: พื้นที่รอบทางขึ้นทางด่วนเพชรบุรีตัดใหม่ขาเข้า
- o polygon: 16.7231,98.5428 16.7123,98.6981 16.6245,98.7012 16.5987,98.5987
16.7231,98.5428
- o geocode: ISO3166-2:TH-63

2. ข้อความ CAP สำหรับภัยจากการจราจรและขนส่ง ควรมีลักษณะ ดังนี้

ข้อความที่ 1 (การเตือนเริ่มต้น)

- ออกโดยเร็วที่สุดเมื่อพบสัญญาณความเสี่ยงภัย
- ระบุข้อมูลเบื้องต้น เช่น พื้นที่เสี่ยง ระดับความรุนแรง ระยะเวลาในการจัดการเหตุ
- ให้คำแนะนำการเตรียมพร้อมรับมือเบื้องต้น

ข้อความที่ 2 และถัดไป (การอัปเดต)

- ออกเป็นระยะเมื่อมีข้อมูลใหม่
- อัปเดตข้อมูลสถานการณ์ พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ และการคาดการณ์สถานการณ์
- มีคำแนะนำปรับปรุงตามสถานการณ์ เช่น การอพยพ เส้นทางปลอดภัย

ข้อความสุดท้าย (การสิ้นสุดภัย)

- เมื่อจัดการเหตุเรียบร้อยแล้วและไม่มีความเสี่ยงเพิ่มเติม
- มีคำแนะนำการปฏิบัติตัวหลังสิ้นสุดภัย เช่น การทำความสะอาด เส้นทางที่ยังต้องหลีกเลี่ยง
- มีข้อมูลเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่มีให้และหน่วยงานที่ประชาชนสามารถติดต่อได้

กรณีเป็นภัยที่มีความรุนแรงและต่อเนื่อง จะมีการส่งข้อความอัปเดตหลายชุดเพื่อแจ้งเตือนเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และสถานการณ์พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบที่ขยายวงกว้างขึ้นหรือลดลง

3. ความถี่และช่วงเวลาของข้อความ CAP สำหรับภัยจากการจราจรและขนส่ง

ความถี่ในการส่งข้อความ CAP ขึ้นอยู่กับระดับการแจ้งเตือนและสถานการณ์ ดังนี้

1) National Alert

- ออกประกาศทันทีเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินรุนแรง และปรับปรุงทุก 3-6 ชั่วโมง หรือทันทีที่มีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์อย่างรวดเร็ว

2) Extreme Alert

- ออกประกาศทันทีเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินรุนแรง และปรับปรุงทุก 3-6 ชั่วโมง หรือทันทีที่มีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์อย่างรวดเร็ว

3) Informational Alert

- ออกประกาศทันทีเมื่อเกิดสถานการณ์ และปรับปรุงทุก 3-6 ชั่วโมง หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์

4) All Clear

- ออกประกาศเมื่อภัยได้สิ้นสุดลงแล้ว เปิดการจราจรได้ตามปกติ

4. การประยุกต์ใช้มาตรฐาน CAP สำหรับตามแนวทาง Common Policies and Practices

การใช้มาตรฐาน CAP ให้มีประสิทธิภาพสำหรับการแจ้งเหตุภัยจากการจราจรและขนส่ง ควรปฏิบัติตามแนวทาง Common Policies and Practices ซึ่งรวมถึง

- 1) การใช้รูปแบบ Identifier ที่เป็นมาตรฐาน เช่น urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.YYYY.MM.DD-NNN หรือ TH-DDPM-YYYYMMDD-NNN โดยระบุหน่วยงานที่ออก เช่น DDPM สำหรับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย HPD สำหรับกองบังคับการตำรวจทางหลวง
- 2) การใช้ภาษาหลายภาษา ควรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในข้อความเดียวกัน โดยใช้ element <info> แยกสำหรับแต่ละภาษา เพื่อให้ทั้งคนไทยและชาวต่างชาติเข้าใจการเตือนภัย
- 3) การใช้รหัสพื้นที่ที่เป็นมาตรฐาน เช่น ISO3166-2 สำหรับรหัสจังหวัด (TH-10 สำหรับกรุงเทพมหานคร) และรหัสอำเภอตามมาตรฐานของกรมการปกครอง
- 4) การกำหนดพื้นที่ที่ชัดเจน ใช้ point สำหรับจุดเกิดเหตุ หรือ polygon สำหรับพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ระบุพิกัดที่ถูกต้องตามระบบ WGS84 (World Geodetic System 1984)
- 5) การอัปเดตข้อความอย่างต่อเนื่อง ใช้ references เพื่อเชื่อมโยงข้อความต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา ควรอ้างอิงข้อความก่อนหน้าทุกครั้งเมื่อมีการอัปเดต
- 6) การกำหนดระดับความรุนแรงที่สอดคล้องกัน ใช้ค่า urgency, severity และ certainty ที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง
- 7) การกำหนดประเภทการตอบสนองที่ชัดเจน ใช้ responseType ที่เหมาะสม เช่น
 - Evacuate สำหรับพื้นที่ที่ต้องอพยพทันที
 - Prepare สำหรับพื้นที่ที่มีความเสี่ยงแต่ยังไม่ต้องอพยพ
 - Monitor สำหรับพื้นที่ที่ต้องเฝ้าระวัง
- 8) การใช้ข้อมูลหลายแหล่งประกอบกัน รวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ภาพถ่ายจากดาวเทียม ข้อมูลจาก UAV เพื่อให้การเตือนภัยมีความแม่นยำ
- 9) การกำหนดเส้นทางอพยพและจุดอพยพ ระบุข้อมูลเส้นทางอพยพและจุดอพยพที่ปลอดภัยในส่วนของวิธีปฏิบัติตัวอย่างชัดเจน

มาตรฐาน CAP มีความสำคัญอย่างยิ่งในการแจ้งเตือนภัยอย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติตามมาตรฐานและแนวทางที่กำหนดช่วยให้การสื่อสารข้อมูลการเตือนภัยเป็นไปอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และครอบคลุม ทำให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างทั่วถึง อันนำไปสู่การลดความเสียหายและการสูญเสียชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดรูปแบบข้อความที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งข้อความทดสอบการแจ้งเตือนและข้อความแจ้งเตือนในแต่ละระดับความรุนแรง ช่วยให้ข้อมูลสอดคล้องกับระบบ Cell Broadcast ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการส่งข้อความเตือนภัยไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชนโดยตรง การกำหนดรูปแบบที่ชัดเจนจะช่วยให้ประชาชนสามารถรับรู้ระดับความรุนแรงของสถานการณ์ได้

ทันที การใช้มาตรฐาน CAP จึงไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารข้อมูลเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน กระตุ้นให้เกิดการตอบสนองที่เหมาะสมและทันทั่วทั้งที่ และเป็นรากฐานสำคัญของระบบบริหารจัดการภัยที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

5. การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรฐาน CAP

มาตรฐาน CAP อาจมีการปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม หรือกำหนดข้อความขึ้นใหม่ให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ และการใช้งานได้เสมอ โดยศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติอาจพิจารณาแก้ไขเอง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร้องขอให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดำเนินการ ทำการแก้ไขเมื่อปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม หรือกำหนดข้อความขึ้นใหม่แล้ว ให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ตารางที่ 1 มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนและรูปแบบสำหรับระบบ Cell Broadcast กรณีน้ำท่วมฉับพลัน

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
TT01	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	National Alert	ระดับ 5 (สีแดง - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูงสุด)	1 ชั่วโมง	วันที่ 6 กันยายน 2568 เวลา 14.10 น. เกิดเหตุรถบรรทุกแก๊สระเบิด ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ ก่อนขึ้นทางด่วนฝั่งขาเข้า ปิดเส้นทางจราจรทั้งขาเข้าและขาออก ส่งผลกระทบเป็นบริเวณกว้างโดยรอบจุดเกิดเหตุ ให้อพยพออกจากพื้นที่เสี่ยงไปยังพื้นที่ปลอดภัยโดยทันที และปฏิบัติตามข้อสั่งการ (266 อักขระ)	On September 6, 2025, at 2:10 p.m., a gas truck explosion occurred on New Phetchaburi Road before the inbound expressway entrance. Traffic has been closed in both inbound and outbound directions. The incident has affected a wide surrounding area. People in the risk zone must evacuate immediately to a safe location and strictly follow official instructions. (359 characters)
TT02	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Extreme Alert	ระดับ 4 (สีส้ม - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูง)	1 ชั่วโมง	วันที่ 17 พ.ค. 2568 เวลา 8.30 น. เกิดอุบัติเหตุ กม.37 ทล.2 ขาเข้า กทม. รถบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์เบรกแตก เฉี่ยวชนกับรถบรรทุกท่อนไม้และรถส่วนบุคคลอีกกว่า 10 คัน ในที่เกิดเหตุมีผู้ได้รับบาดเจ็บ 8 รายนำส่งรพ.ใกล้เคียง ขณะนี้ รถกู้ชีพกู้ภัย รถยก อยู่ระหว่างดำเนินการเคลียร์พื้นที่ ในพื้นที่มีรถติดมาก เนื่องจากรถไม่สามารถวิ่งได้ทุกช่องทาง	On May 17, 2025, at 8:30 a.m., an accident occurred at kilometer 37 on Highway 2 inbound to Bangkok. A container truck with brake failure collided with a timber truck and more than 10 private vehicles. Eight people were injured and transported to nearby hospitals. Rescue and recovery teams, including ambulances and tow trucks,

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
					ขอให้หลีกเลี่ยงเส้นทางจุดเกิดเหตุ และติดตามข่าวสารอย่างใกล้ชิด (395 อักขระ)	are currently working to clear the scene. Heavy traffic congestion has been reported as vehicles cannot pass through all lanes. Please avoid the area and closely monitor official updates. (516 characters)
TT03	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Extreme Alert	ระดับ 3 (สีเหลือง - สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย)	1 ชั่วโมง	วันที่ 17 พ.ค. 2568 เวลา 7.30 น. เกิดอุบัติเหตุ กม.65 ทล.32 ขาขึ้น รถบรรทุกชนกัน กีดขวาง 2 ช่องทาง ไม่มีผู้บาดเจ็บ อยู่ระหว่างใช้รถเครน ยกรถ การจราจรชะลอตัวประมาณ 2 กม. ขอให้หลีกเลี่ยงเส้นทางจุดเกิดเหตุ และติดตามข่าวสารอย่างใกล้ชิด (231 อักขระ)	On May 17, 2025, at 7:30 a.m., a truck collision occurred at kilometer 65 on Highway 32 northbound, blocking two lanes. No injuries were reported. A crane is being used to remove the vehicles. Traffic is slow for about 2 kilometers. Please avoid the area and closely monitor official updates. (292 characters)
TT00	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	All Clear	1 ชั่วโมง	ปัจจุบันจัดการเหตุเรียบร้อยแล้ว เปิดใช้ช่องทางจราจรตามปกติ หากต้องการขอความช่วยเหลือ แนะนำให้ติดตามข่าวสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (175 อักขระ)	The situation has now been resolved, and traffic lanes have reopened as normal. For those seeking assistance, please follow further updates on relief measures from the relevant authorities. (189 characters)

ภาคผนวก จ

ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

ภัยจากการจราจรและขนส่ง

ลำดับ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	รายชื่อผู้ประสานงาน	ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์
๑.	ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ศภช.)	ร.ต.ต. สันฐิติ ธรรมใจ	ผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	๐๙๘-๙๕๖-๕๑๙๕
๒.		นายชลเทพ สมานมิตร	ผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการเตือนภัย	๐๒-๓๙๙-๔๑๑๔ / ๐๖๕-๕๒๕-๒๖๔๘
๓.	กรมการขนส่งทางบก	นางสาวจิราภรณ์ จิตรถวิล	หัวหน้ากลุ่มแผนงานความปลอดภัย	๐๒-๒๗๑-๘๖๑๗
๔.		นายอภิภู ลีศรีเพชร	หัวหน้าส่วนรับรองแบบรถ	๐๒-๒๗๑-๘๖๐๔
๕.		นางสาวมณฑาทิพย์ บุญศรีวงษ์	นักวิชาการขนส่งปฏิบัติการ	๐๒-๒๗๑-๘๖๑๗
๖.	สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม	นายศราวุฒิ นาถาบำรุง	นักวิชาการคมนาคมปฏิบัติการ	๐๘๐-๔๑๒-๐๕๕๖
๗.		นางสาวศิริสุข ศิริวรรณ	นักวิชาการคมนาคมปฏิบัติการ	๐๘๓-๐๙๐-๗๒๘๔
๘.		นางสาวฐิติทิพย์ ดวงวิจิตรกุล	นักวิชาการคมนาคมปฏิบัติการ	๐๘๓-๓๐๓-๐๔๐๕
๙.	กรมเจ้าท่า	นายวีระพงษ์ บุญชุม	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	๐๘๙-๔๕๑-๕๘๒๔
๑๐.		นางสาวณัฐปภัสร์ ป้องไฟ	เจ้าพนักงานสื่อสาร	๐๙๙-๐๑๐-๖๖๔๔
๑๑.	กองบังคับการตำรวจน้ำ	พ.ต.ท.อนุสน สุขสิริสุวรรณ	รอง ผกก.๔ บก.รน.	๐๙๕-๔๑๔-๓๘๔๓
๑๒.	สถานีวิทยุ จส.๑๐๐	นางสาววิณา เสรีอรุณ	ผู้จัดการฝ่ายรายงาน จส.๑๐๐	๐๘๖-๘๘๖-๐๑๗๒
๑๓.	กรมท่าอากาศยาน	นางสาวพลอยกะพริบ ศรีลัมพ์	นักวิชาการขนส่งชำนาญการ	๐๘๔-๒๓๕-๙๖๔๕ ๐๒-๒๘๗-๐๓๒๐ ต่อ ๒๘๓๓
๑๔.	กองบังคับการตำรวจทางหลวง	พ.ต.ท.รุ่งเพชร คำวัตร	สว.ผอ.บก.ทล.	๐๘๓-๓๐๐-๓๓๕๕
๑๕.		พ.ต.ต.หญิง วิชชุดา อนันต์	สว.ผอ.บก.ทล.	๐๘๔-๑๑๕-๑๓๔๗
๑๖.	กรมการขนส่งทางราง	นายศุภฤกษ์ สุตยอดประเสริฐ	วิศวกรโยธาชำนาญการพิเศษ	๐๘๖-๖๒๙-๙๕๒๙
๑๗.		นายนิรันทร จาตุรพิศานุกุล	วิศวกรโยธาชำนาญการ	๐๘๘-๖๕๐-๑๙๙๙

ลำดับ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	รายชื่อผู้ประสานงาน	ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์
๑๘.		นายกองพลขุนเกาะ	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	๐๘๘-๓๔๖-๙๒๕๑

(ร่าง) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure: SOP)

การส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

ภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber Threats)

ภัยคุกคามทางไซเบอร์ในยุคดิจิทัล เช่น การโจมตีทางไซเบอร์ การละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล การโจมตีโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ และภัยคุกคามความมั่นคงปลอดภัยทางสารสนเทศ เป็นภัยคุกคามที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศและความปลอดภัยของประชาชน การแจ้งเตือนประชาชนอย่างทันท่วงทีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

มาตรฐานการปฏิบัติงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการประสานงานระหว่างกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast เพื่อให้การแจ้งเตือนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อกำหนดขั้นตอนการแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ผ่านระบบ Cell Broadcast ให้เป็นมาตรฐานสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์สามารถปฏิบัติงานตามขั้นตอนอย่างถูกต้องตามมาตรฐาน

1.3 เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถส่งข้อมูลแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบโดยครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่เสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบ และลดผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ความปลอดภัยของระบบสารสนเทศ และความเป็นอยู่ของประชาชน

1.4 การดำเนินการของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่ดำเนินการนอกเหนือจากมาตรฐานการปฏิบัติงาน หากการกระทำนั้นไม่ใช่เป็นการกระทำที่จงใจหรือประมาทเลินเล่อ และไม่ได้ทำให้ราชการหรือผู้หนึ่งผู้ใดเสียหาย ให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานพ้นจากความผิดหรือความรับผิดชอบ

2. ขอบเขต

มาตรฐานการปฏิบัติงานฉบับนี้ กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ศภช.) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเมื่อเกิดสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่ภัยคุกคามทางไซเบอร์ ทั้งจากการเฝ้าระวังของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ หรือได้รับข้อมูลจากหน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง เพื่อเฝ้าระวัง ติดตาม และประเมินสถานการณ์และความเสี่ยง จากนั้นจึงดำเนินการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast จนถึงการแจ้งสิ้นสุดภัยอย่างเป็นทางการ (คำนิยามของภัย แสดงในภาคผนวก ก)

2.1 ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่จะสามารถแจ้งเตือนได้ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานฉบับนี้ต้องเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ ตามความหมายในมาตรา 3 พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 และสร้างความเสียหายในลักษณะเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัย ตามนิยามความหมายของคำว่า สาธารณภัย ในมาตรา 4 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าภัยดังกล่าวเกิดจากการคุกคามทางไซเบอร์ ทั้งนี้หากความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นก่อนที่จะระบุได้ว่าเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ หรือความเสียหายที่เกิดจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ก่อให้เกิดความเสียหาย อันเข้าลักษณะภัยอื่น ๆ ก็สามารถเลือกใช้การแจ้งเตือนภัยตามมาตรฐานการปฏิบัติงานภัยคุกคามทางไซเบอร์นี้ หรือจะใช้การแจ้งเตือนโดยถือตามมาตรฐานการปฏิบัติงานภัยนั้น ๆ ก็ได้

2.2 กลุ่มเป้าหมายการแจ้งเตือน

- (1) ประชาชนที่อาจได้รับผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์
- (2) หน่วยงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.3 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน

- (1) การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ (Monitoring)
- (2) การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง (Analyzing and Evaluating)
- (3) การตัดสินใจแจ้งเตือน (Alert Decision-Making)
- (4) การส่งสัญญาณแจ้งเตือน (Alert Activation)
- (5) การสิ้นสุดภัย (All Clear Message)

3. เงื่อนไขเบื้องต้น

3.1 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ความเข้าใจในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกลไกการเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้อย่างถูกต้อง และต้องได้รับการอบรม ฝึกปฏิบัติงาน พัฒนาความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือ อุปกรณ์ และระบบการเตือนภัย เพื่อให้เกิดทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญ และพร้อมปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอด 24 ชั่วโมง

3.2 สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สกมช.) กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บช.สอท.) กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) และศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ศภช. ปภ.) จะต้องประสานงานอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ได้ข้อมูลภัยคุกคามทางไซเบอร์โดยเร็วเพื่อกระจายข่าวให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยเร็วที่สุด โดยสำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติจะเฝ้าระวังภัยคุกคามทางไซเบอร์จากระบบเฝ้าระวังภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่มีอยู่ในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยจะทำหน้าที่เฝ้า

ระวัง ติดตามสถานการณ์ แล้วแจ้งสถานการณ์เกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ ซึ่งเข้าเกณฑ์แจ้งเตือนภัยมายังศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือร้องขอให้ส่งผ่านระบบ Cell Broadcast

3.3 เมื่อศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รับข้อมูลแล้วจะทำการตรวจสอบข้อมูลการเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ จากสำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี และพื้นที่ แล้วส่งข้อความแจ้งเตือนของสำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติไปยังพื้นที่ในทันที นอกจากนี้จะพิจารณาแจ้งสถานการณ์ปัจจุบัน วิธีปฏิบัติตัว ให้ประชาชนตามความเหมาะสมของสถานการณ์

3.4 หน่วยงานตามข้อ 3.2 และ 3.3 ตระหนักว่าการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast จำเป็นต้องมีข้อมูลนำเข้าที่แม่นยำ และจะต้องร่วมมือในการส่งข้อมูลการแจ้งเตือนภัย และสถานการณ์ความเสี่ยงภัยให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เพื่อแจ้งเตือนไปยังประชาชน

3.5 การแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ผ่านระบบ Cell Broadcast ได้ต้องมีความรุนแรงเข้าเกณฑ์แจ้งเตือนภัยเท่านั้น

4. ผู้รับผิดชอบ

ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานฉบับนี้ ประกอบด้วยหน่วยงานที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ หน้าที่และความรับผิดชอบในรายละเอียด แสดงในภาคผนวก ข และช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน แสดงในภาคผนวก ง

4.1 สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สกมช.) โดยศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (Thailand Computer Emergency Response Team: ThaiCERT) กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บช.สอท.) กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) จัดให้มีการเฝ้าระวังสถานการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ หากพบว่าเกิดภัยและถึงเกณฑ์ที่จะแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ได้รับมอบหมายข้างต้น แจ้งข้อมูลไปยังศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast หรือเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัย แล้วส่งข้อความให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ แจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ต่อไป และให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่มีการตั้งห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อการแจ้งเตือนภัยของชาติ ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ และพิจารณาความเสี่ยงของภัยคุกคามทางไซเบอร์ เมื่อศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติร้องขอ

4.2 จังหวัด/กรุงเทพมหานคร จัดให้มีการเฝ้าระวังสถานการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ หากพบว่าเกิดภัยและถึงเกณฑ์ที่จะแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ได้รับมอบหมายข้างต้น แจ้งข้อมูลไปยังศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast หรือเห็นชอบ

ให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัย แล้วส่งข้อความให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ แจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ต่อไป และให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่มีการตั้งห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อการแจ้งเตือนภัยของชาติ ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ และพิจารณาความเสี่ยงของภัยคุกคามทางไซเบอร์ เมื่อศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติร้องขอ

4.3 อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อปภ.) ในฐานะผู้อำนวยการกลางตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติส่งการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast โดยอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จะมอบหมายหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่ระดับใดมีอำนาจ ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ในรหัสเหตุการณ์ (Event Code) หรือประเภทเหตุการณ์ (Type of Event) ไต ระดับพื้นที่ใดก็ได้ แล้วรายงานการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้ทราบ

4.4 ผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ผอ.ศภช.) มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่การเฝ้าระวัง การรับข้อมูลภัย และการแจ้งเตือนภัยของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ โดยมีผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการเตือน ภัย เป็นผู้ช่วย โดยประเมินพื้นที่เสี่ยงจากข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ชุดเวรปฏิบัติการ ข้อมูลจากการแจ้งของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ และให้มีหน้าที่พิจารณาข้อความแจ้งเตือนภัยที่ส่ง จากสำนักงานคณะกรรมการการรักษความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ หรือจังหวัด/กรุงเทพมหานคร เมื่อสถานการณ์เห็นสมควรแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ไม่ว่า ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติจะเห็น เอง หรือหน่วยงานเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์เกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ แจ้งมายังศูนย์เตือนภัย พิบัติแห่งชาติ โดยร้องขอให้ส่งข้อความแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast หรือจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ร้องขอให้ส่งข้อความแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast แล้วให้พิจารณาให้ความเห็นชอบข้อความแจ้ง เตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP และส่งผ่านระบบ Cell Broadcast พร้อมแจ้งสถานการณ์ วิธีปฏิบัติตัว และการสิ้นสุดภัย เสนออธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหรือผู้ที่อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธา รภัยมอบหมายเพื่ออนุมัติแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

4.5 จังหวัด/กรุงเทพมหานคร อำเภอ/เขตในกรุงเทพมหานคร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต มีหน้าที่เฝ้าระวัง และวิเคราะห์สถานการณ์ภัยคุกคามทางไซ เบอร์ ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยพิจารณาข้อมูลในระดับพื้นที่ประกอบกับข้อมูลอื่น โดยประสานงานกับเครือข่าย ต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น มิสเตอร์เตือนภัย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หากมีความเสี่ยง จะเกิดสาธารณภัยถึงเกณฑ์ที่จะส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้ประสานตามลำดับชั้นมายัง ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติเพื่อดำเนินการต่อไป

4.6 สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีหน้าที่กำกับดูแล และประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐกับผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

4.7 ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มีหน้าที่กระจายข้อความแจ้งเตือนภัยจากระบบ Cell Broadcast ไปยัง โทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย ตามคำขอของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ตามพื้นที่ และ

ระยะเวลาที่กำหนด และให้ความร่วมมือในการจัดทำรายงานผลการส่งข้อความแจ้งเตือนภัยจากระบบ Cell Broadcast ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชน

4.8 การปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลตามข้อ 4.3 – 4.4 กรณีจำเป็นเร่งด่วนไม่อาจรอได้ หากบุคคลนั้นไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้รักษาราชการแทนตามระเบียบราชการปฏิบัติหน้าที่แทน

5. กระบวนการปฏิบัติ

กระบวนการปฏิบัติด้านการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยใช้เกณฑ์แจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ (ตารางที่ 1) ซึ่งการประยุกต์ใช้ระบบ Cell Broadcast เพื่อแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์เป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการสาธารณภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทย โดยมีการบูรณาการการทำงานอย่างเป็นระบบระหว่างหน่วยงานหลัก เพื่อให้ข้อมูลถึงประชาชนได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง (ตารางที่ 2 และภาพที่ 1)

ตารางที่ 1 เกณฑ์แจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์

ปัจจัยที่ใช้ในการประเมิน	ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์		
	ระดับร้ายแรง	ระดับวิกฤต	
		กรณี (ก)	กรณี (ข)
1. ลักษณะผลกระทบที่เกิดขึ้นต่ออุปกรณ์หรือระบบงาน	การประทุษร้ายต่อคอมพิวเตอร์หรือ ระบบคอมพิวเตอร์ที่ถูกใช้สำหรับให้บริการหลัก ดังนี้ (1) ระบบคอมพิวเตอร์ (2) โครงสร้างสำคัญทางสารสนเทศ ทั้งนี้ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับอุปกรณ์หรือระบบงานดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่า ผู้โจมตีมีความมุ่งหมายที่จะทำให้โครงสร้างพื้นฐานสำคัญของประเทศเสียหายจนไม่สามารถทำงานหรือให้บริการได้	การประทุษร้ายต่อคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่รุนแรงในลักษณะที่เป็นวงกว้างต่อโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศของประเทศ ทั้งนี้ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับอุปกรณ์หรือระบบดังกล่าว ทำให้ (1) การทำงานของหน่วยงานรัฐหรือการให้บริการของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของประเทศที่ให้กับประชาชนล้มเหลวทั้งระบบจนรัฐไม่สามารถควบคุมการทำงานส่วนกลางของระบบคอมพิวเตอร์ของรัฐได้ หรือ (2) การใช้มาตรการเยียวยาตามปกติ ในการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้และมีความเสี่ยงที่จะลุกลามไปยังโครงสร้างพื้นฐานสำคัญอื่น ๆ ของประเทศ หรือระบบคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์จำนวนมากถูกทำลายเป็นวงกว้างในระดับประเทศ	ไม่เจาะจงอุปกรณ์หรือระบบงานที่ได้รับผลกระทบ แต่เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมของผู้โจมตีหรือพฤติการณ์แวดล้อมแล้วมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการก่อภัยคุกคามทางไซเบอร์นั้นกระทบหรืออาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขัน หรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา การรบหรือการสงคราม
2. ลักษณะผลกระทบต่อข้อมูลในระบบ	มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้โจมตีมีความมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อข้อมูลที่ใช้สำหรับระบบคอมพิวเตอร์หรือ	มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้โจมตีมีความมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อข้อมูลอันมีลักษณะดังนี้	มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้โจมตีมีความมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อข้อมูลใด ๆ อันกระทบหรืออาจกระทบต่อ

ปัจจัยที่ใช้ในการประเมิน	ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์		
	ระดับร้ายแรง	ระดับวิกฤต	
		กรณี (ก)	กรณี (ข)
	โครงสร้างสำคัญทางสารสนเทศ ซึ่งส่งผลให้บริการหลักไม่สามารถทำงานหรือให้บริการได้	(1) เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของหน่วยงานรัฐหรือการให้บริการของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของประเทศที่ให้กับประชาชนหรือ (2) เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของบุคคลจำนวนมากหรือเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์จำนวนมากในระดับประเทศ	ความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขัน หรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา การรบหรือการสงคราม
3. แนวโน้มในการกู้คืนระบบ	ไม่สามารถกู้คืนระบบคอมพิวเตอร์ หรือโครงสร้างสำคัญทางสารสนเทศที่ใช้สำหรับให้บริการหลักได้ ตามแผนการกู้คืน	ไม่สามารถกู้คืนการทำงานของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศของประเทศได้ตามแผนการกู้คืน ทำให้ (1) รัฐไม่สามารถควบคุมการทำงาน ส่วนกลางของระบบคอมพิวเตอร์ของรัฐได้ หรือ (2) มีความเสี่ยงที่จะลุกลามไปยังโครงสร้างพื้นฐานสำคัญอื่นๆ ของประเทศ ซึ่งอาจมีผลทำให้บุคคล จำนวนมากเสียชีวิตหรือระบบคอมพิวเตอร์คอมพิวเตอร์ข้อมูลคอมพิวเตอร์จำนวนมากถูกทำลายเป็นวงกว้าง	ไม่สามารถกู้คืนอุปกรณ์หรือระบบงานที่ได้รับผลกระทบได้ และจำเป็นต้องมีมาตรการเร่งด่วนในการกู้คืนอุปกรณ์หรือระบบงานที่เกี่ยวข้อง
4. ลักษณะผลกระทบต่อลูกค้าหรือผู้ใช้บริการ	อาจส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการทั้งหมด	ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการทั้งหมด หรืออาจมีผลทำให้บุคคลจำนวนมากเสียชีวิต	ส่งผลหรืออาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขัน หรือ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการ

ปัจจัยที่ใช้ในการประเมิน	ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์		
	ระดับร้ายแรง	ระดับวิกฤต	
		กรณี (ก)	กรณี (ข)
			ก่อการร้ายตามประมวลกฎหมาย อาญา การรบหรือการสงคราม

ตารางที่ 2 ขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์

ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
1	การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ (Monitoring)	- ชุดเวรประจำ ศกช. - เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจากฝ่ายเฝ้าระวังความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์กับฝ่ายปฏิบัติการทางไซเบอร์ สกมช. - เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจาก บช.สอท. - เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจาก บก.ปอท. - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - จังหวัด/กทม. - อำเภอ/เขต อปท.	- ศกช. ติดตามข้อมูลด้านการเฝ้าระวังการเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยและต่างประเทศ แล้วพิจารณาเห็นว่ามีสถานการณ์เกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยถึงเกณฑ์ส่งแจ้งเตือนทางระบบ Cell Broadcast - เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจาก สกมช. บช. สอท. บก.ปอท. จะรายงานข้อมูล - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจ้งข้อมูลระดับความรุนแรงของภัย พื้นที่เสี่ยง ที่คาดว่าจะเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ ให้ ศกช. เพื่อพิจารณาแจ้งเตือนทางระบบ Cell Broadcast - จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ร้องขอให้ส่งผ่านระบบ Cell Broadcast หรือเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัย ส่งให้ ศกช. พิจารณา - จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ร้องขอให้ส่งผ่านระบบ Cell Broadcast แจ้งเตือนประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัย หรือ

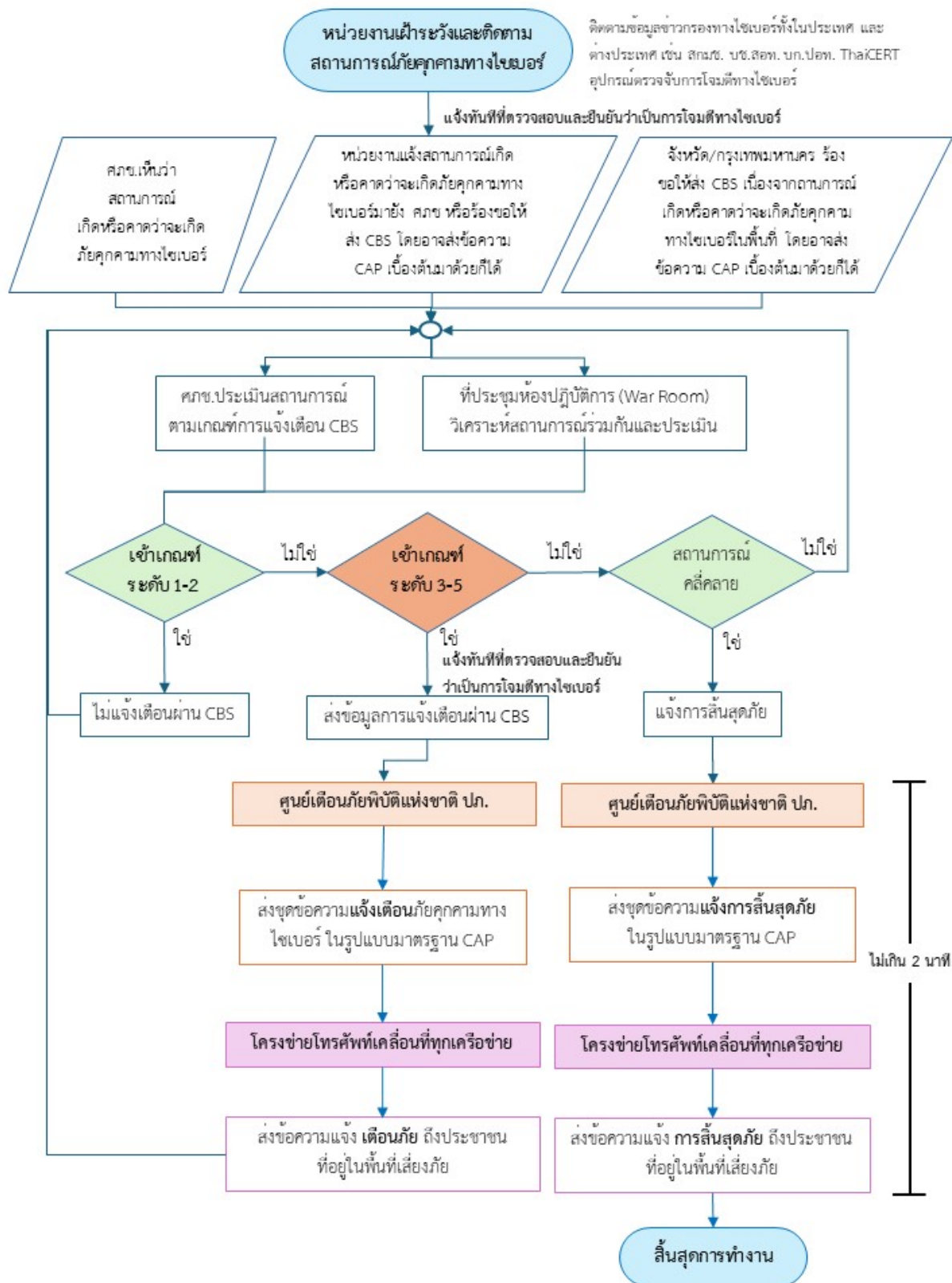
ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
			เห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัย ส่งให้ ศภช. พิจารณา
2	การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง (Analyzing and Evaluating)	ชุดเวรประจำ ศภช. ร่วมกับเจ้าหน้าที่จาก สภมช. บช.สอท. บก. ปอท. และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และพื้นที่ ได้แก่ จังหวัด/กรุงเทพมหานคร อำเภอ/เขต และ อปท.	เฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ แล้วพิจารณาตามเกณฑ์การส่งแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ผ่านระบบ Cell Broadcast
3	การตัดสินใจแจ้งเตือน (Alert Decision-Making)	- ชุดเวรประจำ ศภช. - ผอ.ศภช. หรือ ผอ. ส่วนปฏิบัติการเตือนภัย	- หากเข้าเกณฑ์แจ้งเตือนภัยและเห็นสมควรแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ให้ปฏิบัติดังนี้ ○ สร้างข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP โดยระบุข้อมูลเบื้องต้น เช่น ระดับความรุนแรงของภัย พื้นที่เสี่ยง ○ รายงาน ผอ.ศภช.
4	การส่งสัญญาณแจ้งเตือน (Alert Activation)	อธิบัติกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อปภ.) หรือผู้ได้รับมอบหมาย - ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ทุกเครือข่าย	- ผอ.ศภช. ตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องของข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP - อปภ. หรือผู้ได้รับมอบหมาย พิจารณาและอนุมัติ (กรณีผู้ได้รับมอบหมายอนุมัติ ให้รายงาน อปภ. ทราบ ทันทีที่สามารถดำเนินการได้) - ส่งข้อความแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast - ส่งข้อความแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยระบบ Cell Broadcast ผ่าน ศภช. ปภ. ไปยังประชาชนที่อยู่ในพื้นที่

ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
			เสี่ยงภัย ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่กำหนด
5	การสิ้นสุดภัย (All Clear Message)	- ชุดเวรประจำ ศภช. ร่วมกับเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและพื้นที่ ได้แก่ จังหวัด/กรุงเทพมหานคร อำเภอ/เขต และอปท. - ผอ.ศภช. - อปท. หรือผู้ได้รับมอบหมาย	- เมื่อสถานการณ์คลี่คลาย ให้ชุดเวรจัดทำข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/จังหวัด/กรุงเทพมหานครจัดทำข้อมูลแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP ส่งไปยัง ศภช. - ผอ.ศภช. ตรวจสอบและเห็นชอบ - อปท. หรือผู้ได้รับมอบหมายพิจารณาอนุมัติยกเลิกสถานการณ์ - ส่งข้อความแจ้งการสิ้นสุดภัย ผ่านระบบ Cell Broadcast เพื่อให้ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่นำส่งข้อความถึงประชาชนภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่กำหนด

หมายเหตุ กระบวนการทำงานในลำดับที่ 1-4 จะมีการทำงานวนซ้ำอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งสถานการณ์คลี่คลาย

แผนผังกระบวนการปฏิบัติ

ขั้นตอนการแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ ผ่านระบบ Cell Broadcast

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ผ่านระบบ Cell Broadcast

6. เจื่อนไซและเกณฑ์การตัดสินใจแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

6.1 เกณฑ์การตัดสินใจแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

การวิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ และความรุนแรงภัยคุกคามทางไซเบอร์ จะต้องส่งแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ประเภทเหตุการณ์ (Type of Event)ใด ระดับพื้นที่ใด ของสำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ ให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP) เกณฑ์แจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ ของสำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ

การตัดสินใจแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ใช้เกณฑ์แจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ (ตารางที่ 1)

6.2 เจื่อนไซการส่งเตือนประชาชนผ่านระบบ Cell Broadcast

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีอำนาจอนุมัติให้ส่งข้อความแจ้งเตือนและแจ้งสิ้นสุดภัยของสำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ แจ้งวิธีปฏิบัติตัว และแจ้งเตือนให้ดำเนินการใด ๆ ผ่านระบบ Cell Broadcast โดยใช้ประเภทเหตุการณ์ (Type of event) แบบการแจ้งเตือนภัยระดับชาติ (National Alert) การแจ้งเตือนภัยขั้นรุนแรง (Extreme Alert) หรือแบบการแจ้งเตือนเพื่อให้ข้อมูล (Informational Alert) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ประเภทเหตุการณ์และเกณฑ์ของการแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ ผ่านระบบ Cell Broadcast

ประเภทเหตุการณ์ (Type of events)	รหัสเหตุการณ์ (event code)	เกณฑ์
การแจ้งเตือนภัยระดับชาติ (National Alert)	PRA	ภัยคุกคามทางไซเบอร์ ระดับวิกฤต
การแจ้งเตือนภัยขั้นรุนแรง (Extreme Alert)	EXA	ภัยคุกคามทางไซเบอร์ ระดับวิกฤต
การแจ้งเตือนเพื่อให้ข้อมูล (Informational Alert)	ACI	ภัยคุกคามทางไซเบอร์ ระดับวิกฤต
		ภัยคุกคามทางไซเบอร์ ระดับร้ายแรง
การแจ้งเตือนสิ้นสุดภัย (All Clear)	ACI	เมื่อสถานการณ์คลี่คลาย

6.3 ข้อยกเว้นการไม่ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

อย่างไรก็ตาม ผู้มีอำนาจสร้างข้อความแจ้งเตือนภัยหรืออนุมัติให้แจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast อาจตัดสินใจไม่แจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ได้ หากพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเสี่ยงใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ดังต่อไปนี้

- 1) ได้มีการแจ้งเตือนภัยโดยช่องทางและวิธีการอื่นที่มีประสิทธิภาพหรือประชาชนได้รับรู้แล้ว

- 2) การแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast จะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี หรือจะก่อให้เกิดความวุ่นวายหรือความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม
- 3) มีเหตุสำคัญอย่างอื่นที่พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

7. มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์

มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัย หรือ Common Alerting Protocol (CAP) สำหรับการแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ การใช้ข้อความการแจ้งเตือนแต่ละสถานการณ์ และรายละเอียดอื่น ๆ ให้เป็นไปตามภาคผนวก ค

8. การปรับปรุงแก้ไขและทบทวนมาตรฐานการปฏิบัติงานการส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ภัยคุกคามทางไซเบอร์

มาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP) ภัยคุกคามทางไซเบอร์ อาจมีการปรับปรุงแก้ไขหรือทบทวนให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ และการใช้งานได้เสมอ โดยศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติอาจพิจารณาแก้ไขได้เองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร้องขอให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำการแก้ไข เมื่อได้แก้ไขแล้วให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ภาคผนวก ก

คำนิยามที่เกี่ยวข้อง

คำนิยามที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติจากไซเบอร์ไว้ดังนี้

“การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์” หมายความว่า มาตรการหรือการดำเนินการที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศอันกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางทหาร และความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ”¹

“ภัยคุกคามทางไซเบอร์” หมายความว่า การกระทำหรือการดำเนินการใด ๆ โดยมีขอบโดยใช้คอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์หรือโปรแกรมไม่พึงประสงค์โดยมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นอันตรายที่ใกล้จะถึงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือส่งผลกระทบต่อการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง”²

“ไซเบอร์” หมายความว่า รวมถึง ข้อมูลและการสื่อสารที่เกิดจากการให้บริการหรือการประยุกต์ใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต หรือโครงข่ายโทรคมนาคม รวมทั้งการให้บริการโดยปกติของดาวเทียมและระบบเครือข่ายที่คล้ายคลึงกัน ที่เชื่อมต่อกันเป็นการทั่วไป”³

2. ประกาศคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เรื่อง ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์ มาตรการป้องกัน รับมือ ประเมิน ปรามปรามและระงับภัยคุกคามทางไซเบอร์แต่ละระดับ พ.ศ. 2564

ประกาศคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เรื่อง ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์ มาตรการป้องกัน รับมือ ประเมิน ปรามปรามและระงับภัยคุกคามทางไซเบอร์แต่ละระดับ พ.ศ. 2564 ยังได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติจากไซเบอร์ไว้ดังมีรายละเอียดดังนี้

“โครงสร้างสำคัญทางสารสนเทศ หมายถึง โครงสร้างสำคัญทางสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของประเทศที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงปลอดภัยของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การป้องกันประเทศ เศรษฐกิจ การสาธารณสุข หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ

การประทุษร้ายต่อคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ หมายถึง การกระทำ โดยมีขอบที่มีผลต่อคอมพิวเตอร์ หรือระบบคอมพิวเตอร์ โดยทำให้คอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ แล้วแต่กรณี เสียหาย ถูก

¹ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562.

² มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562.

³ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562.

ทำลาย ด้วยประสิทธิภาพหรือไม่สามารถนำมาใช้งานได้ และให้หมายความรวมถึงการกระทำอื่นใดที่มีผลในทำนองเดียวกัน

ข้อมูล หมายถึง ข้อความ ข้อเท็จจริง หรือโปรแกรมที่มีการสร้าง จัดเก็บหรือมีการใช้งาน โดยสามารถรับ-ส่งด้วยซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์รวมถึงซอฟต์แวร์ระบบ โปรแกรมประยุกต์ หรือสื่ออื่นใดที่ใช้คู่กับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ถูกควบคุมด้วยอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะปรากฏในรูปแบบของตัวอักษร ตัวเลข เสียง ภาพ หรือรูปแบบอื่นใดที่สื่อความหมายได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ

การประทุษร้ายต่อข้อมูล หมายถึง การกระทำโดยมิชอบที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงข้อมูล ทำลายข้อมูล ขโมยข้อมูล นำข้อมูลไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือจำกัดมิให้ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองข้อมูลเข้าถึงข้อมูลของตนได้และให้หมายความรวมถึงการกระทำอื่นใดที่มีผลในทำนองเดียวกัน”

มาตรการเร่งด่วน หมายถึง มาตรการเร่งด่วนเพื่อรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต ผลประโยชน์ของชาติ การปฏิบัติตามกฎหมาย ความปลอดภัยของประชาชน การดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ความสงบเรียบร้อยหรือประโยชน์ส่วนรวม หรือการป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาอย่างฉุกเฉินและร้ายแรง”⁴

นอกจากนี้ ประกาศคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เรื่อง ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์ มาตรการป้องกัน รับมือ ประเมิน ปรามปรามและระงับภัยคุกคามทางไซเบอร์แต่ละระดับ พ.ศ. 2564 ยังกำหนดตารางลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์แต่ละระดับและแนวทางการพิจารณาผลกระทบไว้ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้⁵

⁴ เอกสารแนบ 1 ท้ายประกาศคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เรื่อง ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์ มาตรการป้องกัน รับมือ ประเมิน ปรามปรามและระงับภัยคุกคามทางไซเบอร์แต่ละระดับ พ.ศ. 2564 ว่าด้วยลักษณะและการประเมินภัยคุกคามทางไซเบอร์แต่ละระดับ.

⁵ เอกสารแนบ 1 ท้ายประกาศคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เรื่อง ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์ มาตรการป้องกัน รับมือ ประเมิน ปรามปรามและระงับภัยคุกคามทางไซเบอร์แต่ละระดับ พ.ศ. 2564 ว่าด้วยลักษณะและการประเมินภัยคุกคามทางไซเบอร์แต่ละระดับ.

ปัจจัยที่ใช้ในการประเมิน	ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์			
	ระดับไม่ร้ายแรง	ระดับร้ายแรง	ระดับวิกฤต	
			กรณี (ก)	กรณี (ข)
1. ลักษณะผลกระทบที่เกิดขึ้นต่ออุปกรณ์หรือระบบงาน	การประทุษร้ายต่อคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ ดังนี้ (1) ระบบคอมพิวเตอร์ของหน่วยงาน โครงสร้างพื้นฐานสำคัญของประเทศ หรือ (2) อุปกรณ์หรือระบบงานอื่นใดที่ใช้สำหรับการให้บริการของรัฐ ทั้งนี้ ผลกระทบที่เกิดกับอุปกรณ์หรือระบบงานดังกล่าวทำให้ระบบ คอมพิวเตอร์ของหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของประเทศ หรือการให้บริการของรัฐด้วย	การประทุษร้ายต่อคอมพิวเตอร์หรือ ระบบคอมพิวเตอร์ที่ถูกใช้สำหรับให้บริการหลัก ดังนี้ (1) ระบบคอมพิวเตอร์ (2) โครงสร้างสำคัญทางสารสนเทศ ทั้งนี้ ผลกระทบที่เกิดกับอุปกรณ์หรือระบบงานดังกล่าว แสดงให้เห็นได้ว่าผู้โจมตีมีความมุ่งหมายที่จะทำให้โครงสร้างพื้นฐานสำคัญของประเทศเสียหายจนไม่สามารถทำงานหรือให้บริการได้	การประทุษร้ายต่อคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่รุนแรงในลักษณะที่เป็นวงกว้างต่อโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศของประเทศ ทั้งนี้ ผลกระทบที่เกิดกับอุปกรณ์หรือระบบดังกล่าว ทำให้ (1) การทำงานของหน่วยงานรัฐหรือการให้บริการของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของประเทศที่ให้กับประชาชนล้มเหลวทั้งระบบจนรัฐไม่สามารถควบคุมการทำงาน ส่วนกลางของระบบคอมพิวเตอร์ของรัฐได้ หรือ (2) การใช้มาตรการเยียวยาตามปกติ	ไม่เจาะจงอุปกรณ์หรือระบบงานที่ได้รับผลกระทบ แต่เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมของผู้โจมตีหรือพฤติการณ์แวดล้อมแล้วมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการก่อภัยคุกคามทางไซเบะนั้นกระทบหรืออาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขัน หรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา การรบหรือการสงคราม

ปัจจัยที่ใช้ในการประเมิน	ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์			
	ระดับไม่ร้ายแรง	ระดับร้ายแรง	ระดับวิกฤต	
			กรณี (ก)	กรณี (ข)
	ประสิทธิภาพลง ไปบ้าง แต่ไม่ถึงขนาดที่จะทำให้ระบบหรือบริการต้องหยุดชะงักหรือไม่สามารถใช้งานได้		ในการแก้ไขปัญหาภัยคุกคาม ไม่สามารถแก้ไขได้และมีความเสี่ยงที่จะลุกลามไปยังโครงสร้างพื้นฐานสำคัญอื่น ๆ ของประเทศหรือระบบคอมพิวเตอร์คอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์จำนวนมากถูกทำลายเป็นวงกว้างในระดับประเทศ	
2. ลักษณะผลกระทบต่อข้อมูลในระบบ	มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้โจมตีมีความมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อข้อมูล ซึ่งส่งผลกระทบต่อทำให้ระบบคอมพิวเตอร์ของหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของประเทศ หรือการให้บริการของรัฐบาลอยู่ประสิทธิภาพลงไปบ้าง แต่ไม่ถึงขนาดที่จะทำให้ระบบ	มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้โจมตีมีความมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อข้อมูลที่ใช้สำหรับระบบคอมพิวเตอร์หรือโครงสร้างสำคัญทางสารสนเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อให้บริการหลักไม่สามารถทำงานหรือให้บริการได้	มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้โจมตีมีความมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อข้อมูลอันมีลักษณะดังนี้ (1) เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของหน่วยงานรัฐหรือการให้บริการของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของประเทศที่ให้กับประชาชน หรือ	มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้โจมตีมีความมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อข้อมูลใด ๆ อันกระทบหรืออาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขัน หรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อ

ปัจจัยที่ใช้ในการประเมิน	ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์			
	ระดับไม่ร้ายแรง	ระดับร้ายแรง	ระดับวิกฤต	
			กรณี (ก)	กรณี (ข)
	หรือบริการต้องหยุดชะงักหรือไม่สามารถใช้งานได้		(2) เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของบุคคลจำนวนมาก หรือเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์จำนวนมากในระดับประเทศ	การร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา การรบหรือการสงคราม
3. แนวโน้มในการกู้คืนระบบ	สามารถกู้คืนระบบคอมพิวเตอร์ หรือทำให้บริการของรัฐกลับมาได้บางส่วน โดยสามารถดำเนินการได้ตามแผนการกู้คืน	ไม่สามารถกู้คืนระบบคอมพิวเตอร์ หรือโครงสร้างสำคัญทางสารสนเทศที่ใช้สำหรับให้บริการหลักได้ ตามแผนการกู้คืน	ไม่สามารถกู้คืนการทำงานของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศของประเทศได้ตามแผนการกู้คืน ทำให้ (1) รัฐไม่สามารถควบคุมการทำงาน ส่วนกลางของระบบคอมพิวเตอร์ของรัฐได้ หรือ (2) มีความเสี่ยงที่จะลุกลามไปยังโครงสร้างพื้นฐานสำคัญอื่น ๆ ของประเทศ ซึ่งอาจมีผลทำให้บุคคลจำนวนมากเสียชีวิต หรือระบบคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์จำนวนมากถูกทำลายเป็นวงกว้าง	ไม่สามารถกู้คืนอุปกรณ์หรือระบบงานที่ได้รับผลกระทบได้ และจำเป็นต้องมีมาตรการเร่งด่วนในการกู้คืนอุปกรณ์หรือระบบงานที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยที่ใช้ในการประเมิน	ลักษณะภัยคุกคามทางไซเบอร์			
	ระดับไม่ร้ายแรง	ระดับร้ายแรง	ระดับวิกฤต	
			กรณี (ก)	กรณี (ข)
4. ลักษณะผลกระทบต่อลูกค้าหรือผู้ให้บริการ	ส่งผลหรืออาจส่งผลกระทบต่อผู้ให้บริการในวงจำกัด	อาจส่งผลกระทบต่อผู้ให้บริการทั้งหมด	ส่งผลกระทบต่อผู้ให้บริการทั้งหมดหรืออาจมีผลทำให้บุคคลจำนวนมากเสียชีวิต	ส่งผลหรืออาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขัน หรือ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมาย อาญา การรบหรือการสงคราม

ภาคผนวก ข

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ประกอบไปด้วย

“(1) ดำเนินการให้มีระบบสื่อสารและโทรคมนาคมทั้งระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรอง ระบบสื่อสารสำรอง ตลอดจนให้บริการฐานข้อมูลด้านการสื่อสารให้สามารถใช้งานได้ในทุกสถานการณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน))

(2) สนับสนุนข้อมูลสถานะและการพยากรณ์อากาศและแจ้งเตือนภัย ร่วมมือ ประสานงาน แลกเปลี่ยน และให้ความรู้ด้านอุตุนิยมวิทยาและแผ่นดินไหวกับประชาชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งจัดทำสถิติเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (กรมอุตุนิยมวิทยา และสำนักงานสถิติแห่งชาติ)

(3) สนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการสื่อสาร การจัดช่องการสื่อสารสำรองเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉิน และสนับสนุนกำลังคนในการบริการติดต่อสื่อสารได้ตลอดระยะเวลาระหว่างพื้นที่เกิดภัยและพื้นที่ภายนอก เพื่อให้การช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว (บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน))

(4) พัฒนาและปรับปรุงระบบสื่อสารเพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารได้ (บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน))”

ส่วนอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมปรากฏอยู่ในข้อ 1 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 1 ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์และแปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนปฏิบัติงาน จัดสรรทรัพยากรและบริหารราชการทั่วไปของกระทรวง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกระทรวง โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของกระทรวง

(2) พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารของกระทรวง และแปลงนโยบายเป็นแนวทางและแผนการปฏิบัติงาน

(3) จัดสรรและบริหารทรัพยากรของกระทรวงเพื่อให้เกิดการประหยัด คุ่มค่าและสมประโยชน์

(4) ประสานงาน กำกับ ติดตาม เร่งรัด และประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง

(5) ดูแลงานประชาสัมพันธ์และการต่างประเทศ

(6) พัฒนาปรับปรุงกฎหมายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

(7) ประสานเครือข่ายสารสนเทศระดับประเทศ และเป็นศูนย์กลางเครือข่ายสารสนเทศระดับกระทรวง รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารงานและการบริการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง

(8) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจให้ทั่วถึงทุกส่วนของสังคม

(9) ศึกษา วิเคราะห์ เสนอแผน มาตรการ จัดทำหลักเกณฑ์ กำกับดูแล สนับสนุนและประสานงานด้านความมั่นคงปลอดภัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และปฏิบัติการป้องกันปราบปราม รวมทั้งเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์การกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศ

(10) ศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะนโยบายและแผนด้านการสื่อสาร ด้านโทรคมนาคมและด้านไปรษณีย์ รวมทั้งสนับสนุนงานด้านความมั่นคงและการจัดการวิกฤตระดับชาติ

(11) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงานปลัดกระทรวงหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”⁶

2. กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

อำนาจหน้าที่ของกองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยีปรากฏอยู่ในมาตรา 5 ข. (21) ของพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2567 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“(21) กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี มีหน้าที่และ อำนาจดังต่อไปนี้

(ก) เป็นฝ่ายอำนวยการด้านยุทธศาสตร์ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติในการวางแผน ควบคุม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และเสนอแนะการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของกองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยีและหน่วยงานในสังกัด

(ข) ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีทั่วราชอาณาจักร

(ค) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ กฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และกฎหมายอื่นอันเป็นความผิดทางอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีและความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง

(ง) ดำเนินการเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยี โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือพิเศษ สนับสนุนส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นในการสืบสวน สอบสวน รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านการสืบสวนสอบสวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้มีความรู้ ความสามารถในการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

(จ) ดำเนินการเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบและวิเคราะห์การกระทำความผิดทางเทคโนโลยี

⁶ ข้อ 1 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560.

(ฉ) ดำเนินการเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานดิจิทัล การตรวจสถานที่เกิดเหตุและเก็บรวบรวมพยานหลักฐานดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนของหน่วยงานต่าง ๆ

(ซ) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ท้องถิ่น ชุมชน และประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของตำรวจเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี รวมทั้งประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันและปราบปรามและงานสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

(ซ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมอบหมาย”⁷

3. กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

อำนาจหน้าที่ของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีปรากฏอยู่ในข้อ 3 (11) (ญ) ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการหรือหน่วยงานอย่างอื่นหรือในระดับต่ำลงไป ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2567 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“(ญ) กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ รวมทั้ง รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญอื่น ๆ

(2) รักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ทั่วราชอาณาจักร

(3) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญา สืบสวนสอบสวนความผิดที่มีโทษทางอาญาเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องทั่วราชอาณาจักรหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

(4) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย”⁸

4. กรมสอบสวนคดีพิเศษ

อำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2560 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

⁷ มาตรา 5 ข. (21) ของพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2567.

⁸ ข้อ 3 (11) (ญ) ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการหรือหน่วยงานอย่างอื่นหรือในระดับต่ำลงไป ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2567.

“ข้อ 2 ให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีภารกิจเกี่ยวกับการป้องกัน การปราบปราม การสืบสวนและการสอบสวนคดีพิเศษที่ต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนโดยใช้วิธีการพิเศษ ตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) รับผิดชอบงานเลขานุการของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) ป้องกัน ปราบปราม สืบสวน และสอบสวนคดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ และตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการคดีพิเศษประกาศกำหนดหรือตามมติของคณะกรรมการคดีพิเศษตลอดจนปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาที่เป็นคดีพิเศษ

(3) ศึกษา รวบรวม จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ และเพื่อป้องกัน ปราบปราม สืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ

(4) จัดให้มีการศึกษา อบรม และพัฒนาระบบงานการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษการพัฒนาความรู้ และการประเมินสมรรถภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ พนักงานราชการและลูกจ้างของกรม และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะมีความเป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษหรือไม่

(5) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมและงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”⁹

5. สำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติปรากฏอยู่ในมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 22 ให้สำนักงานรับผิดชอบงานธุรการ งานวิชาการ งานการประชุม และงานเลขานุการของคณะกรรมการ และ กกม. และให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(1) เสนอแนะและสนับสนุนในการจัดทำนโยบายและแผนว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และแผนปฏิบัติการเพื่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ตามมาตรา 9 ต่อคณะกรรมการ

(2) จัดทำประมวลแนวทางปฏิบัติและกรอบมาตรฐานด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ตามมาตรา 13 วรรคหนึ่ง (4) เสนอต่อ กกม. เพื่อให้ความเห็นชอบ

(3) ประสานงานการดำเนินการเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศตามมาตรา 53 และมาตรา 54

⁹ ข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2560.

(4) ประสานงานและให้ความร่วมมือในการตั้งศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์ในประเทศและต่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และกำหนดมาตรการที่ใช้แก้ปัญหาเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

(5) ดำเนินการและประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการตอบสนองและรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ

(6) เฝ้าระวังความเสี่ยงในการเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ ติดตาม วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ และการแจ้งเตือนเกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์

(7) ปฏิบัติการ ประสานงาน สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามนโยบายและแผนว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ แผนปฏิบัติการเพื่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และมาตรการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์หรือตามคำสั่งของคณะกรรมการ

(8) ดำเนินการและให้ความร่วมมือหรือช่วยเหลือในการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยเฉพาะภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่กระทบหรือเกิดแก่โครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ

(9) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมถึงการสร้างความตระหนักด้านสถานการณ์เกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ร่วมกันเพื่อให้มีการดำเนินการเชิงปฏิบัติการที่มีลักษณะบูรณาการและเป็นปัจจุบัน

(10) เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงและเหตุการณ์ด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ให้แก่หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชน

(11) เป็นศูนย์กลางในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(12) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

(13) ศึกษาและวิจัยข้อมูลที่เป็นจำเป็นสำหรับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมทั้งดำเนินการอบรมและฝึกซ้อมการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นประจำ

(14) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ตลอดจนดำเนินการฝึกอบรมเพื่อยกระดับทักษะความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

(15) รายงานความคืบหน้าและสถานการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

(16) ปฏิบัติงานอื่นใดอันเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศตามที่
คณะกรรมการหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”

ภาคผนวก ค

มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัย

Common Alerting Protocol (CAP)

ภัยคุกคามทางไซเบอร์

(ร่าง) มาตรฐาน Common Alerting Protocol (CAP)
การส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast
ภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber Threats)

มาตรฐาน CAP เป็นกรอบมาตรฐานข้อมูลดิจิทัลระหว่างประเทศสำหรับการแลกเปลี่ยนการเตือนภัยและการแจ้งเตือนฉุกเฉิน ในบริบทของภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่แพร่กระจายรวดเร็วข้ามเครือข่ายดิจิทัลและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลและระบบโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในวงกว้าง มาตรฐาน CAP มีบทบาทสำคัญในการป้องกันและควบคุมภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยช่วยส่งข้อความแจ้งเตือนตามมาตรฐาน CAP ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับภัยคุกคาม ช่องทางการโจมตี ระบบที่ได้รับผลกระทบ และมาตรการป้องกันเบื้องต้นผ่านระบบ Cell Broadcast ไปยังประชาชนอย่างรวดเร็ว แม่นยำ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน ระบบนี้ช่วยบูรณาการการสื่อสารและแบ่งปันข้อมูลภัยคุกคามระหว่างหน่วยงานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ หน่วยงานเทคโนโลยีสารสนเทศ องค์การภาคเอกชน และประชาชน ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพการตอบสนอง ลดผลกระทบและความสูญเสียจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ต้องการการตอบสนองทันที

1. การแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ด้วยมาตรฐาน CAP

ภัยคุกคามทางไซเบอร์มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากภัยพิบัติประเภทอื่น โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบหลัก คือ การคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าเมื่อระบบเฝ้าระวังตรวจพบรูปแบบการโจมตีหรือสัญญาณเตือนที่บ่งชี้ถึงความเป็นไปได้ของการโจมตีในอนาคตแม้ไม่สามารถกำหนดช่วงเวลาที่น่าเชื่อถือได้ และการตรวจสอบภายหลังเหตุการณ์เมื่อระบบโครงสร้างพื้นฐานสำคัญประสบปัญหาการหยุดชะงักซึ่งต้องอาศัยกระบวนการวิเคราะห์และพิสูจน์ทราบเพื่อยืนยันว่าเป็นผลมาจากการโจมตีทางไซเบอร์ การแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) การแจ้งเตือนภัยระดับชาติ (National Alert)

- ครอบคลุมพื้นที่กว้างระดับประเทศหรือภูมิภาค
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Severe” ถึง “Extreme”
- ระดับความรุนแรงของภัย:
 - o กรณีการบุกรุกในระดับผู้ควบคุมระบบ: ส่งผลกระทบต่อระบบโครงสร้างพื้นฐานสำคัญระดับชาติ เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบการเงิน ระบบสาธารณสุข มากกว่า 1 ระบบขึ้นไป เป็นเวลาหลายวัน
 - o กรณีการโจมตีแบบปฏิเสธการให้บริการ: ทำให้บริการสาธารณะสำคัญหยุดชะงักในวงกว้าง
 - o กรณีมัลแวร์หรือไวรัส: มีการแพร่กระจายส่งผลกระทบต่อระบบที่ใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชน ทำให้ประชาชนเสียชีวิตและทรัพย์สิน

- ความเร่งด่วน (Urgency): “Immediate” หรือ “Expected” หรือ “Future”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Likely” หรือ “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): “Security”
- คำแนะนำ: หลีกเลี่ยงการใช้งานระบบออนไลน์ที่ไม่จำเป็น ระวังการเปิดอีเมลหรือไฟล์แปลกปลอม ตรวจสอบการอัปเดตความปลอดภัยของอุปกรณ์ และติดตามข่าวสารจากหน่วยงานราชการอย่างใกล้ชิด
- ให้ข้อมูลที่ประชาชนควรทราบ เช่น ประเภทและลักษณะการโจมตี ระบบหรือบริการที่ได้รับผลกระทบ พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายที่เสี่ยง วิธีการป้องกันเบื้องต้น และช่องทางติดตามข้อมูลเพิ่มเติม

2) การการแจ้งเตือนภัยขั้นรุนแรง (Extreme Alert)

- ออกทันทีเมื่อตรวจพบการโจมตีทางไซเบอร์ที่แพร่กระจายอย่างรวดเร็วในระดับที่มีผลกระทบรุนแรงต่อความมั่นคงปลอดภัย
- ระบุขอบเขตการแพร่กระจายของการโจมตีและพื้นที่หรือระบบที่ได้รับผลกระทบ
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Severe” ถึง “Extreme”
- ระดับความรุนแรงของภัย:
 - o กรณีการบุกรุกในระดับผู้ควบคุมระบบ: ส่งผลกระทบต่อระบบโครงสร้างพื้นฐานสำคัญระดับชาติ เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบการเงิน ระบบสาธารณสุข มากกว่า 1 ระบบขึ้นไป เป็นเวลาหลายวัน
 - o กรณีการโจมตีแบบปฏิเสธการให้บริการ: ทำให้บริการสาธารณะสำคัญหยุดชะงักเฉพาะพื้นที่
 - o กรณีมัลแวร์หรือไวรัส: มีการแพร่กระจายส่งผลกระทบต่อระบบที่ใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชน ทำให้ประชาชนเสียชีวิตและทรัพย์สิน
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Immediate” หรือ “Expected” หรือ “Future”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Likely” หรือ “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): “Security”
- คำแนะนำ: หยุดการใช้งานระบบออนไลน์ที่ไม่จำเป็นอย่างเคร่งครัด หลีกเลี่ยงการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลผ่านอุปกรณ์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต
- ให้ข้อมูลเบื้องต้นและมาตรการป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงจากการโจมตีทางไซเบอร์
- ระบุระบบหรือพื้นที่เสี่ยงได้รับผลกระทบรุนแรง

- คำแนะนำสำหรับกลุ่มเสี่ยง เช่น ผู้ใช้งานระบบการเงินออนไลน์ ผู้ประกอบการขนาดเล็ก ให้ระมัดระวังเป็นพิเศษและปฏิบัติตามมาตรการป้องกันอย่างเคร่งครัดเมื่อจำเป็นต้องใช้งานระบบดิจิทัล

3) การแจ้งเตือนเพื่อให้ข้อมูล (Informational Alert)

- ออกเมื่อตรวจพบการโจมตีทางไซเบอร์เบื้องต้นที่อาจส่งผลกระทบต่อเล็กน้อยและต้องการให้ข้อมูล
- มีการประเมินความเสียหายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Moderate”
- ระดับความรุนแรงของภัย:
 - o กรณีการบุกรุกในระดับผู้ควบคุมระบบ: ส่งผลกระทบต่อระบบโครงสร้างพื้นฐานสำคัญระดับชาติ เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบการเงิน ระบบสาธารณสุข ระบบใดระบบหนึ่ง เป็นเวลาหลายชั่วโมงหรือไม่เกิน 1 วัน
 - o กรณีการโจมตีแบบปฏิเสธการให้บริการ: ทำให้บริการสาธารณะสำคัญหยุดชะงักเฉพาะพื้นที่
 - o กรณีมัลแวร์หรือไวรัส: มีการแพร่กระจายส่งผลกระทบต่อระบบที่ใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชน ทำให้ประชาชนเสียชีวิตและทรัพย์สิน
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Expected” หรือ “Future”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Likely” หรือ “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): “Security”
- คำแนะนำ: ให้หลีกเลี่ยงการใช้งานระบบที่เสี่ยงต่อการโจมตี และติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด โดยมีมาตรการป้องกันเบื้องต้นสำหรับผู้ที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงและพื้นที่ใกล้เคียง
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันและการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยของระบบบริการสำคัญ เช่น ระบบธนาคาร ระบบราชการออนไลน์ ระบบสาธารณสุขโรค ระบบโทรคมนาคม
- แจ้งช่องทางการติดตามข้อมูลข่าวสารและการติดต่อหน่วยงานฉุกเฉินด้านไซเบอร์ในกรณีที่เป็น

4) การแจ้งเตือนสิ้นสุดภัย (All Clear)

- ออกเมื่อภัยคุกคามทางไซเบอร์สิ้นสุดลงและสถานการณ์กลับเข้าสู่ภาวะปกติและปลอดภัย
- ยืนยันว่าภัยหรืออันตรายจากการโจมตีทางไซเบอร์ได้สิ้นสุดลงแล้ว
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Minor”
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Past”

- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Security”
- คำแนะนำ: สามารถกลับมาใช้งานระบบดิจิทัลตามปกติได้ และยกเลิกมาตรการป้องกันเพิ่มเติมที่ใช้ในระหว่างเหตุการณ์
- อาจมีคำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตรวจสอบความปลอดภัยของระบบหลังการโจมตี และการอัปเดตมาตรการรักษาความปลอดภัย
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการโจมตี
- แจ้งช่องทางการรายงานปัญหาหรือขอความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีและการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์

ตัวอย่างข้อความแจ้งเตือนภัยขั้นรุนแรง ภัยคุกคามทางไซเบอร์
(Cyber Threat Extreme Alert)

ส่วนต้น (Alert)

- o identifier: urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.2025.08.26-001
- o sender: disaster.go.th
- o sent: 2025-08-26T11:00:30+07:00
- o status: Actual
- o msgType: Alert
- o source: DDPM-CYBER THREAT
- o scope: Public

ส่วนข้อมูล (Info) ภาษาไทย

- o language: th-TH
- o category: Security
- o event: EXA
- o responseType: Prepare
- o urgency: Immediate
- o severity: Extreme
- o certainty: Observed
- o senderName: DDPM
- o headline: เตือน! การโจมตีทางไซเบอร์ขั้นรุนแรง
- o description: เมื่อเวลา 10:30 น. ของวันที่ 26 สิงหาคม 2568 ตรวจพบการโจมตีทางไซเบอร์ใหญ่ ส่งผลให้ระบบธนาคารหลักและการเงินของประเทศหยุดทำงาน ธนาคารใหญ่และระบบ ATM ส่วนใหญ่ไม่สามารถให้บริการได้ การทำธุรกรรมทางการเงินขัดข้อง ไวรัสมัลแวร์ร้ายแพร่กระจายในระบบการเงิน คาดการณ์ผลกระทบจะขยายสู่ระบบการชำระเงินอื่น ๆ ภายใน 12-24 ชั่วโมง
- o instruction: หยุดใช้งานบริการธนาคารออนไลน์และแอปพลิเคชันการเงินทันที เตรียมเงินสดสำรองไว้ใช้งาน หลีกเลี่ยงการทำธุรกรรมทางการเงินที่ไม่จำเป็น ตัดการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในอุปกรณ์ที่เก็บข้อมูลการเงิน ใช้เงินสดในการซื้อของจำเป็น ติดตามข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทยและ ปก.

ส่วนพื้นที่ (Area)

- o areaDesc: ทั่วประเทศไทย
- o circle: 13.7563,100.5018 XXX (ศูนย์กลางที่พิกัด lat/long กรุงเทพมหานคร และรัศมีผลกระทบ XXX กิโลเมตร)
- o geocode: ISO3166-1:TH

ตัวอย่างข้อความแจ้งเตือนเพื่อให้ข้อมูล ภัยคุกคามทางไซเบอร์

(Cyber Threat Informational Alert)

ส่วนต้น (Alert)

- o identifier: urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.2025.08.26-001
- o sender: disaster.go.th
- o sent: 2025-08-26T11:00:30+07:00
- o status: Actual
- o msgType: Alert
- o source: DDPM-CYBER THREAT
- o scope: Public

ส่วนข้อมูล (Info) ภาษาไทย

- o language: th-TH
- o category: Security
- o event: ACI
- o responseType: Prepare
- o urgency: Expected
- o severity: Moderate
- o certainty: Observed
- o senderName: DDPM
- o headline: แจ้งเตือนภัยไซเบอร์กระทบระบบการเงิน
- o description: เมื่อเวลา 14.15 น. วันที่ 26 สิงหาคม 2568 ตรวจพบความผิดปกติในระบบการเงินบางแห่ง จากการโจมตีทางไซเบอร์ผ่านอีเมลหลอกลวง ธนาคาร 3 แห่งและระบบ ATM บางส่วนมีปัญหาการให้บริการชั่วคราว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างแก้ไขปัญหา คาดว่าจะกลับมาให้บริการปกติภายใน 2-4 ชั่วโมง
- o instruction: ตรวจสอบยอดเงินในบัญชีเป็นระยะ ระวังอีเมลหลอกลวงที่ขอข้อมูลส่วนตัว เตรียมเงินสดสำรองเล็กน้อยไว้ใช้งาน หากพบการทำรายการผิดปกติแจ้งธนาคารทันที ติดตามข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทยและ ปก.

ส่วนพื้นที่ (Area)

- o areaDesc: กรุงเทพมหานคร
- o circle: 13.7563,100.5018 XX (ศูนย์กลางที่พิกัด lat/long กรุงเทพมหานคร และรัศมีผลกระทบ XX กิโลเมตร)
- o geocode: ISO3166-2:TH-10

2. ข้อความ CAP สำหรับภัยคุกคามทางไซเบอร์ ควรมีลักษณะ ดังนี้

ข้อความที่ 1 (การเตือนเริ่มต้น)

- ออกโดยเร็วที่สุดหลังตรวจพบการโจมตี เช่น หลังยืนยันการบุกรุกระบบหรือการแพร่กระจายมัลแวร์
- ระบุข้อมูลเบื้องต้น เช่น ประเภทการโจมตี ระบบที่ได้รับผลกระทบ วิธีการแพร่กระจาย พื้นที่หรือหน่วยงานที่พบการโจมตี
- ให้คำแนะนำการป้องกันและการปฏิบัติเบื้องต้น เช่น การอัปเดตซอฟต์แวร์ป้องกันไวรัส การหลีกเลี่ยงเปิดอีเมลและลิงก์ต้องสงสัย การสำรองข้อมูลสำคัญ การตัดการเชื่อมต่อระบบที่ไม่จำเป็น การเปลี่ยนรหัสผ่าน

ข้อความที่ 2 และถัดไป (การอัปเดต)

- ออกเป็นระยะเมื่อมีข้อมูลใหม่หรือการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์
- อัปเดตข้อมูลจำนวนระบบที่ได้รับผลกระทบ การแพร่กระจายของภัยคุกคาม พื้นที่เสี่ยงใหม่ และมาตรการป้องกัน
- มีคำแนะนำปรับปรุงตามสถานการณ์ เช่น การปิดระบบเครือข่ายชั่วคราว การอัปเดตซอฟต์แวร์ป้องกันเพิ่มเติม การเปลี่ยนระบบรักษาความปลอดภัย หรือการยกเลิกข้อจำกัดเมื่อภัยคลี่คลาย

ข้อความสุดท้าย (การสิ้นสุดภัย)

- ออกเมื่อภัยคุกคามทางไซเบอร์สิ้นสุดลงแล้ว
- มีคำแนะนำฟื้นฟูหลังภัย เช่น การกลับเข้าสู่การดำเนินงานปกติ การเปิดระบบและบริการออนไลน์ การประเมินความเสียหายและแผนการซ่อมแซม
- อาจมีข้อมูลเกี่ยวกับการเฝ้าระวังต่อเนื่องและการป้องกันการโจมตีทางไซเบอร์ซ้ำ

กรณีภัยคุกคามทางไซเบอร์ขนาดใหญ่ที่มีการแพร่กระจายหลายพื้นที่หรือข้ามประเทศ อาจมีการส่งข้อความอัปเดตหลายชุดต่อเนื่องกันเป็นเวลาหลายสัปดาห์หรือกระทั่งเป็นเดือน เนื่องจากการโจมตีทางไซเบอร์อาจแพร่กระจายไปยังระบบและองค์กรใหม่ในเวลาที่แตกต่างกัน และระลอกการโจมตีต่อมาอาจรุนแรงกว่าระลอกแรก โดยเฉพาะในกรณีที่เกิดการพัฒนาวิธีการโจมตีใหม่หรือการหลบเลี่ยงมาตรการป้องกัน

3. ความถี่และช่วงเวลาของข้อความ CAP สำหรับภัยคุกคามทางไซเบอร์

ความถี่ในการส่งข้อความ CAP ขึ้นอยู่กับระดับการแจ้งเตือนและสถานการณ์ สำหรับศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีดังนี้

- **National Alert** ออกเมื่อได้รับแจ้งจากหน่วยงานความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ว่ามีการโจมตีทางไซเบอร์ระดับประเทศหรือมีการแพร่กระจายข้ามหน่วยงานที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประชาชน

- **Extreme Alert** ออกเมื่อได้รับแจ้งจากหน่วยงานความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ว่ามีการโจมตีทางไซเบอร์รุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ หรือต้องการมาตรการคุ้มครองประชาชนและการปฏิบัติฉุกเฉินเพื่อความปลอดภัย
- **Informational Alert** ออกเมื่อได้รับแจ้งจากหน่วยงานความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์เกี่ยวกับการเฝ้าระวังภัยคุกคามทางไซเบอร์หรือพบกิจกรรมที่น่าสงสัยในพื้นที่ที่ประชาชนควรรับทราบและระมัดระวัง
- **All Clear** ออกเมื่อได้รับแจ้งจากหน่วยงานความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ว่าสถานการณ์การโจมตีทางไซเบอร์สิ้นสุดลงและประชาชนสามารถกลับสู่การใช้งานระบบดิจิทัลได้อย่างปลอดภัย

ทุกข้อความจะมีการระบุช่วงเวลาที่มัลแวร์ใช้กันอย่างชัดเจน โดยทั่วไปสำหรับการแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ ระยะเวลาการมีผลบังคับใช้จะแตกต่างกันไปตามลักษณะของการโจมตีและความเร่งด่วนในการตอบสนอง ซึ่งอาจตั้งแต่ไม่กี่ชั่วโมงสำหรับการโจมตีที่แพร่กระจายเร็วและมีความรุนแรงสูง ไปจนถึงหลายวันหรือหลายสัปดาห์สำหรับภัยคุกคามที่มีการพัฒนาช้ากว่า ระยะเวลาจะต้องให้เวลาเพียงพอสำหรับการดำเนินการมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา การเตรียมความพร้อมของระบบรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์และการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การกำหนดระยะเวลาดังกล่าวจึงเป็นไปตามหลักการระมัดระวังและความสมเหตุสมผลทางเทคนิค

4. การประยุกต์ใช้มาตรฐาน CAP ตามแนวทาง Common Policies and Practices

การใช้มาตรฐาน CAP ให้มีประสิทธิภาพ ควรปฏิบัติตามแนวทาง Common Policies and Practices ซึ่งรวมถึง

- 1) การใช้รูปแบบ Identifier ที่เป็นมาตรฐาน เช่น urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.YYYY.MM.DD-NNN
- 2) การใช้ภาษาหลายภาษา ควรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในข้อความเดียวกัน
- 3) การใช้รหัสพื้นที่ที่เป็นมาตรฐาน เช่น ISO3166-2 สำหรับรหัสจังหวัด
- 4) การกำหนดพื้นที่ที่ชัดเจน ใช้ circle หรือ polygon ที่ถูกต้องตามการแพร่กระจายของภัยคุกคาม
- 5) การใช้พารามิเตอร์ที่เป็นมาตรฐาน เช่น ประเภทการโจมตี วิธีการโจมตี ระบบหรือบริการที่ได้รับผลกระทบ ระดับความรุนแรง จำนวนองค์กรที่ถูกโจมตี
- 6) การอัปเดตข้อความอย่างต่อเนื่อง ใช้การอ้างอิงเพื่อเชื่อมโยงข้อความต่าง ๆ เข้าด้วยกันตามการพัฒนาของสถานการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์

มาตรฐาน CAP มีความสำคัญอย่างยิ่งในการแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์อย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติตามมาตรฐานและแนวทางที่กำหนดจะช่วยให้การสื่อสารข้อมูลการแจ้งเตือนภัยเป็นไปอย่างรวดเร็ว

ถูกต้อง และสามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึง ซึ่งจะช่วยลดความเสียหายและการสูญเสียทางเศรษฐกิจจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้

สำหรับระบบ Cell Broadcast นั้น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดส่งข้อความแจ้งเตือนไปยังประชาชนกลุ่มเป้าหมาย โดยได้มีการกำหนดข้อความแจ้งเตือนในแต่ละประเภทเหตุการณ์ให้สอดคล้องกับระบบ Cell Broadcast ซึ่งเป็นแนวทางที่มีความสำคัญในการสื่อสาร (ตารางที่ 1)

5. การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรฐาน CAP

มาตรฐาน CAP อาจมีการปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม หรือกำหนดข้อความขึ้นใหม่ให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ และการใช้งานได้เสมอ โดยศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อาจพิจารณาแก้ไขเอง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร้องขอให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดำเนินการทำการแก้ไข เมื่อปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม หรือกำหนดข้อความขึ้นใหม่แล้ว ให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ตารางที่ 1 มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนและรูปแบบสำหรับระบบ Cell Broadcast ภัยคุกคามทางไซเบอร์

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
CT01	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	National Alert	ระดับวิกฤต	1 ชั่วโมง	เตือน! ภัยคุกคามทางไซเบอร์ การโจมตีทางไซเบอร์ต่อโครงสร้างพื้นฐานสำคัญระบบหลายระบบล้ม การโจมตีทางไซเบอร์ขนาดใหญ่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของประเทศ รวมถึงระบบธนาคาร เครือข่ายโรงพยาบาล และระบบไฟฟ้า ส่งผลให้บริการหยุดชะงัก ตรวจสอบสถานะบริการธนาคารออนไลน์ก่อนใช้งาน ผู้ป่วยฉุกเฉินเดินทางไปโรงพยาบาลใกล้เคียงโดยตรง เก็บเงินสดไว้สำหรับการซื้อของจำเป็น อย่าเชื่อข้อมูลที่ยังไม่ได้ยืนยัน ทีมแก้ไขกำลังฟื้นฟูระบบ ติดตามข่าวสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด (460 อักขระ)	Warning! Cybersecurity Threat A large-scale cyber attack is impacting the country's critical infrastructure, including banking systems, hospital networks, and power grids, causing service disruptions. Check online banking service status before use. Emergency patients should go directly to nearby hospitals. Keep cash available for essential purchases. Do not believe unverified information. Recovery teams are working to restore systems. Follow updates from relevant authorities closely. (487 characters)
CT02	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Extreme Alert	ระดับวิกฤต	1 ชั่วโมง	เตือน! ภัยคุกคามทางไซเบอร์ การโจมตีระบบราชการขนาดใหญ่กำลังเกิดขึ้น บริการออนไลน์ภาครัฐอาจหยุดชะงัก หลีกเลี่ยงการใช้บริการราชการออนไลน์ อย่าเปิดลิงก์หรืออีเมลต้องสงสัย เตรียมเอกสารสำรองกรณีต้องติดต่อราชการ ติดตามข่าวสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด	Warning! Cybersecurity Threat Large-scale cyberattack on government systems is underway. Government online services may be disrupted. Avoid using government online services. Do not open suspicious links or emails. Prepare backup documents for government transactions.

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
					(252 อักขระ)	Follow updates from relevant authorities closely. (316 characters)
CT03	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Extreme Alert	ระดับวิกฤต	1 ชั่วโมง	เตือน! ภัยคุกคามทางไซเบอร์ สถานการณ์ฉุกเฉิน: ประเทศกำลังเผชิญภัยคุกคามทางทหาร โครงสร้างพื้นฐานสำคัญถูกโจมตีทางไซเบอร์ คำสั่งถึงประชาชน: 1) ห้ามใช้รถยนต์บนถนนหลวงสายหลักทุกเส้นทาง เพื่อเปิดทางให้ทหาร 2) อยู่ในที่พักอาศัยและสำรองเสบียงระยะยาว 3) ประหยัดเชื้อเพลิงและไฟฟ้าโดยทันที รอฟังคำแนะนำจากฝ่ายป้องกันภัยพลเรือนในพื้นที่ (320 อักขระ)	Warning! Cybersecurity Threat Emergency situation: The nation is facing an imminent military threat. Critical infrastructure is under cyberattack. Orders for all civilians: 1) DO NOT use vehicles on major highways to clear routes for military movement. 2) REMAIN in your residence and stock long-term supplies. 3) Conserve all fuel and electricity immediately. Await instructions from your local Civil Defense authorities. (421 characters)
CT04	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	ระดับวิกฤต	1 ชั่วโมง	เตือน! ภัยคุกคามทางไซเบอร์ แฮกเกอร์ใช้ไวรัสคอมพิวเตอร์โจมตีโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำ ทำการควบคุมและสั่งการเปิดประตูระบายน้ำ เป็นเหตุให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันและชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงเสียชีวิต หน่วยงานความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ยืนยันเหตุการณ์การโจมตีทางไซเบอร์ต่อระบบควบคุมโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำ	Warning! Cybersecurity Threat Hackers used a computer virus to attack a hydroelectric power plant, taking control and commanding the opening of the spillway gates. This caused a sudden flood that resulted in the deaths of nearby residents. The national cybersecurity

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
					ติดตามข่าวสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด (325 อักขระ)	agency confirmed that the incident was a cyberattack targeting the control system of the hydroelectric power plant. Follow updates from relevant authorities closely. (316 characters)
CT05	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	ระดับวิกฤต	1 ชั่วโมง	เตือน! ภัยคุกคามทางไซเบอร์ สถานการณ์ฉุกเฉิน: ระบบชำระเงิน (บัตรเครดิต, ATM, แอปธนาคาร) และระบบนำทาง GPS ล่มทั่วประเทศ คำแนะนำประชาชน: 1) ใช้เงินสดในการใช้จ่าย จดชำระเงินออนไลน์ 2) จำกัดการเดินทางที่ไม่จำเป็นเนื่องจาก GPS ใช้ไม่ได้ 3) สำรองอาหารและน้ำ รอฟังประกาศจากวิทยุทางการ (269 อักขระ)	Warning! Cybersecurity Threat Emergency situation: Payment systems (credit cards, ATMs, bank apps) and GPS navigation have failed nationwide. Instructions for the public: 1) Use cash for transactions; halt online payments. 2) Limit non-essential travel as GPS is unreliable. 3) Conserve food and water. Await announcements on official radio. (340 characters)
CT06	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	ระดับวิกฤต	1 ชั่วโมง	เตือน! ภัยคุกคามทางไซเบอร์ พบช่องโหว่ในระบบ Digital ID ที่ใช้ยืนยันตัวตนในแอปพลิเคชันต่าง ๆ คำแนะนำประชาชน: 1) จดใช้ Digital ID ในการเข้าระบบแอปพลิเคชันทุกชนิดชั่วคราว 2) ออกจากระบบ (Log out) แอปธนาคารและบริการภาครัฐที่เคยใช้ Digital ID 3) รอประกาศอัปเดตแอปพลิเคชันจากผู้ให้บริการ	Warning! Cybersecurity Threat A vulnerability has been found in the Digital ID system used for identity verification in various applications. Instructions for the public: 1) Temporarily STOP using Digital ID to log in to all applications. 2) Log out of any banking and

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
					(273 อักขระ)	government service apps where you have previously used Digital ID. 3) Wait for official application update announcements from your service providers. (417 characters)
CT07	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	ระดับร้ายแรง	1 ชั่วโมง	เตือน! ภัยคุกคามระบบการเงิน การโจมตีทางไซเบอร์ขนาดใหญ่โจมตีกระทรวงการคลังและระบบเก็บภาษี ระบบการเงินภาครัฐได้รับผลกระทบรุนแรง ระบบบริการภาษีและการเงินภาครัฐออนไลน์ทั้งหมด การจ่ายเงินเดือนและสวัสดิการอาจล่าช้า หลีกเลี่ยงการใช้บริการราชการออนไลน์ อย่าเชื่อถือข้อมูลจากแหล่งที่ไม่น่าเชื่อถือ รัฐบาลกำลังดำเนินการมาตรการฉุกเฉิน ติดตามข่าวสารอย่างใกล้ชิด (353 อักขระ)	Warning! Financial Cyber Threat Large-scale cyberattack targeting Ministry of Finance and tax systems. Government financial systems severely compromised. All tax and government financial services suspended online. Salary and welfare payments may be delayed. Avoid using government online services. Do not trust information from unreliable sources. Government implementing emergency measures. Follow news updates closely. (426 characters)
CT08	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	ระดับร้ายแรง	1 ชั่วโมง	เตือน! ภัยคุกคามระบบไฟฟ้า ขณะนี้ระบบไฟฟ้าในพื้นที่กรุงเทพฯ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ กำลังถูกโจมตีทางไซเบอร์ ไฟฟ้าดับเป็นช่วง ๆ และอาจไม่เสถียร ต่อเนื่องจนถึงเวลา 20.00 น. วันที่ 3 ก.ย. 2568	Warning! Electrical Grid Cyber Threat Electrical systems in Bangkok, Nonthaburi, Pathum Thani, and Samut Prakan areas are currently under cyberattack. Power outages are occurring intermittently and may

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
					หลีกเลี่ยงการใช้ลิฟต์ การไฟฟ้าและหน่วยงานรักษาความปลอดภัยไซเบอร์กำลังแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน ติดตามข่าวสารอย่างใกล้ชิด (312 อักขระ)	remain unstable until 8:00 PM on September 3, 2025. Avoid using elevators. The Electricity Generating Authority and cybersecurity agencies are working urgently to resolve the issue. Follow news updates closely. (411 characters)
CT09	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	ระดับร้ายแรง	1 ชั่วโมง	เตือน! ภัยคุกคามระบบบริการไปรษณีย์ ระบบหลักของบริการไปรษณีย์ไทยขัดข้องจากการโจมตีทางไซเบอร์ ทำให้การจัดส่งและติดตามพัสดุหยุดชะงัก คำแนะนำประชาชน: 1) จะเกิดความล่าช้าอย่างรุนแรงในการจัดส่งพัสดุทั่วประเทศ 2) จัดส่งพัสดุใหม่ชั่วคราว 3) โปรดติดตามประกาศจากบริษัทฯ สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม (276 อักขระ)	Warning! Postal Service System Cyber Threat The Thailand Post service's core systems are down due to a cyberattack, halting all parcel delivery and tracking. Instructions for the public: 1) Expect severe delays in all deliveries nationwide. 2) Temporarily refrain from sending new parcels. 3) Please follow the company's official announcements for more information. (364 characters)
CT00	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	All Clear	1 ชั่วโมง	ประกาศสิ้นสุดภัย! ระบบไฟฟ้าปกติแล้ว การโจมตีทางไซเบอร์ต่อระบบไฟฟ้าในพื้นที่กรุงเทพฯ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ได้รับการแก้ไขสำเร็จเร็วกว่าที่คาดการณ์ ไฟฟ้าใน	All Clear! Electrical Grid Restored The cyber attack on electrical systems in Bangkok, Nonthaburi, Pathum Thani, and Samut Prakan areas has been successfully

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
					ทุกพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบกลับมาปกติแล้วเวลา 19.30 น. วันที่ 3 ก.ย. 2568 ระบบไฟฟ้าทุกระบบทำงานปกติ การไฟฟ้าและหน่วยงานรักษาความปลอดภัยไซเบอร์ได้ปรับปรุงระบบป้องกันเรียบร้อยแล้ว (337 อักขระ)	resolved ahead of schedule. Power has been fully restored to all affected areas at 7:30 PM on September 3, 2025. All electrical systems are operating normally. The Electricity Generating Authority and cybersecurity agencies have upgraded protective systems. (414 characters)

ภาคผนวก ง

ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน
ภัยคุกคามทางไซเบอร์

ลำดับ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	รายชื่อผู้ประสานงาน	ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์
1.	ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ศภช.)	ร.ต.ต. สันติจิต ธรรมใจ	ผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	098-956-5195
2.		นายชลเทพ สมานมิตร	ผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการเตือนภัย	02-399-4114 / 065-525-2648
3.	บก.ปอท.	พ.ต.ท.ชยวีร์ อันอารี	สว.ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ บช.สอท.	084-811-6960
4.	สภ.มช.	นายดนัยวิทย์ ชาญสมร	หน. งานความร่วมมือระหว่างประเทศ	-
5.		นางสาวลัดดา จิตมั่น	จนท. ฝ่ายประสานงานภาครัฐและเอกชน	083-941-5994

*หมายเหตุ รายชื่อผู้ติดต่อให้ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ

(ร่าง) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure: SOP)

การส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

ภัยอื่น ๆ (Other Hazards)

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อกำหนดขั้นตอนการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้เป็นมาตรฐานสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานการแจ้งเตือนภัยสามารถปฏิบัติงานตามขั้นตอนอย่างถูกต้องตามมาตรฐาน

1.3 เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถส่งข้อมูลแจ้งเตือนภัยอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยง ลดผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

1.4 การดำเนินการของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่ดำเนินการนอกเหนือจากมาตรฐานการปฏิบัติงาน หากการกระทำนั้นไม่ใช่เป็นการกระทำที่จงใจหรือประมาทเลินเล่อ และไม่ได้ทำให้ราชการหรือผู้หนึ่งผู้ใดเสียหาย ให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานพ้นจากความผิดหรือความรับผิดชอบ

2. ขอบเขต

2.1 มาตรฐานการปฏิบัติงานฉบับนี้ ใช้กับสาธารณภัยที่ไม่มีระบุไว้ในมาตรฐานการปฏิบัติงานใดโดยเฉพาะ ซึ่งหมายความรวมถึง สาธารณภัยใหม่ที่เกิดขึ้นในอนาคตด้วย โดยสาธารณภัยที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดขึ้น ข้างต้น หากไม่สามารถใช้มาตรฐานการปฏิบัติงานของภัยใด ให้แจ้งเตือนโดยใช้มาตรฐานการปฏิบัติงานนี้ (คำนิยามของภัย แสดงในภาคผนวก ก)

2.2 มาตรฐานการปฏิบัติงานฉบับนี้ กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ศภช.) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเมื่อเกิดสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่ภัย ทั้งจากการเฝ้าระวังของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ หรือได้รับข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือได้ข้อมูลจากหน่วยงานระดับพื้นที่ ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ หรือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดตั้งห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อเฝ้าระวัง ติดตาม และประเมินสถานการณ์และความเสี่ยง จากนั้นจึงดำเนินการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast จนถึงการแจ้งเตือนภัยอย่างเป็นทางการ

2.3 กลุ่มเป้าหมายการแจ้งเตือน

(1) ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย

(2) หน่วยงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.4 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการปฏิบัติการ

(1) การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ (Monitoring)

(2) การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง (Analyzing and Evaluating)

(3) การตัดสินใจแจ้งเตือน (Alert Decision-Making)

(4) การส่งสัญญาณแจ้งเตือน (Alert Activation)

(5) การสิ้นสุดภัย (All Clear Message)

3. เจื่อนไขเบื้องต้น

3.1 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจากทุกหน่วยงานต้องมีความรู้ความเข้าใจในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและกลไกการเกิดภัยได้อย่างถูกต้อง และต้องได้รับการอบรม ฝึกปฏิบัติงาน พัฒนาความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือ อุปกรณ์ และระบบการเตือนภัย เพื่อให้เกิดทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญ และพร้อมปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอด 24 ชั่วโมง

3.2 หน่วยงานด้านการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัย นอกเหนือจากภัยที่มี SOP เฉพาะ เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กรมอุตุนิยมวิทยา (อต.) จะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ และเครื่องมือ เพื่อเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัย ทั้งนี้ หากมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนอกเหนือจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) มากกว่า 1 หน่วยงาน ให้ปฏิบัติงานร่วมกันในลักษณะห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อการแจ้งเตือนภัยของชาติ

3.3 ทุกหน่วยงานตามข้อ 3.2 ตระหนักว่าการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast จำเป็นจะต้องมีข้อมูลนำเข้าที่แม่นยำ ทุกหน่วยงานจะร่วมมือกันในการส่งข้อมูลการเตือนภัย และสถานการณ์ความเสี่ยงภัยให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เพื่อแจ้งเตือนไปยังประชาชน

4. ผู้รับผิดชอบ

ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานฉบับนี้ ผู้รับผิดชอบประกอบด้วยหน่วยงานที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัย ตาม พรบ. ของหน่วยงาน ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในรายละเอียด แสดงในภาคผนวก ข และช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน แสดงในภาคผนวก จ

4.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภัย (ภาคผนวก ข) หรือหน่วยงานอื่นใด โดยหัวหน้าหน่วยงาน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จัดให้มีการเฝ้าระวังสถานการณ์เกี่ยวกับภัยนั้นๆ ตลอด 24 ชั่วโมงของทุกวัน หากพบว่ามีปัจจัยเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดภัยและถึงเกณฑ์ที่จะแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้หัวหน้าหน่วยงาน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายข้างต้น มีหน้าที่แจ้งข้อมูลพื้นที่เสี่ยง พร้อมด้วยเวลาที่เกิดภัยหรือคาดว่าจะเกิดภัยให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาแจ้งเตือน หรือเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัย แล้วส่งข้อความให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ต่อไป และให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ลักษณะห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อการแจ้งเตือนภัยของชาติ เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ และพิจารณาความเสี่ยงภัย เมื่อศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติร้องขอ

4.2 จังหวัด/กรุงเทพมหานคร จัดให้มีการเฝ้าระวังสถานการณ์ภัยนั้นๆ หากพบว่าจะเกิดภัยและถึงเกณฑ์ที่จะแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายข้างต้น แจ้งข้อมูลไปยังศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast หรือเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัย แล้วส่งข้อความให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ พิจารณาแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell

Broadcast ต่อไป และให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่มีการตั้งห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อการแจ้งเตือนภัยของชาติ ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ และพิจารณาความเสี่ยงภัย เมื่อศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติร้องขอ

4.3 อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อปภ.) ในฐานะผู้อำนวยการกลางตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เป็นผู้มีความอำนาจในการอนุมัติส่งการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast โดยอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จะมอบหมายหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่ระดับใดมีความอำนาจส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ในรหัสเหตุการณ์ (Event Code) หรือประเภทเหตุการณ์ (Type of Event)ใด ระดับพื้นที่ใดก็ได้ แล้วรายงานการเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ให้ทราบ

4.4 ผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ผอ.ศภช.) มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่การเฝ้าระวังการรับข้อมูลภัย และการแจ้งเตือนภัยของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ โดยมีผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการเตือนภัย เป็นผู้ช่วย โดยประเมินพื้นที่เสี่ยงจากข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ชุดเวรปฏิบัติการ ข้อมูลจากการแจ้งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลและข้อเสนอแนะตามมติของการหารือในรูปแบบของห้องปฏิบัติการ (War Room) เพื่อการแจ้งเตือนภัยของชาติ หรือจากการร้องขอของจังหวัด/กรุงเทพมหานคร หรือหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดโดยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการจังหวัด เจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร โดยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในฐานะผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร แล้วให้ความเห็นชอบข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP และส่งผ่านระบบ Cell Broadcast พร้อมแจ้งสถานการณ์ วิธีปฏิบัติตัว และการสิ้นสุดภัย เสนออธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือผู้ที่อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมอบหมายเพื่ออนุมัติแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

4.5 เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการ ที่ปฏิบัติหน้าที่ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (บางนา) มีหน้าที่ติดตาม เฝ้าระวังและวิเคราะห์สถานการณ์ภัยจากข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ และมีหน้าที่จัดเตรียมเพื่อให้มีการส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast และมีหน้าที่อื่นตามที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบปฏิบัติประจำการแจ้งเตือนภัย

4.6 สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีหน้าที่กำกับดูแล และประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐกับผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

4.7 ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีหน้าที่กระจายข้อความแจ้งเตือนภัยจากระบบ Cell Broadcast ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย ตามคำขอของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ตามพื้นที่ และระยะเวลาที่กำหนด และให้ความร่วมมือในการจัดทำรายงานผลการส่งข้อความแจ้งเตือนภัยจากระบบ Cell Broadcast ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชน

4.8 การปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลตามข้อ 4.3 – 4.5 กรณีจำเป็นเร่งด่วนไม่อาจรอได้ หากบุคคลนั้นไม่อยู่ หรือ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้รักษาราชการแทนตามระเบียบราชการปฏิบัติหน้าที่แทน

5. กระบวนการปฏิบัติ

ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
1	การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ (Monitoring)	- ชุดเวรประจำ ศภช. - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - จังหวัด/กทม. อำเภอก/เขต อปท.	- ศภช.ติดตามข้อมูลด้านการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วพิจารณาเห็นว่ามีความเสี่ยงเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยถึงเกณฑ์ส่งแจ้งเตือนทางระบบ Cell Broadcast - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจ้งข้อมูลพื้นที่เสี่ยงพร้อมด้วยเวลาที่คาดว่าจะเกิดภัยให้ ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาแจ้งเตือนทางระบบ Cell Broadcast หรือเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัยส่งให้ ศภช. พิจารณา - จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ร้องขอให้ส่งผ่านระบบ Cell Broadcast แจ้งเตือนประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัย หรือเห็นชอบให้มีการสร้างข้อความแจ้งเตือนภัย ส่งให้ ศภช. พิจารณา
2	การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง (Analyzing and Evaluating)	- ชุดเวรประจำ ศภช. ร่วมกับเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และพื้นที่ ได้แก่ จังหวัด/กรุงเทพมหานคร อำเภอก/เขต และ อปท.	วิเคราะห์ข้อมูล โดยอาจประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในรูปแบบของปฏิบัติการ (War room) เพื่อประเมินสถานการณ์ แล้วพิจารณาดำเนินการตามเกณฑ์การแจ้งเตือนภัย ประสานข้อมูลในระดับพื้นที่เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจ
3	การตัดสินใจแจ้งเตือน (Alert Decision-Making)	- ชุดเวรประจำ ศภช.	- หากความรุนแรงของภัยเข้าเกณฑ์การแจ้งเตือนภัยในระดับ 1-2 ไม่ต้องแจ้งเตือน

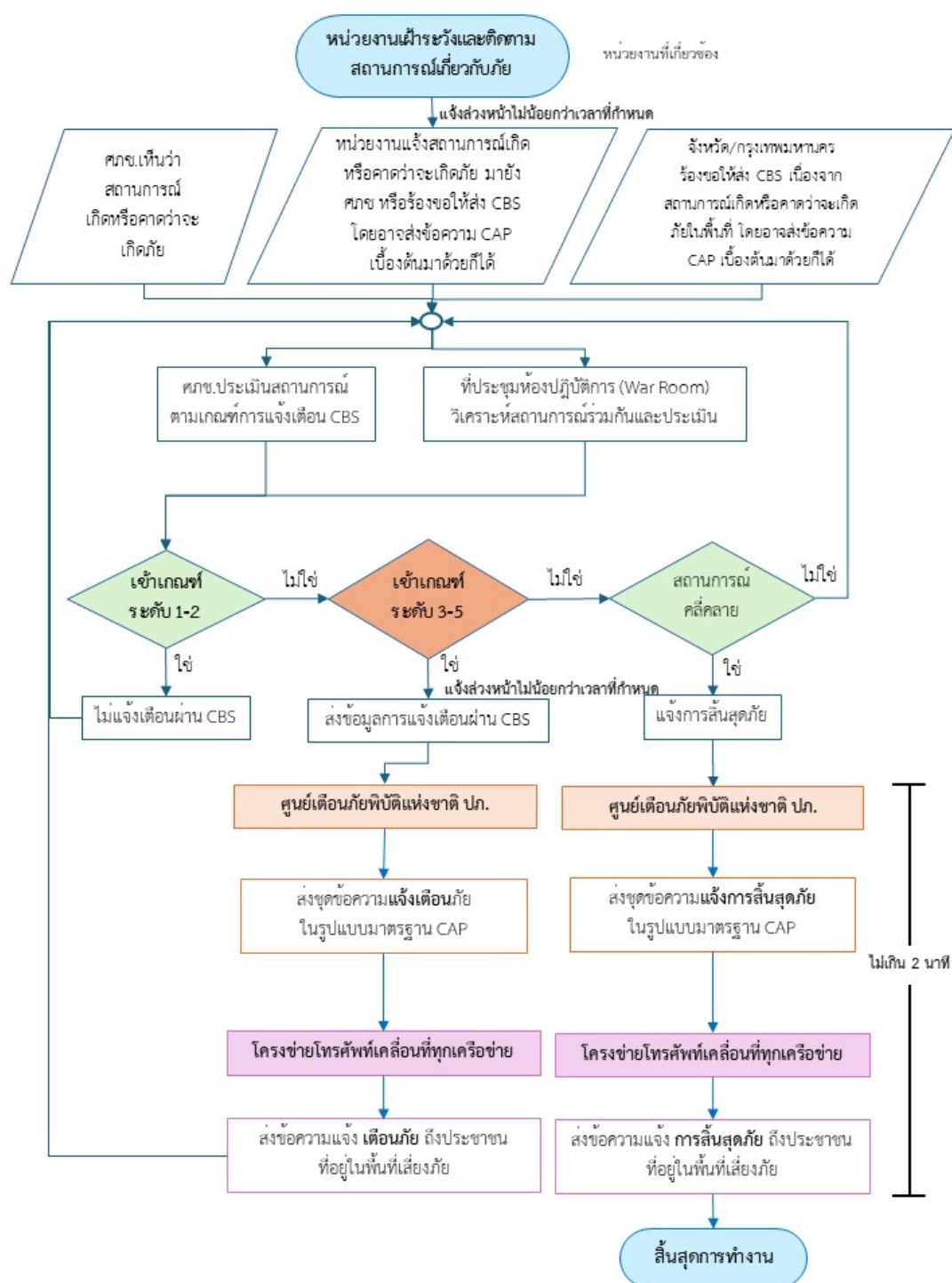
ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
		- ผอ.ศภช. หรือ ผอ.ส่วนปฏิบัติการเตือนภัย	ผ่าน ระบบ Cell Broadcast ให้แจ้งเป็นข่าวสารประจำวัน หรือข่าวประชาสัมพันธ์ - หากความรุนแรงของภัยเข้าเกณฑ์การแจ้งเตือนภัยในระดับ 3-5 และเห็นสมควรแจ้งเตือนผ่านระบบ Cell Broadcast ให้ปฏิบัติ ดังนี้ ○ สร้างข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP ○ รายงาน ผอ.ศภช.
4.	การส่งสัญญาณแจ้งเตือน (Alert Activation)	อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อปภ.) หรือผู้ได้รับมอบหมาย	- ผอ.ศภช. ตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องของข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP - อปภ. หรือผู้ได้รับมอบหมาย พิจารณาและอนุมัติ (กรณีผู้ได้รับมอบหมายอนุมัติให้รายงาน อปภ. ทราบ ทันทีที่สามารถดำเนินการได้) - ส่งข้อความแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast
		- ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ทุกเครือข่าย	- ส่งข้อความแจ้งเตือนภัยถึงประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย ด้วยระบบ Cell Broadcast ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่กำหนด
5	การสิ้นสุดภัย (All Clear Message)	- ชุดเวรประจำ ศภช. ร่วมกับเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และพื้นที่ได้แก่ จังหวัด/กรุงเทพมหานคร อำเภอ/เขต และ อปท. - ผอ.ศภช.	- เมื่อสถานการณ์คลี่คลาย ให้ชุดเวรจัดทำข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/จังหวัด/กรุงเทพมหานคร จัดทำข้อความแจ้งเตือนภัยในรูปแบบมาตรฐาน CAP ส่งไปยัง ศภช. - ผอ.ศภช. ตรวจสอบและเห็นชอบ - อปภ. หรือผู้ได้รับมอบหมายพิจารณาอนุมัติยกเลิกสถานการณ์

ลำดับที่	บทบาท	ผู้ปฏิบัติ	รายละเอียด
		- อปท. หรือผู้ได้รับมอบหมาย	- ส่งข้อความแจ้งการสิ้นสุดภัย ผ่านระบบ Cell Broadcast เพื่อให้ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่นำส่งข้อความถึงประชาชนภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่กำหนด

หมายเหตุ การทำงานในลำดับที่ 1-4 จะมีการทำงานวนซ้ำอยู่อย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งสถานการณ์คลี่คลาย

แผนผังกระบวนการปฏิบัติ

ขั้นตอนการแจ้งเตือนภัยอื่นๆ ผ่านระบบ Cell Broadcast

ภาพที่ 1 ผังแนวปฏิบัติในการแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

6. เงื่อนไขและเกณฑ์การตัดสินใจแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

6.1 เกณฑ์การตัดสินใจแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

สถานการณ์ที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยที่จะต้องส่งข้อความแจ้งเตือนภัยประชาชนผ่านระบบ Cell Broadcast ต้องเป็นภัยในสภาวะฉุกเฉิน หากไม่แจ้งด้วยระบบ Cell Broadcast จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน หรือเข้าเกณฑ์/ลักษณะ ดังต่อไปนี้

- อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย มีแนวโน้มจะรุนแรงมากขึ้น
- เกิดหรือคาดว่าจะเกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
- การแจ้งเตือนโดยวิธีอื่นไม่มีประสิทธิภาพทั่วถึงเท่า Cell Broadcast

ภัยแต่ละประเภท จะมีแนวทางการเฝ้าระวังในการพิจารณาระดับความรุนแรงของภัยตามที่แต่ละหน่วยงานกำหนด ดังแสดงในภาคผนวก ค

6.2 เงื่อนไขการส่งเตือนประชาชนผ่านระบบ Cell Broadcast

สถานการณ์ที่จะแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ต้องอยู่ในระดับการแจ้งเตือนภัยประชาชนให้เตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติในพื้นที่ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติฉบับที่ใช้บังคับอยู่ ตั้งแต่ระดับสีเหลือง หรือระดับ 3 ถึงระดับสีแดง หรือระดับ 5 (ตารางที่ 1) ดังนี้

(1) **ภาวะเสี่ยงอันตราย สีเหลือง ระดับ 3** อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย มีแนวโน้มที่สถานการณ์จะรุนแรงมากขึ้น ขอให้ประชาชนเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ และปฏิบัติตามคำแนะนำ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมอบหมายให้ผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติเป็นผู้อนุมัติให้ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast แล้วรายงานให้อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทราบในทันทีที่สามารถกระทำได้ ใช้ประเภทเหตุการณ์ (Type of event) **Extreme Alert** หรือ **Informational Alert**

(2) **ภาวะเสี่ยงอันตรายสูง สีส้ม ระดับ 4** อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายสูง เจ้าหน้าที่กำลังควบคุมสถานการณ์ ขอให้ประชาชนอพยพไปยังสถานที่ปลอดภัยและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นผู้อนุมัติให้ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ใช้ประเภทเหตุการณ์ **Extreme Alert**

(3) **ภาวะอันตรายสูงสุด สีแดง ระดับ 5** อยู่ในภาวะอันตรายสูงสุด ขอให้ประชาชนอาศัยอยู่ในสถานที่ปลอดภัย และปฏิบัติตามข้อสั่งการ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นผู้อนุมัติให้ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ใช้ประเภทเหตุการณ์ **National Alert** หรือ **Extreme Alert**

(4) **สิ้นสุดภัย (All Clear Message)** เมื่อสถานการณ์คลี่คลาย ภัยอันตรายได้ผ่านพ้นไปแล้ว อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ซึ่งอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมอบหมาย เป็นผู้อนุมัติให้ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ใช้ประเภทเหตุการณ์ **All Clear**

ตารางที่ 1 สถานการณ์และประเภทเหตุการณ์ของการแจ้งเตือนภัยแต่ละระดับ

ระดับการแจ้งเตือนภัย	สถานการณ์	Type of Event			
		Informational Alert	Extreme Alert	National Alert	All Clear
เสียงอันตราย สีเหลือง ระดับ 3	มีแนวโน้มที่สถานการณ์จะรุนแรงมากขึ้น ขอให้ประชาชนเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ และปฏิบัติตามคำแนะนำ	✓	✓		
เสียงอันตรายสูง สีส้ม ระดับ 4	เจ้าหน้าที่กำลังควบคุมสถานการณ์ ขอให้ประชาชนอพยพไปยังสถานที่ปลอดภัยและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด		✓		
อันตรายสูงสุด สีแดง ระดับ 5	ขอให้ประชาชนอาศัยอยู่ในสถานที่ปลอดภัย และปฏิบัติตามข้อสั่งการ		✓	✓	
สิ้นสุดภัย	สถานการณ์คลี่คลาย ภัยอันตรายได้ผ่านพ้นไปแล้ว				✓

6.3 ข้อยกเว้นการไม่ส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

อย่างไรก็ตาม ผู้มีอำนาจสร้างข้อความแจ้งเตือนภัยหรืออนุมัติให้แจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast อาจตัดสินใจไม่แจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast ได้ หากพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเสี่ยงใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ดังต่อไปนี้

- 1) ได้มีการแจ้งเตือนภัยโดยช่องทางและวิธีการอื่นที่มีประสิทธิภาพหรือประชาชนได้รับรู้แล้ว
- 2) การแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast จะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี หรือจะก่อให้เกิดความวุ่นวายหรือความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม
- 3) มีเหตุสำคัญอย่างอื่นที่พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรส่งแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

7. มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัย

มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัย หรือ Common Alerting Protocol (CAP) สำหรับการแจ้งเตือนภัย การใช้อัตราส่วนการแจ้งเตือนแต่ละสถานการณ์ และรายละเอียดอื่น ๆ ให้เป็นไปตามภาคผนวก ง

8. การปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานการปฏิบัติงานการส่งสัญญาณแจ้งเตือนภัยผ่านระบบ Cell Broadcast

มาตรฐานการปฏิบัติงาน หรือ SOP ภัยอื่น ที่ไม่ได้มี SOP เฉพาะภัยนั้นๆ อาจมีการปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์และการทำงานได้เสมอ โดยศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติอาจพิจารณาแก้ไขได้เองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร้องขอให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำการแก้ไข เมื่อได้แก้ไขแล้วให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ภาคผนวก ก

คํานิยามที่เกี่ยวข้อง

คำนิยามที่เกี่ยวข้อง

ในภาคผนวก ก แสดงคำนิยามของภัยอื่นๆ ต่อไปนี้

1. คลื่นพายุซัดฝั่ง
2. คลื่นความร้อน
3. พายุฤดูร้อน
4. ภัยจากลูกเห็บ
5. ภัยทางอากาศ/ชีปนาวุธ ภัยจากการก่อวินาศกรรม
6. ภัยจากอาคารถล่ม
7. ภัยจากโรคระบาดสัตว์
8. ไฟฟ้าดับเป็นวงกว้าง
9. ภัยพิบัติซับซ้อน
10. ภัยจากสัตว์ป่าอันตราย
11. ภัยจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. คลื่นพายุซัดฝั่ง

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับคลื่นพายุซัดฝั่งไว้ดังนี้

“ภัยจากคลื่นพายุซัดฝั่ง (Storm Surge) หมายถึง ภัยธรรมชาติที่เกิดจากพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนเข้าหาฝั่ง ลมระดับ 10 เมตร วัดได้มากกว่า 35 น็อต (65 กิโลเมตรต่อชั่วโมง) ขึ้นไป ความสูงของคลื่นขึ้นกับความแรงของลมที่เกิดจากพายุหมุนเขตร้อน ทำให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่ชายฝั่งทะเล ระดับความรุนแรงของความเสียหายจะขึ้นอยู่กับความแรงลมของพายุ สภาพภูมิประเทศ และขนาดของชุมชน”¹

2. คลื่นความร้อน (Heat wave)

คลื่นความร้อน (Heat wave) หมายถึง “ปรากฏการณ์ที่อากาศร้อนมากกว่าปกติอย่างรวดเร็วในระยะเวลาหนึ่ง อาจเกิดขึ้นเป็นเวลา 2-3 วัน หรือนานหลายสัปดาห์” (องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก <https://wmo.int/topics/heatwave>)

¹ แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, หน้า 155.

3. พายุฤดูร้อน (Thunder Storm)

กรมอุตุนิยมวิทยา (<https://tmd.go.th/พายุฝนฟ้าคะนอง>) ให้ความหมายของ พายุฝนฟ้าคะนอง ว่าเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกวันเหนือ พื้นผิวโลก โดยการก่อตัวที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่จะเป็นไปตามฤดูกาล ในบริเวณใกล้เส้นศูนย์สูตร มีโอกาสที่จะเกิดพายุฝนฟ้าคะนองได้ตลอดปี เนื่องจากมีสภาพอากาศในเขตร้อนจึงมีอากาศร้อน อบอ้าว ซึ่งเอื้อต่อการก่อตัวของพายุฝนฟ้าคะนองได้ตลอดปี เนื่องจากมีสภาพอากาศในเขตร้อนจึงมีอากาศร้อนอบอ้าว ซึ่งเอื้อต่อการก่อตัวของพายุฝนฟ้าคะนอง ส่วนบริเวณขั้วโลกเหนือ และขั้วโลกใต้ที่อยู่ในละติจูดที่สูงขึ้นไป มักจะเกิดขึ้นในฤดูร้อน สำหรับประเทศไทยพายุฝนฟ้าคะนองสามารถก่อตัวได้เกือบตลอดเวลาและในทุกพื้นที่ เนื่องจากมีภูมิอากาศในเขตร้อน (Tropic) โดยเฉพาะในเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม พายุฝนฟ้าคะนองที่เกิดขึ้นจะมีความรุนแรงกว่าปกติ จนเกิดเป็นลักษณะที่เรียกว่า “พายุฤดูร้อน”

4. ภัยจากลูกเห็บ

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับภัยจากลูกเห็บไว้ดังนี้

“ภัยจากลูกเห็บ (Hail) หมายถึง ก้อนน้ำลักษณะเหมือนน้ำแข็งที่ตกลงมาจากชั้นบรรยากาศในรูปของแข็ง ซึ่งรูปร่างก้อนน้ำแข็งจะมีรูปร่างไม่แน่นอน เกิดจากละอองหยาดฝนซึ่งเย็นแบบยิ่งยวด (ยังอยู่ในสภาพของเหลวที่อุณหภูมิต่ำกว่าจุดเยือกแข็ง) ในเมฆฝน ปะทะกับวัตถุแข็ง เช่น ผงฝุ่น หรือก้อนลูกเห็บที่เกาะตัวอยู่ก่อนแล้ว และแข็งตัวเกาะรอบวัตถุนั้น ๆ เป็นก้อนน้ำแข็งขนาดเล็กจับกันเป็นก้อนขนาดใหญ่ และลอยตัวขึ้นลงในระยะเวลาหนึ่งเนื่องจากกระแสอากาศพัดขึ้นลง เมื่อก้อนน้ำแข็งเกาะตัวจนเป็นก้อนใหญ่ มีน้ำหนักเกินกว่าที่กระแสอากาศจะพยุงให้ลอยอยู่ได้และตกลงมา”²

5. ภัยทางอากาศ/ชิปนาวุธ ภัยจากการก่อวินาศกรรม

5.1 แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับภัยทางอากาศ/ชิปนาวุธ และภัยจากการก่อวินาศกรรมซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

² แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, หน้า 156.

“ภัยทางอากาศ หมายถึง ภัยอันเกิดจากการโจมตีทางอากาศ โดยอากาศยาน อาวุธนำวิถี ขีปนาวุธ หรือสิ่งใด ๆ ที่สามารถเคลื่อนที่หรือทรงตัวบนอากาศ และการโจมตีดังกล่าวส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน”³

“ภัยจากการก่อวินาศกรรม หมายถึง ภัยที่เกิดจากการกระทำใด ๆ อันเป็นการมุ่งทำลายทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐหรือสิ่งอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการรบกวน ขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว ระบบการปฏิบัติงานใด ๆ ตลอดจนการประทุษร้ายต่อบุคคลอันเป็นการก่อให้เกิดความปั่นป่วนทางการเมือง การเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติโดยมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของรัฐ”⁴

“ภัยจากการก่อการร้าย หมายถึง ภัยที่เกิดจากการกระทำใด ๆ ที่สร้างความปั่นป่วนให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว หรือเพื่อขู่เข็ญหรือบีบบังคับรัฐบาล หรือองค์การระหว่างประเทศให้กระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินที่สำคัญ”⁵

“ภัยจากการก่อการร้ายสากล หมายถึง ภัยที่เกิดจากการปฏิบัติการของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มุ่งหวังผลตามเงื่อนไขข้อเรียกร้องทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งส่วนใหญ่จะปฏิบัติการล่องล้าเขตแดนหรือเกี่ยวพันกับชาติอื่น การกระทำนั้นอาจเป็นไปโดยเอกเทศ ปราศจากการสนับสนุนจากรัฐใด ๆ หรือมีรัฐใดรัฐหนึ่งสนับสนุนรู้เห็นก็ได้ เมื่อเกิดขึ้นย่อมมีผลกระทบโดยตรงต่อผลประโยชน์ของชาติ พันธกรณีระหว่างประเทศ นโยบายของชาติทั้งด้านการเมืองและการป้องกันประเทศ การเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา ชื่อเสียงและเกียรติภูมิของชาติ”⁶

5.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552

ข้อ 4 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับภัยทางอากาศ/ขีปนาวุธ และภัยจากการก่อวินาศกรรมซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“การก่อวินาศกรรม” หมายความว่า การกระทำใด ๆ เพื่อทำลาย ทำความเสียหายต่อทรัพย์สิน วัสดุ ข้อมูลข่าวสาร อาคาร สถานที่ ยุทโธปกรณ์ ที่สงวน สาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก หรือรบกวน ขัดขวาง แก่ไข เปลี่ยนแปลง หน่วงเหนี่ยวระบบการปฏิบัติงานใด ๆ รวมทั้งการประทุษร้ายต่อบุคคล ซึ่งทำให้

³ แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, หน้า 158.

⁴ แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, หน้า 158.

⁵ แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, หน้า 158.

⁶ แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, หน้า 158.

เกิดความปั่นป่วน หรือความเสียหายทางการเมือง การทหาร การเศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา หรือทางหนึ่งทางใด”⁷

“การก่อการร้าย” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ที่สร้างความปั่นป่วนให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว หรือเพื่อขู่เข็ญหรือบีบบังคับรัฐบาล หรือองค์การระหว่างประเทศ ให้กระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตหรือทรัพย์สินที่สำคัญ”⁸

6. ภัยจากอาคารถล่ม

6.1 แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับภัยจากอาคารถล่มซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ภัยจากอาคารถล่ม หมายถึง ภัยที่เกิดจากอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ได้แก่ ตึก บ้าน โรงเรือน ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน ที่ได้รับความเสียหายจากการโยกไหวตัวรุนแรงของแผ่นดิน ซึ่งเป็นผลมาจากแผ่นดินไหว และก่อให้เกิดความเสียหายหรือพังทลายลงมาได้”⁹

6.2 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับภัยจากอาคารถล่มไว้ดังต่อไปนี้

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน และสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ และหมายความรวมถึง

(1) อัฒจันทร์หรือสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นเพื่อใช้เป็นที่พักผ่อนของประชาชน

(2) เขื่อน สะพาน อุโมงค์ ทางหรือท่อระบายน้ำ อุโมงค์ คานเรือ ท่าเรือ ท่าจอดเรือ รั้ว กำแพง หรือประตู ที่สร้างขึ้นติดต่อกับหรือใกล้เคียงกับที่สาธารณะหรือสิ่งที่สร้างขึ้นให้บุคคลทั่วไปใช้สอย

(3) ป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย

(ก) ที่ติดหรือตั้งไว้เหนือที่สาธารณะและมีขนาดเกินหนึ่งตารางเมตร หรือมีน้ำหนักรวมทั้งโครงสร้างเกินสิบกิโลกรัม

⁷ ข้อ 4 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552.

⁸ ข้อ 4 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552.

⁹ แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, หน้า 158.

(ข) ที่ติดหรือตั้งไว้ในระยะห่างจากที่สาธารณะซึ่งเมื่อวัดในทางราบแล้ว ระยะห่างจากที่สาธารณะมีน้อยกว่าความสูงของป้ายนั้นเมื่อวัดจากพื้นดิน และมีขนาดหรือมีน้ำหนักเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง

(4) พื้นหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่พักจอดรถ ที่กักเก็บ และทางเข้าออกของรถสำหรับอาคารที่กำหนดตามมาตรา 8 (9)

(5) สิ่งก่อสร้างขึ้นอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ทั้งนี้ ให้ความหมายรวมถึงส่วนต่าง ๆ ของอาคารด้วย”¹⁰

“อาคารสูง” หมายความว่า อาคารที่บุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ที่มีความสูงตั้งแต่ยี่สิบสามเมตรขึ้นไป การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่ว หรือปั้นหยาให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด”¹¹

“อาคารขนาดใหญ่พิเศษ” หมายความว่า อาคารที่ก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้พื้นที่อาคาร หรือส่วนใดของอาคารเป็นที่อยู่อาศัย หรือประกอบกิจการประเภทเดียวหรือหลายประเภท โดยมีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันตั้งแต่หนึ่งหมื่นตารางเมตรขึ้นไป”¹²

“อาคารชุมนุมคน” หมายความว่า อาคารหรือส่วนใดของอาคารที่บุคคลอาจเข้าไปภายในเพื่อประโยชน์ในการชุมนุมคนที่มีพื้นที่ตั้งแต่หนึ่งพันตารางเมตรขึ้นไป หรือชุมนุมคนได้ตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไป”¹³

“โรงมหรสพ” หมายความว่า อาคารหรือส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นสถานที่สำหรับฉายภาพยนตร์ แสดงละคร แสดงดนตรี หรือการแสดงรื่นเริงอื่นใด และมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดให้สาธารณชนเข้าชมการแสดงนั้นเป็นปกติธุระ โดยจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม”¹⁴

7. ภัยจากโรคระบาดสัตว์

7.1 แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ได้กำหนดค่านิยามเกี่ยวกับภัยจากโรคระบาดสัตว์ไว้ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

¹⁰ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522.

¹¹ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522.

¹² มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522.

¹³ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522.

¹⁴ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522.

“ภัยจากโรคระบาดสัตว์ หมายถึง ภัยที่เกิดจากโรคซึ่งปรากฏขึ้นในประชากรสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ป่าโดยเป็นโรคติดต่อทั้งในสัตว์ชนิดเดียวกันต่างชนิดกัน รวมถึงการติดต่อมาสู่คนในระยะเวลาหนึ่ง ในอัตราที่สูงขึ้นมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ โดยเทียบกับประวัติการเกิดโรคในอดีต สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจ และสุขภาพของประชาชน”¹⁵

“ภัยจากโรคระบาดสัตว์น้ำ หมายถึง ภัยที่เกิดจากโรคซึ่งปรากฏขึ้นในประชากรสัตว์น้ำ โดยเป็นโรคติดต่อทั้งในสัตว์น้ำชนิดเดียวกันต่างชนิดกัน รวมถึงการติดต่อมาสู่คน ในระยะเวลาหนึ่ง ในอัตราที่สูงขึ้นมากกว่าที่คาดการณ์ไว้โดยเทียบกับประวัติการเกิดโรคในอดีต สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจและสุขภาพของประชาชน”¹⁶

7.2 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558

มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 ได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องกับโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำไว้ดังต่อไปนี้

“สัตว์” หมายความว่า

(1) ช้าง ม้า โค กระบือ ลา ล่อ แพะ แกะ กวาง สุนัข หมูป่า สุนัข แมว กระต่าย ลิง ชะนี และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์และเอ็มบริโอของสัตว์เหล่านี้ด้วย

(2) สัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์และไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ด้วย

(3) สัตว์ชนิดอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์เอ็มบริโอ และไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ของสัตว์ชนิดนั้นด้วย”¹⁷

“โรคระบาด” หมายความว่า กาฬโรคเป็ด โรคไข้หวัดนก โรคแชลโมเนลลา โรคทริคิเนลลา โรคนิวคาสเซิล โรคบรูเซลลา โรคปากและเท้าเปื่อย โรคพิษสุนัขบ้า โรคริ้นเดอร์เปสต์ โรคเลปโตสไปรา โรคโลหิตจางติดเชื้อในม้า โรควัวบ้า โรคสมองอักเสบนิปาห์ โรคคหิวหวัดสุกร โรคแอนแทรกซ์ โรคเฮโมรายิกเซปติซีเมีย วัณโรค และโรคอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด”¹⁸

¹⁵ แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, หน้า 157.

¹⁶ แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570, หน้า 157.

¹⁷ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558.

¹⁸ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558.

นอกจากนี้ยังปรากฏคำนิยามเพิ่มเติมของคำว่า “สัตว์” ในข้อ 3 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดสัตว์ชนิดอื่นตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 พ.ศ. 2565 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 3 ให้สัตว์ดังต่อไปนี้เป็นสัตว์ชนิดอื่น ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558

ก. สัตว์ชนิดอื่นจำพวกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม

(1) กระเจียวหรือไก่อ และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์tragulidae (Mouse deer and others in family Tragulidae)

(2) กระซู่ แรด และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์Rhinoceros (Sumatran Rhinoceros, Rhinoceros and others in family Rhinocerotidae)

(3) กระต่ายป่า และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์Leporidae (Hare and others in family Leporidae)

(4) กระทิง กวางผา จามรี กูปรี ควายป่า นิลกาย วัวแดง เลียงผา วิลเดอร์บีสต์ สปริงบ็อก อีแลนด์ โอริกซ์ และสัตว์จำพวกแอนทีโลปทุกชนิด และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์Bovidae (Gaur, Goral, Yak, Kouprey, Wild buffalo, Nilgai, Banteng, Serow, Wilderbeast, Springbox, Eland, Oryx and all kinds of antelope and others in family Bovidae)

(5) เก้ง เนื้อทราย ละมั่ง สมัน พูดู และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์Cervidae (Barking deer, Hog deer, Eld’s deer or Thamin or Brow-antlered deer, Schomburgk’s deer, Pudu and others in family Cervidae)

(6) ค่าง ลิงลมหรือนางอาย ลีเมอร์ และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในอันดับPrimate (Langur, Loris, Lemur and others in order Primate)

(7) ค้างคาว (Bat)

(8) โคอาลา และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์Phascolarctidae (Koala and others in family Phascolarctidae)

(9) จิงโจ้ วอลลาบี และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์Macropodidae (Kangaroo, Wallaby and others in family Macropodidae)

(10) ชะมด หมีขอหรือบินตุรง อีเห็น และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์วิเวอร์รีดี (Civet, Bearcat or Binturong, Palm civet, and others in family Viverridae)

(11) นาก เพี้ยพอน เพอเรท หมาไม้ หมาหริ่ง หมูหริ่ง และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์มัสเทลอีดี (Otter, Weasel, Ferret, Martes, Ferret - badger, Hog badger and others in family Mustelidae)

(12) นากหญ้า และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์อีมิมีดี (Nutria and others in family Echimyidae)

(13) บ่างหรือฟงจง และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ไซโนเซฟาลีดี (Colugo and others in family Cynocephalidae)

(14) พะยูง (Dugong)

(15) แพนด้าแดง และ รวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ไอลูรีดี (Red panda, and others in family Ailuridae)

(16) พรองฮอร์น และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์แอนทีโลคาพรีดี (Pronghorn and others in family Antilocapridae)

(17) ม้าลาย ม้าแคว ม้าป่า ลาป่าทิเบตหรือเกียง และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ไควดี (Zebra, Pony, Mustang, Tibetan wild ass or Kiang and others in family Equidae)

(18) แมวน้ำ (Seals)

(19) แมวป่า เสือ สิงโต และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์เฟลิดี (Wildcat, Tiger, Lion and others in family Felidae)

(20) ยีราฟ โอคาปี และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์จีราฟฟิดี (Giraffe, Okapi and others in family Giraffidae)

(21) ลิ่นหรือนัม และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์มานิดี (Pangolin and others in family Manidae)

(22) โลมา (Dolphin)

(23) วาฬ (Whale)

(24) สมเสร็จหรือผสมเสร็จ และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ทากิริดี้ (Tapir and others in family Tapiridae)

(25) สิงโตทะเล (Sea lion)

(26) สุนัขจิ้งจอก หมาป่า หมาใน และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์แคนิดี้ (Fox or jackal, Wolf, Dhole or Asiatic wild dog and others in family Canidae)

(27) สุกรแคระ หมูป่าแคระ และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ซูอิดี้ (Miniature pig, Pygmy hog and others in family Suidae)

(28) หนูจิงโจ้ (Jerboa)

(29) หนูตะเภา และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์คาวีอิดี้ (Cavia porcellus and others in family Caviidae)

(30) หนูนา หนูท้องขาว หนูขนเลี่ยน หนูพุก และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์มูริดี้ ยกเว้น หนูทดลอง ชนิด *Rattus norvegicus* และชนิด *Mus musculus* (Ricefield rat, *Rattus rattus*, Spiny rat, Bandicoot rat and others in family Muridae except *Rattus norvegicus*, *Mus musculus*)

(31) หนูผี และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์โซริซิดี้ (Shrews and others in family Soricidae)

(32) หนูหางขาว หนูหิน และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์นีโซไมอิดี้ (White - tailed rat, Rock mouse and others in family Nesomyidae)

(33) หนูแฮมเตอร์ หนูทุ่ง และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ไซเซอติดี้ (Hamster, Field rat and others in family Cricetidae)

(34) หมี และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์อูซิดี้ (Bear and others in family Ursidae)

(35) อูฐ ลามะ อัลปาก้า และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์คาเมลลิดี้ (Camel, Llama, Alpaca and others in family Camelidae)

(36) ฮิปโปโปเตมัส และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ฮิปโปโปเตมิดี้ (Hippopotamus and others in family Hippopotamidae)

(37) ไฮยีน่า และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ไฮยีนidae (Hyaena and others in family Hyenidae)

ข. สัตว์ชนิดอื่นจำพวกสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และสัตว์น้ำ

(1) กบ อึ่ง คางคก และสัตว์จำพวกสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกทุกชนิดที่เป็นสมาชิก ในอันดับแอนูรา (Frog, Bullfrog, Toad and others in order Anura)

(2) กระต่าย (Himalayan newt)

(3) เขียดงู (Caecilian)

(4) ปลา (Fish)

ค. สัตว์ชนิดอื่นจำพวกสัตว์เลื้อยคลาน

(1) จระเข้ และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์ครอกโคไดลิดี (Crocodile and others in family Crocodylidae)

(2) ตะโขง และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์แกเวียลิดี (Malayan gharial, False gharial and others in family Gavialidae)

(3) เต่าปาน้ำ (Soft - Shelled Turtle)

(4) เต่าน้ำ เต่าทะเล (Turtle)

(5) เต่าบก (Tortoise)

(6) อีกัวน่า (Iguana)

(7) อัลลิเกเตอร์ และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในวงศ์อัลลิเกเตอร์ิดี (Alligator and others in family Alligatoridae)

ง. สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง

(1) จิ้งหรีด (Cricket)

(2) ปู กุ้ง กิ้ง และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในไฟลัมครัสตาเซีย (Crab, Shrimp, Mantis shrimp and other in Phylum Crustacea)

(3) ผึ้ง (Bee)

(4) เพรียงทราย และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในชั้นโพลิคีตา (Sand worm and others in class Polychaeta)

(5) หอย หมึก ทากเปลือย และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในไฟลัมมอลลัสกา (Shellfish, Squid, Nudibranch and other in Phylum Mollusca)

จ. สัตว์ชนิดอื่นจำพวกนก

(1) หงส์ และรวมถึงสัตว์ทุกชนิดที่เป็นสมาชิกในสกุลซิกนัส (Swan and others in genus Cygnus)”¹⁹

8. ไฟฟ้าดับเป็นวงกว้าง (Blackout หรือ Power Outage)

United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR) ให้นิยามไว้ว่า ในการให้บริการกระแสไฟฟ้า คำว่า ไฟฟ้าดับเป็นวงกว้าง หมายถึง การที่ไม่มีกระแสไฟฟ้าบางส่วนหรือทั้งหมดที่จะส่งไปยังผู้ใช้จำนวนหนึ่ง สาเหตุอาจมาจากอุบัติเหตุ อุปกรณ์ชำรุด กลไกการควบคุมเสีย ถูกโจมตีทั้งแบบกายภาพและ/หรือไซเบอร์ ความผิดพลาดของหน่วยงานจ่ายไฟ รวมถึงภัยธรรมชาติด้วย

9. ภัยพิบัติซับซ้อน (Complex Disasters)

สันติ ธรรมใจ (2562) ระบุความหมายของภัยพิบัติซับซ้อน ว่าเป็นปรากฏการณ์มีความเกี่ยวข้องหรือมีต้นเหตุมาจากภัยหลายประเภท (Multiple Hazards) ทั้งภัยธรรมชาติและภัยจากฝีมือมนุษย์/ภัยทางเทคโนโลยี ตัวอย่างเช่น ภัยพิบัติซับซ้อนที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น พ.ศ. 2554 เริ่มจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวซึ่งทำให้เกิดคลื่นยักษ์สึนามิไหลเข้าท่วมทำลายบ้านเรือน โครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภคของชุมชน นอกจากนี้ ความแรงจากแผ่นดินไหวดังกล่าวยังทำให้โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ Fukushima Daiichi ระเบิด ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ดังกล่าว

นอกจากนี้ มีคำที่มีความหมายใกล้เคียงคือคำว่า Complex Emergencies ซึ่งองค์การอนามัยโลกระบุว่า เป็นสถานะที่ชีวิตของผู้คนถูกคุกคามและวิถีชีวิตได้รับผลกระทบจนหยุดชะงัก อันเป็นผลมาจากสงคราม ความวุ่นวายในประเทศ และการอพยพขนาดใหญ่ของประชาชน Complex Emergencies มักเป็นสถานะที่ผสมผสานระหว่างความขัดแย้งในประเทศ การอพยพของประชาชนจำนวนมาก ความอดอยากและการขาดแคลนอาหารอย่างหนัก รวมทั้งความเปราะบางหรือการล่มสลายของสถาบันทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ หลายครั้งสถานะ Complex Emergencies มักจะทวีความรุนแรงหรือเลวร้ายมากขึ้นเมื่อถูกซ้ำเติมด้วยภัยพิบัติทางธรรมชาติ

¹⁹ ข้อ 3 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดสัตว์ชนิดอื่นตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 พ.ศ. 2565.

โดยทั่วไปจะมีลักษณะที่มีความรุนแรงขยายเป็นวงกว้างและมีการสูญเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก มีการเคลื่อนย้ายหรืออพยพของประชากรออกจากที่พำอาศัย ความเสียหายต่อสังคมและเศรษฐกิจลุกลามไปทั่ว มีความจำเป็นอย่างยั้งที่ควรได้รับการช่วยเหลือทางมนุษยธรรมขนานใหญ่และในหลากหลายมิติ มีอุปสรรคต่อการเข้าไปช่วยเหลือทางมนุษยธรรมอันเกิดจากข้อจำกัดทางการเมืองและการทหาร ในบางพื้นที่ผู้ปฏิบัติงานที่เข้าไปช่วยเหลือทางมนุษยธรรมมีความเสี่ยงสูงต่อความปลอดภัยในชีวิตเมื่อพิจารณาลักษณะของภัยพิบัติหรือสาธารณภัยซับซ้อนแล้วเป็นต้นเหตุมาจากสาธารณภัยหลายประเภทซึ่งเกิดขึ้นพร้อม ๆ หรือใกล้เคียงกัน หรือต่อเนื่องกัน

ดังนั้น สาธารณภัยหลายประเภทที่เกิดขึ้นในพื้นที่เดียวกันและในเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน จึงเป็นสาธารณภัยที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือสูญเสียจนส่งผลกระทบในวงกว้าง และมีความยากลำบากในการจัดการภัยหลายประเภทข้างต้น หน่วยงานของรัฐจึงควรมีมาตรการรับมือกับภัยหลายประเภทข้างต้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดพัฒนาไปสู่สาธารณภัยซับซ้อน

อ้างอิง:

สันติ ธรรมใจ (2562). การจัดการสาธารณภัยหลายประเภทที่เกิดขึ้นในพื้นที่เดียวกันในเวลาใกล้เคียงกัน ศึกษาเฉพาะพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 7 สกลนคร. ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 7 สกลนคร กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย.

10. ภัยจากสัตว์ป่าอันตราย

มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562

“สัตว์ป่า” หมายความว่า สัตว์ทุกชนิดซึ่งโดยทั่วไปย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในธรรมชาติ อย่างเป็นอิสระ และให้หมายความรวมถึงไข่และตัวอ่อนของสัตว์เหล่านั้นด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึง สัตว์พาหนะตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ สัตว์ซึ่งได้รับการยอมรับในทางวิชาการว่าสายพันธุ์นั้น เป็นสัตว์บ้านไม่ใช่สัตว์ป่า และสัตว์ที่ได้มาจากการสืบพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าว

“สัตว์ป่าอันตราย” หมายความว่า สัตว์ป่าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายหรือเป็นพิษต่อมนุษย์หรือ สัตว์ป่าอื่น หรือมีผลคุกคามให้สัตว์ป่า พืชป่า สิ่งแวดล้อม หรือระบบนิเวศ เปลี่ยนแปลงเสียหาย อย่างรวดเร็ว หรือเป็นพาหะนำโรคหรือแมลงศัตรูพืชตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

11. ภัยจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากคำนิยามที่เกี่ยวข้องใน พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 และ พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553 กำหนดคำนิยามของภัยจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

“ภัยจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้” หมายความว่า ภัยอันเกิดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ก่อให้เกิดความไม่สงบสุข ทำลาย หรือทำความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดสตูล และจังหวัดสงขลา อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร โดยให้หมายรวมถึงเหตุการณ์ที่มีการใช้ระเบิด ลอบสังหาร วางเพลิง การยิงปะทะ การข่มขู่ประชาชน หรือการกระทำอื่นใดที่อาจก่อให้เกิดภาวะฉุกเฉินหรือสภาวะที่ไม่ใช่ปกติ

11.1 พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551

“การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร” หมายความว่า การดำเนินการเพื่อป้องกันควบคุม แก้ไข และฟื้นฟูสถานการณ์ใด ที่เป็นภัยหรืออาจเป็นภัยอันเกิดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ก่อให้เกิดความไม่สงบสุข ทำลาย หรือทำความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ให้กลับสู่สภาวะปกติเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความมั่นคงของรัฐ

11.2 พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553

“จังหวัดชายแดนภาคใต้” หมายความว่า จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดสตูล และจังหวัดสงขลา

ภาคผนวก ข

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้ภัยอื่น

ในภาคผนวก ข แสดงอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภัยอื่นๆ ดังนี้

1. คลื่นพายุซัดฝั่ง
2. คลื่นความร้อน
3. พายุฤดูร้อน
4. ภัยจากลูกเห็บ
5. ภัยทางอากาศ/ชีปนาวุธ ภัยจากการก่อวินาศกรรม
6. ภัยจากอาคารถล่ม
7. ภัยจากโรคระบาดสัตว์
8. ไฟฟ้าดับเป็นวงกว้าง
9. ภัยพิบัติซับซ้อน
10. ภัยจากสัตว์ป่าอันตราย
11. ภัยจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. คลื่นพายุซัดฝั่ง

1.1 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

อำนาจหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2563 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีภารกิจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งเพื่อความมั่นคง สมดุล และยั่งยืนของทะเลไทย เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำนโยบายและแผนเพื่อการบริหารจัดการการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(2) เสนอให้มีการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมกฎ ระเบียบ และมาตรการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งอย่างยั่งยืน

(3) กำกับดูแล ประเมิน และติดตามตรวจสอบการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การจัดการและใช้ประโยชน์ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งให้เป็นไปตามกฎระเบียบ และมาตรการที่ เกี่ยวข้อง

(4) ศึกษา วิจัย และพัฒนาการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมถึงพืชและสัตว์ ทะเลที่หายากและใกล้สูญพันธุ์

(5) เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ พื้นที่คุ้มครองทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่ง และพื้นที่ที่จะใช้มาตรการในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งเพื่อประโยชน์ในการสงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตลอดจนแก้ไขปัญหการกัดเซาะชายฝั่ง

(6) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนประชาชน ชุมชนชายฝั่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน การบริหารจัดการ การปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทาง ทะเลและชายฝั่ง

(7) เป็นศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศ

(8) ประสานความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศและต่างประเทศในด้านทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่ง

(9) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย”²⁰

1.2 กองบังคับการตำรวจน้ำ

อำนาจหน้าที่ของกองบังคับการตำรวจน้ำ ปรากฏอยู่ในข้อ 3 2. (11) (ค) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วน ราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นหรือในระดับต่ำลงไป ในสำนักงานตำรวจ แห่งชาติซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“(ง) กองบังคับการตำรวจน้ำ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

²⁰ ข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2563.

1) ถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ รวมทั้งรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญอื่น

2) รักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมทั่วราชอาณาจักร

3) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญา สืบสวนความผิดที่มีโทษทางอาญาและความผิดเกี่ยวเนื่องในเขตชายฝั่งทะเลและพื้นที่ทางทะเลที่ประเทศไทยมีอำนาจอธิปไตยหรือสิทธิอธิปไตย หรือสิทธิหรือเสรีภาพในการใช้เรือจะใช้ หรือมีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือตามสนธิสัญญาหรือด้วยประการใด ๆ ได้แก่ น่านน้ำภายใน ท่าเทียบเรือและชายฝั่ง ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไหล่ทวีปและทะเลหลวง และให้หมายความรวมถึงเกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งปลูกสร้างในทะเล รวมทั้งห้วงอากาศเหนือทะเล พื้นดินท้องทะเลใต้พื้นดินท้องทะเลและพื้นที่ทางทะเลอื่น และในเขตพื้นที่อื่นที่ต่อเนื่องกัน หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

4) ปฏิบัติงานรักษาสภาพประโยชน์ของชาติทางทะเล

5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย”²¹

2. คลื่นความร้อน (Heat wave)

2.1 กรมอุตุนิยมวิทยา

อำนาจหน้าที่ในการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยพิบัติของกรมอุตุนิยมวิทยาปรากฏอยู่ในข้อ 1 (1) (2) และ (6) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 1 ให้กรมอุตุนิยมวิทยา มีภารกิจเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านอุตุนิยมวิทยาโดยปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจ เฝ้าระวัง ติดตาม รายงานสภาวะอากาศ อากาศเพื่อการบินและปรากฏการณ์ธรรมชาติ รวมทั้งให้ความรู้และบริการด้านอุตุนิยมวิทยาด้วยความถูกต้อง รวดเร็วแม่นยำ และทันเหตุการณ์ เพื่อประโยชน์สูงสุดในการเศรษฐกิจและสังคม เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ตลอดจนเป็นการป้องกันการเกิดภัยพิบัติ และความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เอกชน และหน่วยงานของรัฐ จากภัยธรรมชาติ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

²¹ 3 2. (11) (ง) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการหรือหน่วยงานอย่างอื่นหรือในระดับต่ำลงไป ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ.

- (1) ตรวจ เฝ้าระวัง ติดตาม รายงานสภาวะอากาศ อากาศเพื่อการบิน และปรากฏการณ์ธรรมชาติ
- (2) พยากรณ์อากาศและเตือนภัยที่เกิดจากธรรมชาติอย่างเป็นสากล
- (6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นด้านอุตุนิยมวิทยาและแผ่นดินไหว”²²

จากบทบัญญัติข้างต้น กรมอุตุนิยมวิทยา่อมมีอำนาจในการแจ้งเตือนภัยพิบัติผ่านระบบ Cell Broadcast แต่ก้จำกัดเฉพาะภัยพิบัติที่เกี่ยวกับภัยธรรมชาติซึ่งอยู่ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ของกรมอุตุนิยมวิทยาเท่านั้น

2.2 กรมอนามัย

อำนาจหน้าที่ที่สำคัญของกรมอนามัยปรากฏตามข้อ 2 (1) (4) (5) และ (9) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2552 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข มีภารกิจในการส่งเสริมให้ประชาชน มีสุขภาพดี โดยมีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการส่งเสริมสุขภาพ การจัดการปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ และการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี รวมทั้งการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ เพื่อมุ่งเน้นให้ประชาชนมีความรู้และทักษะในการดูแลตนเอง ครอบครัว และชุมชน รวมตลอดจนถึงการสนับสนุนให้หน่วยงานส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพและจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมให้คนไทยมีสุขภาพดีถ้วนหน้า โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดและพัฒนานโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงานหลักด้านการส่งเสริมสุขภาพและการอนามัยสิ่งแวดล้อมของประเทศ...

(4) พัฒนาระบบและกลไกเครือข่ายในการเฝ้าระวังสถานะทางสุขภาพ พฤติกรรมสุขภาพและสภาพแวดล้อม รวมทั้งการพัฒนาระบบประเมินผลกระทบต่อสุขภาพทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ระดับโครงการหรือกิจกรรม...

(5) พัฒนาระบบ กลไก และดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม....

²² ข้อ 1 (1) (2) และ (6) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560.

(9) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”²³

แม้กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2552 จะมีได้กำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันหรือบรรเทาภัยพิบัติไว้โดยตรง แต่เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แล้ว กลับแสดงให้เห็นอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันหรือบรรเทาภัยพิบัติด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ อำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ปรากฏดังนี้

“มาตรา 8 ในกรณีที่เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขโดยเร่งด่วน ให้อธิบดีกรมอนามัยมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของวัตถุหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดหรืออาจเกิดความเสียหายดังกล่าวระงับการกระทำหรือให้กระทำการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายเช่นนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าบุคคลซึ่งได้รับคำสั่งตามวรรคหนึ่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาตามสมควร อธิบดีกรมอนามัยจะสั่งให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายดังกล่าวนั้นแทนก็ได้ ในการนี้ ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์ และบุคคลซึ่งได้รับคำสั่งดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการนั้น

ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้อธิบดีกรมอนามัยแจ้งแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อสั่งให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปฏิบัติการตามความในวรรคสองสำหรับในเขตท้องที่จังหวัดนั้น”²⁴

2.3 กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

อำนาจหน้าที่ของกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2566 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมมีภารกิจเกี่ยวกับการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมของประเทศ การดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมทั้งประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศด้านการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

²³ ข้อ 2 (1) (4) (5) และ (9) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2552.

²⁴ มาตรา 8 ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535.

(1) เสนอแนะและจัดทำนโยบาย แผน และมาตรการ เกี่ยวกับการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ การลดก๊าซเรือนกระจก และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และขับเคลื่อนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

(2) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย แผน และมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ ประเมินความเสี่ยงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และจัดทำรายงานสถานการณ์ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ

(3) ดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเสนอแนะแนวทางและทำที่ในการเจรจาความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

(4) ประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรระหว่างประเทศและต่างประเทศในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ

(5) รวบรวม จัดทำ และให้บริการข้อมูลและข้อเสนอแนะด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีต่าง ๆ

(6) จัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศ และสนับสนุนการจัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจกในระดับพื้นที่

(7) ส่งเสริม เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ พัฒนาศักยภาพ ส่งเสริมกลไกการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม เมือง สร้างเครือข่ายความร่วมมือ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

(8) ศึกษา วิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสะอาด และเป็นศูนย์ปฏิบัติการอ้างอิงด้านสิ่งแวดล้อม

(9) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรม หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย” ²⁵

²⁵ ข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2566.

3. พายุฤดูร้อน

3.1 กรมอุตุนิยมวิทยา

อำนาจหน้าที่ในการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยพิบัติของกรมอุตุนิยมวิทยาปรากฏอยู่ในข้อ 1 (1) (2) และ (6) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 1 ให้กรมอุตุนิยมวิทยา มีภารกิจเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านอุตุนิยมวิทยาโดยปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจ เฝ้าระวัง ติดตาม รายงานสภาวะอากาศ อากาศเพื่อการบินและปรากฏการณ์ธรรมชาติ รวมทั้งให้ความรู้และบริการด้านอุตุนิยมวิทยาด้วยความถูกต้อง รวดเร็วแม่นยำ และทันเหตุการณ์ เพื่อประโยชน์สูงสุดในเชิงเศรษฐกิจและสังคม เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ตลอดจนเป็นการป้องกันการเกิดภัยพิบัติ และความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เอกชน และหน่วยงานของรัฐ จากภัยธรรมชาติ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ตรวจ เฝ้าระวัง ติดตาม รายงานสภาวะอากาศ อากาศเพื่อการบิน และปรากฏการณ์ธรรมชาติ

(2) พยากรณ์อากาศและเตือนภัยที่เกิดจากธรรมชาติอย่างเป็นสากล

(6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นด้านอุตุนิยมวิทยาและแผ่นดินไหว”²⁶

จากบทบัญญัติข้างต้น กรมอุตุนิยมวิทยาย่อมมีอำนาจในการแจ้งเตือนภัยพิบัติผ่านระบบ Cell Broadcast แต่ก็จำกัดเฉพาะภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับภัยธรรมชาติซึ่งอยู่ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ของกรมอุตุนิยมวิทยาเท่านั้น

3.2 กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

อำนาจหน้าที่ของกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2566 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมมีภารกิจเกี่ยวกับการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมของประเทศ การดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมทั้งประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศด้านการจัดการการ

²⁶ ข้อ 1 (1) (2) และ (6) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560.

เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอแนะและจัดทำนโยบาย แผน และมาตรการ เกี่ยวกับการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ การลดก๊าซเรือนกระจก และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และขับเคลื่อนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

(2) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย แผน และมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ ประเมินความเสี่ยงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และจัดทำรายงานสถานการณ์ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ

(3) ดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเสนอแนะแนวทางและท่าทีในการเจรจาความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

(4) ประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรระหว่างประเทศและต่างประเทศในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ

(5) รวบรวม จัดทำ และให้บริการข้อมูลและข้อเสนอแนะด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีต่าง ๆ

(6) จัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศ และสนับสนุนการจัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจกในระดับพื้นที่

(7) ส่งเสริม เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ พัฒนาศักยภาพ ส่งเสริมกลไกการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม เมือง สร้างเครือข่ายความร่วมมือ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

(8) ศึกษา วิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสะอาด และเป็นศูนย์ปฏิบัติการอ้างอิงด้านสิ่งแวดล้อม

(9) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรม หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย” ²⁷

²⁷ ข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2566.

4. ภัยจากลูกเห็บ

อำนาจหน้าที่ในการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยพิบัติของกรมอุตุนิยมวิทยาปรากฏอยู่ในข้อ 1 (1) (2) และ (6) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 1 ให้กรมอุตุนิยมวิทยา มีภารกิจเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านอุตุนิยมวิทยาโดยปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจ เฝ้าระวัง ติดตาม รายงานสภาวะอากาศ อากาศเพื่อการบินและปรากฏการณ์ธรรมชาติ รวมทั้งให้ความรู้และบริการด้านอุตุนิยมวิทยาด้วยความถูกต้อง รวดเร็วแม่นยำ และทันเหตุการณ์ เพื่อประโยชน์สูงสุดในเชิงเศรษฐกิจและสังคม เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ตลอดจนเป็นการป้องกันการเกิดภัยพิบัติ และความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เอกชน และหน่วยงานของรัฐ จากภัยธรรมชาติ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ตรวจ เฝ้าระวัง ติดตาม รายงานสภาวะอากาศ อากาศเพื่อการบิน และปรากฏการณ์ธรรมชาติ

(2) พยากรณ์อากาศและเตือนภัยที่เกิดจากธรรมชาติอย่างเป็นสากล

(6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นด้านอุตุนิยมวิทยาและแผ่นดินไหว”²⁸

จากบทบัญญัติข้างต้น กรมอุตุนิยมวิทยาย่อมมีอำนาจในการแจ้งเตือนภัยพิบัติผ่านระบบ Cell Broadcast แต่ก็จำกัดเฉพาะภัยพิบัติที่เกี่ยวกับภัยธรรมชาติซึ่งอยู่ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ของกรมอุตุนิยมวิทยาเท่านั้น

5. ภัยทางอากาศ/ชิปนารุ ภัยจากการก่อวินาศกรรม

5.1 สถานการณ์มั่นคงแห่งชาติ

อำนาจหน้าที่ในการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยพิบัติของสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติปรากฏอยู่ในข้อ 2 (5) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2563 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติมีภารกิจเกี่ยวกับกิจการความมั่นคง ของประเทศ การเสนอแนะการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบาย และยุทธศาสตร์หรือ แผนด้านความมั่นคงเฉพาะเรื่อง แผนงานหรือแนวทางปฏิบัติด้านความมั่นคงของชาติและแผนเตรียมพร้อม

²⁸ ข้อ 1 (1) (2) และ (6) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560.

แห่งชาติเสนอต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ การติดตาม ประเมิน และวิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมในเชิงยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง การแจ้งเตือนภัยคุกคาม รวมทั้งอำนาจการ และประสานงานให้เป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการประเมินผล ตลอดจนการพัฒนาและการจัดทำฐานข้อมูลและองค์ความรู้ด้านความมั่นคงที่มีคุณภาพ เพื่อปกป้อง และรักษาผลประโยชน์ของชาติ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้...

(5) ติดตาม ประเมิน วิเคราะห์ และแจ้งเตือนสถานการณ์ด้านความมั่นคง การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในเชิงยุทธศาสตร์ พิสูจน์ทราบ และคาดการณ์ภัยคุกคามและการประเมินกำลังอำนาจของชาติ...”²⁹

จากบทบัญญัติข้างต้น สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติย่อมมีอำนาจในการแจ้งเตือนภัยพิบัติผ่านระบบ Cell Broadcast แต่ก็จำกัดเฉพาะภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงซึ่งอยู่ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเท่านั้น

5.2 สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

อำนาจหน้าที่ของสำนักนโยบายและแผนกลาโหมปรากฏอยู่ในมาตรา 9 ของพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ สำนักงานรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552

“มาตรา 9 สำนักนโยบายและแผนกลาโหม มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย อำนาจการประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันประเทศ นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงกลาโหม ทั้งระบบการควบคุมบังคับบัญชาและระบบการบริหารราชการทั่วไป นโยบายและแผนด้านการทหาร การข่าว การส่งกำลังบำรุง การระดมสรรพกำลัง การต่างประเทศ การพัฒนาประเทศและการช่วยเหลือประชาชน และมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์ที่กระทรวงกลาโหมกำหนด การจัดทำและปรับปรุงแก้ไขอัตราของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม การฝึก การศึกษาอบรมในต่างประเทศ การวิเทศสัมพันธ์ กิจกรรมของสภากลาโหม การรักษาความปลอดภัย และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนกลาโหมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ”³⁰

²⁹ ข้อ 2 (5) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2563.

³⁰ มาตรา 9 ของพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ สำนักงานรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552.

5.3 กรมกิจการพลเรือนทหารบก

อำนาจหน้าที่ของกรมกิจการพลเรือนทหารบกปรากฏอยู่ในมาตรา 9 ของพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพบก กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 9 กรมกิจการพลเรือนทหารบก มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับงานกิจการพลเรือน และงานที่ได้รับมอบหมายที่ดำเนินการสนับสนุน การปฏิบัติการทางทหารและการปกครอง การฝึกและศึกษาในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการพลเรือนของกองทัพบก ตลอดจนแนะนำและกำกับดูแลเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจการพลเรือนของหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพบก มีเจ้ากรมกิจการพลเรือนทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ”

5.4 กรมกิจการพลเรือนทหารเรือ

อำนาจหน้าที่ของกรมกิจการพลเรือนทหารเรือปรากฏอยู่ในมาตรา 11 ของพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพเรือ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 11 กรมกิจการพลเรือนทหารเรือ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับการ และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการพลเรือน งานดำเนินการทางสงครามการเมืองในหน่วยทหาร การปฏิบัติการจิตวิทยา การช่วยเหลือประชาชน การประชาสัมพันธ์ การพัฒนาประเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกองทัพเรือ และสนับสนุนงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลอดจน ให้การฝึกและศึกษาวิชาการกิจการพลเรือน และวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมกิจการ พลเรือนทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ”³¹

5.5 กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ

อำนาจหน้าที่ของกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ปรากฏอยู่ในมาตรา 10 ของพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพอากาศ กองทัพไทยกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 10 กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ มีหน้าที่พิจารณา เสนอนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับการ พัฒนา และดำเนินการด้านกิจการพลเรือน การประชาสัมพันธ์ การสนับสนุนการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาจากภัยพิบัติ การช่วยเหลือประชาชน และโครงการอัน

³¹ มาตรา 11 ของพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพเรือ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552.

เนื่องจากพระราชดำริ กับมีหน้าที่จัดการความรู้ ควบคุม ประเมินผล และตรวจตรากิจการในสายวิทยาการ ด้านกิจการพลเรือนและการประชาสัมพันธ์ มีเจ้ากรมกิจการพลเรือนทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ”³²

5.6 กรมกิจการพลเรือนทหาร (กองบัญชาการกองทัพไทย)

อำนาจหน้าที่กรมกิจการพลเรือนทหารปรากฏอยู่ในมาตรา 9 ของพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการ และกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552

“มาตรา 9 กรมกิจการพลเรือนทหาร มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบายวางแผน อำนาจการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการด้านกิจการพลเรือนของกองทัพไทย รวมทั้งดำเนินงานในหน้าที่ของสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติมีเจ้ากรมกิจการพลเรือนเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ”³³

5.7 กรมยุทธบริการทหาร

อำนาจหน้าที่ของกรมยุทธบริการทหารปรากฏอยู่ในมาตรา 18 ของพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552

“มาตรา 18 กรมยุทธบริการทหาร มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็น วางแผน อำนาจการ ประสานงาน และดำเนินการสนับสนุนการส่งกำลังบำรุงและการบริการในด้านการพลานุการ การขนส่ง กิจการแพทย์ รวมทั้งงานสายวิทยาการของกรมยุทธบริการทหารเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนราชการกองบัญชาการกองทัพไทย มีเจ้ากรมยุทธบริการทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ”

5.8 ศูนย์รักษาความปลอดภัย (ศรภ.)

อำนาจหน้าที่ของศูนย์รักษาความปลอดภัยปรากฏอยู่ในมาตรา 13 ของพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552

³² มาตรา 10 ของพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพอากาศ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552.

³³ มาตรา 9 ของพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552.

“มาตรา 13 ศูนย์รักษาความปลอดภัย มีหน้าที่ปฏิบัติการข่าวกรองและต่อต้านการข่าวกรองทางทหาร การข่าวกรองทางการสื่อสาร การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อความมั่นคงของชาติ การรักษาความปลอดภัยภายในกองบัญชาการกองทัพไทย การดำเนินการฝึกศึกษาด้านการข่าวกรองและปฏิบัติการกิจอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งสนับสนุนงานด้านการรักษาความปลอดภัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ ตลอดจนบุคคลสำคัญมีผู้บัญชาการศูนย์รักษาความปลอดภัยเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ”³⁴

5.9 สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

อำนาจหน้าที่ของสำนักข่าวกรองแห่งชาติปรากฏอยู่ในมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 5 ให้สำนักข่าวกรองแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (1) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจการการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การข่าวกรองทางการสื่อสารและการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน
- (2) ติดตามสถานการณ์ภายในประเทศและต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติและรายงานต่อนายกรัฐมนตรีและสภาความมั่นคงแห่งชาติ
- (3) กระจายข่าวกรองที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติให้หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสม
- (4) ศึกษา วิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับกิจการการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
- (5) เป็นศูนย์กลางประสานกิจการการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรองและการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนกับหน่วยข่าวกรองอื่นภายในประเทศ
- (6) เป็นหน่วยงานหลักในการประสานกิจการการข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรองกับหน่วยข่าวกรองของต่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ

³⁴ มาตรา 13 ของพระราชบัญญัติการแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552.

(7) เสนอแนะนโยบายและมาตรการ ตลอดจนให้ข้อมูล คำแนะนำ และคำปรึกษาด้านการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนต่อนายกรัฐมนตรีและสภาความมั่นคงแห่งชาติ

(8) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือสภาความมั่นคงแห่งชาติมอบหมาย”³⁵

5.10 กองบัญชาการตำรวจสันติบาล

อำนาจหน้าที่ของกองบัญชาการตำรวจสันติบาลปรากฏอยู่ในมาตรา 5 ข. (23) ของพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2567 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“(23) กองบัญชาการตำรวจสันติบาล มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(ก) เป็นฝ่ายอำนวยการด้านยุทธศาสตร์ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติในการวางแผน ควบคุม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และเสนอแนะการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของกองบัญชาการตำรวจสันติบาลและหน่วยงานในสังกัด

(ข) ถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ

(ค) ดำเนินการเกี่ยวกับการข่าวกรองบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ

(ง) ดำเนินการเกี่ยวกับงานดำเนินการวิธีข่าวกรองให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติและเป็นศูนย์กลางในการบูรณาการการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(จ) ดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านการรักษาความปลอดภัยของบุคคลสำคัญ และสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ

(ฉ) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยสัญญา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศตามหน้าที่และอำนาจ

(ช) ดำเนินการเกี่ยวกับงานวิชาการ งานมาตรฐานการข่าว และงานฝึกอบรม เพื่อพัฒนาบุคลากรในด้านการข่าวของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(ซ) ดำเนินการเกี่ยวกับงานสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองบัญชาการตำรวจสันติบาล

³⁵ มาตรา 5 ของพระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. 2562

(ณ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย”³⁶

6. ภัยจากอาคารถล่ม

อำนาจหน้าที่ของกรมโยธาธิการและผังเมืองปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2557 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมโยธาธิการและผังเมือง มีภารกิจเกี่ยวกับงานด้านการผังเมืองระดับต่าง ๆ การโยธาธิการ การออกแบบการก่อสร้างและการควบคุมการก่อสร้างอาคาร ดำเนินการและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการพัฒนาเมือง พื้นที่ และชนบท โดยการกำหนดและกำกับดูแลนโยบายการใช้ประโยชน์ที่ดิน ระบบการตั้งถิ่นฐานและโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการกำหนดคุณภาพและมาตรฐานการก่อสร้างด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรม และการผังเมือง เพื่อให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี เกิดมาตรฐานความปลอดภัยแห่งสาธารณชน ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองและสิ่งปลูกสร้างตามระบบการผังเมืองที่ดี อันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยให้อำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดิน กฎหมายว่าด้วยการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(2) วางและจัดทำผังเมืองประเภทอื่น ๆ ตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมายหรือตามที่ส่วนราชการอื่นร้องขอ และดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองนั้น ๆ

(3) ดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางผัง วิจัย ติดตาม ประเมินผลและพัฒนามาตรฐานด้านการผังเมืองและโยธาธิการ รวมทั้งการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานและคู่มือด้านการผังเมืองและโยธาธิการ

(4) ดำเนินการเกี่ยวกับการวางผัง ออกแบบ ควบคุมการก่อสร้าง บูรณะเมืองหรืออาคารและสิ่งก่อสร้างของหน่วยงานของรัฐ

(5) ให้บริการและคำปรึกษาเกี่ยวกับงานออกแบบ งานก่อสร้าง และงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมแก่หน่วยงานต่าง ๆ

(6) ดำเนินการเกี่ยวกับการออกแบบ การก่อสร้างและควบคุมอาคาร ก่อสร้างอาคารและโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการบูรณะและบำรุงรักษา

³⁶ มาตรา 5 ข. (23) ของพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2567.

(7) ดำเนินการประสาน กำกับดูแล สนับสนุน และพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามผังเมือง รวมทั้งกำกับตรวจสอบการใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

(8) ดำเนินการพัฒนาระบบและบริหารข้อมูลการผังเมืองและโยธาธิการ

(9) ดำเนินการพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรของกรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ในด้านการผังเมืองและโยธาธิการ

(10) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”³⁷

นอกจากอำนาจหน้าที่ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2557 แล้ว กรมโยธาธิการและผังเมืองยังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“มาตรา 40 ในกรณีที่มีการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการดังนี้

(1) มีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ควบคุมงาน ผู้ดำเนินการ ลูกจ้าง หรือบริวารของบุคคลดังกล่าว ระงับการกระทำดังกล่าว

(2) มีคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคาร หรือบริเวณที่มีการกระทำดังกล่าว และจัดให้มีเครื่องหมายแสดงการห้ามนั้นไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ อาคารหรือบริเวณดังกล่าว และ

(3) พิจารณามีคำสั่งตามมาตรา 41 หรือมาตรา 42 แล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้นำคำสั่งตาม (1)”³⁸

“มาตรา 46 ในกรณีที่อาคารซึ่งก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายโดยได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ หรือได้ก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มีสภาพหรือมีการใช้ที่อาจเป็นภัยอันตรายต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรืออาจไม่ปลอดภัยจากอัคคีภัย หรือ

³⁷ ข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2557.

³⁸ มาตรา 40 ของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522.

ก่อให้เกิดเหตุรำคาญ หรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการแก้ไขตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ไม่มี การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และถ้าอาคารนั้นอาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้รื้อถอนอาคารนั้นได้โดยให้นำมาตรา 42 มาใช้บังคับโดยอนุโลม”³⁹

“มาตรา 46 ทวิ ในกรณีที่อุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบไฟฟ้าและการจัดแสงสว่าง ระบบ การเตือน การป้องกันและการระงับอัคคีภัย การป้องกันอันตรายเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน ระบายอากาศ ระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบเครื่องกล หรือระบบอื่น ๆ ของอาคารตามมาตรา 32 ทวิ มีสภาพ หรือมีการใช้ที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรืออาจไม่ปลอดภัยจากอัคคีภัย หรือ ก่อให้เกิดเหตุรำคาญ หรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจ ดังนี้

(1) มีคำสั่งห้ามมิให้เจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครองอาคารใช้ หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อุปกรณ์ ประกอบต่าง ๆ และจัดให้มีเครื่องหมายแสดงการห้ามนั้นไว้ที่อุปกรณ์หรือบริเวณที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายที่อยู่ ใกล้กับอุปกรณ์นั้น

(2) มีคำสั่งให้เจ้าของอาคารดำเนินการแก้ไขอุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ นั้น ให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย หรือสามารถใช้งานได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ในกรณีมีเหตุอันสมควรเจ้า พนักงานท้องถิ่นจะขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปอีกก็ได้

ในกรณีที่ไม่มี การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และหากอุปกรณ์ดังกล่าวมี ผลทำให้อาคารนั้นมีสภาพหรือการใช้ที่อาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นสั่งห้ามใช้อาคารนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนไว้ก่อนก็ได้ และต้องจัดให้มีเครื่องหมายแสดง การห้ามนั้นไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ บริเวณอาคาร หรือบริเวณดังกล่าว”⁴⁰

7. ภัยจากโรคระบาดสัตว์

7.1 กรมควบคุมโรค

อำนาจหน้าที่ของกรมควบคุมโรคปรากฏอยู่ในมาตรา 19 ของพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

³⁹ มาตรา 46 ของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522.

⁴⁰ มาตรา 46 ทวิ ของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522.

“มาตรา 19 ให้กรมควบคุมโรคเป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ คณะกรรมการด้านวิชาการ และคณะอนุกรรมการ รับผิดชอบงานธุรการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาเสนอนโยบาย และวางระบบในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ

(2) จัดทำระบบในการเฝ้าระวังโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง และโรคระบาดเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

(3) จัดทำแผนปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อหรือโรคระบาดเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

(4) เป็นศูนย์ข้อมูลกลางในการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมสถานการณ์ของโรคติดต่อและโรคระบาด

(5) เป็นหน่วยงานประสานงานในการติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบการดำเนินการของ คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด และคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการดำเนินการตาม แผนปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อหรือโรคระบาดที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบเพื่อ เสนอต่อคณะกรรมการ

(6) ปฏิบัติการ ประสานการปฏิบัติ ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้เกิด การปฏิบัติการตามนโยบายและแผนการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ

(7) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานทางด้านวิชาการ เวชภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม หรือวินิจฉัย เกี่ยวกับโรคติดต่อ

(8) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการ คณะกรรมการด้านวิชาการ หรือคณะอนุกรรมการ มอบหมาย”⁴¹

นอกจากพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 แล้ว อำนาจหน้าที่ในการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัย พิบัติของกรมควบคุมโรคปรากฏอยู่ในข้อ 2 (3) (6) และ (9) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2562 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาการ เพื่อการควบคุม โรคและภัยที่คุกคามสุขภาพ โดยมีการศึกษา วิจัย พัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีในการเฝ้า

⁴¹ มาตรา 19 ของพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558.

ระวัง ป้องกัน ควบคุม วินิจฉัย และรักษาโรคและภัยที่คุกคามสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีจากการ ป้องกันและควบคุมโรคและภัยที่คุกคามสุขภาพ โดยมีหน้าที่ และอำนาจดังต่อไปนี้...

(3) เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานทางด้านวิชาการ เวชภัณฑ์ และวัสดุ อุปกรณ์ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม วินิจฉัย และรักษาโรคและภัยที่คุกคามสุขภาพ...

(6) จัด ประสาน และพัฒนาระบบ กลไก และเครือข่ายในการเฝ้าระวัง สอบสวน ป้องกัน และควบคุม โรคและภัยที่คุกคามสุขภาพ รวมทั้งสื่อสัญญาณเตือนภัยการระบาดของโรคแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ สาธารณชน...

(9) ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคและภัยที่คุกคามสุขภาพ กรณีที่เป็นปัญหาวางกว้าง เกิดโรคระบาดรุนแรง หรือมีแนวโน้มที่จะ ขยายตัวเป็นปัญหารุนแรง”⁴²

7.2 กองสาธารณสุขฉุกเฉิน (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข)

อำนาจหน้าที่ของกองสาธารณสุขฉุกเฉินปรากฏอยู่ในข้อ 17 ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2560 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“ข้อ 17 กองสาธารณสุขฉุกเฉิน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำและเสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการแพทย์ และการสาธารณสุขระดับชาติ

(2) เป็นหน่วยงานหลักในการประสานและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการแพทย์และการสาธารณสุขระดับชาติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยในทุก ระดับ ตลอดจนเป็นศูนย์ประสานงานกลางของหน่วยงานทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และภาคี เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

(3) เป็นหน่วยงานหลักด้านการแพทย์และการสาธารณสุข รับผิดชอบในการตอบสนองต่อภาวะ ฉุกเฉินด้านการแพทย์และการสาธารณสุข และจัดให้มีระบบบัญชาการเหตุการณ์ด้านการแพทย์ และการ สาธารณสุข รวมทั้งจัดให้มีศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ในระดับต่าง ๆ

(4) สนับสนุนและพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรในการจัดการภาวะฉุกเฉินและ สาธารณภัย ทั้ง ระยะก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย

⁴² ข้อ 2 (3) (6) และ (9) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2562.

(5) พัฒนาและบริหารจัดการระบบสื่อสารสั่งการ และเป็นศูนย์ประสานการเชื่อมโยงของ หน่วยงาน สาธารณสุขทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ในการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะฉุกเฉินและสาธารณภัย

(6) สนับสนุนและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ องค์ความรู้ และนวัตกรรมด้านบริหารจัดการ บริการ และวิชาการ

(7) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย”⁴³

7.3 กรมประมง

อำนาจหน้าที่ของกรมประมงปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2563 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมประมง มีภารกิจเกี่ยวกับการศึกษา วิจัย และพัฒนาด้านการประมงเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ ควบคุมการประมง การผลิตสัตว์น้ำ และสินค้าประมงที่มีมาตรฐานถูกสุขอนามัยให้มีปริมาณเพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ และสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ตลอดจนป้องกันมิให้มีการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรประมงและสัตว์น้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการประมง กฎหมายว่าด้วยสิทธิการประมง ในเขตการประมงไทย กฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบกิจการแพปลา กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(2) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาการเพาะเลี้ยง การปรับปรุงพันธุ์ การผลิต การขยายพันธุ์สัตว์น้ำ สัตว์น้ำสวยงาม พันธุ์ไม้น้ำ อาหารสัตว์น้ำ สุขภาพสัตว์น้ำ และวิชาการด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง

(3) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และสำรวจด้านทรัพยากรสัตว์น้ำ แหล่งทำการประมง เครื่องมือ ทำการประมง และระบบนิเวศทั้งในและนอกน่านน้ำไทย รวมทั้งรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในระดับที่สามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน

(4) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับการเก็บรักษาสัตว์น้ำ การแปรรูปสัตว์น้ำ การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เทคโนโลยีการบรรจุ เทคโนโลยีชีวภาพ และนวัตกรรมอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ

⁴³ ข้อ 17 ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตร พ.ศ. 2560.

(5) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาระบบคุณภาพและความปลอดภัย ตลอดจนกำกับดูแลสินค้า ประมงให้ได้มาตรฐานตลอดสายการผลิตจนถึงผู้บริโภค

(6) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการด้านการประมง การอนุรักษ์ทรัพยากร สัตว์น้ำ กำหนดมาตรการในการทำการประมงและการใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำ ควบคุมป้องกัน และปราบปรามการทำการประมงและการค้าสัตว์น้ำให้เป็นไปตามกฎหมาย รวมทั้งป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำ การประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายทั้งในและนอกน่านน้ำไทย

(7) พัฒนาระบบการควบคุม เฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการทำการประมง ตลอดจนระบบสืบค้น ที่มีประสิทธิภาพ ให้สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำตลอดสายการผลิตจนถึง ผู้บริโภค

(8) ศึกษา วิจัย พัฒนา และส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการประมง และการพัฒนาธุรกิจด้าน การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การทำการประมง การแปรรูปสัตว์น้ำ และอาชีพที่เกี่ยวข้องให้มีความมั่นคงและมี ความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ

(9) ดำเนินการเกี่ยวกับพันธกรณีและความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการอนุรักษ์และบริหารจัดการ ทรัพยากรสัตว์น้ำ ด้านวิชาการ การค้า การลงทุน และกิจการอื่น ๆ ด้านการประมงที่เกี่ยวข้อง

(10) ศึกษา พัฒนา และด าเนินการเกี่ยวกับระบบงานสารสนเทศ ภูมิสารสนเทศและเครือข่าย การ บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การจัดเก็บและใช้ประโยชน์ข้อมูลตลอดจนการให้บริการ สารสนเทศ

(11) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรม หรือตามที่รัฐมนตรีหรือ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย”⁴⁴

7.4 กรมปศุสัตว์

อำนาจหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ.2557 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมปศุสัตว์ มีภารกิจเกี่ยวกับการกำหนดทิศทางและนโยบาย การควบคุม การกำกับ การ ส่งเสริม การวิจัย การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการพัฒนาเทคโนโลยีเกี่ยวกับการปศุสัตว์ รวมทั้ง บริหารจัดการ ทรัพยากรพันธุกรรมและความหลากหลายทางชีวภาพด้านการปศุสัตว์ เพื่อให้มีปริมาณสัตว์เพียงพอและมี

⁴⁴ ข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2563.

มาตรฐาน ถูกสุขอนามัย ปราศจากโรค สารตกค้าง และสารปนเปื้อน มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม และสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ กฎหมายว่าด้วยการบำรุงพันธุ์สัตว์ กฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ กฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์ กฎหมายว่าด้วย โรคพิษสุนัขบ้า กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(2) ศึกษา วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีด้านการปศุสัตว์

(3) ตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ พันธุ์สัตว์ พันธุ์พืชอาหารสัตว์ อาหารสัตว์ ชีวภัณฑ์ และชีววัตถุสำหรับสัตว์ ยาสัตว์และวัตถุอันตรายด้านการปศุสัตว์ ระบบการผลิตปศุสัตว์ และสินค้าปศุสัตว์ และกระบวนการอื่นที่เกี่ยวข้องในด้านการปศุสัตว์ เพื่อให้ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย

(4) ผลิตและขยายพันธุ์สัตว์ น้ำเชื้อ เชื้อพันธุ์ พืชอาหารสัตว์ และเสบียงสัตว์ เพื่อการพัฒนา ด้านการปศุสัตว์ และผลิตและจัดหาชีวภัณฑ์ เวชภัณฑ์ และชีววัตถุสำหรับสัตว์ เพื่อการควบคุมโรคระบาดสัตว์

(5) ควบคุม ป้องกัน กำจัด บำบัด วินิจฉัยและชันสูตรโรคสัตว์ กำกับดูแลสถานพยาบาลสัตว์ และพัฒนาระบบการจัดการด้านสุขภาพสัตว์

(6) ส่งเสริม พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการปศุสัตว์ และบริหารจัดการการประสาธน์ ความร่วมมือด้านการปศุสัตว์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(7) ดำเนินการอนุรักษ์พันธุ์กรรมและความหลากหลายทางชีวภาพด้านการปศุสัตว์ และป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการปศุสัตว์

(8) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย” ⁴⁵

นอกจากอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2557 แล้วกรมปศุสัตว์ยังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาภัยโรคระบาดสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 40 เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคระบาด เมื่อปรากฏว่ามีหรือสงสัยว่ามีเชื้อโรคระบาด หรือพาหะของโรคระบาด ให้สัตวแพทย์มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

⁴⁵ ข้อ 2 ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ.2557.

(1) ออกประกาศหรือสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของสัตว์หรือซากสัตว์แจ้งจำนวนสัตว์หรือซากสัตว์ และถ้าเห็นสมควรจะให้นำสัตว์หรือซากสัตว์นั้นมาเพื่อให้สัตวแพทย์ทำการตรวจโรค เก็บตัวอย่าง ป้องกันโรคระบาด หรือทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ก็ได้

(2) สั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของสัตว์หรือซากสัตว์กักสัตว์หรือซากสัตว์ไว้ ณ ที่ที่เห็นสมควรตามความจำเป็นเพื่อตรวจโรค

(3) เรียกตรวจยานพาหนะ หรือเข้าไปในอาคาร หรือสถานที่อื่นใดเพื่อตรวจโรค เก็บตัวอย่าง ป้องกันโรคระบาด หรือทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ในการนี้ ให้สัตวแพทย์มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของยานพาหนะ อาคาร หรือสถานที่อื่นใด ทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคระบาดหรือพาหะของโรคระบาดในที่ที่มีเชื้อโรคระบาดหรือสงสัยว่ามีเชื้อโรคระบาด ตามวิธีการที่กำหนด ทั้งนี้ การเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ดังกล่าว ให้กระทำไต่ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก หรือในเวลาทำการของอาคารหรือสถานที่นั้น และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ จะดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จก็ได้

(4) ตรวจสัตว์หรือซากสัตว์ หรือสิ่งของใด ๆ ที่เป็นของกลางและถูกยึดหรืออายัดไว้ตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น ในกรณีที่สัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าวเป็นโรคระบาด หรือเป็นพาหะของโรคระบาด ให้มีอำนาจดำเนินการกับสัตว์หรือซากสัตว์นั้นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ค่าใช้จ่ายในการตรวจหรือการดำเนินการดังกล่าว ให้เจ้าของสัตว์หรือซากสัตว์เป็นผู้รับผิดชอบ

(5) ทำลายสิ่งของใด ๆ ที่มีเชื้อโรคระบาดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีเชื้อโรคระบาด ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ให้ชดเชยราคาส่งของแก่เจ้าของตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่กรณีที่เจ้าของได้แจ้งใจระทำความผิดต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

การดำเนินการของสัตวแพทย์ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สัตวแพทย์เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”

46

“มาตรา 41 ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สารวัตรมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในสำนักงานหรือสถานประกอบการของผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 24 หรือมาตรา 25 เพื่อตรวจหรือควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

⁴⁶ มาตรา 40 ของพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558.

(2) เข้าไปในอาคาร หรือสถานที่อื่นใด ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อตรวจค้นและยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากสัตว์ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ต้องมีหมายค้น ในกรณี ดังต่อไปนี้

(ก) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำในอาคารหรือสถานที่นั้น

(ข) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไป หรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซ่อนตัวอยู่ในอาคารหรือสถานที่นั้น

(ค) เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสัตว์หรือซากสัตว์ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้ซ่อนหรืออยู่ในอาคารหรือสถานที่นั้น ประกอบกับต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ สัตว์หรือซากสัตว์หรือพยานหลักฐานนั้นจะถูกโยกย้าย ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

(ง) เมื่อผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าของอาคารหรือสถานที่ และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับได้โดยไม่ต้องมีหมายตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติไว้

(3) ลังเจ้าของหรือผู้ควบคุมยานพาหนะให้หยุดหรือจอด เพื่อตรวจหรือควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อตรวจค้นยานพาหนะในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(4) จับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ต้องมีหมายจับ เมื่อปรากฏว่ามีการกระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุอันที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติไว้ เพื่อส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(5) ตรวจสัตว์หรือซากสัตว์ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(6) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากสัตว์ ยานพาหนะ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงสัตว์หรือซากสัตว์ตามมาตรา 42 วรรคสาม

ในการนี้ ให้ตำรวจมีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือเรียกเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องจากเจ้าของอาคารหรือสถานที่ หรือเจ้าของหรือผู้ควบคุมยานพาหนะนั้นได้

การดำเนินการตาม (1) หรือ (2) ให้กระทำไ้ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตกหรือในเวลาทำการของสำนักงานหรือสถานประกอบการของผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 24 หรือมาตรา 25 หรือของอาคารหรือสถานที่นั้น ทั้งนี้ หากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ จะดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จก็ได้

การดำเนินการตาม (1) ให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ระเบียบดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดถึงการแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าไป การมอบบันทึกเหตุผลในการเข้าไปให้แก่เจ้าของสำนักงานหรือสถานประกอบการ และการรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้บังคับบัญชา

การค้นและการจับตามาตรานี้ ให้สารวัตรปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

การดำเนินการของสารวัตรตามมาตรา 41 ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร” ⁴⁷

“มาตรา 42 ให้สารวัตรมีอำนาจยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากสัตว์ที่นำเข้าหรือนำผ่านราชอาณาจักรเมื่อสัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าวมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาด

ในกรณีที่สัตว์หรือซากสัตว์ตามวรรคหนึ่ง เป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาด ให้สัตวแพทย์ทำลายสัตว์หรือซากสัตว์นั้น หรือจัดการโดยวิธีอื่นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีที่สัตว์หรือซากสัตว์ตามวรรคหนึ่งได้นำเข้า หรือนำผ่านราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 31 หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 32 หรือมาตรา 33 ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) กรณีที่สัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าวมิได้เป็นโรคระบาดหรือมิได้เป็นพาหะของโรคระบาด ให้สารวัตรมีอำนาจสั่งให้เจ้าของ ผู้นำเข้าหรือนำผ่านส่งกลับสัตว์หรือซากสัตว์นั้นไปยังประเทศต้นทาง ทั้งนี้ การดำเนินการส่งกลับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

(2) กรณีที่วิธีการตรวจพิสูจน์ไม่อาจกระทำได้โดยง่ายหรือไม่คุ้มค่าในอันที่จะพิสูจน์ว่าสัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าวเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาด ให้สัตวแพทย์ทำลายสัตว์หรือซากสัตว์นั้น หรือจัดการโดยวิธีอื่นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการยึด อายัด หรือทำลาย ให้เจ้าของ ผู้นำเข้าหรือนำผ่านสัตว์หรือซากสัตว์เป็นผู้รับผิดชอบ” ⁴⁸

⁴⁷ มาตรา 41 ของพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558.

⁴⁸ มาตรา 42 ของพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558.

7.5 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

อำนาจหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2563 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 ให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีภารกิจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งเพื่อความมั่นคง สมดุล และยั่งยืนของทะเลไทย เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำนโยบายและแผนเพื่อการบริหารจัดการการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(2) เสนอให้มีการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมกฎ ระเบียบ และมาตรการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งอย่างยั่งยืน

(3) กำกับดูแล ประเมิน และติดตามตรวจสอบการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งให้เป็นไปตามกฎระเบียบ และมาตรการที่เกี่ยวข้อง

(4) ศึกษา วิจัย และพัฒนาการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมถึงพืชและสัตว์ทะเลที่หายากและใกล้สูญพันธุ์

(5) เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ พื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และพื้นที่ที่จะใช้มาตรการในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งเพื่อประโยชน์ในการสงวนอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตลอดจนแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

(6) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนประชาชน ชุมชนชายฝั่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการ การปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(7) เป็นศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศ

(8) ประสานความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศและต่างประเทศในด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(9) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”⁴⁹

8. ไฟฟ้าดับเป็นวงกว้าง (Blackout หรือ Power Outage)

การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การไฟฟ้าฝ่ายผลิต ต่างมีได้อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันหรือบรรเทาภัยพิบัติแต่อย่างใด นอกจากนี้ รัฐบาลมีเพียงอำนาจในการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจเท่านั้น จึงเกิดเป็นประเด็นปัญหาว่ารัฐบาลอาจกำหนดให้รัฐวิสาหกิจมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการแจ้งเตือนภัยพิบัติได้หรือไม่ อย่างไร

8.1 การไฟฟ้านครหลวง

วัตถุประสงค์และอำนาจกระทำการต่าง ๆ ของการไฟฟ้านครหลวงปรากฏตามมาตรา 6 และมาตรา 13 (6) และ (11) ของพระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. 2501 ซึ่งมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องดังนี้

“มาตรา 6 ให้จัดตั้งการไฟฟ้าขึ้นเรียกว่า “การไฟฟ้านครหลวง” มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(1) ผลิตพลังงานไฟฟ้าไปพลางก่อนในระหว่างที่ยังไม่ได้มีการโอนตามมาตรา 14 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าอันฮี พ.ศ. 2500

(2) จัดให้ได้มาและจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า และ

(3) ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่เป็นประโยชน์แก่การไฟฟ้านครหลวง

มาตรา 13 ให้การไฟฟ้านครหลวงมีอำนาจกระทำการต่างๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 6 และอำนาจเช่นนี้ให้รวมถึง...

(6) จัดระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้และรักษาทรัพย์สินของการไฟฟ้านครหลวง...

(11) กระทำการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการไฟฟ้านครหลวง”⁵⁰

⁴⁹ ข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2563.

⁵⁰ มาตรา 6 และมาตรา 13 (6) และ (11) ของพระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. 2501.

นอกจากนี้ อำนาจในการกำกับดูแลของรัฐบาลก็ปรากฏอยู่ในมาตรา 18 ซึ่งบัญญัติให้ “รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของการไฟฟ้านครหลวง และเพื่อประโยชน์ในการนี้จะสั่งให้การไฟฟ้านครหลวงชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็นหรือทำรายงานอื่นก็ได้”⁵¹

8.2 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

วัตถุประสงค์และอำนาจกระทำการต่าง ๆ ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคปรากฏตามมาตรา 6 และมาตรา 13 (6) และ (11) ของพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2503 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 6 ให้จัดตั้งการไฟฟ้าขึ้นเรียกว่า “การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค” เรียกโดยย่อว่า “กฟภ.” และให้ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “PROVINCIAL ELECTRICITY AUTHORITY” เรียกโดยย่อว่า “PEA” มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(1) ผลิต จัดให้ได้มา จัดส่ง และจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า

(2) ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่เป็นประโยชน์แก่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

มาตรา 13 ให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีอำนาจกระทำต่างๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 และอำนาจเช่นนี้ให้รวมถึง...

(6) จัดระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้และรักษาทรัพย์สินของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค...

(11) กระทำการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการไฟฟ้าภูมิภาค”⁵²

นอกจากนี้ อำนาจในการกำกับดูแลของรัฐบาลก็ปรากฏอยู่ในมาตรา 18 ซึ่งบัญญัติให้ “รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และเพื่อประโยชน์ในการนี้ จะสั่งให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น หรือทำรายงานอื่นก็ได้”⁵³

8.3 การไฟฟ้าฝ่ายผลิต

วัตถุประสงค์และอำนาจกระทำการต่าง ๆ ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตปรากฏตามมาตรา 5 และมาตรา 9 (3) (4) (5) และ (10) ของพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

⁵¹ มาตรา 18 ของพระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. 2501.

⁵² มาตรา 6 และมาตรา 13 (6) และ (11) ของพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2503.

⁵³ มาตรา 18 ของพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2503.

“มาตรา 6 ให้จัดตั้งการไฟฟ้าขึ้น เรียกว่า “การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “กฟผ.” และให้เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(1) ผลิต จัดให้ได้มา จัดส่งหรือจำหน่ายซึ่งพลังงานไฟฟ้าให้แก่

(ก) การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหรือการไฟฟ้าอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(ข) ผู้ใช้พลังงานไฟฟ้าตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

(ค) ประเทศใกล้เคียง

(2) ดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้า แหล่งพลังงานอันได้มาจากธรรมชาติ เช่น น้ำ ลม ความร้อนธรรมชาติ แสงแดด แร่ธาตุ หรือเชื้อเพลิงเป็นต้นว่า น้ำมัน ถ่านหิน หรือก๊าซ รวมทั้งพลังงานปรมาณู เพื่อการผลิตพลังงานไฟฟ้า และงานอื่นที่ส่งเสริมกิจการของ กฟผ.

(2 ทวิ) ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับกิจการของ กฟผ. หรือร่วมทุนกับบุคคลอื่นเพื่อดำเนินการดังกล่าว

(3) ผลิตและขายลิกไนท์ หรือวัตถุเคมีจากลิกไนท์หรือโดยอาศัยลิกไนท์หรือร่วมทุนกับบุคคลอื่นเพื่อดำเนินการดังกล่าว”⁵⁴

“มาตรา 9 ให้ กฟผ. มีอำนาจกระทำการกิจการภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(3) สำรวจ วางแผน ออกแบบ จัดซื้อ สร้าง และติดตั้งอันเกี่ยวกับกิจการของ กฟผ.

(4) สร้างเขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนระบายน้ำ เขื่อนกักเก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำ หรือสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ของเขื่อนหรืออ่างนั้นเพื่อการผลิตพลังงานไฟฟ้า หรือเพื่อการพัฒนาการไฟฟ้าพลังน้ำหรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการไฟฟ้า สร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อน โรงไฟฟ้าพลังน้ำ โรงไฟฟ้าพลังปรมาณู หรือโรงไฟฟ้าพลังอื่น รวมทั้งลานไถไฟฟ้าและสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ของโรงไฟฟ้านั้น ๆ หรือสร้างระบบไฟฟ้า

(5) กำหนดประเภท ขนาด และมาตรฐานของโรงไฟฟ้า ลานไถไฟฟ้าและสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ของโรงไฟฟ้านั้น ๆ ตาม (4) หรือโรงผลิตวัตถุเคมีจากลิกไนท์ ระบบไฟฟ้า และอุปกรณ์อื่น ๆ ตลอดจนเชื้อเพลิงที่ใช้ในการผลิตพลังงานไฟฟ้าของ กฟผ. รวมทั้งวางนโยบายและควบคุมการผลิต การส่งการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า การผลิตลิกไนท์ และวัตถุเคมีจากลิกไนท์ของ กฟผ.

⁵⁴ มาตรา 5 พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511.

(10) กระทำการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของ กฟผ.”⁵⁵

นอกจากนี้ อำนาจในการกำกับดูแลของรัฐบาลก็ปรากฏอยู่ในมาตรา 39 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ กฟผ. เพื่อการนี้จะสั่งให้ กฟผ. ชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตามนโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี และสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการได้”⁵⁶

9. ภัยพิบัติซับซ้อน (Complex Disasters)

9.1 สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2551

“ข้อ 2 ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีภารกิจเกี่ยวกับการ เป็นศูนย์กลางการบริหารของกระทรวงในการพัฒนายุทธศาสตร์ แผนนโยบายของกระทรวง เป็นแผนปฏิบัติงาน จัดสรรทรัพยากร และบริหารราชการทั่วไปของกระทรวงให้บรรลุเป้าหมายและ เกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกระทรวง โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำข้อมูลเพื่อเสนอแนะรัฐมนตรี สำหรับใช้ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของกระทรวง

(2) จัดทำและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์อันเป็นแผนแม่บทของกระทรวงในการพัฒนา การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ ตามนโยบายของกระทรวงให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลรวมทั้งประสานแผนปฏิบัติงานและเสนอแนะนโยบายในการตั้งและจัดสรรงบประมาณประจำปี

(3) แปรเปลี่ยนนโยบายเป็นแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการในระดับกระทรวง

(4) จัดสรรและบริหารทรัพยากรของกระทรวง เพื่อให้เกิดการประหยัด คุ่มค่า และ สมประโยชน์

(5) ดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรม ตลอดจนผลงานของกระทรวง

(6) กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผล รวมทั้งประสานการปฏิบัติราชการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง

⁵⁵ มาตรา 9 (3) (4) (5) และ (10) พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511.

⁵⁶ มาตรา 39 พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511.

(7) ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และเป็นศูนย์ข้อมูลกลางเพื่อ สนับสนุน การบริหารงานของกระทรวง และให้บริการค้นคว้าแก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน

(8) ดำเนินการเกี่ยวกับงานความช่วยเหลือและความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การ ระหว่าง ประเทศด้านการท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ

(9) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ รวมทั้งกฎหมายและ ระเบียบใน ความรับผิดชอบของกระทรวง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(10) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวง หรือ ตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”⁵⁷

9.2 กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว

อำนาจหน้าที่ของกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวปรากฏอยู่ในมาตรา 5 ข. (20) ของพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2567 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“(20) กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(ก) กำหนดยุทธศาสตร์ วางแผน ควบคุม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และเสนอแนะ การปฏิบัติงานตาม หน้าที่และอำนาจของกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยวและหน่วยงานในสังกัด

(ข) ถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทน พระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ

(ค) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทาง อาญาทั่วราชอาณาจักร ทั้งในกรณีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการ ชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยวหรือเพื่อการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีที่มีผลกระทบต่อ ุตุสาหกรรมการท่องเที่ยว และในกรณีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง

(ง) ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมทั่ว ราชอาณาจักร การให้ความปลอดภัยแก่บุคคลสำคัญและประชาชน และการให้บริการช่วยเหลือประชาชน

(จ) ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

⁵⁷ ข้อ 2 ของกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2551.

(จ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย”⁵⁸

⁵⁸ มาตรา 5 ข. (20) ของพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2567.

10. ภัยจากสัตว์ป่าอันตราย

อำนาจหน้าที่ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชปรากฏอยู่ในข้อ 2 ของกฎหมายกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2547 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 2 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีภารกิจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง ปันฟู ดูแลรักษา ส่งเสริมและทำนุบำรุงทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช การจัดให้ใช้ ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยการควบคุมป้องกันพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่มีอยู่เดิมและฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมให้ กลับสมบูรณ์ด้วยกลยุทธ์การส่งเสริม กระตุ้นและปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนมีความรู้สึก ห่วงแหนและมีส่วนร่วมใน การดูแลทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อเป็นการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความ หลากหลายทางชีวภาพ สำหรับเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งอาหาร แหล่ง นันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของประชาชน ทั้งนี้ ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า และมีการกิจอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชโดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) อนุรักษ์ คุ้มครอง ดูแล รักษาทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่าให้สมบูรณ์และสมดุลตามธรรมชาติ โดย ให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนที่เกิดประโยชน์สูงสุดทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

(2) ปันฟู แก้ไข ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และระบบนิเวศในพื้นที่ป่าไม้

(3) ควบคุม กำกับดูแล ป้องกันการบุกรุก การทำลายป่า และการกระทำผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ ป่า และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(4) ศึกษา วิจัย และพัฒนาวิธีการอนุรักษ์ การบริหารจัดการ และการฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ

(5) กำหนดมาตรการและมาตรฐานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การบริหารจัดการ และการใช้ประโยชน์ จาก ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

(6) บริการข้อมูลสารสนเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านป่าไม้

(7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวง หรือ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย”⁵⁹

นอกจากนี้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชยังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันภัยพิบัติ โดยเฉพาะการแจ้งเตือนภัยพิบัติดังปรากฏตามมาตรา 24 และมาตรา 25 ประกอบมาตรา 19 ของ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“มาตรา 24 ในอุทยานแห่งชาติต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ การดูแลรักษาความปลอดภัย การให้ คำแนะนำ หรือการจัดระบบการเตือนภัยแก่ประชาชน

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หัวหน้าอุทยานแห่งชาติอาจร้องขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรอื่นใด หรือบุคคลใด ช่วยดำเนินการตามความจำเป็นก็ได้ และให้ถือว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ขององค์กรอื่น หรือบุคคลอื่นใดดังกล่าว เป็นการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัตินี้”⁶⁰

“มาตรา 25 ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องกระทำการหรืองดเว้นการ กระทำใด ๆ ในอุทยานแห่งชาติเพื่อช่วยเหลือหรือป้องกันอันตรายแก่บุคคลหรือชุมชน เพื่อรักษาสภาพ ธรรมชาติ ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็นสาธารณะ ให้ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจกระทำการตามมาตรา 19 ในกรณีนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจร้องขอให้เจ้าหน้าที่อื่น ของรัฐหรือบุคคลอื่นช่วยเหลือในการกระทำความดังกล่าวก็ได้ และให้รายงานการกระทำต่ออธิบดีเพื่อทราบ

การกระทำของเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นการกระทำของพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้”⁶¹

“มาตรา 19 ภายในอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) ยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำความด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิม

⁵⁹ ข้อ 2 ของกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2547.

⁶⁰ มาตรา 24 ของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562.

⁶¹ มาตรา 25 ของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562.

(2) เก็บหา นำออกไป กระทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(3) ล่อหรือนำสัตว์ป่าออกไปหรือกระทำให้เป็นอันตรายแก่สัตว์ป่าด้วยประการใด ๆ

(4) เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ทะเล ท่วมท้น เดือดแห้งเน่าเสีย หรือเป็นพิษ

(5) ปิดกั้นหรือทำให้เกิดขวางกั้นทางน้ำหรือทางบก

(6) เข้าไปดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์

(7) นำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใด ๆ เข้าไป

(8) ยิงปืน ทำให้เกิดระเบิด หรือจุดดอกไม้เพลิง

(9) ทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิงไหม้

(10) กระทำให้หลักเขตหรือเครื่องหมายแสดงแนวเขต ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีตามพระราชบัญญัตินี้ เคลื่อนที่ ลบเลือน เสียหาย สูญหาย หรือไร้ประโยชน์”⁶²

11. ภัยจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

11.1 กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเป็นหน่วยงานที่จัดขึ้นตามมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“มาตรา 5 ให้จัดตั้งกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เรียกโดยย่อว่า “กอ.รมน.” ขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

กอ.รมน. มีฐานะเป็นส่วนราชการรูปแบบเฉพาะอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี โดยวิธีการปฏิบัติราชการและการบริหารงาน การจัดโครงสร้าง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ของส่วนงาน และอัตรากำลัง ให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด...”

⁶² มาตรา 19 ของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562.

ในส่วนของอำนาจหน้าที่ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรปรากฏอยู่ใน มาตรา 7 มาตรา 15 และมาตรา 16 ของพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“มาตรา 7 ให้ กอ.รมน. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินแนวโน้มของสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดภัยคุกคามด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(2) อำนาจการในการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในการนี้ให้มีอำนาจหน้าที่เสนอแผนและแนวทางในการปฏิบัติงานและดำเนินการต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบเมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามแผนและแนวทางนั้น

(3) อำนาจการ ประสานงาน และเสริมการปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามแผนและแนวทางในการปฏิบัติงานตาม (2) ในการนี้ คณะรัฐมนตรีจะมอบหมายให้กอ.รมน. มีอำนาจในการกำกับดำเนินการของหน่วยงานของรัฐตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดด้วยก็ได้

(4) เสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ที่ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สร้างความรักความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและความสงบเรียบร้อยของสังคม

(5) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติหรือตามที่คณะรัฐมนตรี สภาความมั่นคงแห่งชาติหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย”

“มาตรา 15 ในกรณีที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรแต่ยังไม่มี ความจำเป็นต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน และ เหตุการณ์นั้นมีแนวโน้มที่จะมีอยู่ต่อไปเป็นเวลานานทั้งอยู่ในอำนาจหน้าที่หรือความรับผิดชอบในการแก้ไข ปัญหาของหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยคณะรัฐมนตรีจะมีมติมอบหมายให้กอ.รมน. เป็นผู้รับผิดชอบในการ ป้องกัน ปราบปราม ระงับ ยับยั้ง และแก้ไขหรือบรรเทาเหตุการณ์ที่กระทบต่อความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักรนั้นภายในพื้นที่และระยะเวลาที่กำหนดได้ ทั้งนี้ ให้ประกาศให้ทราบโดยทั่วไป

ในกรณีที่เหตุการณ์ตามวรรคหนึ่งสิ้นสุดลงหรือสามารถดำเนินการแก้ไขได้ตามอำนาจหน้าที่ของ หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบตามปกติ ให้นายกรัฐมนตรีประกาศให้อำนาจหน้าที่ของ กอ.รมน. ที่ได้รับ มอบหมายตามวรรคหนึ่งสิ้นสุดลง และให้นายกรัฐมนตรีรายงานผลต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาทราบ โดยเร็ว”

“มาตรา 16 ในการดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายตามมาตรา 15 ให้ กอ.รมน. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(1) ป้องกัน ปราบปราม ระงับ ยับยั้ง และแก้ไขหรือบรรเทาเหตุการณ์ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรตามที่ได้รับมอบหมายตามมาตรา 15

(2) จัดทำแผนการดำเนินการตาม (1) เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบ

(3) กำกับ ติดตาม และเร่งรัดหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการหรือบูรณาการในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนตาม (2)

(4) สั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีพฤติกรรมว่าจะเป็นภัยต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรหรือเป็นอุปสรรคต่อการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรออกจากพื้นที่ที่กำหนด”

11.2 ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

อำนาจหน้าที่ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ปรากฏอยู่ในมาตรา 9 ของพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“มาตรา 9 ให้ ศอ.บต. มีอำนาจหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้สภาที่ปรึกษาการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้พิจารณาให้ความเห็นก่อนเสนอ กพต. ให้ความเห็นชอบ

(2) จัดทำแผนปฏิบัติการที่จะดำเนินการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

(3) เสนอแนะและบูรณาการ แผนงาน และโครงการในด้านการพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรมและหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่ดำเนินการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการตาม (2)

(4) ดำเนินการตามแผนงานและโครงการต่อเนื่องจากแผนงานและโครงการที่หน่วยงานของรัฐไม่อาจดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งหากไม่ดำเนินการจะส่งผลเสียต่อการแก้ไขปัญหาตามยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

(5) กำกับ เร่งรัด และติดตามการปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐฝ่ายพลเรือนให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการตาม (2)

(6) ค้ำครองสิทธิเสรีภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน โดยการรับเรื่องราวร้องทุกข์ให้ความช่วยเหลือ และประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตรวจสอบและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(7) ให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามระเบียบที่กพต. กำหนด ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิประโยชน์ที่ผู้นั้นได้รับตามกฎหมายอื่น

(8) เสนอแนะมาตรการสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อคณะรัฐมนตรี

(9) เสนอแนะหรือแนะนำต่อหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับลักษณะอันพึงประสงค์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งจะส่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งดำเนินการให้มีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายพลเรือนซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และบูรณาการการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐฝ่ายพลเรือนเพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และวิถีชีวิตของประชาชน

(10) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้

(11) ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวกและแก้ไขปัญหาแก่คนไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ ราชาอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย

(12) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้

(13) ประชาสัมพันธ์นโยบาย และการดำเนินงานของ คอ.บต. และรัฐบาล รวมทั้งเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีแก่คนไทยทั้งในและต่างประเทศ

(14) ร่วมมือกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจอันดีและประสานงานในโครงการ ความร่วมมือ ความช่วยเหลือ และการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้กับต่างประเทศ ทั้งนี้ ภายใต้กรอบนโยบายของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรี รวมทั้งแนวทางหรือนโยบายที่กระทรวงการต่างประเทศได้กำหนดไว้

(15) ส่งเสริมแนวคิดด้านพหุวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมแห่งชาติรวมถึงการลดการผูกขาดทางวัฒนธรรมหรือการจัดการเลือกปฏิบัติทางวัฒนธรรมโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

(16) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ คอ.บต. หรือตามที่คณะรัฐมนตรี
หรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย”

ภาคผนวก ค

แนวทางการเฝ้าระวังภัย

แนวทางการเฝ้าระวังภัยอื่นๆ

1. ภัยจากคลื่นพายุพัดฝั่ง และ ภัยจากพายุฤดูร้อนและลูกเห็บ

กรมอุตุนิยมวิทยา มีแนวทางการเฝ้าระวังภัยจากคลื่นพายุพัดฝั่ง และภัยจากพายุฤดูร้อนและลูกเห็บ โดยใช้เกณฑ์ความเร็วลม ดังนี้

ลมกระโชก (Gust)

ความเร็วลม:

- ลมกระโชก (Gust) คือ การเพิ่มขึ้นของความเร็วลมอย่างฉับพลัน
- การรายงานลมกระโชกแรงจะทำเมื่อความเร็วลมสูงสุดสูงกว่าความเร็วลมเฉลี่ยอย่างน้อย 9-10 นอต (17-19 กม./ชม.) และต้องถึงความเร็วลมสูงสุดอย่างน้อย 16 นอต (30 กม./ชม.)
- ลมกระโชกแรงมักมีระยะเวลาสั้นๆ เพียงไม่กี่วินาที หลังจากช่วงลมกระโชกแรง ความเร็วลมจะกลับสู่ระดับปกติหรือต่ำลง

ตัวอย่างการเปรียบเทียบ:

- ลมกระโชกที่ความเร็ว 30 กม./ชม. ถือเป็นลมกระโชก
- ความเร็วลมประมาณ 15-25 ไมล์ต่อชั่วโมง (ประมาณ 24-40 กม./ชม.) ถือเป็นลมแรงหรือลมกระโชกแรง และถ้าเกิน 30 ไมล์ต่อชั่วโมง (48 กม./ชม.) ถือเป็นลมแรงมาก ที่ระดับนี้อาจทำให้สิ่งของปลิวได้

ตารางที่ ข-1 ความเร็วลมบนมาตราโบฟอร์ตสมัยใหม่

หมายเลขโบฟอร์ต	คำอธิบาย	ความเร็วลม	ความสูงของคลื่น	สภาพทะเล	สภาพที่ดิน
0	เงียบสงบ	< 1 นอต < 1 ไมล์ต่อชั่วโมง < 1 กม./ชม. 0-0.2 ม./วินาที	0 ฟุต 0 เมตร	ทะเลเหมือนกระจก	คลื่นลอยขึ้นในแนวตั้ง

หมายเลข โบฟอร์ต	คำอธิบาย	ความเร็วลม	ความสูงของ คลื่น	สภาพทะเล	สภาพที่ดิน
1	อากาศเบา	1-3 นอต 1-3 ไมล์ต่อ ชั่วโมง 1-5 กม./ชม. 0.3-1.5 ม./ วินาที	0-1 ฟุต 0-0.3 ม.	เกิดริ้วคล้าย เกล็ดไม่มียอด โพน	ทิศทางที่แสดง โดยคลื่นลอยแต่ ไม่ใช่โดยใบพัด ลม
2	ลมพัดเบาๆ	4-6 นอต 4-7 ไมล์ต่อ ชั่วโมง 6-11 กม./ชม. 1.6-3.3 ม./ วินาที	1-2 ฟุต 0.3-0.6 ม.	คลื่นเล็กๆ ยัง สั้นแต่เด่นชัดขึ้น ยอดมีลักษณะ เป็นกระຈกแต่ ไม่แตก	รู้สึกถึงลมพัด ผ่านใบหน้า ใบไม้ไหวไสว ใบพัด หมุนไป ตามลม
3	ลมพัดเบาๆ	7-10 นอต 8-12 ไมล์ต่อ ชั่วโมง 12-19 กม./ชม. 3.4-5.4 ม./ วินาที	2-4 ฟุต 0.6-1.2 ม.	คลื่นลูกใหญ่; ยอดเริ่มแตก ฟอง ที่มีลักษณะ เป็นกระຈก อาจ มีม้าขาวกระจัด กระจาย	ใบไม้และกิ่งไม้ เล็กๆ เคลื่อนไหว ตลอดเวลา ชง แสงยื่นออกมา
4	ลมปานกลาง	11-16 นอต 13-18 ไมล์ต่อ ชั่วโมง 20-28 กม./ชม. 5.5-7.9 ม./ วินาที	3.5-6 ฟุต 1-2 ม.	คลื่นเล็กๆ ยาว ขึ้น มีม้าขาวขึ้น ค่อนข้างบ่อย	ทำให้เกิดฝุ่น และกระดาษ หลุดร่วง กิ่งไม้ เล็กๆ ถูก เคลื่อนย้าย
5	ลมพัดเย็น สบาย	17-21 นอต 19-24 ไมล์ต่อ ชั่วโมง 29-38 กม./ชม. 8-10.7 ม./ วินาที	6-10 ฟุต 2-3 เมตร	คลื่นปานกลางมี รูปร่างยาว เด่นชัดขึ้น มี คลื่นขาวจำนวน มากเกิดขึ้น มี	ต้นไม้เล็กๆ ใน ใบเริ่มไหวเอน คลื่นเล็กๆ ก่อ ตัวขึ้นในน่านน้ำ ภายใน

หมายเลข โบฟอร์ต	คำอธิบาย	ความเร็วลม	ความสูงของ คลื่น	สภาพทะเล	สภาพที่ดิน
				โอกาสเกิด ละอองน้ำ บ้าง	
6	ลมแรง	22-27 นอต 25-31 ไมล์ต่อ ชั่วโมง 39-49 กม./ชม. 10.8-13.8 ม./ วินาที	9-13 ฟุต 3-4 ม.	คลื่นใหญ่เริ่มก่อ ตัวขึ้น ยอดโฟม สีขาวแผ่กว้าง ขึ้นทุกที่ อาจมี ละอองน้ำบ้าง	กิ่งไม้ใหญ่ เคลื่อนไหว ได้ ยินเสียงหวีดใน สายโทรเลข ใช้ ร่วมได้ยาก
7	ลมแรงปาน กลาง, ลมแรง ใกล้เคียง	28-33 นอต 32-38 ไมล์ต่อ ชั่วโมง 50-61 กม./ชม. 13.9-17.1 ม./ วินาที	13-19 ฟุต 4-5.5 ม.	น้ำทะเลสูงขึ้น เป็นกองและ ฟองสีขาวจาก คลื่นแตกเริ่มถูก พัดเป็นทางไป ตามทิศทางของ ลมเริ่มมองเห็น ละอองน้ำ	ต้นไม้ทั้งต้น เคลื่อนไหว รู้สึก ไม่สบายเมื่อเดิน สวนลม
8	ลม แรงมาก	34-40 นอต 39-46 ไมล์ต่อ ชั่วโมง 62-74 กม./ชม. 17.2-20.7 ม./ วินาที	18-25 ฟุต 5.5-7.5 ม.	คลื่นสูงปาน กลางที่มีความ ยาวมากกว่า ขอบของสันเขา แตกออกเป็น ละอองน้ำ โฟ มถูกพัดเป็นเส้น ชัดเจนไปตาม ทิศทางของลม	กิ่งไม้หักออก จากต้นไม้ มัก ขัดขวาง ความก้าวหน้า
9	ลมแรง/ รุนแรง	41-47 นอต 47-54 ไมล์ต่อ ชั่วโมง 75-88 กม./ชม.	23-32 ฟุต 7-10 ม.	คลื่นสูง ฟอง หนาที่ไปตาม ทิศทางลม ทะเลเริ่มซัดฝั่ง ละอองน้ำ	โครงสร้าง เสียหาย เล็กน้อย (ปล่องไฟ และ

หมายเลข โบฟอร์ต	คำอธิบาย	ความเร็วลม	ความสูงของ คลื่น	สภาพทะเล	สภาพที่ดิน
		20.8–24.4 ม./ วินาที		กระทบทัศน วิสัย	กระดานชนวน (ถูกถอดออก)
10	ลม กระโชก แรง	48–55 นอต 55–63 ไมล์ต่อ ชั่วโมง 89–102 กม./ ชม. 24.5–28.4 ม./ วินาที	29–41 ฟุต 9–12.5 ม.	คลื่นสูงมาก มี สันคลื่นยาวยื่น ออกมา ทำให้ เกิดฟองเป็น หย่อมๆ ขนาด ใหญ่ พัดเป็น เส้นสีขาว หนาแน่นไปตาม ทิศทางลม โดยรวมแล้วผิว น้ำทะเลมีสีขาว คลื่นซัดเข้าหา ฝั่งมาก ทัศน วิสัยไม่ดี	ไม่ค่อยพบเห็น ในพื้นที่; ต้นไม้ ล้ม; ความ เสียหาย โครงสร้างอย่าง มาก
11	พายุรุนแรง	56–63 นอต 64–72 ไมล์ต่อ ชั่วโมง 103–117 กม./ ชม. 28.5–32.6 ม./ วินาที	37–52 ฟุต 11.5–16 ม.	คลื่นสูงผิดปกติ เรือขนาดเล็ก และขนาดกลาง อาจมองไม่เห็น ด้านหลังคลื่น เป็นเวลานาน ทะเลถูกปกคลุม ด้วยแผ่นโฟมสี ขาวยาวๆ ขอบ ยอดคลื่นถูกพัด เป็นโฟมไปทั่ว ทุกแห่ง ทัศน วิสัยได้รับ ผลกระทบ	พบได้น้อยมาก มักมีความ เสียหายเป็นวง กว้าง

หมายเลข โบฟอร์ต	คำอธิบาย	ความเร็วลม	ความสูงของ คลื่น	สภาพทะเล	สภาพที่ดิน
12	พายุเฮอริเคน [12]	≥ 64 นอต ≥ 73 ไมล์ต่อ ชั่วโมง ≥ 118 กม./ชม. ≥ 32.7 ม./ วินาที	≥ 46 ฟุต ≥ 14 เมตร	อากาศเต็มไปด้วย โฟมและละ อองน้ำ ทะเล ขาวโพลนด้วย ละอองน้ำที่ กระเซ็นมา ทัศนวิสัยได้รับ ผลกระทบอย่าง รุนแรง	การทำลายล้าง

ภาคผนวก ง

มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนภัย

Common Alerting Protocol (CAP)

ภัยอื่นๆ

(ร่าง) มาตรฐาน Common Alerting Protocol (CAP)

สำหรับการแจ้งเตือนภัยอื่นๆ

มาตรฐาน CAP เป็นมาตรฐานสากลที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการแจ้งเตือนภัยผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย มาตรฐานนี้ช่วยให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลการเตือนภัยได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การประยุกต์ใช้มาตรฐาน CAP กับระบบแจ้งเตือนภัยช่วยให้สามารถกระจายข้อมูลเตือนภัยไปยังประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างทั่วถึงและทันท่วงที ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการลดผลกระทบและความสูญเสียจากภัยดังกล่าว

1. การแจ้งเตือนภัยด้วยมาตรฐาน CAP

มาตรฐาน CAP ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการแจ้งเตือนภัยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งระดับการแจ้งเตือนออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) การแจ้งเตือนภัยระดับชาติ (National Alert)

- ออกการแจ้งเตือนเมื่อตรวจพบว่าจะเกิดภัยหรือคาดว่าจะเกิดภัยที่มีความเสี่ยงอันตรายสูงสุดส่งผลกระทบต่อพื้นที่บริเวณกว้างหรือทั่วประเทศ
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Severe” ถึง “Extreme”
- ระดับความรุนแรงของภัย: ระดับ 5 (สีแดง - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูงสุด)
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Immediate” หรือ “Expected” หรือ “Future”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Likely” หรือ “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): เช่น ภัยจากพายุคลื่นซัดฝั่ง ใช้ “StormSurge” ภัยอื่นๆ ใช้ “Other”
- คำแนะนำ: ให้อาศัยอยู่ในสถานที่ปลอดภัย และปฏิบัติตามข้อสั่งการ
- ให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับภัยที่เกิดขึ้นหรือคาดว่าจะเกิดขึ้น

2) การแจ้งเตือนภัยขั้นรุนแรง (Extreme Alert)

- ออกการแจ้งเตือนเมื่อตรวจพบว่าจะเกิดภัยหรือคาดว่าจะเกิดภัยที่เสี่ยงอันตรายสูง
- ระบุพื้นที่เฉพาะที่ได้รับผลกระทบหรือคาดว่าจะได้รับผลกระทบ
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Severe” ถึง “Extreme”
- ระดับความรุนแรงของภัย: ระดับ 3 (สีเหลือง - สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย) ระดับ 4 (สีส้ม - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูง) และระดับ 5 (สีแดง - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูงสุด)
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Immediate” หรือ “Expected” หรือ “Future”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Likely” หรือ “Observed”

- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): เช่น ภัยจากพายุคลื่นซัดฝั่ง ใช้ “StormSurge” ภัยอื่นๆ ใช้ “Other”
- คำแนะนำ:
 - สีเหลือง ระดับ 3 ให้เตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ และปฏิบัติตามคำแนะนำ
 - สีส้ม ระดับ 4 ให้ใช้เส้นทางจราจรที่ปลอดภัยและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด
 - สีแดง ระดับ 5 ให้อาศัยอยู่ในสถานที่ปลอดภัย และปฏิบัติตามข้อสั่งการ
- ให้ข้อมูลเบื้องต้นและคำแนะนำการปฏิบัติตัวเพื่อความปลอดภัย
- ระบุพื้นที่เสี่ยงได้รับผลกระทบรุนแรง (Impact Areas)
- แจ้งเตือนเรื่องอันตรายจากสถานการณ์

3) การแจ้งเตือนเพื่อให้ข้อมูล (Informational Alert)

- ออกการแจ้งเตือนเมื่อตรวจพบว่าเกิดภัยหรือคาดว่าจะเกิดภัยที่เสี่ยงอันตราย
- มีการประเมินความเสียหายและผลกระทบ
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Moderate”
- ระดับความรุนแรงของภัย: ระดับ 3 (สีเหลือง - สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย)
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Expected” หรือ “Future”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Likely” หรือ “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- ประเภทของภัย (Category): เช่น ภัยจากพายุคลื่นซัดฝั่ง ใช้ “StormSurge” ภัยอื่นๆ ใช้ “Other”
- คำแนะนำ: เฝ้าระวังสถานการณ์ เตรียมพร้อมอพยพ
- มีคำแนะนำการปฏิบัติตัวเพื่อความปลอดภัย เช่น พื้นที่ปลอดภัย
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ และการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- แจ้งช่องทางการติดตามข้อมูลข่าวสารและการติดต่อหน่วยงานฉุกเฉินในกรณีที่เป็น

4) การแจ้งเตือนสิ้นสุดภัย (All Clear)

- ออกเมื่อสถานการณ์กลับเข้าสู่ภาวะปกติและปลอดภัย
- ระดับความรุนแรง (Severity): “Minor”
- ความเร่งด่วน (Urgency): “Past”
- ระดับความแน่นอน (Certainty): “Observed”
- ผลกระทบ (Scope): “Public”
- คำแนะนำ: สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้ตามปกติ
- แจ้งช่องทางการรายงานความเสียหายหรือขอความช่วยเหลือ แนะนำให้ติดตามการประกาศเพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่างข้อความแจ้งเตือนภัย
(Informational Alert)

ส่วนต้น (Alert)

- o identifier: urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.2025.04.15-001
- o sender: DDPM
- o sent: 2025-04-15T16:45:00+07:00
- o status: Actual
- o msgType: Alert
- o source: DDPM-TMD
- o scope: Public

ส่วนข้อมูล (Info) ภาษาไทย

- o language: th-TH
- o category: Transport
- o event: ACI
- o responseType: Prepare
- o urgency: Expected
- o severity: Moderate
- o certainty: Observed
- o senderName: DDPM
- o headline: คาดการณ์ มีคลื่นพายุพัดฝั่ง แหลมตะลุมพุก
- o description: คาดการณ์ว่าจะเกิดคลื่นพายุพัดฝั่ง ที่แหลมตะลุมพุก อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช ในวันที่ 25 ตุลาคม 2568 ความสูงคลื่น 20 เมตร (เท่ายอดต้นสน)
- o instruction: ขอให้อยู่ในพื้นที่ปลอดภัย ห่างจากชายฝั่ง เรือเล็กควรงดออกจากฝั่ง

ส่วนพื้นที่ (Area)

- o areaDesc: แหลมตะลุมพุก
- o circle: 15.7015,100.1348 15.0
- o geocode: ISO3166-2:TH-60

ตัวอย่างข้อความแจ้งเตือนภัย (Extreme Alert)

ส่วนต้น (Alert)

- o identifier: urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.2025.04.16-001
- o sender: DDPM
- o sent: 2025-04-16T03:10:00+07:00
- o status: Actual
- o msgType: Alert
- o source: DDPM-TMD
- o scope: Public

ส่วนข้อมูล (Info) ภาษาไทย

- o language: th-TH
- o category: Met
- o event: EXA
- o responseType: Evacuate
- o urgency: Immediate
- o severity: Extreme
- o certainty: Observed
- o senderName: DDPM
- o headline: คลื่นพายุซัดฝั่ง แหลมตะลุมพุก
- o description: วันที่ 6 กันยายน 2568 เวลา 3.00 น. เกิดคลื่นพายุซัดฝั่ง บริเวณชายฝั่งแหลมตะลุมพุก ความสูงคลื่น 20 เมตร มีรายงานผู้เสียชีวิต 5 คน สูญหาย 24 คน ให้อพยพออกจากพื้นที่เสี่ยงไปยังพื้นที่ปลอดภัยโดยทันที และปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด
- o instruction: ต้องอพยพออกจากพื้นที่เสี่ยงไปยังพื้นที่ปลอดภัยโดยทันที และปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด

ส่วนพื้นที่ (Area)

- o areaDesc: พื้นที่รอบทางขึ้นทางด่วนเพชรบุรีตัดใหม่ขาเข้า
- o polygon: 16.7231,98.5428 16.7123,98.6981 16.6245,98.7012 16.5987,98.5987 16.7231,98.5428
- o geocode: ISO3166-2:TH-63

2. ข้อความ CAP สำหรับแจ้งเตือนภัย ควรมีลักษณะ ดังนี้

ข้อความที่ 1 (การเตือนเริ่มต้น)

- ออกโดยเร็วที่สุดเมื่อพบสัญญาณความเสี่ยงภัย
- ระบุข้อมูลเบื้องต้น เช่น พื้นที่เสี่ยง ระดับความรุนแรง ระยะเวลาในการจัดการเหตุ
- ให้คำแนะนำการเตรียมพร้อมรับมือเบื้องต้น

ข้อความที่ 2 และถัดไป (การอัปเดต)

- ออกเป็นระยะเมื่อมีข้อมูลใหม่
- อัปเดตข้อมูลสถานการณ์ พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ และการคาดการณ์สถานการณ์
- มีคำแนะนำปรับปรุงตามสถานการณ์ เช่น การอพยพ เส้นทางปลอดภัย

ข้อความสุดท้าย (การสิ้นสุดภัย)

- เมื่อจัดการเหตุเรียบร้อยแล้วและไม่มีความเสี่ยงเพิ่มเติม
- มีคำแนะนำการปฏิบัติตัวหลังสิ้นสุดภัย เช่น การทำความสะอาด เส้นทางที่ยังต้องหลีกเลี่ยง
- มีข้อมูลเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่มีให้และหน่วยงานที่ประชาชนสามารถติดต่อได้

กรณีเป็นภัยที่มีความรุนแรงและต่อเนื่อง จะมีการส่งข้อความอัปเดตหลายชุดเพื่อแจ้งเตือนเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และสถานการณ์พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบที่ขยายวงกว้างขึ้นหรือลดลง

3. ความถี่และช่วงเวลาของข้อความ CAP สำหรับการแจ้งเตือนภัย

ความถี่ในการส่งข้อความ CAP ขึ้นอยู่กับระดับการแจ้งเตือนและสถานการณ์ ดังนี้

1) National Alert

- ออกประกาศทันทีเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินรุนแรง และปรับปรุงทุก 3-6 ชั่วโมง หรือทันทีที่มีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์อย่างรวดเร็ว

2) Extreme Alert

- ออกประกาศทันทีเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินรุนแรง และปรับปรุงทุก 3-6 ชั่วโมง หรือทันทีที่มีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์อย่างรวดเร็ว

3) Informational Alert

- ออกประกาศทันทีเมื่อเกิดสถานการณ์ และปรับปรุงทุก 3-6 ชั่วโมง หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์

4) All Clear

- ออกประกาศเมื่อภัยได้สิ้นสุดลงแล้ว ประชาชนใช้ชีวิตประจำวันได้ตามปกติ

4. การประยุกต์ใช้มาตรฐาน CAP สำหรับตามแนวทาง Common Policies and Practices

การใช้มาตรฐาน CAP ให้มีประสิทธิภาพสำหรับการแจ้งเตือนภัย ควรปฏิบัติตามแนวทาง Common Policies and Practices ซึ่งรวมถึง

- 1) การใช้รูปแบบ Identifier ที่เป็นมาตรฐาน เช่น urn:oid:2.49.0.1.TH.DDPM.YYYY.MM.DD-NNN หรือ TH-DDPM-YYYYMMDD-NNN โดยระบุหน่วยงานที่ออก เช่น DDPM สำหรับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย TMD สำหรับกรมอุตุนิยมวิทยา
- 2) การใช้ภาษาหลายภาษา ควรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในข้อความเดียวกัน โดยใช้ element <info> แยกสำหรับแต่ละภาษา เพื่อให้ทั้งคนไทยและชาวต่างชาติเข้าใจการเตือนภัย
- 3) การใช้รหัสพื้นที่ที่เป็นมาตรฐาน เช่น ISO3166-2 สำหรับรหัสจังหวัด (TH-10 สำหรับกรุงเทพมหานคร) และรหัสอำเภอตามมาตรฐานของกรมการปกครอง
- 4) การกำหนดพื้นที่ที่ชัดเจน ใช้ polygon สำหรับพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ระบุพิกัดที่ถูกต้องตามระบบ WGS84 (World Geodetic System 1984)
- 5) การอัปเดตข้อความอย่างต่อเนื่อง ใช้ references เพื่อเชื่อมโยงข้อความต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา ควรอ้างอิงข้อความก่อนหน้าทุกครั้งเมื่อมีการอัปเดต
- 6) การกำหนดระดับความรุนแรงที่สอดคล้องกัน ใช้ค่า urgency, severity และ certainty ที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง
- 7) การกำหนดประเภทการตอบสนองที่ชัดเจน ใช้ responseType ที่เหมาะสม เช่น
 - Evacuate สำหรับพื้นที่ที่ต้องอพยพทันที
 - Prepare สำหรับพื้นที่ที่มีความเสี่ยงแต่ยังไม่ต้องอพยพ
 - Monitor สำหรับพื้นที่ที่ต้องเฝ้าระวัง
- 8) การใช้ข้อมูลหลายแหล่งประกอบกัน รวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ภาพถ่ายจากดาวเทียม ข้อมูลจาก UAV แบบจำลองทำนายการเกิดคลื่นพายุซัดฝั่ง เพื่อให้การเตือนภัยมีความแม่นยำ
- 9) การกำหนดเส้นทางอพยพและจุดอพยพ ระบุข้อมูลเส้นทางอพยพและจุดอพยพที่ปลอดภัยในส่วนของวิธีปฏิบัติตัวอย่างชัดเจน

มาตรฐาน CAP มีความสำคัญอย่างยิ่งในการแจ้งเตือนภัยอย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติตามมาตรฐานและแนวทางที่กำหนดช่วยให้การสื่อสารข้อมูลการเตือนภัยเป็นไปอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และครอบคลุม ทำให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างทั่วถึง อันนำไปสู่การลดความเสียหายและการสูญเสียชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดรูปแบบข้อความที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งข้อความทดสอบการแจ้งเตือนและข้อความแจ้งเตือนในแต่ละระดับความรุนแรง ช่วยให้ข้อมูลสอดคล้องกับระบบ Cell Broadcast ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการส่งข้อความเตือนภัยไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชนโดยตรง การกำหนดรูปแบบที่ชัดเจนจะช่วยให้ประชาชนสามารถรับรู้ระดับความรุนแรงของสถานการณ์ได้

ทันที การใช้มาตรฐาน CAP จึงไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารข้อมูลเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน กระตุ้นให้เกิดการตอบสนองที่เหมาะสมและทันทั่วทั้งที่ และเป็นรากฐานสำคัญของระบบบริหารจัดการภัยที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

5. การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรฐาน CAP

มาตรฐาน CAP อาจมีการปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม หรือกำหนดข้อความขึ้นใหม่ให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ และการใช้งานได้เสมอ โดยศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติอาจพิจารณาแก้ไขเอง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร้องขอให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดำเนินการ ทำการแก้ไขเมื่อปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม หรือกำหนดข้อความขึ้นใหม่แล้ว ให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ตารางที่ 1 มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนและรูปแบบสำหรับระบบ Cell Broadcast (01-SS: Storm Surge)

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
SS01	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	National Alert	ระดับ 5 (สีแดง - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูงสุด)	1 ชั่วโมง	กรมอุตุนิยมวิทยา คาดว่าจะเกิดคลื่นพายุซัดฝั่งคลื่นสูง 20 เมตร เข้าที่ชายฝั่งด้านอ่าวไทยของ 8 จังหวัด ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด ในช่วงเช้าของวันที่ 6 กันยายน 2568 ให้อพยพออกจากพื้นที่เสี่ยงไปยังพื้นที่ปลอดภัยโดยทันที งดการเดินทางเรือทุกชนิด และปฏิบัติตามข้อสั่งการ (302 อักขระ)	The Met Department forecasts storm surges with waves up to 20 meters high striking the Gulf of Thailand coastline in 8 provinces: Prachuap Khiri Khan, Chumphon, Surat Thani, Nakhon Si Thammarat, Chonburi, Rayong, Chanthaburi, and Trat, on the morning of September 6, 2025. Residents in risk areas must evacuate immediately to safe zones. All marine navigation is prohibited. Please follow official instructions. (411 characters)
SS02	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Extreme Alert	ระดับ 4 (สีส้ม - ภาวะเสี่ยงอันตรายสูง)	1 ชั่วโมง	กรมอุตุนิยมวิทยา คาดว่าจะเกิดคลื่นพายุซัดฝั่งคลื่นสูง 20 เมตร เข้าที่ชายฝั่งบริเวณแหลมตะลุมพุก จ.นครศรีธรรมราช ในช่วงเช้าของวันที่ 6 กันยายน 2568 ให้อพยพออกจากพื้นที่เสี่ยงไปยังพื้นที่ปลอดภัย งดการเดินทางเรือทุกชนิด และปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด (395 อักขระ)	The Met Department forecasts storm surges with waves up to 20 meters high along the coast at Laem Talumphuk, Nakhon Si Thammarat Province, on the morning of September 6, 2025. Residents in risk areas must evacuate immediately to safe zones. All marine

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
						navigation is prohibited. Please follow the prescribed guidelines. (318 characters)
SS03	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Extreme Alert	ระดับ 3 (สีเหลือง - สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย)	1 ชั่วโมง	กรมอุตุนิยมวิทยา คาดว่าจะเกิดคลื่นพายุซัดฝั่ง คลื่นสูง 10 เมตร เข้าที่ชายฝั่งบริเวณแหลมตะลุมพุก จ.นครศรีธรรมราช ในช่วงเช้าของวันที่ 6 กันยายน 2568 ให้เตรียมพร้อมอพยพไปยังพื้นที่ปลอดภัย เรือเล็กควรงดออกจากฝั่ง และติดตามข่าวสารอย่างใกล้ชิด (231 อักขระ)	The Met Department forecasts storm surges with waves up to 10 meters high along the coast at Laem Talumphuk, Nakhon Si Thammarat Province, on the morning of September 6, 2025. Residents should be prepared to evacuate to safe zones. Small boats are advised to remain ashore. Please closely monitor official updates. (314 characters)
SS00	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	All Clear	1 ชั่วโมง	ปัจจุบันสถานการณ์ได้คลี่คลายลงแล้ว สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้ตามปกติ หากต้องการขอความช่วยเหลือ แนะนำให้ติดตามข่าวสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (175 อักขระ)	The situation has now been resolved, and daily life can resume as normal. For those seeking assistance, please follow further updates on relief measures from the relevant authorities. (189 characters)

ตารางที่ 2 มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนและรูปแบบสำหรับระบบ Cell Broadcast (10-DA: Danger from Wild Animals)

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
DA01	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	ระดับ 3 (สีเหลือง - สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย)	1 ชั่วโมง	ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ชุดพลัดดันช้าง ว่า เกิดเหตุช้างป่า จำนวน 5 ตัว ออกมาหากิน และได้รับผลกระทบในพื้นที่ หมู่ที่ 5 ตำบลน้ำเป็นอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จึงขอให้ประชาชนในพื้นที่เฝ้าระวังและปฏิบัติตามแนวทางที่เจ้าหน้าที่กำหนด	Authorities from the elephant control unit have reported that five wild elephants have come out to forage and have affected areas in Village No. 5, Nam Pen sub-district, Kao Cha Mao district. Residents in the area are advised to remain vigilant and follow the safety guidelines provided by officials.
DA02	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM)	Informational Alert	ระดับ 3 (สีเหลือง - สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย)	1 ชั่วโมง	เวลา 21 น. อยู่ระหว่างการขับดันช้างเข้าสู่ป่า โดยชุดขับดันช้างบ้าน จำนวน 3 นาย ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ (131 ตัวอักษร)	At 9:00 p.m., efforts are underway to drive the elephants back into the forest by a local elephant control team of three members, in coordination with officials from the Royal Forest Department and the Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation. (264 Characters)
DA00	กรมป้องกันและบรรเทา	Informational Alert	All Clear	1 ชั่วโมง	ปัจจุบันสถานการณ์ได้คลี่คลายลงแล้ว สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้ตามปกติ หากต้องการขอความช่วยเหลือ แนะนำให้ติดตามข่าวสาร	The situation has now been resolved, and daily life can resume as normal. For those seeking assistance, please

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภท เหตุการณ์	ระดับความ รุนแรงของภัย	ระยะเวลา แสดง ข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
	สาธารณภัย (DDPM)				เพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (184 อักขระ)	follow further updates on relief measures from the relevant authorities. (183 characters)

ตารางที่ 3 มาตรฐานข้อความแจ้งเตือนและรูปแบบสำหรับระบบ Cell Broadcast (11-UB: Unrest in border provinces)

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
UB01	กอ.รมน.ภาค 4 สน.	Informational Alert	ระดับ 3 (สีเหลือง - สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย)	1 ชั่วโมง	เวลาประมาณ 02.00 น. เกิดเหตุระเบิดตู้ ATM บริเวณหน้ามหาวิทยาลัยฟาฏอนี ตำบลเขาตุม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ขณะนี้เจ้าหน้าที่เข้าควบคุมพื้นที่และตรวจสอบเหตุแล้ว ขอให้หลีกเลี่ยงพื้นที่บริเวณหน้ามหาวิทยาลัยฟาฏอนีให้อยู่ในอาคาร ปิดหน้าต่างและประตู แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลเพิ่มเติมที่หมายเลข 191 (289 อักขระ)	At around 02:00 hrs, an explosion occurred at an ATM located in front of Fatoni University, Khao Tum Sub-district, Yarang District, Pattani. Authorities are now securing and investigating the area. Please avoid the vicinity of Fatoni University. Remain indoors, keep windows and doors closed, and report any clues or additional information to 191. (347 characters)
UB02	กอ.รมน.ภาค 4 สน.	Informational Alert	ระดับ 3 (สีเหลือง - สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย)	1 ชั่วโมง	วันที่ 30 ตุลาคม 2568 เวลาประมาณ 13.00 น. มีคนร้ายกลุ่มหนึ่งชิงรถกระบะยี่ห้อ Toyota Hilux Revo สีเทา หมายเลขทะเบียน บธ 1234 ยะลา จากพื้นที่อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา หากพบเห็นรถคันดังกล่าวหรือสิ่งผิดปกติ โปรดแจ้งสายด่วน 191 หรือ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดใกล้เคียงทันที	On 30 October 2025 at around 13:00 hrs, a group of armed assailants seized a gray Toyota Hilux Revo pickup truck, license plate BT 1234 Yala, from Bannang Sata District, Yala. If the vehicle or any suspicious activity is observed, please report immediately to Hotline 191 or the nearest provincial police operations center.

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
					(270 อักขระ)	(323 characters)
UB03	กอ.รมน.ภาค 4 สน.	Informational Alert	ระดับ 3 (สีเหลือง - สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย)	1 ชั่วโมง	เมื่อวันที่ 4 พ.ย. 2568 เวลาประมาณ 13:30 น. เกิดระเบิดคาร์บอมบ์และจักรยานยนต์บอมบ์ 2 จุดบริเวณหน้าว่าการอำเภอสุคิริน ระหว่างการประชุมกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่อยู่ระหว่างปิดล้อมพื้นที่และตรวจหาวัตถุระเบิดเข้าโปรดหลีกเลี่ยงพื้นที่และเส้นทางโดยรอบอย่าเข้าใกล้วัตถุต้องสงสัย/รถต้องสงสัยพบเห็นโทร 191 และติดตามประกาศจากหน่วยงานรัฐอย่างเป็นทางการ (349 อักขระ)	On November 4, 2025, at around 1:30 p.m., a car bomb and motorcycle bomb exploded at two locations in front of the Sukhirin District Office during a meeting of subdistrict heads and village leaders. Authorities are currently cordoning off the area and searching for any additional explosives. Please avoid the area and surrounding routes, and do not approach any suspicious objects or vehicles. (394 characters)
UB04	กอ.รมน.ภาค 4 สน.	Informational Alert	ระดับ 3 (สีเหลือง - สถานการณ์อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย)	1 ชั่วโมง	วันที่ 30 ต.ค. 2568 เวลาประมาณ 14.30 น. เกิดเหตุลอบวางระเบิดจำนวน 4 จุดในเขตอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เจ้าหน้าที่ได้ปิดกั้นพื้นที่และเร่งตรวจสอบความปลอดภัย โปรดหลีกเลี่ยงการเดินทางเข้า-ออกในพื้นที่อำเภอสะเดา และเส้นทางโดยรอบ จนกว่าจะมีประกาศ	At approximately 14:30 hrs on 30 October 2025, four explosions occurred in Sadao District, Songkhla. Authorities have sealed off the area and are conducting safety inspections. Please avoid traveling to or from Sadao District and its vicinity until further notice. If any suspicious objects, wires, or

รหัส	ผู้ส่ง	ประเภทเหตุการณ์	ระดับความรุนแรงของภัย	ระยะเวลาแสดงข้อความ	ข้อความตัวอย่างภาษาไทย	ข้อความตัวอย่างภาษาอังกฤษ
					ยกเลิก หากพบเห็นวัตถุต้องสงสัย สายไฟหรือยานพาหนะที่จอดทิ้งไว้ โปรดอย่าเข้าใกล้ และแจ้งสายด่วน 191 ทันที (343 อักขระ)	abandoned vehicles are found, do not approach them and report immediately to Hotline 191. (391 characters)
UB00	กอ.รมน.ภาค 4 สน.	Informational Alert	All Clear	1 ชั่วโมง	ปัจจุบันสถานการณ์ได้คลี่คลายลงแล้ว สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้ตามปกติ หากต้องการขอความช่วยเหลือ แนะนำให้ติดตามข่าวสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (175 อักขระ)	The situation has now been resolved, and daily life can resume as normal. For those seeking assistance, please follow further updates on relief measures from the relevant authorities. (189 characters)

ภาคผนวก จ

ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

ภัยอื่นๆ

ลำดับ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	รายชื่อผู้ประสานงาน	ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์
๑.	ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (ศภช.)	ร.ต.ต. สันติ ธรรมใจ	ผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ	๐๙๘-๙๕๖-๕๑๙๕
๒.		นายชลเทพ สมานมิตร	ผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการเตือนภัย	๐๒-๓๙๙-๔๑๑๔ / ๐๖๕-๕๒๕-๒๖๔๘
๓.	การประปาส่วนภูมิภาค	นายถวิลศักดิ์ แก้วณิชัย	หัวหน้างานพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์บริการ	๐๘๙-๑๒๐-๙๔๖๓
๔.	กรมอุตุนิยมวิทยา	นายสมควร ตันจาน	ผอ.กองพยากรณ์อากาศ	๐๘๕-๗๗๘-๙๕๔๒ ๐๒-๓๙๘-๘๘๐๑
๕.		นายณัฐภูมิ แดนดี	รองอธิบดี ฝ่ายวิชาการ	๐๘๐-๙๔๕-๕๒๒๓
๖.	สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)	นางสาวสรินทิพย์ เนียมปาน	นักเทคโนโลยีดิจิทัลอาวุโส	๐๘๐-๐๔๕-๓๔๘๐
๗.	กรมโยธาธิการ และผังเมือง	นายสิทธิวัฒน์ ศรีมงคล	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	๐๖๒-๕๙๘-๓๖๑๖
๘.	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	นายณัฐศักดิ์ ภมรปฐมกุล	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายควบคุม ระบบกำลังไฟฟ้า	๐๒-๔๓๖-๒๑๐๑
๙.		นายศราวุฒิ พูลมา	หัวหน้ากองปฏิบัติการควบคุมระบบหลัก	๐๒-๔๓๖-๒๑๓๐
๑๐.	ศูนย์ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับ ผลกระทบจากสัตว์ป่า สำนัก อนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และ พันธุ์พืช	นายเจริญชัย โตไธสง	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ	๐๒-๕๖๑-๐๗๗๗ ต่อ ๑๖๘๐ / ๐๖๔-๒๑๒๙๖๖๙

*หมายเหตุ รายชื่อผู้ติดต่อให้ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ

